

**Francisci De Fargna Civitatis Plebis Patrii Philosophiæ,
Sacræ Theologiæ, ac J. U. Doctoris ... Commentaria In
singulos Canones De Jurepatronatus**

Qui sparsim tam intrà, quàm extra corpus Juris Canonici vagantur ...

Fargna, Francesco de
Romæ, M. DCC. XIX.

Pars Sexta

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72172)

IN CANONES

DE JURE PATRONATUS

*Desumptos ex Bullis, sive Constitutionibus Apostolicis,
& ex Regulis Cancellariæ.*

COMMENTARIA.

PARS SEXTA.

Bullæ, sive Constitutiones Apostolicæ, & Regulæ Summorum Pontificum, licet non sint insertæ in Corpore Juris, cum tamen emanaverint à Fonte Apostolicæ Potestatis, absque dubio robur habent legis; Ita enim scripsit, ac notificavit Nicolaus Papa in *Can. s. Romanorum dist. 19.* Archiepiscopis, & Episcopis per Gallias constitutis, reprobando quosdam, qui nolebant recipere Decretales Epistolas, quia in corpore Canonum non legebantur, ibi = *Si Romanorum Pontificum Decreto, categorum opuscula tractatorum approbantur; itaut, quod Sedes Apostolica præbavit, bodie teneatur acceptum & quod illa repulit, hætenus inefficax habeatur: quanto potius, quæ ipsa pro Catholica Fide, pro sanis dogmatibus, pro variis, & multifariis Ecclesiæ necessitatibus, & Fidelium moribus, diverso tempore scripsit: omni debent honore præferri, & ab omnibus prorsus in quibuslibet opportunitatibus, discretione, vel dispensatione magistræ, reverenter assumi?* = Et infra = *His ita divina favente gratia prælibatis, ostendimus nullam differentiam esse inter illa Decreta, quæ in Codice Canonum habentur, Sedis Apostolicæ Præsulum, & ea, quæ præ multitudine vix per singula voluminum corpora reperiuntur; cum omnia, & omnium Decessorum suorum Decretalia constituta, atque decretales Epistolas, quas Beatissimi Papæ diversis temporibus ab Urbe Roma, dederunt, venerabiliter fore suscipiendas, & custodiendas, eximios Præsules, Leonem scilicet, & Gelasium mandasse probavimus* = Et probant Card. à Turrecrem. in *sum. de Eccles. cap. 108. per tot. Fagnan. in cap. statuimus n. 42. de supplen. neglig. Pralat. Roderic. quest. Regul. tom. 1. quest. 6. art. 2. in fin.* Improprrium proinde, Lector, Tibi videri non debet, si hic nomen Canonis sortiantur. Accipe igitur, grato animo, ex Bullario Romano novo, & ex novissimis Regulis Cancellariæ à Sanctitate Domini Nostri CLEMENTIS XI. feliciter Regnantis, initio sui Pontificatus promulgatis, sequentes Canones, materiam Juris patronatus concernentes.

C A N O N I.

GREGORIUS NONUS *Constit. VII. Bull. Rom. Tom. I.*

Ann. 1234.

Quia refrigesciente charitate multorum adeò iniquitas abundavit, ut quorundam succensa velut ignis impietas, contra Ecclesias, & Personas Ecclesiasticas tantò validiùs inflammetur, quantò rariores, qui eas tueantur contra pravorum incursus, invenit objectores; Hos quibus ipsarum Cura, & sollicitudo incumbit, ibi fortius insurgere cogimur, ubi Persecutorum immanitas periculosius exardescit: Sicut enim nobis ex parte vestra gravis est oblata querela, nonnulli Principes, ac Nobiles occasione Jurispatronatus, Advocatiæ, sive custodiæ, quam in Monasteriis, Grangiis, Cellariis, vel Domibus vestris se habere proponunt, interdum etiã pro suæ libito voluntatis, & quidam Ecclesiarum Prælati, à quibus deberetis, non gravamen, sed solamen potius expectare, bladum, vinum, evectiones, animalia, & res alias, pro ædificatione, ac munitione Castrorum, & Villarum, nec non pro tyrociniis, torneamentis, expeditionibus, & aliis usibus eorundem, à vobis exigunt, & extorquent, alias vos talliis, & exactionibus indebitis multipliciter aggravando: Præterea quidam ex ipsis, & alii carnes comedere in vestris Domibus, ac mulieres etiam easdem Domos ingredi, contra instituta vestri ordinis non verentur, propter quod, & quies monastici ordinis perturbatur, & grave commissis vobis Monasteriis imminet detrimentum. Quare nobis humiliter supplicastis, ut super his paterna providere sollicitudine dignaremur: Nos igitur, & vestræ providere quieti, & molestantium malitiis obviare volentes, auctoritate præsentium districtius inhibemus; nè quis à vobis præmissa exigere, vel extorquere, aut in vestris domibus uti carnibus, seu mulierem aliquam eas intrare præsumat contra ordinis instituta.

COM-

COMMENTARIUM.

EX hoc Canone sequens deducitur conclusio.

PATRONI OCCASIONE JURISPATRONATUS A MONASTERIIS ORDINIS CISTERCIENSIS QUIDQUAM EXIGERE NON POSSUNT, NEC IN DOMIBUS ORDINIS CARNES COMEDERE, NEC MULIERES INTRODUCERE. Quam conclusionem probant etiam Canon IV. Par. I., Canon XXVII. Par. II., & Canon V. & XII. Par. V., & omnes Auctoritates ibi in Commentario relatæ, quibus addo Cherubin. in Compendio hic; & R.P.D. Petra in Comment. hujus Constitutionis num. 3. Roderic. quæst. Canon. de Regul. tom. I. quæst. 48. art. 1. Tondut. quæst. benef. tom. I. par. I. cap. 10. n. 9. & tom. 2. verb. Monasteria Regularium n. 49.

I. Continuo vexabantur Abbates, & Monaci Cistercienses à Patronis, & eis inferebantur quamplurima gravamina, dum Patroni, aut illi, qui habebant Advocatiam, & Custodiam eorumdem Monasteriorum, extorquebant ab ipsis pro eorum libito bladum, frumentum, evectiones, animalia &c., in eorumdem Monachorum Domibus, & Monasteriis vescabantur carnibus, & introducebant mulieres cum maximo periculo, & ipsorum detrimento; Hinc Gregorius IX. Monachorum quieti, ac indemnitati prospicere volens; etsi respectu cujuscumque Ecclesiæ Patronalis essent à supradictis Canonibus interdictæ Patronis hujusmodi indebitæ exactiones, tamen hic specialiter eis prohibuit quidquam exigere à præfatis Abbatibus, & Monachis; vesci carnibus in eorum Monasteriis, aut Domibus; ac in ea introducere fœminas; ut sic à publicis, & mundanis conspectibus separati, eidem Religiosi omnino servire Deo valeant liberius, & lascivienti opportunitate sublata, eidem corda sua, & corpora, in omni sanctimonia diligentius custodire, uti loquitur Bonifacius VIII. in cap. unic. de Stat. regul. in 6.

Quoad hanc Conclusionem sequentes examinantur Casus.

ARGUMENTUM.

Patronus potest recipere Candelam in die Purificationis à Monachis Cisterciensibus illam sponte dantibus; & exigere ab illis, ea, quæ sibi competunt ratione Jurispatronatus.

SUMMARIUM.

- 1 Gregorius IX. liberavit Monachos Cistercienses à molestiis Patronorum.
- 2 Patronis non est prohibitum recipere Candelam, die Purificationis, aut aliud à Cisterciensibus sponte dantibus.
- 3 Patronus exigere potest à Cisterciensibus retentionem scamni prope Altare majus Ecclesiæ Patronalis; & hujusmodi retentione non est ei deneganda; Amplia, ut num. 7.

- 4 Laicis Nobilibus non solum permessa est retentio sedilis in Ecclesia, sed etiam illud expostulando denegari non valet.
- 5 Ceremoniale facit legem, & pro lege est servandum.
- 6 Retentio scamni in Ecclesia est effectus consecutivus, & promanans à jure patronatus.
- 8 Patronus non est privandus scamno in Ecclesia absque justa, & rationabili causa. Amplia, ut n. 9.
- 10 Patronus exigere potest à Cisterciensibus, aut à Rectore Ecclesiæ Patronalis notificationem omnium luitionum Censuum spectantium ad eorum Monasterium, ac consignationem notulæ instrumentorum & jurium concernentium dotem ejusdem Monasterii.
- 11 Potest etiam exigere ab eisdem Religiosis alimenta in casu inopiæ; & alia jura de quibus, num. 12.
- 13 Gregorius IX. non prohibuit exigere à Cisterciensibus ea, quæ de jure competunt Patronis ratione jurispatronatus.

CASUS

C A S U S I.

Occasione Festivitatís Purificationis accedens Patronus ad Ecclesiam Monasterii A Monachorum Cisterciensium de ejus jure patronatus, ad audiendam Concionem, quæ ibidem tenebatur in laudem Beatissimæ Virginis; instet pro elargitione Candelæ, quam Monachi quolibet anno ipsi spontè tradebant; pro retentione scamni prope Altare majus; pro notificatione omnium luitionum censuum spectantium ad Monasterium, ac pro consignatione notulæ instrumentorum, & jurium concernentium dotem ejusdem Monasterii. Non repugnabant Monachi tradere Patrono solitam Candelam, solum renuebant cætera supradicta præstare; quæritur an Monachi ad ea teneantur, seu an Patronus possit ab ipsis ea omnia exigere.

1 Dispositio hujus Canonis negativam responsionem suadere videtur dum Gregorius IX. liberavit Monachos Cistercienses à molestiis Patronorum, prohibens his quicquam pro libito exigere ab illis occasione juris patronatus.

2 Sed veritas est in contrarium; Siquidem quod attinet ad Candelam, potest Patronus die Purificationis illam legitimè recipere à Monachis; quia prohibetur ab hoc Canone exigere, quod est propriè ab invitis extorquere, non verò inhibetur Patronis aliquid recipere à Cisterciensibus spontè dantibus; ut optimè animadvertit Cherubin. in compendio Bullar. ad hanc Constitutionem VII. Gregorii IX. pag. mihi 15.

3 Quò verò spectat ad alias prætentiones ejusdem Patroni, iste certò equidem exigere valet à præfatis Monachis, ut retineatur pro se, & eis de sua Familia scamnum prope Altare majus Ecclesiæ Patronalis; Hujusmodi namque scamni retentio, non solum est conformis dispositioni juris Canonici concedentis digniori usum sedilium, in Ecclesiis, & omnimodam præcedentiam in sessionibus, & in quolibet alio actu per Text. in cap. statuimus de major. & obediens. cap. cum olim de consuetud. ibique Gloss. verb. sessionibus Ciarlin. tom. 2. controvers. 119. n. 8. & n. 54. Gratian. cap. 210. num. 13. Rot. decis. 4. ex

num. 29. ad 33. coram Otthobon., & in Pampilonen. Præminentiarum 26. Junii 1702. S. Et seriatim, coram Reverendissimo Molines.

4 Præcipuè Laicis sanguinis nobilitate præfulgentibus, quibus non solum permessa est retentio sedilis in Ecclesia, sed illud expostulando denegari non valet, cum id peculiariter sit præscriptum in Cæremionali lib. 2. cap. 13., in quo conceduntur hujusmodi Sedes Nobilibus, atque illustribus viris, dummodo extra Chorum, vel Presbyterium collocentur, ut per præcisa verba decernitur, ibi = Sedes autem pro Nobilibus, atque illustribus viris Laicis, plus minusve pro cujusque dignitate, & gradu ornatas decet extra Chorum, & Presbyterium collocari juxta Sacrorum Canonum præscriptum, laudabilisque antiquæ disciplinæ documenta, jam inde ab Exordiis Christianæ Religionis introducta, ac longo

5 observata = Quod quidem Cæremonia- le, cum fuerit à Clemente VIII. confirmatum, & extensum per universum Orbem Catholicum facit legem, ac pro lege servandum esse in omnibus Ecclesiis firmavit Card. de Lac. in Miscell. disc. 37. n. 10. Rot. dec. 647. n. 3. par. 4. tom. 3. rec.

6 Verum etiam eadem retentio scamni est effectus consecutivus, & promanans à Jure patronatus, vigore cujus competit patrono honor, & præminentia, & consequenter ipse Primus in Ecclesia Patronali, sive Sæculari, sive Regulari sedere debet, & præ cæteris sede nobiliori honorandus, ut firmavi superius Par. I. Can. I. & II. Cas. I. n. 4. & Can. IV. Cas. VII. n. 13.

7 Eoque magis cum probet se per quadragenariam, imò per immemorabilem consuetudinem esse in possessione retinendi scamnum in designato loco prædictæ Ecclesiæ; in qua possessione proinde venit manutenendus. Giovagnon. conf. 8. n. 12. & 23. Ciarlin. controvers. 119. n. 9. Manriq. tract. de Præced. q. 5. n. 4. & quæst. 18. per tot. Palm. Nep. consult. 30. n. 11. Pignatell. consult. 7. n. 23. tom. 1. & consult. 48. num. 1. tom. 7. Sanfelice. decis. 333. per tot. Rot. in Pampilonen. Præminentiarum 7. Martii 1701. S. Iterum coram R. P. D. dell' Olmo, & 26. Junii 1702. S. Certius, cor. Reverendissimo Molines, & in Baren. scamni 4. Junii 1703. S. Quamobrem, coram R. P. D. de Omaña. Non vero est ea spolia-

lian-

- 8 liandus, & privandus à supradictis Monachis absque iusta, & rationabili causa, dum retentio dicti scamni pro Patrono, & tota ejus familia prope Altare majus, non est incommoda, nec præjudicialis Ecclesiæ, neque impeditiva functionum Ecclesiasticarum. *Paris. cons. 149. num. 2. & seq. lib. 4. Lara de Annivers. & Cappell. lib. 1. cap. 24. num. 12. Lagunez. de fructibus par. 1. cap. 30. §. 1. n. 29. & seq. Antonell. de loco legal. lib. 1. cap. 3. n. 55. Pignatell. tom. 7. consult. 48. n. 1.* Etiam in hypo-
- 9 resi, quod retentio ex causa facultativa processerit; nam licet concessio fuisset, ab initio gratuita, ex post tamen effecta fuit necessaria, & irrevocabilis. *Roma-guer. ad Synod. Gerunden. lib. 3. tit. 14. cap. 2. num. 6. Giovagnon. d. cons. 8. n. 18. & seqq. Gratian. discept. forens. 110. n. 18. & seq., & alii in dicta Baren. scamni 4. Junii 1703. §. De jure cor. R.P.D. de Omaña.*
- 10 Potest etiam idem Patronus exigere à Cisterciensibus, quod sibi notificentur omnes luitiones censuum spectantium ad eorum Monasterium, quod propriis sumptibus ædificavit, & dotavit, ac etiam, quod sibi consignetur notula Instrumentorum, & jurium concernentium dotem ejusdem Monasterii; quia Patronus habet jus defendendi Ecclesias, & Monasteria Patrimonialia, ut dixi *Par. I. Can. IV.*, & curare debet, ut eorum bona conserventur, non dilapidentur, neque alienentur; ut in similibus terminis rescripsit *Rota in Barchinonen. Beneficiorum 30. Junii 1704. §. final. cor. R.P.D. Omaña.*
- 11 Sicuti posset exigere ab eisdem Cisterciensibus alimenta in casu inopiæ, deductis prius necessariis pro Monasterii, ac Monachorum sustentatione, & pro Divino Cultu, & reparatione Ecclesiæ, juxta firmata *Par. I. Can. III.* & tradit *Tamburin. de jure Abbat. tom. 1. disput. 7. quest. 5. n. 22.*
- 12 Ac etiam ab eisdem exigere, ut Missam offerre teneantur quotidie, si fieri potest, pro Animabus Patronorum defunctorum; quod Patroni tam vivi, quam Defuncti participes fiant spiritualis fructus, quem dicti Religiosi orando, jejunando, aliaque pia opera tam communia, quam particularia exercendo apud Deum lucrantur; quod postquam fuerit facta electio Ministrorum Monasterii, debet eam significare Patrono pro tempore, ad

effectum, ut si voluerit, suum honestum impartiat assensum, juxta dispositionem Sacrorum Canonum; dummodo hujusmodi conditiones in limine foundationis Monasterii fuissent à Fundatore appositæ, & à Sede Apostolica approbatæ; uti de facto approbatæ fuerunt ab Alexandro VII. de voto Sacræ Congregationis Concilii, in limine foundationis trium Conventuum Fratrum Congregationis Hispaniæ Ordinis B. Mariæ de Mercede Provinciæ Andalusie favore Ducum Medinæ Sidoniæ, ut apparet ex ejus Constitutione la 66. *Bullar. Rom. tom. V.*

Quin ullatenus obest eidem Patrono præsens Canon; quia Gregorius ibi non prohibuit exigere à Cisterciensibus, ea quæ de jure competunt Patronis, ratione Jurispatronatus, sed solum ea, quæ pro libito, occasione, & non ratione jurispatronatus, indebitè ab ipsis extorquebant, nimirum bladum, vinum, eveditiones, Animalia, & res alias pro ædificatione, ac munitione, suorum Castrorum, & Villarum, ac pro tyrociniis, torneamentis, expeditionibus, & aliis usibus eorundem Patronorum.

ARGUMENTUM.

An Imperatrices, & Reginae introduci possint à Patrono in Domus, & Monasteria Cisterciensium.

SUMMARIUM.

1. Mulieribus est prohibitum ingredi Domos, & Monasteria Virorum, etiam si essent Fundatrices, ut num. 2. Limita, ut ibi.
3. Viris est prohibitum ingredi Monasteria Monialium, etiam si essent Fundatores; & n. 4. Limita, ut ibi.
5. Patronus introducere Potest in Domus, & Monasteria Cisterciensium Reginas, & alias Personas Regias. Et quare, vide n. 7.
6. Pontifex prohibendo Patronis introducere Fæminas in Domus Cisterciensium, intelligitur de illis Domibus, quæ sunt intra

tra, non verò extra Claustra Monasterii.
 8 Concedi solet à Sede Apostolica Fundatrici-
 bus Monasteriorum Monialium præser-
 tim Nobilibus facultas ingrediendi cum
 honesto comitatu Clausuram eorundem
 Monasteriorum certis anni temporibus.

C A S U S II.

Quidam Princeps Supremus Patro-
 nus Monasterii A Ordinis Cister-
 censis introduxit Reginam cum to-
 ta ejus comitiva in quadam eorum Do-
 mo contigua Monasterio, ad effectum vi-
 dendì Corpus cujusdam Sancti, quod in
 Cappella ibi situata servabatur; Quæritur
 an id fieri potuerit per Patronum?

- 1 Videtur negativè respondendum, quo-
 niam prohibitus est ingressus Mulierum
 in Monasteria Virorum non solum ex
 censura hujus Canonis specialiter respectu
 Monachorum Cistercensium, verum
 etiam generaliter respectu cujuscumque
 Ordinis etiam sub pœna excommunicationis
 ex Constitutione Divi Pii V. incipien.
Regularium Personarum, in qua prohibetur
 mulieribus cujuscumque status, gra-
 dus, conditionis etiam Comitissis, Mar-
 chionissis, Ducissis Domos, & Monaste-
 ria Regularium ingredi, quam refert Ro-
 deric. *quest. regul. tom. 1. quest. 48. art. 1.*,
 & est communis omnium Doctorum sen-
 tentia, præsertim ipsius Roderici ubi su-
 pra; Lezan. in *sum. tom. 1. cap. 10. n. 9.*
 Barbos. de *offic. & potest. Episcopi par. 3.*
 2 *alleg. 102. n. 85.* Quod procedit etiam si
 mulieres essent Fundatrices dictorum
 Monasteriorum, nisi aliter fuerit statutum
 de consensu Summi Pontificis in limine
 foundationis, aut erectionis, juxta Passerin.
 in *cap. periculoso de stat. Regul. n. 124.* Le-
 zan. ubi supra n. 10.
 3 Sicuti è contra pari ratione est etiam
 prohibitus ingressus virorum in Monaste-
 ria Mulierum, seu Monialium, ut expre-
 sè disponitur in *cap. periculoso de stat. Re-
 gul. in 6. ibiq. Monach. Archid. Ancharan.*
 Passerin. num. 97. & seqq., & confirmavit
 Concilium Tridentinum sess. 25. de Regul.
 4 *cap. 5.*, etiam si essent Fundatores eorum-
 dem Monasteriorum, nisi in Literis Apo-
 stolicis erectionis secus expresse cavea-
 tur; & etiam si essent Imperatores, & Re-
 ges Passerin. ubi supra num. 122. Nicol. in

*Floscul. verb. fundator n. 2. Barbos. ad Con-
 cil. sess. 25. de Regul. cap. 5. n. 48.*

- 5 Sed hoc non obstante censendo dicen-
 dum in hoc casu Patronum introducere
 potuisse Reginam in præfata Domo Ci-
 steraciensium, nec per hujusmodi introdu-
 ctionem contravenisse dispositioni hujus
 6 Canonis; quia in primis Pontifex prohi-
 bendo hic Patronis introducere Fœmi-
 nas in Domibus Cisteraciensium, intelli-
 gitur de illis Domibus, quæ sunt intrà
 septa, & Claustra Monasterii, non verò
 de eis, quæ sunt extra Claustra, uti est
 hæc, de qua agitur. Passerin. ubi supra
 num. 8. Ventrigl. in *prax. par. 1. annot. 5.*
 S. 1. num. 2. Lezan. in *sum. tom. 1. cap. 10.*
 n. 11. Barbos. de *offic. & potest. Episcopi p. 3.*
alleg. 102. n. 87.
 7 Deindè in hujusmodi prohibitione
 numquam præsumitur comprehendere
 voluisse Fœminas Regias, quæ propter
 earum sublimitatem, ac generis clarita-
 tem cum sint dignæ specialis mentionis,
 in materia odiosa non veniunt sub simpli-
 ci, & generali nomine mulierum; Et re-
 vera quod non sit prohibitum his Perso-
 nis Regiis modeste, tamen, ac devotè
 ingredi Monasteria virorum declaratum
 fuit per Gregorium XIII. ex Sententia
 Sacræ Congregationis Concilii ad in-
 stantiam cujusdam Religiosi Ordinis Mi-
 nimorum S. Francisci de Paula; cui quæ-
 renti, an per supradictam Constitutio-
 nem Pii V. censeretur derogatum suæ
 Regulæ, ut singulæ Dominæ de stirpe
 Regia procreatæ, ac etiam omnes hujus
 Ordinis Fundatrices, quæ locorum ejus-
 dem Ordinis septa communiora videre
 postulaverint, eadem honestè cum sua
 Comitiva intrare, ac devotè visitare to-
 lerentur, fuit responsum; non censeri de-
 rogatum quoad Reginas, vel Fundatrices
 dumtaxat, ut referunt Roderic. *quest. re-
 gul. tom. 1. dicta quest. 48. art. 1. S. Circa.*
 Barbos. de *offic. & potest. Episcopi par. 3. al-
 leg. 102. n. 96.* Et hanc sententiam tuen-
 tur idem Barbos. ubi supra n. 92. Lezan. in
sum. tom. 1. dicto cap. 10. n. 10. ibi = Idem
 dico de Imperatricibus, aut Reginis saltè
 quando intrant Monasteria non occultè, sed
 magno Comitatu, & ex bono fine, cum enim
 Pontifices non fecerint in prædictis Bullis
 mentionem de illis, credendum est noluisse
 ipsas comprehendere =

Et

8 Et quidem talis, ac tanta est prærogativa Fundatorum, & Fundatricum Monasteriorum præsertim nobilium, & illustrium, ut ipsi petentibus in limine foundationis facultatem ingrediendi certis anni temporibus eadem Monasteria cum honesto comitatu, hujusmodi facultas pro similibus personis nobilibus, & illustribus concedi solet à. S. Sede Apostolica, uti de facto novissimè concessa fuit à S. Congregatione Concilii in *Magdalenen.* 22. Aprilis 1719. ubi cum inter cætera peteret Ducissa Carlotta occasione foundationis Monasterii pro virginibus Deo dicandis in Oppido Magdaluni,

quod sibi, & Ducissis in futurum, semel obtenta licentia Sedis Apostolicæ, liceret ingredi clausuram Monialium duodecies per annum, & cum competenti aliarum nobilium, vel honestarum fœminarum numero, fuit à Sac. Congregatione rescriptum, pro facultate ingrediendi per sex vices quolibet anno, & cum Comitatu sex Matronarum, quo ad Ducissam Carlottam, & quo ad alias in Ducatu succedentes, pro facultate ingrediendi, per tres vices quolibet anno, & cum tribus tantum Matronis, servata in reliquis forma aliarum clausularum, quæ in consimilibus Brevibus pro ingressu in Monasteriis apponi solent.

C A N O N I I.

NICOLAUS QUINTUS *Constit. I. §. 4. Bull. Rom. Tom. I.*

AD Sacram Petri Sedem Divina dispositione sublimati: Ann. 1447.
Et infra: Placet etiam nobis, quod per quamcumque aliam reservationem, gratiam, expectativam, aut quamvis aliam dispositionem, sub quacumque verborum forma, per nos, vel auctoritate nostra factam, vel faciendam non impediamus nos, quo minùs de illis cum vacabunt de Februarii, Aprilis, Junii, Augusti, Octobris, & Decembris mensibus, liberè disponatur per illos, ad quos eorum collatio, provisio, præsentatio, electio, seu quævis alia dispositio pertinebat: Reservatione, aliave quavis dispositione, auctoritate nostra factis, vel faciendis, non obstantibus quibuscumque. Quoties verò aliquo vacante Beneficio in Januarii, Martii, Maji, Julii, Septembris, & Novembris mensibus specialiter dispositioni dictæ Sedis reservatis, non apparuerit infra tres menses à die notæ vacationis in loco Beneficii, quod alicui de illo Apostolica auctoritate provisum fuerit, ex tunc, & non antea Ordinarius, vel alius, ad quem illius dispositio pertinebit, de illo liberè disponere poterit, & ad finem, ut hæc ordinatio collationum Beneficiorum non reservatorum per alternos menses possit per dictam Nationem publicari, & omnes, qui ea gaudere voluerint, tempus congruum habeant

Pars VI.

G g

cam

eam acceptandi, tunc quo ad dictam Sedem à Kalendis Junii proximè futuris ipsa currere incipiet, & durabit deinceps, nisi in futuro Concilio de consensu dictæ Nationis aliter fuerit ordinatum.

COMMENTARIUM.

EX hoc Canone infrascripta deducitur conclusio.

DE BENEFICIIS GERMANIÆ VACANTIBUS EXTRA ROMANAM CURIAM IN MENSIBUS FEBRUARII, APRILIS, JUNII, AUGUSTI, OCTOBRI, ET DECEMBRIS POTEST ORDINARIUS, AUT ALIUS, AD QUEM SPECTAT COLLATIO, PROVISIO, PRÆSENTATIO, SEU QUÆVIS ALIA DISPOSITIO LIBERE PROVIDERE. POTEST ETIAM ORDINARIUS, AUT ALIUS, AD QUEM SPECTAT COLLATIO, AUT PRÆSENTATIO LIBERE PROVIDERE DE EISDEM VACANTIBUS IN MENSIBUS JANUARI, MARTII, MAII, JULII, SEPTEMBRIS, ET NOVEMBRIS RESERVATIS, NISI APPARUERIT INTRA TRIMESTRE A DIE NOTÆ VACATIONIS IN LOCO BENEFICII DE EIS PROVISUM A SEDE APOSTOLICA. = Quam conclusionem confirmavit etiam Clemens VII. in

I
Ann. 1534.

ejus Constitutione incipien. *Admonet la 41. §. 2. Bullar. nov. tom. 1.* ubi declaravit nullas, & irritas collationes, & provisiones beneficiorum vacantium in dictis sex mensibus reservatis factas ab Archiepiscopis, Episcopis, & aliis Collatoribus, sive liberè, sive ad præsentationem Patronorum, ac decrevit ab eis Provisos esse intrusos, & malæ fidei Possessores, & ad restitutionem fructuum teneri, ac insuper reservavit quæcumque jura Provisis de Beneficiis in Mensibus Apostolicis vacantibus, etiam agendi quandocumque contra intrusos; ibi = Nos igitur qui à dictis Concordatis, quæ olim Romana Ecclesia unione, ac pace, & tranquillitate inter Ecclesiam, & Nationem prædictas perpetuò solidandis, & conservandis, laudata, conclusa, & acceptata fuerunt, nullatenus recedere intendimus, nè dicti præsumptores, & contemptores, aut per eos in dictis beneficiis intrusi, ex hujusmodi temeraria præsumptione gloriari valeant, nevé ipsi intrusi ex adulterinis eorum titulis aliquem fructum reportent, nec illis, quibus de beneficiis prædictis, per nos, aut dictam Sedem, seu ejus auctoritate provisum extitit, & in futurum providebitur, per alicujus temporis fluxum, seu aliquam patientiam, vel tolerantiam præjudicium fiat, aut factum censeatur, ex Pastoralis officii debito providere volentes, ac concordatis prædictis firmiter inherentes, motu proprio, & ex nostra matura deliberatione, ac certa scientia, auctoritate Apostolica, de Apostolica potestatis plenitudine tenore præsentium declaramus præsentas collationes, & alias dispositiones, de quibuscumque beneficiis Ecclesiasticis cum cura, & snè cura, nobis, & dictæ Sedi, ut præfertur, reservatis, per Archiepiscopos, Episcopos, Prælatos, ac sæculares Principes, & Dominos quoscumque dictæ Nationis, seu ad eorum præsentationem, vel nominationem, etiam per Ordinarios ipsorum Beneficiorum Collatores à tempore dictæ directionis citrà, contra tenorem, & formam dictorum Concordatorum quomodolibet factas, & in posterum faciendas personis, quibus, aut in quarum favorem factæ sunt, aut in posterum fient, nisi sint per nos, aut nostra, vel dictæ Sedis auctoritate approbatæ, nullum titulum, vel colorem ipsa beneficia possidendi tribuisse, aut in futurum tribuere, sed & illis pro malæ fidei possessoribus, & merè intrusis ab omnibus haberi, & censi, ac fructus per eos ex beneficiis hujusmodi perceptos, & percipiendos nullo unquam tempore suos facere, sed ad illorum restitutionem in utroque foro efficaciter obligatos esse, & ad illorum restitutionem, ad eorum, quorum interest, seu etiam Fisci nostri instantiam, omnibus viis juris, & remediis, compelli posse, & debere, & eos nullo unquam tempore, beneficio Regularum de Annali, & Triennali pacifico possessore gaudere potuisse, aut posse = Nec non declaravit Gregorius XIII. & in ejus Constitutione incipien. *Quæ in Ecclesiam la 41. §. 2. Bullar. Rom. tom. 2.* ibi = Nos indignum rati, quod temporis mora, quam ad perscrutandam accuratius talium probitatem, industriam, & alia requisita intercedere pro utilitate Ecclesiæ necesse est, locum injuriis aperiat, attendentesque verba prædicta in loco beneficii,

2
Ann. 1576.

- neficii, cum verbis, notæ vacationis, quæ protinus antecedunt, conjungi, & ad illa dumtaxat referri, ac voluntatem concedentis, sensumque concessionis, & literarum prædictarum sic esse, ut dispositio beneficii intra tres menses à die notæ vacationis à Sede prædicta fieri, deque gratia facta alicubi apparere debeat, quemadmodum re inter utriusque juris interpretes jam pridem controversa, summa ratione judicatum apparet, vix enim est, ut itineribus non modo infestis, aut prohibitis, quod ferè semper alicui contingit, sed etiam expeditis, quis ex tam longinquis regionibus ad dictam Sedem profectus, & in ea ad expediendum negotium, vel paulisper moratus, in eadem se recipere tanta temporis angustia possit. Quo circa equitate, & iustitia suadentibus præsentium auctoritate declaramus, concessionem Nicolai Papa, & literas prædictas locum omnino non habere, quod Ordinarii, aut alii Collatores prædicti post lapsum trium mensum ex die notæ vacationis in loco beneficii disponere possint de ullis beneficiis prædictis, aliàs sub concessione, & literis prædictis comprehensis extra Romanam Curiam, in mensibus prædictis quoquo modo vacantibus, vel vacaturis, de quibus intra dictum tempus trium mensum per Romanum Pontificem, ac dictam Sedem, qualiscumque gratia, vel dispositio, aut concessio facta fuerit. Nè tamen cuiquam licitum sit factam à Sede prædicta dispositionem hujusmodi in longum obtegere, illi, quibus deinceps gratia hujusmodi concedentur, etiam concessionum fidem, & testimonium intra tres menses à die notæ vacationis in loco beneficii hujusmodi, vel dictis Collatoribus significare, vel in ipso beneficii loco publicare quoquomodo teneantur. Et eam communiter probant Branden. ad concordata Germaniæ quest. 1. num. 8. & seqq. & quest. 5. num. 9. & in primo, & in secundo notabili, Nicolai ad concordata Germaniæ tit. 1. dub. 1. §. 14. & 21. & dub. 5. §. 7. & dub. 11. §. 1. Gonzal. super Regul. 8. Cancell. gloss. 25. num. 4. Cherubin. in Compend. Bullar. hic, Barhof. de offic. & potest. Episc. par. 3. alleg. 57. nu. 54. Rot. decis. 522. num. 6. par. 19. rec. & decis. 572. nu. 13. cor. Cetro, & in Augustana Canonicatus 12. Januarii 1703. §. His coram Reverendissimo Molines, & in Monasterien. Vicariæ 12. Martii 1706. §. Justificatio coram R. P. D. Omanna, & in Monasterien. Decanatus 26. Aprilis 1709. §. Justificatio, & §. Nullius coram. bon. mem. Caffarello, & in Monasterien. Vicariæ 3. Aprilis 1713. §. 1. cor. R. P. D. Lancetta, & in Virdunen. Abbatia 3. Aprilis 1702. §. Magis in aperto coram Reverendissimo Molines, & in Monasterien. Canonicatus 13. Maji 1715. §. 1. coram R. P. D. Falconerio, & in Treviren. Parochialis 26. Junii 1715. §. Parochiale coram R. P. D. Lancetta, & 10. Februarii 1716. §. Literas coram R. P. D. Foscaro.
- 3 Conventum fuit inter cætera anno 1446. Francofurti inter Deputatos Eugenii IV. Summi Pontificis, & Legatos Frederici III. Imperatoris, & Principes tam Ecclesiasticos, quam sæculares inclitæ Nationis Germanicæ, ut super reservatione, & collatione Ecclesiarum, & beneficiorum Ecclesiasticorum opportunè provideretur, idèd Nicolaus V. Eugenii successor ad sedandas discordias, ac pro unionem, pace, & Tranquillitate Ecclesiæ Romanæ cum præfata Natione Apostolica Auctoritate laudavit, approbavit, & confirmavit sequentia concordata.
- 4 Primò nimirum renovando Reservationes Extravagantium Execrabilis, & ad Regimen. de Præben. & Dignit. reservavit sibi, & S. Sedi Apostolicæ omnes Ecclesias Patriarchales, Archiepiscopales, & Episcopales, Monasteria, & omnes dignitates, ac omnia beneficia tam sæcularia, quam regularia, & cujuscumque generis, sive conditionis, quoquo modo vacantia apud Sedem Apostolicam.
- 5 Secundo, omnia beneficia cujuscumque generis, & conditionis ubilibet vacantia per depositionem, privationem, aut translationem beneficiati auctoritate Apostolicâ factas, vel faciendas.
- 6 Tertio, omnia beneficia electiva quando apud Sedem, vel alibi ubicumque, contingit electionem ad illa cassari, postulationem repelli, & renunciationem per electos, aut postulatos factam auctoritate Apostolicâ admitti.
- 7 Quarto, omnia beneficia cujuscumque generis, & conditionis Cardinalium S. Romanæ Ecclesiæ, & officia Vicecancellarii, Camerarii, septem Notariorum Auditoris, Literarum contradictarum, & Apostolici Palatii causarum Auditorum, correctorum centum, & unius, scriptorum Literarum Apostolicarum, & viginti quatuor Pœnitentiariæ

- S. Sedis, & vigintiquinque Abbreviatorum, Commensalium Summi Pontificis, viginti quatuor Cappellanorum ejusdem Sedis, quorumcumque Legatorum, Collectorum, ac in Terris Romanæ Ecclesiæ Rectorum, ac Thesaurariorum, ubicumque vacantia.
- 8 Quinto: omnia beneficia cujuscumque generis, & conditionis venientium ad Romanam Curiam, aut ab ea recedentium, vacantia per istorum obitum sequutum in Locis à dicta Curia ultra duas dietas Legales non distantibus.
- 9 Sexto, omnia beneficia quorumcumque Curialium peregrinationis, infirmitatis, seu recreationis, vel alia quacumque causa ad quævis loca secedentium, vacantia per eorum obitum in locis ultra duas dietas ab eadem Curia non remotis.
- 10 Septimo reservavit insuper S. Sedi omnia beneficia cujuscumque generis, & conditionis vacantia per promotionem ad Patriarchatum, Archiepiscopatum, Episcopatum aut de regimine Monasteriorum.
- 11 Octavo; omnia beneficia cujuscumque generis, & conditionis vacantia per pacificam assecutionem incompatibilium.
- 12 Nono confirmavit, & approbavit quod in Metropolitanis, & Cathedralibus Ecclesiis Germaniæ etiam immediatè non subjectis Sedi Apostolicæ, & in Monasteriis immediatè subjectis vacantibus extra curiam fiant Electiones Canonice, ad formam *Cap. Quia propter de elect.* quæ ad Sedem Apostolicam pro obtinenda confirmatione deferantur intrà tempus constitutum à Nicolao III. in *Cap. Cupientes de elect. in 6.* nimirum intrà unum mensem, & si Canonice fuerint confirmantur à Papa, nisi ex rationabili, & evidenti causa, ac de Cardinalium consilio, de digniori, & utiliori persona duxerit providendum.
- 13 Decimo, si de Ecclesiis Metropolitanis, & Cathedralibus, etiam immediatè non subjectis Sedi Apostolicæ, aut de Monasteriis eidem immediatè subjectis extra curiam vacantibus non fuerint factæ Electiones Canonice; aut fuerint factæ, sed non fuerint delatæ intrà tempus statutum ad Sedem Apostolicam pro confirmatione obtinenda, reservavit sibi, & eidem Sedi earundem Ecclesiarum Provisiones.
- 14 Undecimo reservavit etiam eidem Sedi Monasteria Monialium quæ sunt exempta, minimè tamen non exempta.
- 15 Duodecimo; (quod pertinet ad nostram materiam, de qua agimus) approbavit, & confirmavit quod vacantibus cæteris Dignitatibus post majores in cathedralibus, & principales in Ecclesiis Collegiatis, & quibuscumque beneficiis Ecclesiasticis tam secularibus quam regularibus extra Curiam in Mensibus Februarii, Aprilis, Junii, Augusti, Octobris, & Decembris, possint Archiepiscopi, Episcopi, & alii ad quos spectat eorumdem beneficiorum collatio, provisio, electio, & præsentatio, liberè ea providere. Vacantibus verò in aliis sex mensibus nimirum Januarii, Martii, Maji, Julii, Septembris, & Novembris, sibi, & S. Sedi de eis providere reservavit, & ad ea providenda, & conferenda constituit Trimestre, à die notæ vacationis, intrà quod si Sedes Apostolica eadem beneficia non contulerit, aut super eis nullo modo apposuerit manus, Jus conferendi redit ad ordinarios collatores; sic summa benignitate permittendo, quod etiam contra Jus commune, *Cap. Per vestras de supplen. neglig. Pralat.* devolutio fiat de Supremo ad Inferiorem.
- 16 Ex quibus patet, quod hujusmodi concordata sint magis favorabilia Nationi Germanicæ, quam sint Regulæ Cancellariæ, siquidem per has reservantur absolute, & simpliciter dispositioni Sedis Apostolicæ omnes Cathedrales, per ea verò, reservantur eadem Cathedrales, quando vacant apud Sedem; Per Regulas Cancellariæ beneficia vacantia in mensibus reservatis perpetuò manent affecta, nec de illis alius, quam Pontifex ullo tempore manus apponere potest; Per concordata autem permittitur ordinariis procedere ad collationem beneficiorum vacantium etiam in mensibus reservatis, si intrà tres menses non apparuerit de Provisione Apostolica. Quoad supradictam conclusionem sequens disseritur casus.

ARGUMENTUM.

Beneficia Jurispatronatus an comprehendantur sub Concordatis Germaniæ. Et an, & quando elapso Trimestre Summo Pontifici competente ad conferenda beneficia vacantia in sex Mensibus, ex vi concordatorum reservatis, Ordinarius nequeat illa libere conferre.

SUMMARIUM.

- 1 Beneficia Jurispatronatus non cadunt sub concordatis Germaniæ. Intellige ut num. 8.
- 2 In Impetrationibus Beneficiorum est exprimendus verus valor.
- 3 Ordinarius jure devoluto ex vi Concordatorum potest liberè providere beneficium vacatum in mense reservato; si Papa intra Trimestre de eo nullo modo provideat. Limita ut n. 12. & 13.
- 4 Literæ Apostolicæ in omnibus justificatæ sunt exequendæ.
- 5 Beneficia vacantia in Mense Januarii, & in aliis quinque mensibus ex vi Concordatorum sunt Sedi Apostolicæ reservata. Amplia ut ibi.
- 6 Officia Ecclesiastica, quæ non dantur in titulum, aut Cappellaniæ merè laicales non comprehenduntur sub concordatis.
- 7 Beneficia Jurispatronatus Ecclesiastici cadunt sub Concordatis. Amplia ut ibi.
- 8 Beneficia Jurispatronatus mixti non cadunt sub concordatis.
- 9 In canonicatibus, & beneficiis Germaniæ juxta concordata, valor exprimi solet in vigintiquatuor ducatis.
- 10 Provisio, seu appositio manus Summi Pontificis intra trimestre sufficit ut Canonicatus, aut beneficium sit specialiter affectum, etiam si Literæ Apostolicæ in eodem termino non fuerint expeditæ, & num. 20. & 23.
- 11 Provisio Apostolica non est nulla, si omisum fuerit fieri publicationem obtentæ provisionis intra tres menses. & n. 22.
- 14 Papa si ob aliquod legitimum impedimen-

tum non conferat beneficium reservatum intra Trimestre, Jus conferendi non redit ad Ordinarium, nec per viam prescriptionis, nec per viam devolutionis, & num. 15.

- 16 Papa elapso Trimestre, potest conferre beneficium per viam purgationis moræ.
- 17 Dies vacationis beneficii an computetur in Trimestre.
- 18 Si erigeretur, & fundaretur beneficium in mense reservato an caderet sub concordatis.
- 19 Mensis Septembris est Sedi Apostolicæ ex vi concordatorum reservatus.
- 21 Ordinarius non potest disponere de beneficio, alteri intra Trimestre à Papa collato.

CASUS UNICUS.

VAcato prima die Januarii in quadam Ecclesia Cathedrali Germaniæ Canonicatu de Jurepatronatus Capituli quidam Sacerdos illum impetravit mense Februarii in dataria Apostolica tamquam de reservato, & sub expressione valoris non excedentis annuos ducatos vigintiquatuor aureos de Camera, Literas tamen Apostolicas non expeditit nisi in Mense Aprilis; E contra Ordinarius elapsis tribus Mensibus, cum in loco Canonicatus nemo comparuisset à S. Sede Apostolica Provisus, contulit eundem Canonicatum jure devoluto alteri Sacerdoti; Quaritur an Literæ Apostolicæ sint exequendæ vel potius Provisio Ordinarii sit sustinenda?

Literas Apostolicas non esse exequendas suadet ex eo, quod ipsæ primò aspectu appareant subreptitiæ, tum quia non fuit notificatum Summo Pontifici, quod supradictus Canonicatus erat de Jurepatronatus; si enim Papa id scivisset, Canonicatum tamquam de reservato non contulisset, cum Beneficia Jurispatronatus non cadant sub concordatis, & aliis reservationibus Apostolicis, sed quocumque tempore vacent semper ad Patronorum præsentationem sunt providenda, nè Christi fideles à beneficiis, & Ecclesiarum foundationibus retrahantur juxta: *Alexand. cons. 75. in princip. n. 1. volum. 4. Roeb. de Curt. de Jurepat. verb. honorificum quest. 4. n. 22. & seq. & quest. 24.*

n. 54.

n. 54. Lambertin. eodem tract. lib. 2. p. 1. q. 9. art. 22. Gonzal. ad Regul. 8. Cancell. gloss. 18. n. 1. & seqq. Garz. de benef. p. 5. cap. 1. n. 571. & seqq. & in terminis concordatorum Nicolart. ad Concordat. German. tit. 1. dub. 5. §. 8. Chokier ad Regul. 8. cancell. gloss. 1. n. 3. & gloss. 8. per tot. & ad Preces primarias sect. 2. lit. Q. vers. Præsentationem, Barbosa. de offic. & potest. Episcopi p. 3. alleg. 57. num. 25. & seqq. & num. 144.

- 2 Tum quia non fuit expressus verus valor ejusdem Canonicatus, cum ille ascendat ad annuos ducatos 400. contra determinationem Regulæ 55. Cancellariæ, ubi expressè sancitur, quod in impetrationibus beneficiorum sit exprimendus verus valor sub pœna nullitatis gratiæ; Unde non sunt exequendæ, sed retardari merentur juxta auctoritates, quas refert, & sequitur Rot. in Parmen. Beneficii 28. Januarii 1701. §. Cum enim coram Eminentiss. Scotto.

Et consequenter sustinenda venit provisio ab Ordinario facta de eodem Canonicatu; non solum quia iste utpote Patronali, non cadit sub concordatis

- 3 Germaniæ; verum etiam quia etiam admissa ejus comprehensione sub eisdem concordatis, tamen cum non apparuerit in loco beneficii Papam intra tres menses à die notæ vacationis providisse de eodem Canonicatu, potuit proinde ex forma concordatorum Ordinarius illam jam devoluto validè conferri ex superius firmatis in Commentario.

- 4 At his omnibus posthabitis, & minime attentis censeo præfatas Literas Apostolicas esse exequendas, & cum sint in omnibus plenè justificatæ, plenam etiam merentur executionem ad Text. in cap. Si Capitulo de concess. præben. in 6. Rot. decis. 141. n. 2. p. 19. rec. & alibi passim. Justificatio autem dictarum Litterarum in eo quod attinet ad controversi Canonicatus reservationem, clarissimè resultat ex illius vacatione in Mense Januarii, qui Mensis, ut patet ex hoc Canone, est Sedi Apostolicæ reservatus, adeò ut cæteræ

- 5 dignitates post Majores in cathedralibus, & principales in Ecclesiis Collegiatis, & quæcunque alia beneficia vacantia in dicto mense, & in aliis quinque mensibus ibidem enumeratis, comprehenduntur

sub concordatis, & sunt Papæ reservata, & ad ejus liberam collationem pertinentia sive sint, erecta antè, sive post datam, & publicationem concordatorum, sive sint monocalaria (quæ dicuntur, quoties in Ecclesia unum dumtaxat est beneficium, vel quoties collatori competit unius tantum beneficii collatio), sive denique sint officia Ecclesiastica, dummodò tamen dentur in titulum, & ad vitam Titulati,

- 6 secus si non dentur in titulum, uti sunt officia custodis, Cellarii, Protonotariorum, nec non Cappellaniæ merè laicalis, & ad nutum amovibilis, aut legata Misarum, ista enim non comprehenduntur sub concordatis, neque sunt Sedi Apostolicæ reservata, quocumque mense vacant; ut de his omnibus tradit Nicolart. ad concordata Germania tit. 1. dub. 2. §. 3. & dub. 3. §. 2. cum seqq. & dub. 4. §. 2. quem sequitur Rot. in Monasterien. Decanatus 26. Aprilis 1709. §. Siquidem coram R. P. D. bo: me: Caffarello, & in Monasterien. Vicariæ 3. Aprilis 1713. §. Neque coram R. P. D. Lancetta.

- 7 Non obstante quod idem Canonicatus sit Jurispatronatus, quia cum sit Jurispatronatus Capituli dictæ Ecclesiæ Cathedralis, dicitur esse Jurispatronatus Ecclesiastici, & consequenter concordatis subiectus; cum Beneficia Jurispatronatus Ecclesiastici cadant, & comprehendantur sub eisdem concordatis, etiam si adesset contraria observantia, quia decretum irritans, quo concordata sunt munita, destruit omnem consuetudinem, & ponit in mala fide præscribere prætendentem, ut expressè tuentur Nicolart. ad Concordat. German. tit. 1. dub. 5. §. 7. Chokier ad Regul. 8. Cancell. gloss. 8. num. 1. Rot. dec. 572. num. 11. coram Cerro, & in Monasterien. Vicariæ 12. Martii 1706. §. Justificatio coram R. P. D. Omanna, & in Monasterien. Decanatus 26. Aprilis 1709. §. Qui tamen coram bo: me: Caffarello.

- 8 Contrariis Auctoritatibus superius relatis n. 1. procedentibus in Beneficiis de Jurepatronatus laicali, quæ certo equidem ex ratione ibi deducta non cadunt sub concordatis, sicuti sub eisdem non cadunt beneficia Jurispatronatus Mixti ut testatur idem Nicolart. ubi supra §. 14.

Resultat etiam Justificatio earundem Litterarum in eo, quod spectat ad expressio-

tionem valoris, ex eo quod iste fuerit expressus per non excessum in viginti quatuor ducatis, quod sufficit ad hoc, ut dicatur justificatus dum in Canonicatibus, & beneficiis Germaniæ juxta concordata valor ex primi solet in viginti quatuor ducatis. *Card. de Luc. de benef. disc. 90. n. 15. Rot. dec. 69. n. 3. p. 12. & in Monasterien. Vicaria 3. Aprilis 1713. S. Ille coram R. P. D. Lancetta, & in Hildesmen. Canonicatus 16. Martii 1716. S. Pro exequendis coram R. P. D. Crispo.*

Quin ullatenus officiat objectum, quod cum Provisio Apostolica dicti Canonicatus intra tres menses à die vacationis non innotuerit in partibus, validè potuerit Episcopus ad formam hujus Canonis eundem Canonicatum jure devoluto conferre. Siquidem Summus Pontifex providit dictum Canonicatum intra trimestre, dum signavit supplicationem à Provisio Apostolica porrectam mense subsequenti Februarii; quæ provisio seu appositio manus Summi Pontificis intra trimestre sufficit ad hoc, ut dictus Canonicatus dicatur remansisse dispositioni Papæ specialiter affectus, etiam si in eodem termino Literæ Apostolicæ non fuerint expeditæ, & ad hoc ut nemo de eodem tamquam devoluto disponere possit juxta declarationem Gregorii XIII. de qua supra in Commentario num. 2. & ad Text. in Extravag. Romani Pontificis S. Romani quoque de præben. Lotter. de re benef. lib. 2. q. 25. n. 33. & seqq. cum aliis in Treviren. Parochialis 26. Junii 1715. S. Quoniam cum seq. coram R. P. D. Lancetta inferius impressi. quæ fuit confirmata 10. Febr. 1716. coram R. P. D. Foscaro. Et quamvis idem Gregorius ubi supra ad excitandam diligentiam Provisorum velit significationem obtentæ Provisionis intra tres menses fieri debere, non proinde annullat provisionem, si hoc omisum fuerit *Rot. in Colonien. Canonicatus apud Branden. ad concordat. German. in 2. Notabili n. 4. & seq. Adeoque cum Papa intra tres menses contulerit, nulla, & irrita remansit collatio dicti Canonicatus facta ab Episcopo sub falsa devolutionis Causa. Rot. in Augustana Canonicatus 12. Januar. 1703. S. Cum itaque coram Reverendissimo Molines, & in dict. Treviren. Parochialis 10. Febr. 1716. S. Absque eo coram R. P. D. Foscaro.*

Sed etiam per hypotheseum admissio quod Papa intra Trimestre nullo modo apposuerit manus sepe dicto Canonicatu, non proinde est absolutè, & indefinitè verum, quod Ordinarius possit illum jure devoluto conferre, dum in duobus casibus fieri potest, quod, non obstante, quod Summus Pontifex in termino Trimestris non apposuerit manus super beneficiis vacantibus in mensibus reservatis, jus liberè conferendi non redeat ad Ordinarium.

- 12 Primus est, si Papa post illos tres Menses præveniat Ordinarium in conferendo beneficium, hujusmodi namque præventio, & provisio Apostolica præventivè facta impedit, & aufert facultatem Ordinarii liberè conferendi, adeo ut si Ordinarius postea provideat, Provisus Apostolicus præfertur, & excludit Provisum ab ordinario; Ratio est, quia Papa dando ordinariis facultatem in hoc Canone conferendi beneficia vacata in mensibus reservatis lapsio trimestri, præsumitur non se spoliassè, imò sibi reservasse facultatem concurrendi cum ordinariis etiam in eorum Mensibus *ad Text. in cap. Dudum & cap. Quamvis il 2. de præben. in 6. Branden. ad concordata Germaniæ quest. 6. n. 18. & in prim. notab. n. 1. & seqq. Nicolarts ad concordat. German. tit. 1. dub. 11. S. 3. Rub. in ann. ad dec. 2. ex n. 208. p. 3. rec. Lara de anniv. & Cappell. lib. 2. cap. 10. n. 22. Rot. in Augustana Canonicatus 12. Januar. 1703. S. Propterea coram Reverendiss. Molines.*
- 13 Secundus casus est, si Papa fuerit legitime impeditus conferre beneficium intra Trimestre, eo quia e. g. sit graviter infirmus, aut ex eo, quia durante adhuc Trimestre, Sedes Apostolica vacaverit, in hoc casu lapsus Trimestris non nocet Papæ, sed remanet ei jus salvum *ad Text. in cap. Quia diversitatem de concess. præben. ibique Fagnan. n. 1. idem in cap. Nulla n. 33. eod. tit. Sabell. in Summ. S. Impedimentum sub num. 2. Rebus. in prax. tit. de devolut. n. 13. Lotter. de re benef. lib. 2. q. 24. n. 10. Murga de benef. q. 3. n. 403. Garz. eod. tract. p. 10. cap. 2. n. 17. Neque elapso eodem Trimestre, Jus conferendi redit ad ordinarium; Ratio est, quia aut volumus ad-*
- 14 mittere jus conferendi redire ad ordinarium per viam præscriptionis juxta *Butt. in cap. statutum de præben. in 6. n. 8. ibiq. Joan.*

Joan. Andr. n. 1.; & hoc dici non potest cum non valenti agere non currat præscriptio. *Text. in l. cum potissime §. In iis, & §. Illud C. de præscript. l. prima c. de annal. except.* cum aliis adductis per *Rot. coram Coccin. dec. 5 17. n. 8. & decis. 1699. n. 13. coram Cerr. dec. 209. n. 2. coram Priolo dec. 417. n. 22. & in Rec. decis. 330. n. 17. & dec. 366. n. 5. p. 19. rec.*. Aut per
 15 viam devolutionis, & hoc pariter dici nequit, quia cum hujusmodi devolutio supponat negligentiam, hæc in Pontifice legitimè impedito considerari nequit, sicque qualibet devolutio exclusa remanet per *Text. in cap. Illa nē Sede vacante, ibique Gloss. Barbof. de potest. Episcopi p. 3. alleg. 123. sub n. 28.*, & optimè consideravit *Rot. in Augustana Canoniciatus 12. Januar. 1703. §. Quinimò coram Reverendis. Molines.* Sed Papa in hoc casu, etiam si
 16 sit lapsus Trimestre, potest nihilominus conferre beneficium per viam purgationis moræ juxta *Gloss. in cap. statutum verb. per se ipsos de præben. in 6. ibique Barbof. n. 7. idem in tract. de Jur. Eccles. lib. 3. cap. 13. n. 35. Ventrigl. in prax. p. 2. annot. 2. §. 1. n. 18. & alii apud Rot. in d. Augustana Canoniciatus ubi supra §. Propterea.* Qua propter illa propositio, quod ex forma concordatorum Germaniæ possint Ordinarii in mensibus etiam reservatis liberè providere, si non appareat Papam providisse infra tres menses à die notæ vacationis, intelligenda venit, quatenus post illos tres menses Papa non præveniat, & quatenus non fuerit legitimè impeditus beneficium providere intra Trimestre, & beneficium non conferat per viam purgationis moræ.

17 Ad perfectam notitiam præsentis Canonis, Quæro in hoc casu. Primo. An dies vacationis computetur in Trimestre, vel potius supputatio Trimestris incipienda sit à die immediatè sequenti? Respondeo diem vacationis non computari in Trimestre, quia cum in supradictis concordatis legantur sequentia verba = *Non apparuerit intra tres menses à die notæ vacationis quod alicui de illo Apostolica Auctoritate provisum fuerit, ex tunc, & non antea Ordinarius &c.* =, & cum in Bulla Gregoriana superius in Commentario relata num. 2. habeantur hæc = *Post lapsum trium Mensum ex die notæ vaca-*

tionis = Hujusmodi dictiones *A, Ex,* operantur ut computatio temporis non sit facienda de momento ad momentum nec dies vacationis computetur in Trimestre, imò à præfixo termino excludatur. *Gloss. in cap. Statutum verb. numerandum n. 3. de præben. in 6. ibique Barbof. n. 5. & 14. Rot. in d. Augustana Canoniciatus 12. Januar. 1703. §. Huc usque coram Reverendis. Molines.*

18 Secundo quæro; si beneficium de Jurepatronatus Ecclesiastico vacaret prima vacatione per ejus erectionem, & fundationem in mense reservato; seu si erigeretur, & fundaretur beneficium in mense reservato, an caderet sub concordatis, & Regulis reservatoriis? *Garzias de benef. p. 5. cap. 1. §. 11. n. 520.* censet non comprehendì sub concordatis, quia durum sibi videtur, & à mente Papæ longè alienum, quod si in Mense Apostolico crearetur, & erigeretur beneficium per Ordinarium, quod esset de Jurepatronatus Ecclesiastico, Ordinarius ipse non posset illud conferre pro prima vice, nec Patronus Ecclesiasticus præsentare; *Gonzalez verò ad regul. 8. Cancell. gloss. 9. §. 1. n. 50.* affirmativam tuctur sententiam, nempe tale beneficium venire sub concordatis, & Regulis reservatoriis, etiam in prima vacatione per creationem, & erectionem. *Nicolartz autem ad concordata Germaniæ tit. 1. dub. 4. §. 4.* prior sententia magis placet, nè Fundatores à foundationibus beneficiorum arceantur, si simulatque creata essent, in mense videlicet Apostolico, Provisis Apostolicis deberentur.

R. P. D. L A N C E T T A

Triviren. Parochialis.

Mercurii 26. Junii 1715.

Parochialem Ecclesiam S. Martini de Ryoll, quam uti vacatam in mense reservato Matthias à Sanctissimo obtinuerat sub datum quinto idus Novembris anni 1713. Abbas S. Matthiæ Ordinis Benedictinorum apud Treviros jure devoluto successivè contulit Petro Menges sub die 13. Januarii subsequentis anni, ad cujus instantiam commissa mihi ex integro per Signaturam Justitiæ Causa, de-

dedi dubium an Literæ Apostolicæ essent exequendæ. *Et exequendas esse*, DD. rescripserunt, quia plenè constitit de illarum justificatione, tùm quoad Clericatum ex approbatione ab eodem in concursu reportata coram Examinatoribus, tùm quoque quoad reservationem, ex quo vacatio contigit de mense Septembris, qui S. Sedi Apostolicæ reservatus est, ut patet ex tenore Bullæ, quam vo-
 19 cant Concordatorum Germaniæ Nicolai Papæ V. & dixit *Rota dec. 522. n. 6. p. 19. & in Monasterien. Decanatus 26. Aprilis 1709. S. Justificatio coram bo. me. Caffarello.*

Non obstat quod jam elapsis tribus mensibus à die notæ vacationis in loco Beneficii, cùm nemo comparuisset à S. Sede Apostolica provilus, ritè recteque potuerit Abbas S. Matthiæ Ordinarius Collator ad formam eorundem Concordatorum d. Parochialem Ecclesiam jure devoluto conferre.

Quoniam cùm Sanctissimus usque sub
 20 die 9. Novembris 1713. atque idè duobus nondum effluxis mensibus à die vacationis, & obitus ultimi possessoris super hoc beneficio manus apposuisse, illudque Matthiæ contulisset, nemo subinde potuit sive Episcopus, sive alius quicumque Ordinarius Collator de eodem beneficio tamquam devoluto disponere, quia illud post ejusmodi manus appositionem statim remanserat dispositioni Papæ specialiter affectum, ad *Text. in Extravag. Romani Pontificis S. Romani quoque de præben. Lotter de re benef. lib. 2. q. 25. n. 33. & seqq. Rot. dec. 112. 237. & seq. & dec. 333. n. 8. part. 16. cum aliis in Gerunden. Canonatus 25. Junii 1714. S. Constituit coram Me.*

Atque ex hac ratione nihil urget, quod
 21 Matthiæ non prius quàm sub die 8. Februarii 1714. jam lapso dicto trimestri literas suæ provisionis in partibus exhibuerit; Nam etiam hoc casu propter obstatulum dictæ affectionis, & præventionis non posse Ordinarium disponere de beneficio jam alteri intrà dictum Trimestre à

Papæ collato declaravit nostrum Sac. Tribunal 13. Februarii 1559. coram Fabio Accorambono, cujus interpretationem tamquam juri, & æquitati maximè conformem, vim legis habere, subinde justit fa. me. Gregorius XIII. speciali in id edita Constitutione *impress. in Bullar. nov. tom. 2. inter suas la 41.* ut præcisè respondendo huic objecto dictum fuit in *una Colonien. coram Comitulo, quæ est decisio 69. penès Posth. de manut. n. 4.*

Quemadmodum neque pariter ex hoc capite gratia Apostolica ab eodem Matthiæ obrenta nulla aut irrita remansit, quia tamen in prælaudata Gregorii Constitutione ad excitandam diligentiam eorum, quibus à S. Sede beneficia conferri contingat, statutum fit, ut intrà prædictos tres menses significatio aliqua obtentæ provisionis in partibus fieri debeat, nullitatis tamen pœna incussa non legitur, ut benè observat *Nicolartus post eandem Constitutionem ad concordata Germania tit. de reservatis n. 2. Kochier. ad regulas Cancell. reg. 8. gloss. 10. n. 4. & 5. & respondit Rot. d. dec. 69. penès Posth. n. 4.*

Absque eo quod replicare juvet, quod Literæ Provisionis Apostolicæ expeditæ
 23 fuerint à Matthiæ sub die 19. Januarii 1714., adeoque post collationem Ordinarii factam usque sub die 13. ejusdem mensis; nam cum supplicatio, illius nomine, Sanctissimo porrecta, longè ante signata fuerit, nempe sub die 9. Novembris 1713., ab hac die dicitur Papa manus apposuisse, & impedivit collationem cujuscumque alterius inferioris, ut disertè caveretur in laudata Constitutione Gregorii, cujus dispositio in hac quoque parte maximè convenit cum Jure communi, juxta quod unice attenditur tempus datæ literarum, licet ipsæ longè post expeditæ fuerint *Wammes de Jur. Pontific. tom. 1. conf. 1. n. 5. Gonzal. ad regul. 8. gloss. 12. sub n. 45. Corrad. in praxi benef. lib. 3. cap. 8. n. 4. Rota coram Merlin. dec. 281. n. 13. & in Colonien. Canonatus primæ gratiæ 13. Decembris 1709. S. Ea verò coram Me.*

Et ita utraque &c.

C A N O N I I I.

INNOCENTIUS VIII. *Constit. V. Bullar. Rom. Tom. I.*

Ann. 1485.

CUM ab Apostolica Sede; *Et infra*. Nos igitur attendentes, quòd juxta Canonicas Sanctiones Juspatronatus præsentandi ad Regimina Monasteriorum, Prioratus, Præposituras, & alias Conventuales, nec non in Cathedralibus, Metropolitanis, & Collegiatis Ecclesiis hujusmodi Dignitates (ad quas personæ idoneæ per Conventus, & Capitula illarum, seu illorum, dum pro tempore vacant, eligi consueverunt) in Laicum nullo modo cadere potest, nisi ex speciali Sedis prædictæ Privilegio, quod non nisi ex maximis, & urgentibus Causis alicui per Sedem eandem concedi consuevit, quodque etiam conveniens non videtur, quod juspatronatus ad Beneficia Ecclesiastica pro nulla, seu levi, & facili causa acquiratur, & præsertim cum juris alieni præjudicio. Volentes nè Sedis prædictæ Authoritas, & Locorum, Ordinariorum, aliorumque Collatorum, & Collatricum, jurisdictio propterea in dies minuantur, ac Monasteria, Dignitates, & alia Beneficia, Hospitalia, & pia loca supradicta ex Concessionibus, & reservationibus jurispatronatus hujusmodi, aliqua detrimenta (prout propterea contingit), patiantur, seu Monasteria, & aliæ Dignitates Electivæ, ac (in quibus reservationes, & Concessionibus hujusmodi pro nulla, seu levi Causa factæ fuerunt) alia Beneficia, Hospitalia, & pia loca prædicta, seu solita gaudeant libertate, debite, prout nostro incumbit officio, providere, deliberatione super his cum Fratribus S.R.E. Cardinalibus præhabita diligenti, etiam expressis, & certis aliis nobis notis, legitimis, & id suadentibus causis, omnes, & singulas Concessionibus, Reservationes, & Assignmentes jurispatronatus, & præsentandi, seu nominandi personas hujusmodi ad Monasteria Prioratus, Præposituras, Præpositatus, Dignitates, Personatus, administrationes, officia, Canonicatus, Præbendas, alia-

que

que Beneficia, ac hospitalia, & pia loca supradicta, per Sedem, ac Legatos, & Nuntios prædictos à dictis 25. annis citrà, Regibus, Reginis, Ducibus, Marchionibus, & aliis personis supradictis, nec non Civitatibus, Universitatibus, Confraternitatibus, & Collegiis hujusmodi, etiam motu proprio & ex certa scientia, & ex quibuscumque Causis, ac de Apostolicæ Potestatis plenitudine factis, quoad Monasteria videlicet, ac Prioratus, Præposituras, Præpositatus, & alias Dignitates, ac Beneficia electiva, etiamsi quascumque conditiones, propterea impositas adimplevissent.; Quæ verò ad non electiva, ac Hospitalia, & alia pia loca hujusmodi factæ fuerunt, si fructus, Redditus, & Proventus Beneficiorum, non electivorum, ac Hospitalium, & aliorum piorum Locorum prædictorum, ad medietatem veri annui valoris, fructus, redditus, & Proventus eorundem, secundum communem Æstimationem de propriis eorum bonis non auxerunt, vel Ecclesias de novo in illis non ædificarunt, seu omnino funditus dirutas, & destructas non reædificarunt, aut Loca, seu Fundos, in quibus ædificarentur, non concesserunt, etiamsi Conditiones, ad quas alias forsan, quam modis præmissis tenebantur, executioni demandassent, de eorundem Fratrum Consilio, Auctoritate Apostolica, & etiam ex certa nostra scientia, tenore præsentium revocamus, cassamus, irritamus, & annihilamus, ac pro nullis cassis, & infectis omnino haberi volumus; Ordinariis, & aliis Collatoribus, & Collatricibus quibuscumque concedentes, ut cessantibus Reservationibus Apostolicis, hætenùs sic pro tempore factis, Dignitates, Personatus, Administrationes, Officia, Canonicatus, & Præbendas, ac alia Beneficia supradicta cùm deinceps pro tempore vacaverint, nulla expectata præsentatione, sive nominatione conferre, ac hospitalia, & alia pia loca committere, Monasteriis verò hujusmodi de personis idoneis providere, seu alias de illis disponere, ac Conventibus, & Capitulis Monasteriorum, Prioratuum, Præpositurarum, Præpositatum, ac aliarum Dignitatum,

præsertim Conventualium, nec non Ecclesiarum Cathedralium etiam Metropolitanarum, & Collegiatarum, ut in electione personarum idonearum ad illa ex Beneficiis supradictis, quæ electiva esse consuevissent, similibus cessantibus Reservationibus, procedere liberè possint, & debeant in omnibus, & per omnia, perindè ac si Concessionibus, Reservationibus, & Assignmentibus juris patronatus hujusmodi, ut præmittitur, factæ fuerunt, nè de cætero occurrentibus vacationibus Monasteriorum, Prioratum, Præpositurarum, Præpositatum, Dignitatum, Personatum, Administrationum, ad Præsentationem, seu nominationem aliquam, procedere, ac Ordinarios, aliosque Collatores, & Collatrices prædictos; quominus illa conferant, & eos, ad quos Electio pertinet, nè eligant, directè vel indirectè impedire, contra præsentium tenorem, quoquomodo præsumant.

C A N O N I V.

HADRIANUS SEXTUS *Constit. III. Bull. Rom. Tom. I.*

Ann. 1522.

Sanctissimus Dominus Noster Hadrianus Papa VI.: *Et infra* ideo ut per sanctitatem suam, & Sedem Apostolicam liberius de Personis benemeritis, dictis Cathedralibus Ecclesiis, & Monasteriis provideatur, & de illis, ac aliis dignitatibus, Beneficiis, Hospitalibus, & Piis locis hujusmodi disponatur, opportunè providere volens, felicitis recordationis Innocentii Papæ VIII. suæ Sanctitatis Prædecessoris inhærendo vestigiis, omnes, & singulas reservationes, & concessionibus juris patronatus, ac facultates, & indulta præsentandi, seu nominandi Personas hujusmodi ad Ecclesias, Monasteria, Prioratus, Præposituras dignitates, Personatus, Administrationes, Officia, Canonicatus, & Præbendas, aliaque Beneficia Ecclesiastica cum Cura, & sinè Cura, sæcularia, & ordinum quorumcumque regularia, qualitercumque qualificata, ac

Hospi-

Hospitalia, & alia Pia Loca per Prædecessores, & Sedem Apostolicam, aut ejus Legatos, Nuncios, Executores, & Subexecutores, ab anno primo Pontificatus ejusdem Innocentii Prædecessoris citra, quibusvis Regibus, Reginis, Ducibus, & Marchionibus, ac aliis Principibus, & Personis, nec non Communitatibus, Universitatibus, Confraternitatibus, & Collegiis sæcularium personarum cujuscunque dignitatis, status, gradus, ordinis, & conditionis existentibus, etiam ex motu proprio, & ex certa scientia, ac de Potestatis Apostolicæ plenitudine, aut etiam consistorialiter, & aliàs tam simpliciter, quàm sub quibusvis conditionibus, & promissionibus, & aliàs quomodocumque, et qualitercumque, et ex quibusvis Causis, præter quàm ratione Ereptionis Locorum, in quibus Ecclesiæ, Monasteria, et Beneficia prædicta consistunt ex infidelium manibus, et potestate facta, et concessa, quorum omnium formas, et tenores eadem sua Sanctitas haberi voluit pro expressis, quoad Metropolitanas, ac alias Cathedralis Ecclesias, & Monasteria, nec non Prioratus, & Præposituras, ac alias Dignitates Conventuales, & alia electiva, etiam si ii, quibus reservationes, & concessiones, facultates, & indulta hujusmodi facta, & concessa fuerunt, quascumque conditiones eis propterea quomodolibet impositas, & promissiones per eos propterea factas adimpleverint. Quo verò ad alia Beneficia, ac Hospitalia, & Pia loca hujusmodi, si illi, quibus reformationes, & concessiones, ac facultates, & indulta hujusmodi facta, & concessa fuerunt, ut præfertur, illorum occasione, fructus proximè dictorum Beneficiorum Hospitalium, & Piorum Locorum ad medietatem unius annui valoris fructuum eorundem secundum communem æstimationem de propriis eorum Bonis non auxerunt, vel eorum Ecclesias, aut Hospitalia, & Pia loca hujusmodi de novo fundamentaliter non ædificarunt, seu funditus non reædificarunt, seu fundos, in quibus ædificia

in præsentiarum subsecuta non concesserunt, ad quorum augmentis ædificationis, reædificationis, & concessionis respectivæ probationem eos, qui tali Jurepatronatus, seu præsentandi, & nominandi directè, vel indirectè uti voluerint, eadem Sua Sanctitas teneri decrevit, etiamsi conditiones, ad quas aliàs quàm modis præmissis tenebantur, Executioni demandatæ fuissent, & in litteris reformationum, & primo dictarum concessionum, seu facultatum, & indultorum hujusmodi cautum sit, quod dictum Jus simpliciter, vel sub certis conditionibus, modis, & formis ex fundatione, vel dotatione pertineat, aut pertinere censeatur, vel perindè habeatur, ac si ex fundatione, vel dotatione predicta pertineret, & quod reservationes primo dictas, concessionibus, facultates, et indulta hujusmodi revocari non possint, et clausulæ etiam Derogatoriæ derogatoriæ fortiores efficaciores, et insolitæ in dictis litteris pro illarum præservatione desuper adjectæ sint, illarum formas, et tenores prò expressis habendo, revocavit, cassavit, et annullavit, ac Ecclesias, Monasteria, Prioratus, Præposituras dignitates, et Beneficia hujusmodi ad primævam eorum naturam, præmissis non obstantibus reduxit.

COMMENTARIUM.

EX istis duobus Canonibus hæc deducitur conclusio.

JUSPATRONATUS EX MERO PRIVILEGIO, AUT EX REDOTATIONE, AUT REÆDIFICATIONE ACQUISITUM REVOCATUR, SI AUGUMENTUM FRUCTUUM DOTIS NON EXCEDAT MEDIETATEM, ET SI ECCLESIA REÆDIFICATA NON FUERIT OMNINO DIRUTA, ET DESTRUCTA. = Quam conclusionem probant etiam Cherubin. hic Lotter. de re benef. lib. 2. q. 8. n. 14. & seqq. Vivian. de Jurepat. p. 1. lib. 2. cap. 5. n. 17. & seq. Card. de Luc. de Jurepat. disc. 2. n. 6. & disc. 11. n. 10. & disc. 65. n. 17. Præceptor meus discept. Eccles. 33. n. 14. S. Bene verum est Rot. dec. 753. n. 7. coram Coccin. & dec. 1271. num. 6. coram Emerix. Jun. & dec. 510. n. 2. p. 3. & dec. 29. n. 13. p. 7. & dec. 492. n. 6. p. 13. & dec. 449. n. 1. p. 14. rec. & in Bovinen. Archipresbyteratus 10. Martii 1710. S. Quocirca coram R. P. D. Aldrovando. Et confirmavit Concilium Tridentinum cap. 9. sess. 25. de quo supra Par. V. Can. XII.

1 Maxima cum facilitate antiquitus à Summis Pontificibus, & ad eorum imitationem, ab Ordinariis concedebantur Ecclesiæ liberæ in Juspatronatus; Sed quia illi, quibus concessum fuit Juspatronatus ex privilegio, seu simpliciter sine ulla causa, seu sub certis conditionibus, usurpabant, & convertabant in prophanos usus, fructus, & redditus

Mo-

Monasteriorum, Præpositurarum, dignitatum, & quorumcumque beneficiorum; quod ut commodius facere possent, præsentabant, & institui procurabant personas minùs idoneas, & sibi dependentes, proindè Innocentius VIII. optimè sciens axioma illud Gregorii Magni relat: à *Gratian. in cap. Privilegium 11. q. 3.* nimirum, quod Privilegium omninò mereatur amittere, qui permiffa sibi abutitur potestate, revocavit hìc Juspatronatus ex Privilegio, & ex quibuscumque causis, & conditionibus etiam adimpletis, concessum retroactis temporibus, & præsertim vigintiquinque annis citrà à Summis Pontificibus, aut à Legatis Sedis Apostolicæ, aut à Nunciis, etiam cum potestate Legati de Latere, Regibus, Reginis, Ducibus, & Marchionibus, & aliis Principibus, Communitatibus, Civitatibus, Universitatibus Oppidorum, Castrorum, Villarum, & aliorum Locorum, Confraternitatibus, & Collegiis Sæcularium Personarum, nec non aliis tam Ecclesiasticis, quàm Sæcularibus Personis, quoad beneficia electiva, nempe quoad Monasteria, Prioratus, Præposituras, & Personatus, ac dignitates conventuales tam in Cathedralibus, quàm Metropolitanis, & collegiatis post Pontificales majores, nec non administrationes, officia, Canonicatus, cæteraque beneficia Ecclesiastica electiva. Revocavit etiam Juspatronatus quoad beneficia non electiva, & quoad hospitalia, & alia pia Loca in duobus casibus, nimirum in casu, quo redditus, & proventus hujusmodi beneficiorum, & Locorum piorum non fuerint aucti ad medietatem veri annui valoris, & in casu, quo Ecclesiæ non fuerint fundatæ, nec de novo ædificatæ, vel omninò dirutæ, & destructæ non reædificatæ.

- 2 Hujusmodi autem revocatio ob superventam nimiam liberalitatem successorum Pontificum præsertim Leonis X. neque sufficiebat; unde supervenit Constitutio Hadriani VI. quæ similiter revocavit omnia Privilegia concessa ab anno primo Pontificatus Innocentii VIII.; & successivè dispositio S. Concilii Tridentini dicto *Canone XII.* ubi supra. Spectant ad hos *Canones* illi duo Casus, quos superiùs examinavi *Part. I.*, nimirum *Casus X. Canon. III.*, & *Casus III. Canon. IV.*, quos ibi legere poteris; Hic verò sequentia adduntur.

ARGUMENTUM.

Beneficium de Jurepatronatus laicali ex augmento dotis acquisito an cadat sub Concordatis Germaniæ, & aliis reservationibus Apostolicis.

SUMMARIUM.

- 1 Juspatronatus laicale ex augmento dotis acquisitum non cadit sub concordatis Germaniæ, & aliis reservationibus Apostolicis. Intellige ut nu. 4. & 5.
- 2 Beneficium vacans in mense Januarii cadit sub concordatis Germaniæ.
- 3 Augmentum dotis considerari potest ad effectum impediendi revocationem juspatronatus, & ad effectum excludendi reservationes Apostolicas, & qua sit differentia inter utrumque. Vide ibi, & nu. 4.
- 6 Ad effectum evitandi reservationes Apostolicas an, & quando præsumatur aug-

mentum præponderare gratiæ, quando Patronus est in possessione præsentandi. Vide ibi.

CASUS UNICUS.

Cum redditus Ecclesiæ Parochialis A in partibus Germaniæ existentis ascendentes ad annua scuta viginti, essent insufficientes pro congrua sustentatione Parochi, quidam pius Testator mandavit in ejus Testamento, ut augerentur de propriis bonis in aliis annuis scutis duodecim cum reservatione Juspatronatus favore sui, suorumque hæredum. Post multi temporis decursum vacata eadem Ecclesia Parochiali mense Januarii ex vi concordatorum S. Sedi reservato, fuit illa impetrata à quodam Sacerdote in Dataria Apostolica: Quæritur an hujusmodi impetratio sustineatur.

- 1 Negativè respondendum videtur, quia dicta Ecclesia Parochialis est de jurepatronatus laicali, cum ejus dos fuerit aucta plusquam ad medietatem à præfato Testatore de bonis propriis laicalibus, ac proin-

proinde sub concordatis Germaniæ, & aliis reservationibus Apostolicis cadere minimè potest, ex superius firmatis *Can. II. Caf. I. n. 1. & 8.*

- 2 Sed hoc non obstante contrarium verius de jure censeo; Etenim Ecclesia hæc Parochialis vacavit in mense Januarii Sedi Apostolicæ reservato non solum ex vi Concordatorum Germaniæ, ut dixi dicto *Can. II.* verum etiam ex Regula IX. Cancellariæ, ut dicam infra *Can. XXIII.* unde validè impetrari potuit in Dataria.

- 3 Quin ullatenus adversetur, quòd dicta Ecclesia sit de jure patronatus laicali ex augmento dotis acquisito; Quoniam sciendum est, quod augmentum dotis Ecclesiæ, sive beneficii ad medietatem, considerari possit ad duplicem effectum; nimirum ad effectum impediendi revocationem juris patronatus ab his *Canonibus* demandatam, & ad effectum excludendi reservationes Apostolicas. Si consideretur ad effectum impediendi revocationem juris patronatus, tunc medietas sufficit, quod calculetur, habito respectu ad antiquam dotem, adeò ut si augmentum excedat medietatem antiquæ dotis, licet sit antiqua dote inferius, jus patronatus non dicitur ab his *Canonibus* revocatum, sed Patronus ex augmento dotis, vacato beneficio in mense Ordinario, poterit
- 4 ad illud præsentare; Si verò consideretur ad effectum excludendi reservationes Apostolicas, tunc medietas non sufficit, quod calculetur, habito respectu solum ad antiquam dotem, sed calculari debet, habito respectu ad antiquam dotem simul, & novam, adeò ut nova dos, quæ augetur, debet præponderare antiquæ, vel esse cœqualis antiquæ doti, & si non præponderet, vel non sit cœqualis antiquæ, jus patronatus concessum ex hujusmodi augmento non dicitur concessum, ex iustitia, sed ex privilegio, & cadit sub reservationibus Apostolicis non obstante, quod sit laicale; ut docet *Card. de Luc. de jurepat. disc. 2. n. 8. & disc. 10. n. 3. & 4. & disc. 65. n. 26.* & optimè *Præceptor meus discept. Eccles. 33. n. 14. §. At equivocum, Rot. dec. 58. & 88. par. 1. & dec. 29. par. 7. & decif. 492. par. 13. & decif. 449. par. 14. recent. & decif. 753. nu. 9. coram Coccin.*

- 5 In casu præsentis augmentum dotis

controversæ Ecclesiæ Parochialis in scutis duodecim non excedit, nec est cœquale antiquæ doti scutorum viginti; unde licet jus patronatus ad illam non sit revocatum; comprehenditur tamen sub concordatis, & sub reservationibus Apostolicis, præsertim Regulæ IX. Cancellariæ, quæ derogat omnibus privilegiis juris patronatus non concessi ex vera fundatione, & dotatione, ut tradunt *Lotter. de re benef. lib. 2. qu. 8. n. 78. & seqq. Vivian. de jurepat. lib. 4. cap. 10. n. 27. Barbosa. ad Concil. sess. 25. cap. 9. n. 71. Panimoll. decif. 9. annot. 3. n. 11. & seqq. Adden. ad Gregor. decif. 397. nu. 6. versic. hæc verò omnia, Rot. decif. 469. n. 4. & seq. & decif. 1056. n. 18. & seq. cor. Coccin.*

- 6 Non meretur attendi, si dicatur, quod Patronus sit in possessione præsentandi ad dictam Ecclesiam Parochialem, ex quo sequitur, quod ad effectum evitandi reservationes Apostolicas præsumatur augmentum præponderare gratiæ; siquidem hujusmodi conclusio procedit, quando concurrat longæva possessio præsentandi in mensibus reservatis, cum enim stare simul possit, quod jus patronatus sit validum, & non revocatum per hos *Canones*, ita ut in mensibus Ordinarii possit Patronus præsentare, & per contrarium, quod adhuc beneficium sit reservatum, quando non probatur augmentum præponderare gratiæ, ut dixi superius *num. 4.* Exinde sequitur, ut non sufficiat possessio præsentandi in mensibus Ordinarii ad præsumendam hanc præponderantiam, sed requiritur possessio præsentandi in mensibus reservatis, & quidem longæva quadraginta, & ultra annorum, & contra reservationes Apostolicas, dum unica præsentatio facta in mense reservato suffragari non potest ad effectum relevandi Patronum ab onere probandi augmentum dotis præponderare privilegio, quando est in possessione præsentandi in mensibus reservatis; juxta *Lotter. de re benef. lib. 2. quest. 8. nu. 70. & seqq.* ubi firmat contra Regulam octavam non suffragari quasi possessionem ex unico actu quæsitam. *Gonzal. ad regul. 8. gloss. 18. nu. 24. in fin. Vivian. de jurepat. lib. 4. cap. 10. n. 16. Rot. dec. 58. n. 1. par. 1. & dec. 725. n. 8. par. 18. rec. & dec. 1056. n. 32. & dec. 1077. n. 5. & seq. cor. Coccin.*

ubi

ubi quòd ultimus status suffragatur quan-
do agitur inter Episcopum, & Patronum

non contra Datariam, seu reservationem
Regulæ IX.

C A N O N V.

PAULUS TERTIUS *Constit. III. §. 1. Bull. Rom. Tom. 1.*

Sanctissimus in Christo Pater: *Et infra*. Eadem Sanctitas Ann. 1543.
Sua hujusmodi ambiguitatem in futurum tollere volens
ex certa scientia declaravit Referendarios, & alios Officiales
ex dicto Palatio panem habentes, Protonotarios, Subdiaco-
nos, Auditores Rotæ, Acolytos, Scutiferos, Secretarios, li-
terarum Apostolicarum Scriptores, Cubicularios, ac Mili-
tes S. Petri, reliquosque Officiales eidem Sanctitati Suæ, &
Romano Pontifici pro tempore existenti, in Palatio deser-
vientes, aut custodiam facientes, licet in eodem non habi-
taverint, nec habitent, nec forsan habitabunt, nec in tinello
comederint, nec comedant, nec in futurum forsan come-
dent, in posterum veros, & indubitatos Sanctitatis Suæ, &
Romanorum pro tempore Pontificum, & non per privile-
gium, nec fictè Familiares continuos Commensales cenferi,
reputari, & esse, itaut regulis tam editis, quàm edendis, de
veris Familiaribus, & continuis Commensalibus Suæ Santi-
tatis, & Romanorum pro tempore Pontificum loquentibus
in posterum potiantur, & gaudeant, ac eis quoque, quo ad
omnia subjiciantur; etiam ad hoc, ut Sanctitas Sua, & alii
Pontifices occurrentibus vacationibus Beneficiorum Eccle-
siasticorum per eos obtentorum, & obtinendorum, quali-
tercumque qualificatorum per obitum eorumdem in Ro-
mana Curia, vel extra, ad collationem, provisionem, præ-
sentationem, seu quamvis aliam dispositionem quorum-
cumque Collatorum, & Collatricum communiter, vel divi-
sim pertinentium providere, & de illis disponere liberè va-
leant in omnibus, & per omnia, ac si Referendarii, Secre-
tarii, Scriptores, & alii Officiales hujusmodi, ac deservien-

Pars VI.

I i

tes

250 Commentaria ad singulos Canones
tes supradicti in Palatio habitassent, & in tinello verè, &
realiter comedissent.

C A N O N V I.

JULIUS TERTIUS *Constit. XXI. §. 2. Bull. Rom. Tom. 1.*

Ann. 1558. **S**anctissimus in Christo Pater: *Et infra.* Et Sanctitas Sua
de Beneficiis Ecclesiasticis per eos pro tempore obtentis
qualitercumque qualificatis, & ad collationem, provisionem,
præsentationem, electionem, seu quamvis aliam dispositionem
quorumcumque Collatorum etiam S. Romanæ Ecclesiæ Cardinalium,
etiam Indultum speciale super conferendis Beneficiis ad eorum
collationem, provisionem, præsentationem, electionem, seu quamvis
aliam dispositionem pertinentibus, à Sanctitate Sua, aut Sede Apostolica,
habentium, communiter, vel divisim spectantibus, quæ per eorum
obitum in Romana Curia, vel extra eam in posterum vacabunt, tamquam
Sanctitatis Suæ ratione familiaritatis, & continuæ commensalitatis
hujusmodi generaliter reservatis providere, & de illis disponere liberè,
& licitè possint, in omnibus, & per omnia, perinde ac si ipsi Prælati
in dicto Palatio habitarent, & ultrà panem alia victui humano necessaria
haberent.

C O M M E N T A R I U M.

EX his Canonibus sequens deducitur conclusio.

BENEFICIA TAM LIBERA, QUAM PATRONALIA FAMILIARIUM SUMMI PONTIFICIS SUNT SEDI APOSTOLICÆ
RESERVATA = Quam conclusionem probant etiam *Gomes super Regul. 3. Cancell. S. Quo ad
tertiā partem Garz. de benef. par. 5. cap. 1. §. 5. n. 237. Lotter. de re benef. lib. 2. quæst. 32.
nu. 22. & 61. Gonzal. ad regul. 8. Cancell. gloss. 51. n. 16. & seqq. Ventrigl. in prax. par. 2.
annot. 2. §. 2. n. 33. Tondut. quæst. benef. tom. 1. par. 2. cap. 3. §. 30. n. 10. Barbos. de offic. &
potest. Episc. par. 3. alleg. 57. n. 106. & seqq. Card. de Luc. de Benef. disc. 3. n. 10.*

1 Reservatio ex capite familiaritatis jam pridem inducta fuit ex Regula quarta Cancellariæ,
quam unusquisque Pontifex initio sui Pontificatus renovat, & per quam Papa expressè
reservat Beneficia non solum suorum Familiarium, verum etiam & Cardinalium
ibi = *Reservavit etiam Prioratus, Præposituras, Præpositatus, ac alias Dignitates Con-
ventuales, & Præceptorias generales Ordinum quorumcumque (sed non militiarum,) ac*
quæ-

quacumque beneficia, quæ sui, etiam dum Cardinalatus fungebatur honore existentes, ac S. R. E. viventium nunc, & qui erunt pro tempore Cardinalium Familiares continui commensales obtinent, & in posterum obtinebunt, eorum familiaritate durante, ac in quibus, seu ad quæ in eis competit, aut competierit, etiam si ab ipsa familiaritate per obitum Cardinalium eorundem, vel alias recesserint. Sed quia pluries dubitatum fuit, quinam verè Familiares Papæ dicerentur; proinde tam Paulus III., quàm Julius III. declararunt hic esse veros Familiares Summi Pontificis omnes Referendarios, & alios Officiales ex Palatio Apostolico panem habentes, Protonotarios, Subdiaconos, Auditores Rotæ, Acolytos, Scutiferos, Secretarios, Literarum Apostolicarum Scriptores, Cubicularios, ac Milites S. Petri, reliquosque Officiales deservientes, & custodiam facientes in Palatio Romani Pontificis pro tempore existentis, nec non etiam omnes, & singulos Ecclesiarum Prælatos, solum ratione Personæ suæ, & non alicujus officii per eos pro tempore obtenti, panem ex Palatio Apostolico quotidie habentes; & eodem tempore confirmando præfatam Regulam reservarunt S. Sedi Apostolicæ omnia eorum beneficia etiam juris patronatus, per eorum obitum in Romana Curia, vel extra vacantia. Idem Cubicularii, & Scutiferi, ac Milites S. Petri declarati etiam fuerunt verè Familiares, & continui commensales Papæ à Leone X. *Constit.* 14. & 36. Milites S. Pauli, à Paulo III. *Constit.* 5. & 16. Milites Lauretani, Conclavistæ, Commissarius Cameræ, Thesaurarius Datariæ, Auditor Cameræ, Confidentiarum à Sixto V. *Constit.* 32. 35. 44. 47.

Quo ad hanc conclusionem sequens differitur Casus.

ARGUMENTUM.

Beneficia Juris patronatus Ecclesiastici vacantia per obitum Familiarium Officialium, seu Familiarium Papæ an sint Sedi Apostolicæ reservata.

SUMMARIUM.

- 1 Familiaritas ad effectum inducendi reservationem est concludentissime probanda; Et quare vide nu. 2.
- 3 Quem non esse Familiarem colligitur ex eo quod ejus nomen non sit appositum in Albo, seu Rotulo Familiarium.
- 4 Ad constituendum aliquem Familiarem ad effectum Regulæ quartæ Cancellariæ necessario intervenire debent Mens, & Dens. Intellige, ut nu. 8.
- 5 Quis dicatur Familiaris? Vide ibi.
- 6 Servitium propriè, & immediatè non respiciens Papam, an efficere possit Familiarem Papæ?
- 7 Beneficium juris patronatus Ecclesiastici vacans per obitum Familiaris Officialis, seu Familiaris Papæ, est S. Sedi reservatum.
- 9 Milites Lauretani, Referendarii, Secretarii Apostolici, Scriptores Apostolici

Pars VI.

Cubicularii, Milites S. Petri, Protonotarii non participantes inter Familiares Papæ adscripti sunt.

- 10 Inserviens inservienti Papæ, & viventi expensis Papæ dicitur saltè mediatè inservire Papæ, & vivere hujus expensis.
- 11 Beneficia Patronalia; ad quæ Familiaris Papæ habet jus ad rem irrevocabiler per præsentationem Patroni Ecclesiastici sunt ex capite Familiaritatis Sedi Apostolicæ reservata.
- 12 Beneficia Germaniæ ad hoc, ut sint affecta Sedi Apostolicæ ratione Familiaritatis, requiritur Familiaritas vera, non verò acquisita ex Privilegio, & per modum fictum; Et nu. 20.
- 13 Arbitrium regulari debet ad tramites juris.
- 14 Probatio primæ Dignitatis in Collegiata, ex quibus resultet? Vide ibi.
- 15 Ea, quæ circa beneficiorum qualitatem sunt exposita Summo Pontifici, sunt justificanda juxta statum vigentem de tempore impetrationis.
- 16 Observantia est optima mentis, & intentionis interpret.
- 17 Simplex fides est irrelevans ad faciendam probationem.
- 18 Assertioni Vicarii Generalis, aut Magistratus est deferendum.
- 19 Qualitas primæ Dignitatis in Archidiacono an excludatur ex eo, quod ipse sit Canonicus

Li 2

canonicus

nonicus, vel ex eo, quod Sedes Apostolica nunquam Archidiaconatum contulerit? Vide ibi.

- 21 Non facta electione Decani à Capitulo in tempore, jus illum liberè conferendi devolvitur ad Episcopum.

CASUS UNICUS.

VAcato beneficio de jure patronatus Ecclesiastico per obitum ejus, qui erat de familia cujusdam Familiaris Papæ; Ordinarius illud contulit cuidam Sacerdoti ad præsentationem Patroni; è contra autem paucos post dies fuit idem beneficium ab alio Sacerdote impetratum in Dataria tamquam de reservato, ex dispositione Regulæ quartæ, & horum Canonum; Quæritur proinde in hoc casu, an dictum beneficium sit reservatum; vel potius ejus provisio spectet ad Ordinarium.

- Primo aspectu dicendum videtur hujusmodi beneficium reservationi Apostolicæ in præsentiarum minimè esse subiectum; Quando quidem præmissis, quod Familiaritas concludentissimè sit probanda, vel per Rotulum, seu librum, in quo describuntur omnes Familiares; vel per aliquam dispositionem Domini, vel per Testes, ad effectum inducendi reservationem. *Barbos. de offic. & potest. Episc. par. 3. alleg. 57. n. 109. Tondut. quæst. benef. tom. 1. par. 2. cap. 3. §. 3. n. 11. Adden. ad Ludovif. decis. 166. nu. 10. & ad Burat. decis. 255. n. 18. & seq. Rot. decis. 832. per tot. par. 3. divers. & decis. 517. n. 3. cor. Cavalier. & decis. 268. nu. 5. cor. Ubald. & decis. 888. n. 34. cor. Coccin. & decis. 626. n. 4. coram Emerix jun.* Ea ratione quia præjudicium infertur illi, cui beneficium collatum est, vel conferri potest ab eo, ad quem de jure spectat collatio. *Mascard. de probat. conclus. 755. n. 8. & seqq. & n. 25. Rot. decis. 584. n. 1. par. 1. rec. & decis. 257. nu. 8. par. 12. rec. & decis. 36. n. 5. post. Zachiam de salar. & decis. 626. n. 4. coram Rembold. & decis. 35. n. 3. cor. Emerix sen.*

- 3 Tantum abest, quod à Provisio Apostolico probetur in præsentiarum Familiaritas, quod potius clarè ostenditur, & resultat defunctum Familiarem Familiaris Papæ nullatenus fuisse Familiarem Papæ, non solum, quia ejus nomen non fuit ap-

positum in albo, seu rotulo Familiarium Papæ. *Rot. in Hispalen. beneficii de Xeras 14. Martii 1603. apud Marchesan. de commiss. tom. 2. pag. 468. & decis. 228. num. 1. cor. Buratt. & decis. 373. nu. 4. cor. Coccin. & decis. 584. nu. 6. & seqq. par. 1. recent.*

- 4 Verum etiam, quia ad constituendum aliquem Familiarem ad effectum Regulæ quartæ Cancellariæ, & horum Canonum necessariò intervenire debent Mens, & Dens, servitium scilicet, & salarium. *Ventrigl. in prax. par. 2. annot. 2. §. 2. n. 34. & seqq. Tondut. quæst. benef. par. 2. cap. 3. §. 3. nu. 11. Rot. decis. 584. nu. 3. par. 1. rec. & decis. 257. n. 8. par. 12. & decis. 33. n. 5. par. 17. rec.* Et quidem servitium respicere debet cultum Personæ Domini, & salarium debet esse sufficiens pro victu, dum Familiarem oportet vivere expensis Domini, & ille tantummodo sit Familiaris, qui in domo Domini recipit victum tam in pane, & vino, quam in aliis ad vitam necessariis, vel qui habet in pecunia quantum ad prædicta opus est, ita ut non sufficiat habere aliquam partem panis, & vini. *Text. in cap. final. de verb. signific. in 6. ibique Joann. Andr. nu. 2. Ancharan. nu. 3. ubi quod merces ad minus satis esse debet pro victu, Simonett. de reservat. quæst. 35. nu. 22. Gratian. discept. for. 257. n. 41. Card. de Luc. de benef. disc. 6. n. 7.*
- 6 Non adest in hypothesi Mens, seu servitium; quia defunctus serviebat Familiari Papæ, non autem ipsimet Papæ, & consequenter hujusmodi servitium, cum propriè, & immediatè non respexerit Papam, Familiarem Papæ efficere non potuit. *Zacchi. de salario quæst. 30. num. 3. & seqq. Lotter. de re benef. lib. 2. quæst. 32. nu. 4. & seqq. Ventrigl. in prax. benefic. par. 2. annot. 2. §. 2. n. 35. vers. vel si quis, Card. de Luc. de benef. disc. 6. nu. 8. Rot. decis. 128. n. 90. cor. Sperell. & decis. 255. n. 2. coram Buratt. & decis. 526. n. 5. & decis. 555. n. 6. cor. Emerix jun.* Deficit etiam Dens, seu salarium; quia Pontifex nihil panis, & vini, aut alterius æquivalentis necessarii ad victum, ipsi tribuebat; Unde deficit Familiaritas, & consequenter etiam reservatio in his Canonibus præscripta; adeò ut Literæ Apostolicæ impetrationis hujusmodi beneficii exequendæ non sint, sed potius sustinenda veniat provisio facta ab Ordinario ad præsentationem Patroni.

Verum

- 7 Verum his posthabitis censeo præfatum beneficium esse Sedi Apostolicæ reservatum. Etenim in primis quamvis ad constituendam familiaritatem Cardinalium, juxta auctoritates superius relatas, ex necessitate probari debeant Mens, & Dens, servitium videlicet respiciens personam Domini, congruumque pro victu salarium, ad constituendam tamen Summi Pontificis familiaritatem satis est, quod ipse asserat aliquem pro Familiari habendum esse, tunc enim absque eo, quod hic vivat expensis Papæ Familiaris est, & ad privilegia familiaritatis admittitur. *Simonett. de reservat. quest. 35. nu. 25. Mandos. in regul. 13. Cancell. quest. 18. nu. 9. Barbos. de offic. & potest. Episc. alleg. 57. nu. 106. Garz. de benef. par. 5. cap. 1. §. 5. nu. 273. Gonzal. ad Regul. Cancell. gloss. 51. nu. 26. Castropal. Oper. Moral. par. 2. tract. 13. de benef. punct. 19. nu. 7. in fin.* Et de facto Milites Lauretani, Referendarii, qui solum à Palatio habent panem honoris, Secretarii Apostolici, Scriptores Apostolici, Cubicularii, Milites S. Petri, Protonotarii non participantes, quorum non nulli nihil percipiunt, non nulli habent tantummodo suorum officiorum emolumenta, inter Familiares Papæ ad effectum reservationis beneficiorum adscripti sunt ex dispositione horum Canonum.
- 8
- 9
- 10

Deinde etiam per hypothesein admissa, quod pro familiaritate Papæ consequenda requirantur Mens, & Dens, seu servitium, & salarium, nihilominus tamen in præsentiarum utrumque concurrat; Supradictus namque Familiaris Papæ inservit ipsi Papæ; & vivit expensis Papæ. Unde defunctus, qui inserviebat huic Familiari, & vivebat expensis illius, dicitur saltem mediatè servitium præstitisse Papæ, & vixisse expensis Papæ; quod servitium, & salarium mediatè præstitum à Papa, sufficit ad constituendum Familiarem Familiaris Papæ, Familiarem etiam ipsiusmet Papæ: ad effectum, ut illius beneficia cadant sub reservatione, ratione Familiaritatis, ut expresse tuentur *Simonett. de reservat. Benef. quest. 35. nu. 11. Lotter. de re benef. lib. 2. qu. 32. n. 6. ibi* Et alterum, quod eidem reservationi subiaceant beneficia Familiarium eorumdem Officialium, licet enim non possint videri tales

Familiares Officialium, propriè, & immediatè Familiares ipsius Papæ &c. à jure tamen non abhorret, eos tales esse mediatè, atque (ut ita dixerim) quasi Familiares, ex reflexione servitii, quod præstant propriis Dominis in servitium ipsius Papæ = *Barbos. de offic. & potest. Episcopi par. 3. alleg. 57. nu. 107. ibi* = *Procedit in Familiaribus Familiarium habentibus partem, seu expensas ab ipso Papa, quia serviendo Familiaribus Papæ dicuntur illi servire* = Imò, ut expresse docet *Garz. de benef. par. 5. cap. 1. §. 5. n. 209.* sunt reservata S. Sedi ex capite Familiaritatis, etiam ea Beneficia Patronalia, ad quæ Familiaris habet jus ad rem irrevocabiliter per præsentationem Patroni Ecclesiastici, etiamsi non habeat illorum possessionem.

- 11
- 12 Nota hic, quo ad beneficia Germaniæ, quod ista, ad hoc, ut sint affecta Sedi Apostolicæ ratione Familiaritatis, requirant, quod Familiaritas sit vera, non verò quod sit acquisita ex privilegio, & per modum fictum, ut esset illa acquisita ratione Protonotariatus, qui non esset de illis septem participantibus, aut ratione Conclavistæ; ea ratione, quia Nicolaus V. in ejus Bulla super concordatis Germaniæ edita exceptuavit Beneficia dumtaxat *verorum Commensalium*, ut novissimè declaratum fuit à S. Rota in *Monasterien. Decanatus* 17. Junii 1718. §. *Exclusa coram R. P. D. Foscaro*; quæ ita se habet.

R. P. D. F O S C A R O

Monasterien. Decanatus.

Mercurii 17. Junii 1718.

EX duplici titulo, altero nempe, quod Decanatus Collegiæ Ecclesiæ S. Remigii Oppidi Borcken. tanquam prima Dignitas caderet sub reservatione *Regule 4. Cancellariæ*; Altero verò, quod esset affectus S. Sedi utpotè vacans per obitum Joannis Ludgeri Protonotarii, & Conclavistæ. Gaspar de Callembergh illum à Sanctissimo Domino impetraverat, & successivè Literarum Apostolicarum executionem reportaverat. Verum causa mihi in gradu appellationis ad instantiam Melchiorris Theodori Wiedembruch in partibus à Celsissimo Monaste.

nafterien. Episcopo Provisi, delegata cum clausula *Parito literis arbitrio Rotæ* = dedi dubium = *An intraret arbitrium pro retardatione literarum Apostolicarum, seu potius Decanatus adjudicandus esset Melchiorri* = compertaque per DD. meos insubsistentia utriusque fundamenti per Gasparem ad obtinendam collationem expositi responsum fuit = *Intrare arbitrium, & Decanatum adjudicandum esset Melchiorri* = cum jus ad cujus trami-
 13 tes regulari debet arbitrium *Gloss. in l. qualem verb. videtur ff. de recept. arbitr. Rot. in recent. dec. 73. num. 1. & in Cracovien. Parochialis 4. Februarii 1705. §. Cum enim coram bon. mem. Caffarello. Executioni demandari non sinat literas, quatenus ab Impetrante non verificarentur expressiones illæ, quæ Summum Pontificem ad collationis actum impulerant cap. ad audientiam il. 2. ibique Abb. num. 5. Felin. n. 22. de rescript. Garz. de benef. par. 5. cap. 3. num. 3. Rot. coram Otthobon. dec. 132. n. 4. in recent. dec. 148. num. 12. par. 19. & in Leodien. Canonatus die 23. Januarii 1711. §. Arbitrium enim coram Eminentissimo Scotto.*

Et quidem probatum dici non poterat, quod Decanatus foret prima Dignitas
 14 ejusdem Collegiatae Ecclesiæ, dum oppositum potius, eam scilicet esse secundam, convincebatur, tum ab actu hujus Ecclesiæ erectionis in Collegiatam, in quo Executor in Bulla san. me. Eugenii IV. designatus pro prima, & principali dignitate, ac tanquam Præpositum constituit Archidiaconum, & pro secunda Decanum, quo stante superflua dici possent cætera omnia argumenta hujus assumpti comprobativa, ut in specie probat Lotther. de re benef. lib. 2. quæst. 33. num. 31. Tum ab actibus jurisdictionalibus & præeminentialibus per Archidiaconos semper, & pacificè exercitis, ut testantur Vicarius Generalis, Monasterien., & Magistratus, Senatusque Borcken.; Unde optima quoque descendit primæ Dignitatis probatio, ut quoad Jurisdictionem Archid. in cap. 1. n. 2. de consuet. lib. 6. Fagnan. in cap. ad hæc de præbend. nu. 34. & seqq. Lotther. de re benef. lib. 2. quæst. 33. num. 53. Rot. decis. 9. de præbend. in noviss. & quoad præeminentiam Fagnan. loc. cit. n. 32. Lotther. di-

cto cap. 33. num. 50. Adden. ad Ludovis. dec. 411. sub n. 5. Grammatic. dec. 64. n. 20. & seqq. Panimoll. dec. 1. adnot. 6. num. 33. Rot. coram Bich. decis. 312. numer. 16. Tum denique ex electionibus Decanorum cum successiva Ordinarii approbatione continuè à Capitulo expletis à tempore erectionis ad præsens, quæ utique non evenissent si Decanus primam Dignitatem in Collegiata obtineret, ut ad rem ponderant Garz. de Benef. par. 5. cap. 5. nu. 262. Mandos. ad regul. 3. Cancell. quæst. 3. sub n. 2. Barbos. de Canon. & dignit. cap. 13. nu. 56. Card. de Luc. de Benef. disc. 13. nu. 3. Rot. in recent. dec. 633. nu. 2. & 3. part. 4. tom. 3. dec. 143. num. 2. part. 7. dec. 49. n. 6. & dec. 299. n. 13. p. 10. dec. 476. n. 3. par. 18. & dec. 566. num. 13. par. 19.

Quinimò cum ex hisce electionibus, ac etiam ex eo, quod Sedes Apostolica nunquam ex hoc capite Decanatum contulerit, quamvis non deerint, qui illum ex aliis reservationibus impetraverint, ut patebat ex decisionibus editis in Monasterien. Decanatus 18. Junii 1706. coram R. P. D. meo Lancetta; 26. Aprilis 1709. coram bon. me. Caffarello, & 13. Januarii 1710. coram eodem, necnon à superius enunciatis actibus præeminentiam, & Superioritatem denotantibus, incontrovertibile reddatur Decanatum non reperiri de præsentis in statu, & figura primæ Dignitatis, sed tamen esse inferiorem Archidiaconatui; hinc absque ulteriori
 15 indagine, inæquibilibus remanebat gratia per Gasparem reportata, cum ea, quæ circa Beneficiorum qualitatem, & differentiam Summo Pontifici exponuntur justificanda sint juxta statum vigentem de tempore impetrationis, Lotther. de re benef. lib. 2. quæst. 45. n. 1. & seqq. Rot. coram Bich. dec. 312. n. 18. in Leodien. Canonatus 23. Januarii 1711. §. Arbitrium coram Eminentissimo Scotto; & in Osnaburg. Canonatus 26. Februarii 1717. §. Numerando coram eodem.

Proptereaque inutiliter objiciebatur, quod san. me. Eugenius IV. in Bulla Erectionis mandaverit *Rectoriam*, seu Plebanatum nominandam, & censendam pro Prelato, qui Capitulo, & personis ipsius erigendæ Ecclesiæ præsit, & præsideat &c. quodque de facto Executor de anno 1433. di-

dictam Rectoriam, seu Plebanatum in Dignitatem erekerit; Nam quatenus exinde contendeatur, Executorem nequivilisse imposterum de anno scilicet 1439. in præjudicium Juris Rectori jam quæsi instituere pro prima Dignitate Archidiaconatum, & pro secunda Decanatum ab ipso Rectore obtinendum, obiectum penitus irrelevantis convincebatur nedum quia Summus Pontifex circa Dignitatis erectionem non simpliciter disposuerat, sed etiam totaliter Executoris arbitrio remiserat ibi = *prout tibi melius, & utilius videbitur* = unde evenit, quod idem Executor licet de anno 1433. Plebanatum erekerit in Dignitatem, & tamen nullam assignaverit denominationem, aut præminentiam usque ad annum 1439. quo novis superventis Literis Apostolicis ampliores facultates præferentibus, & omnia per Executorem tam facta, quàm facienda confirmantibus. Reassumpta, & conclusa extitit erectionis executio, demandatumque fuit inter cætera, quod Archidiaconus primam, & principalem obtineret dignitatem; secundam verò Decanus; qua retenta facti serie, quemadmodum pro perfecta executione accipi nequiverat actus anni 1433., qui pleniorum requirebat declarationem, & conclusionem ad tradita per *Tondut. de pensonib. quæst. 49. num. 23. Paris. de resignat. lib. 1. q. 12. nu. 25. Gigas de penson. quæst. 9. Ros. de execut. liter. Apostolic. cap. 9. sub n. 18.*, ex quo præterea nullum Plebano circa præminentiam dici poterat jus quæsitum, cum tunc Executor nihil de ea disposuerit, sed provisiones, & ordinationes sibi imposterum reservaverit, ut firmant *Tondut. resolut. benefic. par. 2. cap. 4. §. 2. n. 10.* quem sequitur *Ros. de Executor. Liter. Apostol. cap. 4. n. 24.* ita actus anni 1439. de ultro neitate redargui non poterat, utpotè gestus continuativè ad actum anni 1433. & in Complementum, & terminationem executionis tunc temporis inchoatæ, ut ad propositum animadvertit *Ros. mox cit. par. 1. cap. 9. n. 34. Rot. coram Coccin. decis. 1721. n. 42. coram Peusinger. dec. 198. n. 9. & in Baren. Beneficii 12. Decembris 1712. §. Quin revocari valeat vers. sive quia actus coram Reverendissimo Aldrovando, junctis præsertim novis Literis Apostoli-*

cis, quæ in omnem casum pro ulteriori executionis processu illius jurisdictionem instaurassent, *Butr. in cap. inter dilectos sub num. 13. de fid. instrum. Rebuff. in concord. in rubr. de prorog. dilat. vers. item Jurisdictio Card. de Luca de alienat. d. sc. 23. sub n. 6. & 7. Rot. in rec. dec. 180. num. 21. & seq. p. 18.*

Verum etiam, & fortius quia cum omnia per Executorem de anno 1439. de 16 mandata plenarium, & pacificum sortita fuissent effectum, adeò nemo unquam reclamaverit, irritus nunc reddebatur conatus revocandi in discrimen ejus facultates, & sub specie sanioris intelligentiæ revolvendi, pervertendique quidquid vetustissima, & constans observantia probaverat, cum hæc præcisivè etiam à vi præscriptiva in linea saltè interpretativa superlativum præbeat argumentum, quod non dissimilis extitisset intentio Summi Pontificis, licet per hypothese contrarius intellectus verior de Jure censeretur posset, *Rot. in rec. dec. 144. n. 5. & seqq. par. 14. & in Romana Jurispatronatus 14. Decembris 1705. in fine coram Reverendissimo Molines.*

Nec contrarium suaderi poterat, ex quo Archidiaconus nullos haberet redditus, nec stallum in Choro, aut vocem 17 in Capitulo. Nam simplex fides per Gasparem ad horum probationem exhibita ultrà propriam irrelevantiam *Bald. in leg. 1. n. 16. Cod. de serv. fugit. Rot. coram Celso dec. 280. n. 4. & in Bononien. Societatis 14. Martii 1707. §. Non attento coram bon. mem. Omanna*, penitus subversa remanserat ex contrariis documentis per Melchiorrem productis distinctè referen- 18 tibus redditus Archidiaconales, illiusque præminentiam in Choro, & cæteris Functionibus Ecclesiasticis, quæ sanè præponderant, utpotè procedentia à Vicario Generali, & Magistratu Borcken., quibus ratione officii, & dignitatis magis deferendum est, *Rot. cor. Emer. Junior. dec. 880. num. 1. in Neapolitana Jurium Parochialium 3. Martii 1711. §. Agnovenerunt cor. Reverendissimo Decano, & in Sutrina Præcedentiæ 19. Febr. 1714. §. Hujus autem cor. R. P. D. meo Crispo.*

Multoque minùs ab Archidiacono excluderetur qualitas primæ Dignitatis, ex quo ipse esset Canonicus Cathedralis

Mo-

Monasterien., vel demum ex eo, quod Sedes Apostolica nunquam Archidiaconatum contulerit, prout contulisset, si esset prima Collegiata dignitas; Namque ad primam objecti partem satisfecit responsio, quod in Jure non repugnat, Canonicum Cathedralis retinere etiam primam dignitatem in Collegiata, ut punctualiter tradunt *Gonzal. ad regul. 8. Cancell. gloss. 10. num. 28. & gloss. 51. num. 55. Garz. de benefic. par. 4. cap. 1. n. 260. Lotther. de re benefic. lib. 2. q. 33. num. 22. & seqq., Rot. coram Bich. dec. 312. à num. 33.* Et quoad defectum Collationum Apostolicarum Domini censuerunt exinde certam non descendere probationem exclusivam primæ dignitatis, cum id contingere valuisset ex tenuitate reddituum non excedentium flor. 10., qua stante, locum non habet reservatio regulæ 4. ut testatur *Rot. in recent. dec. 236. n. 1. part. 7. coram Ottobon. dec. 240. n. 29. & in Urgellen. Canonicatus 4. Maji 1703. S. Neque in hoc coram bo. mem. Kaunitz.*

Exclusa hinc reservatione petita ex qualitate Beneficii eo minus sustineri poterat impetratio, ex qua Joannes Ludgerus præcedens Possessor Decanatus fuisset Protonotarius Apostolicus, & Conclavista. Protonotarius enim, nisi sit de illis septem participantibus, affectionem in Beneficiis Germaniæ minimè inducit, ut clarè disponitur in concordatis de quibus in specie *Fabr. de Protonot. cap. 12. num. 20. Francescn. variar. resolut. cap. 3. num. 21. Lotther. de re benefic. lib. 2. quest. 28. num. 65. & seq. Rot. coram Martino Andrea dec. 100. num. 5. & per tot. decis. 303. part. 2. divers. & in Leodien. Canonicatus 14. Martii 1710. S. Nec etiam coram R. P. D. meo Falconerio; Idemque procedit quoad Conclavistas; Nam licet hi dicantur familiares, & Commensales Summi Pontificis *Gomez ad regul. de im-**

petran. Benefic. vacan. per obit. Famil. Card. q. 13. n. 1. Rot. cor. Coccin. dec. 1060. n. 6. Hæc tamen familiaritas, & commensalitas acquiritur ex privilegio, & per modum fictum, ut omissis generalibus, probant in puncto *Tondut. quest. Benefic. part. 2. cap. 3. S. 3. n. 15.* Quamobrem cum in Bulla Nicolai V. edita super concordatis Germaniæ exceptuata legantur Beneficia dumtaxat verorum Commensalium, & aliorum 24. Cappellanorum in Epitaphio descriptorum = hinc comprehensa dici non possunt Beneficia possessa per Conclavistas, qui & si ad alios effectus dici valerent Commensales, & Familiares Papæ, verè tamen tales non sunt, prout requireretur ad effectum, ut reservata dicantur Beneficia Germaniæ, ut probant in terminis Concordatorum *Gonzal. ad regul. 8. Cancell. Gloss. 25. num. 22. & gloss. 51. n. 26. & 27. Rot. coram Seraphin. dec. 1251. n. 18. & 19. & dec. 305. num. 2. & 3. part. 2. divers. & in dicta Leodien. Canonicatus 14. Martii 1710. coram R. P. D. Falconerio S. Nec etiam.*

Probata ex his subreptione, & in equilibrium literarum per Gasparem obtentarum, optimo Jure descendendo ad secundam dubii partem conclusum fuit, Decanatum adjudicandum esse Melchiorri, qui Collationem reportaverat à Celsissimo Episcopo, cui effluxo jam semestre, intra quod ad Capitulum spectabat electio, libera, & plena devoluta fuit facultas conferendi *Garz. de benefic. part. 7. cap. 15. num. 10. Card. de Luc. de Jurepatron. discurs. 84. num. 4. Rot. in Hydruntina Cappellania 10. Maji 1697. S. Neque obstat coram Reverendissimo Conchen. & in Leodien. Pastoratus, seu Vicarie Sancti Phoillani 13. Maji proxime præteriti S. Primo coram me.*

Et ita utraque &c.

C A N O N VII.

PAULUS IV. *Constit. XIV. §. 2.; & 4. Bull. Rom. Tom. 1.*

Postquam Divina Bonitas: *Et infra:* Quamobrem considerantes, Apostatas hujusmodi infinitis erroribus in eadem Dei Ecclesia causam præstare, & propterea volentes contra Apostasiam ipsam plenius providere, & eam, quantum nobis ex alto conceditur, de medio tollere, motu proprio, & ex certa scientia nostra, ac de Apostolicæ Potestatis plenitudine, omnes, & singulos, qui post professionem per eos in ætate legitima constitutos, in aliquo approbato, etiam militari ordine purè, & liberè emissam, vel si antè ætatem legitimam professi fuerint, post illam per eos in ipsa ætate legitima constitutos purè, & liberè ratam, & gratam habitam, temeritate propria, aut quovis prætextu, vel causa, etiamsi se Religioni, & Ordini non adstrictos esse sinè Causæ cognitione, & his, quæ à Jure requiruntur servari, omisissis, vel non legitimè probatis, declarari obtinuerit, aut Beneficium Ecclesiasticum etiam Curatum, non præcedente legitima dispensatione, possideant, vel alicui Beneficio Ecclesiastico etiam Curato alterius nomine deserviant, extra Claustra suorum Regularium Locorum degunt, aut impofterum degent, omnibus, & singulis Beneficiis Ecclesiasticis cum cura, & sinè cura sæcularibus, aut sui, vel cujusvis Ordinis Regularibus, per eos quomodolibet obtentis, & de cætero obtinen., cujuscumque qualitatibus fuerint, ac Fructibus, redditibus, & proventibus Ecclesiasticis, eis quomodolibet reservatis, seu assignatis, nec non Bachalariatus, Licentiaturæ, Doctoratus, & Magisterii, ac quibusvis aliis Jure Canonico, vel Civili, aut Theologia, seu Medicina, vel Artibus, aut quavis alia Facultate, gradibus, per eos etiam antequam Religionem ingrederentur, obtentis, seu assecutis, nec non quocumque ministerio Ecclesiastico, Apostolica Au-

Ann. 1558.

Pars VI.

K K

tho-

thoritate, tenore præsentium penitus, & omninò privamus, ac ad illa, & alia quæcumque, & qualiacumque in posterum obtinenda, seu Fructus, Redditus, & Proventus Ecclesiasticos percipiendos, aut gradus assequendos perpetuò inhabilitamus, & ab executione quorumcumque Ecclesiasticorum, etiam sacrorum, & præsertim Presbyteratus Ordinum, nec non omni ministerio Ecclesiastico prædicto perpetuò suspendimus, privatosque, & inhabiles ac suspensos esse; nec non Beneficia ipsa de Jure, & de facto, etiam ad hoc, ut eorum Ordinarii Collatores ea aliis liberè conferre possint, et nisi ea infra tempus à Lateran. Concilio statutum contulerint, Collatio Beneficiorum eorumdem ad immediatum illorum superiorem, & demùm ad nos, ac pro tempore existentem Rom. Pontificem devolvatur. Patroni quoque eorumdem Beneficiorum personas idoneas infra tempus à Jure statutum ad ipsa Beneficia præsentare possint, & nisi præsentaverint, eorum libera Collatio ad Ordinarium spectet, & pertineat, vacare, ac Reservationes Fructuum, Reddituum, & Proventuum hujusmodi expirare decernimus: *Et infra.* Et si Patroni alicujus Beneficii Ecclesiastici, sive sint Laici, sive Clerici, aliquem ex eisdem Apostatis ad Beneficium de eorum Jurepatronatus existens tunc vacans præsentaverint, præsentationes hujusmodi sint eo ipso nullæ, irritæ, & inanes, ac viribus careant, & ipsi Patroni Jure præsentandi alios ad eadem Beneficia pro ea vice tantùm, privati existant.

COMMENTARIUM.

EX hoc Canone sequens deducitur conclusio.

Prima = PER APOSTASIAM BENEFICIATI VACAT BENEFICIUM, ET PATRONUS INTRA TERMINUM JURIS DEBET PERSONAM IDONEAM AD ILLUD PRÆSENTARE =

Secunda = PRÆSENTATIO APOSTATÆ AD BENEFICIUM DE JUREPATRONATUS EST NULLA, ET PATRONUS PRO EA VICE PRIVATUR JUREPRÆSENTANDI = Quas conclusiones approbant etiam *Lambertin. de jurepat. lib. 2. par. 1. q. 9. art. 9. num. 3. Vivian. eod. tract. par. 2. lib. 6. cap. 5.*

n. 73.

n. 73. Card. de Luc. de benef. disc. 75. n. 17. Gonzal. ad regul. 8. Cancell. gloss. 15. num. 66. Garz. de benef. par. 11. cap. 10. n. 147. Tamburin. de jure Abbat. tom. 3. disp. 9. quest. 7. n. 3. Rot. dec. 195. n. 1. p. 4. tom. 2. rec.

- 1 Triplicem Apostasie speciem distinguit Gloss. in cap. 1. de Apostatis verb. Apostasia. Alia est Apostasia à Fide Catholica quæ est omnimodus recessus à Fide; Alia à præcepto, quæ est inobedientia, seu quando quis Præceptum majoris sui spontanea voluntate transgreditur; Alia à Religione, quæ est recessus à Religione, & obedientia Prælati proprii cum animo deferendi omnino Institutum, & non redeundi amplius ad Religionem, sive habitum retinendo, sive illum abjiciendo. De hac tertia Apostasie specie loquitur hic Canon, adedut Paulus Quartus agnoscens Apostasiam à statu Religioso sordere labe sacrilegii, & conculcationis primæ Fidei Christo datæ, ineundo statum Religiosum, variorum etiam peccatorum colluviem secum continere, & peccatum aded tetrum, & horrendum esse, ut vix hæresi excepta, aliud majus sit, quantum fieri potest, monstrum hoc de medio tollere volens ultra pœnas excommunicationis, & infamiae à jure statutas contrà hujusmodi Apostatas, imposuit etiam illis in hoc Canone pœnam privationis beneficiorum jam assecutorum, injungendo Patronis alias Personas idoneas ad illa infra terminum à jure præfixum præsentare, ac pœnam inhabilitatis ad alia beneficia assequenda, prohibendo Patronis eosdem Apostatas ad illa præsentari sub pœna non solum nullitatis præsentationis, verum etiam privationis Juris præsentandi pro ea vice. Quæ constitutio Pauli IV. licet deinde modificata fuerit à Pio IV. in ejus Constit. incipien. Sedis Apostolicæ, de qua Bullar. Rom. nov. tom. 2. in ordin. la 3. tamen quoad has penas suum retinet robur. Roderic. quest. regal. tom. 1. quest. 3. art. 4.

Quoad has conclusiones sequens examinatur Casus.

ARGUMENTUM.

Præsentatus ad beneficium, si ei objiciatur Crimen Apostasie, an sit repellendus ab Institutione, & Patronus debeat privari pro ea vice Juræpresentandi.

SUMMARIUM.

- 1 Professus egressus è Religione tamquam Apostata, est indignus beneficiorum, & si præsentetur à Patrono, iste est privandus pro ea vice jurepresentandi.
 - 2 Professio emissa ex suasionibus, & sollicitationibus Genitorum, non dicitur emissa per vim, & metum.
 - 3 Professio tacita ex quibus inducatur.
 - 4 Præsentatus si est in longa, & pacifica possessione Clerici secularis colorata ex sententia Episcopi super nullitate sue Professionis, non est repellendus à beneficio, neque Patronus est privandus pro ea vice jurepresentandi.
 - 5 Dans de Apostasia ad effectum repellendi Præsentatum à consecutione beneficii Patronalis, quid teneatur probare.
- Par. VI.

- 6 Professio quando dicatur nulla? Vide ibi.
- 7 Tacita professio, ex quibus excludatur? Vide ibi.
- 8 Recessus è Religione habens originem à sententia declaratoria nullitatis Professionis non dicitur temerarius.
- 9 Apostata si convertantur, & redeant an possint præsentari, & obtineri beneficia suarum Religionum?
- 10 An fugitivus à Religione sit eo ipso privatus beneficio, ita ut Patronus possit ad illud aliam Personam præsentare.

CASUS UNICUS.

VAcato Beneficio A de jurepatronatus, fuit ad illud præsentatus à Patrono quidam Clericus constitutus in ordine subdiaconali; è contra idem beneficium fuit à quodam Sacerdote impetratum in Dataria Apostolica, ex capite Apostasie, & incapacitatis ejusdem Præsentati, seu sub narrativa, quod iste fuisset professus in quadam Religione, & ex ea egressus, & sic crimini Apostasie esset obnoxius. Quæritur in hoc casu, an Litteræ Apostolicæ sint exequendæ, adedut præsentatus sit repellendus ab Institutione,

Kk 2

ne,

ne, & Patronus pro ea vice privari debeat jurepræsentandi.

Affirmativè respondendum videtur,
1 quia cùm præsentatus multis ab hinc annis ingressus fuerit Religionem, & ibi Professionem emisit, recedendo successivè ab ea, tamquam Apostata est indignus beneficiorum; & Patronus eum præsentando dignus est, ut pro ea vice privetur Jurepræsentandi ex dispositione hujus Canonis.

Nec ab hujusmodi Apostasiæ crimine
2 ipse excusari posse videtur, si dicatur, quod Professionem emisit per vim, & metum cadentem in constantem virum; De hoc enim non constat, dum recognitis depositionibus Testium per dictum Præsentatum allatis, ex eis solum apparet de importunis suasionibus, & sollicitationibus Genitorum, quæ non sunt sufficientes ad incutiendum vim, & metum cadentem in constantem virum, uti est necessarium ad effectum inducendi nullitatem Professionis, & obtinendi restitutionem in integrum adversus lapsum quinquennii. *Fagnan. in cap. Perlatum de his, quæ vi met. caus. sunt n. 14.* & pluries resolutum fuit à S. Congregatione Concilii, præsertim in *Venetiarum, seu Brixien. Restitutionis in integrum 7. Febr. 1711 Tusculana restitutionis in integrum 19. Augusti 1713. Patavina restitutionis in integrum 12. Januar. 1715., & in Bononien. restitutionis in integrum 18. Maji 1715. & in Bisuntina Restitutionis in integrum 12. Febr. 1718.*

Et etiam omisso quod Professio fuerit
3 ab eodem Præsentato emissa per vim, & metum, adhuc videtur negari non posse, quod saltè tacitè illam ratificaverit, quia non apparet eum reclamasse intra quinquennium. *Fagnan. d. cap. Perlatum n. 40. & 47.* Fortius diceretur eam tacitè ratificasse, si ordinem subdiaconatus, quem Præsentatus habet, suscepisset in Religione ad Titulum Paupertatis. *Lezzan. in summ. verb. Professio Regularis n. 4. Barbosa. de jur. Eccles. lib. 1. cap. 42. n. 167.* & sentiit Sac. Cong. Concilii in *Lucana. Restitutionis in integrum 13. Julii 1715.* Aut si exercuisset onera Professis convenientia eadem S. Cong. in *S. Miniati restitutionis in integrum 13. Maji 1713.*

Hoc tamen non obstante censeo in

4 hoc casu Præsentatum non esse ab institutione repellendum, nec Patronum esse privandum pro ea vice jurepræsentandi, & consequenter Literas Apostolicas non esse exequendas. Etenim sæpèdictus Præsentatus à Patrono erat in longa, & pacifica possessione Clerici sæcularis, colorata ex sententia Episcopi super nullitate suæ Professionis, unde ipse institutus venit in Beneficio, ad quod fuit præsentatus, cum egressus è Religione coloratus, & excusabilis suffragatur ad effectum excusandi ab Apostasiæ crimine, aliisque pœnis pro illo inflictis. *Card. de Luc. de benef. disc. 75. n. 18., & Patronus, qui prudenter existimavit eum Clericum sæcularem, non vero Regularem, propria auctoritate è Religione egressum, illum præsentando nullam culpam commisit, ratione cujus dignus sit privatione jurispræsentandi pro ea vice.* Unde Provisus Apostolicus, qui in hoc casu dat de Apostasiæ, ad effectum repellendi dictum Præsentatum à consecratione beneficii patronalis, tenetur concludenter probare Professionem validam, & temerarium recessum Præsentati è Religione; ut in terminis resolutum fuit à S. Rota dec. 195. n. 6. p. 4. tom. 2. rec.

Tantum autem abest, quod in præsentiarum probetur à Provisio Apostolico utrumque requisitum, ut potius constet contrarium, nimirum Professionem, quam olim emisit idem præsentatus, fuisse
6 nullam; dum revolutis depositionibus Testium tunc coram proprio Ordinario allatorum, isti non solum deponunt de importunis suasionibus, & sollicitationibus Genitorum, sed etiam testantur eundem Præsentatum fuisse clausum in arcto cubiculo, fuisse verberatum usque ad effusionem sanguinis, ac ejus Patrem in ipsum stricto pugione irruisse, ad hunc effectum, ut dictus Præsentatus professionem emitteret; Quibus depositionibus Testium accessit etiam confessio proprii Patris, qui in ultima senectute, conscientia angoribus stimulatus, attestationem jure jurando exhibuit super coacta Filii Professione, cujus consensum extorsisse inquit sub verberibus, carceratione, aliisque perversitatibus; Novitatus quoque tempore, minacibus Epistolis eum in Religione continuasse, ac

bi-

biduo ante Professionem minas mortis replicasse subdit; Et consequenter constat ejus Professionem fuisse nullam, utpotè emissam per vim, & metum cadentem in constantem virum. *Fagnan. in cap. Nullus de Regul. n. 22. & in cap. Perlatum n. 3. & seqq. de his, quæ vi met. caus. fiunt. Pignattell. consult. 173. n. 9. tom. 9.*, & his circumstantiis attentis declaravit Sac. Cong. Concilii in *Agrigentina restitutionis in integrum 25. Januar. 1716. Perusina nullitatis Professionis 8. Augusti 1716. Syracusana restitutionis in integrum 5. Septembris 1716. & in Mantuana nullitatis Professionis 27. Febr. 1717.*

Testantur etiam de continuis reclamationibus, & querelis ejusdem Præsentati tam ante, quàm post Professionem, & tam intrà, quàm extra quinquennium, de ejus horrore, ac animi aversione erga Religionem, & quod nullum actum Professis convenientem exercuerit, quæ continuatæ querimoniæ clarè demonstrant ipsius coactam voluntatem, & ex eis excluditur tacita Professio, quæ ad sui essentiam requirit consensum Profitentis se astringendi votis: ad *Text. in cap. 2. & cap. cum virum de Regul. Fagnan. in cap. Quanto de translat. Episcop. n. 104. Pignattell. consult. 173. n. 29. & seqq. tom. 9. & consult. 76. n. 5. & 7. tom. 10. Card. de Luc. de Regul. disc. 45. n. 5. Dominus meus Advocat. Ursaya in suis disceptationibus par. 1. disc. 1. n. 10. Rot. dec. 14. n. 12. post Monacell. par. 2. & dec. 579. n. 3. p. 1. rec. & dec. 9. n. 25. & seq. coram Arguell. Cessat etiam alterum requisitum, temerarii videlicet recessus, ex sententia Ordinarii declaratoria nullitatis Professionis, ex qua justissimam causam habuit credendi se posse à Religione exire, quæ justa causa eum excusat ab Apostasia juxta *Navar. cons. 1. sub n. 4. de Apostasia Rot. d. dec. 195. n. 24. p. 4. tom. 2. rec.**

Quæro hic primo, an Apostatæ, si convertantur, & redeant, possint præsentari, & obtinere beneficia suarum Religionum?

Affirmativam sententiam tuentur *Lambertin. de jurepat. lib. 2. par. 1. q. 9. art. 9. n. 6. Vivian. eodem tract. p. 2. lib. 6. cap. 5. n. 75.* Negativam verò defendere videtur *Gonzal. in cap. consultationi de Apostatis n. 6. docens Apostatas etiam resipiscen-*

tes perpetuò inhabiles manere ad beneficia, & dignitates Ecclesiasticas, ea ratione, quia valde consentaneum est, ut hujusmodi desertores, & si rispuerint à beneficiis, & dignitatibus Ecclesiasticis arceantur, ut egregiè expressit *S. Augustinus* relatus à *Gratiano in cap. Legi 16. quæst. 1.*

Ego verò de jure communi primam sententiam puto veriore, si Apostatæ conversi humiliter precantur veniam, si dent bonum exemplum tum Pœnitentiæ, tum bonorum morum, & regularis observantiæ, quia tam ratio naturalis, quàm clementia Ecclesiæ, & Religionis expostulat, ut illi benignè recipiantur, & admittantur ad beneficia Religionis, nisi aliter disponatur à constitutionibus, & statutis Religionis, ut admittunt etiam *Lezzan. in summ. tom. 1. cap. 16. num. 18. Tamburin. de Jure Abbat. tom. 3. disput. 8. quæst. 9. n. 4.*

Quæro secundo, an Fugitivus à Religione sit eo ipso privatus beneficio, itaut Patronus possit ad illud aliam Personam præsentare?

Respondeo negativè. Licet enim omnis Apostata à Religione sit etiam fugitivus, non tamen omnis fugitivus à Religione est Apostata. Siquidem Fugitivus dicitur ille, qui recedit à Monasterio, & obedientia, atque subjectione proprii Prælati non animo tamen deserendi Religionem, & manendi in sæculo, sive ad illud redeundi, sed aliquandiu vagandi quocumque prætextu, sive retento, sive abjecto habitu. Apostata verò dicitur ille, qui recedit à Religione, & obedientia Prælati proprii cum animo deserendi omnino institutum, & non redeundi amplius ad Religionem, ut optimè considerat *Gonzal. in cap. Nè religiosi de regul. n. 3.* Unde Fugitivus à Religione, cum non sit Apostata, non comprehenditur sub dispositione hujus Canonis infligentis Apostatis poenam privationis beneficiorum, & injungentis Patronis præsentare Personas idoneas ad illa sic per Apostasiam vacantia, ut tradit *Tamburin. de jur. Abbat. tom. 3. disp. 7. q. 1. n. 16. ibi. = Hinc est quod poenæ latæ in Bulla 14. Pauli IV. quæ incipit Postquam divina bonitas, contra Religiosos extra Clausura degentes, extenduntur tantum ad Apostatas, non verò Fugitivos.*

CA-

C A N O N V I I I.

PAULUS QUARTUS *Constit. XIX. §. 4. Bull. Rom. Tom. I.*

Ann. 1559.

CUM ex Apostolatus officio: *Et infra*. Et qui Juspatronatus, aut nominandi Personas idoneas ad Cathedralles, etiam Metropolitanas, & Patriarchales, Primatiales Ecclesias, seu Monasteria, vel alia Beneficia Ecclesiastica, per privationem hujusmodi (*nimirum ob hæresim*) vacantia, habere prætenderint, nè illa diutinæ vacationis exponantur incommodis, sed de servitute Hæreticorum erepta Personis concedantur idoneis, quæ illarum Populos in semitas justitiæ fideliter dirigunt, teneantur ad Ecclesias, Monasteria, & Beneficia hujusmodi alias Personas idoneas infra tempus à jure, vel ex eorum concordatis, seu compactatis cum dicta Sede initis statutum, nobis, seu pro tempore existenti Romano Pontifici præsentare, alioquin tempore hujusmodi elapso, plena, & libera Ecclesiarum, Monasteriorum, & Beneficiorum prædictorum dispositio ad nos, & Romanum Pontificem prædictum, eo ipso pleno jure devolvatur.

C O M M E N T A R I U M.

EX hoc Canone hæc infertur conclusio.

PATRONUS AD BENEFICIUM PATRONALE PROPTER HÆRESIM BENEFICIATI VACANS, TENETUR INFRA LEGITIMA TEMPORA ALIAM PERSONAM IDONEAM ROMANO PONTIFICI PRÆSENTARE, ALIAS ELAPSO TERMINO PROVISIO BENEFICII OB HÆRESIM VACANTIS LIBERE DEVOLVITUR AD SEDEM APOSTOLICAM = Hanc conclusionem probant etiam omnes illæ auctoritates superius relatæ. *Par. III. Can. unic. in Commentario*; ubi deductum fuit, vacato Beneficio Patronali, Patrono Ecclesiastico competere semestre, Laico verò quadrimestre ad præsentandum.

- 1 Nulla fuit tam barbara gens, quæ desertores propriæ Religionis, & ejus violatores debitis non compesceret pœnis, uti testatur Seneca *lib. 3. de benef. cap. 6.* ibi = *Violatarum Religionum aliubi, atque aliubi diversa pœna est, sed ubique aliqua* = Inter pœnas, quæ à Jure Canonico infliguntur, & imponuntur Hæreticis Fidei Catholicæ desertoribus, & violatoribus; quod attinet ad nostram materiam; non solum est illa, quod Hæretici ad Beneficia præsentari non possint; *Lambertin. de jurepat. lib. 2. par. 1. quæst. 9. art. 6. nu. 1. Vivian. eodem tractat. par. 2. lib. 6. cap. 5. nu. 66.* Verum etiam, quod priventur omnibus Dignitatibus, & Beneficiis Ecclesiasticis; ita enim statuitur in *cap. Ut commissi de Hæreticis in 6.* ibi = *Privandi propterea, vel privatos nuntiandi Dignitatibus, ac aliis Beneficiis Ecclesiasticis, de Diæcesanorum, vel eis absentibus, Vicariorum suorum consilio, & officiis publicis, ac honoribus quibuscumque eosdem hæreticos, credentes, receptatores,*

ptatores, & defensores ipsorum, eorumque filios, & nepotes, plenam concedimus facultatem = Et à Nicolao III. in ejus constit. la 2. Bull. vet. tom. 1. fol. 30. ibi = Hæretici autem, & receptatores, defensores, & fautores eorum, ipsorumque filii usque ad secundam generationem ad nullum Ecclesiasticum Beneficium, seu officium admittantur, quod si secus actum fuerit, decernimus irritum, & inane. Nos enim prædictos ex nunc privamus beneficiis acquisitis, volentes, ut tales, & habitis perpetuo careant, & ad alia similia nequaquam in posterum admittantur = & tradunt Garz. de benef. par. 11. cap. 10. §. 1. nu. 59. & seqq. Covarruv. var. resol. lib. 2. cap. 8. nu. 4. Passerin. in dicto cap. Ut commissi de
 3 Hæret. in 6. Paulus IV. in hoc Canone confirmavit hujusmodi pœnam privationis beneficiorum à jure impositam hæreticis; & ulterius reservavit beneficia per hæresim vacantia S. Sedi Apostolicæ, quæ reservatio fuit etiam renovata à D. Pio V. in ejus Bulla la 29. & à Gregorio XIII. in ejus Bulla la 66. Bullar. Rom. nov. tom. 2. & insuper injunxit Patronis, ut intra legitima tempora, nimirum intra semestrem, aut quadrimestrem præsentarent ad illa Romano Pontifici Personas idoneas, aliàs libera eorum collatio devolvatur ad ipsum Pontificem, nè Beneficia ob hæresim vacantia diutina vacationis exponantur incommodis.

Quo ad hanc conclusionem vide, quæ dixi dicta Par. III. Can. unic. ubi plura, quo ad terminum à jure præfixum Patronis ad præsentandum concernentia, examinavi.

C A N O N I X.

PIUS QUARTUS Constit. LXXXV. Bull. Rom. Tom. 2.

Romanum Pontificem: *Et infra*. Sanè licèt dudum, cum certam simoniacæ pravitatis speciem, quam Beneficiorum confidentiam vocant, etiam Romanæ Curia, atque adeò in Sacrum Venerabilium Fratrum nostrorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium Collegium, quasi per Cuniculos irrepssse, ac nonnullos ex ipsis Fratribus nimia quadam facilitate, seu potius importunis Amicorum, Familiarumque precibus adductos, Beneficia Ecclesiastica in confidentiam hujusmodi recepisse, & frequenter recipere intelleximus, hanc illicitam beneficentiæ exercendæ, seu amicitia colendæ viam à tanto saltèm Collegio prorsus eliminare cupientes, eosdem Fratres in Consistorio nostro secreto, non semel admonuerimus, huic aliena Beneficia custodiendi modo nè assuescerent, nè illa hoc pacto reciperent, neque sic recepta admitterent, nihilominus nuper ad aures nostras pervenit eorum aliquos, monitionis nostræ, imò potius suimet oblitos ea, quæ custodienda acceperant Beneficia, nondum tamen dimisisse; Et insuper illos, & nonnullos alios etiam Patriarchas, & Archiepiscopos, & alios

Ann. 1564.

Episco-

Episcopos, ac etiam Camerae Apostolicæ Clericos, Ecclesias, Monasteria, Dignitates, & alia Beneficia hujusmodi in sui favorem resignata, cessâ, vel aliàs dimissa acceptasse, aut de illis per obitum, vel aliàs vacantibus, à nobis, & Prædecessoribus nostris, seu etiam ab Ordinariis, & aliis inferioribus Collatoribus, etiam ad Patronorum præsentationem, ad alterius commodum sibi provideri obtinuisse, illaque, ac etiam alia aliter vacantia sibi in titulum, Commendam, vel administrationem, aut alias dicta auctoritate concessa quandoque in resignantium, vel cedentium, seu etiam aliorum, favorem cessisse, vel aliàs dimisisse. Ac sibi propterea pensiones annuas, ac fructus, redditus, & proventus Ecclesiarum, Monasteriorum, Dignitatum, & aliorum Beneficiorum hujusmodi, in toto, vel in parte, etiam aliquando, cum facultate illas, & illos transferendi, ac etiam collationem, provisionem, præsentationem, & aliam dispositionem Beneficiorum Ecclesiasticorum, ad earumdem Ecclesiarum, Monasteriorum, & Dignitatum Prælatos pro tempore existentes, ac alios hujusmodi Beneficia pro tempore obtinentes pertinentium, nec non regressus, sive accessus, & ingressus ad Ecclesias etiam Cathedrales, Monasteria, ac alia diversa Beneficia Ecclesiastica, sibi reservari procurasse, & obtinuisse. *Et infra*. Quare nos hanc Cardinalium eorundem in monitionibus nostris parendo injuriam, & tam illorum, quàm cæterorum Prælatorum, etiam Clericorum, ac aliorum quorumcumque indignam fallaciam, conniventibus oculis diutiùs minimè dissimulandam, sed huic errori, nè radices altiùs agat, occurrendum tandem esse censentes. *Et infra*. Idcirco omnes, & singulas Ecclesias, etiam Metropolitanas, & aliàs Cathedrales, ac Monasteria, etiam Consistorialia, Prioratus, Præposituras, Præpositatus, Dignitates etiam majores, & principales, etiam Conventuales, Personatus, Administrationes, & officia, cæteraque Beneficia Ecclesiastica cum cura, & finè cura, Sæcularia, & quorumvis Ordinum Regularia, etiam de Jurepatronatus, etiam

Laico-

Laicorum, etiam Nobilium, & Illustrium, etiam ex fundatione, & dotatione existentia, per ejusdem Romanæ Ecclesiæ, etiam Episcopos, & Cardinales, & quoscumque alios, etiam Patriarchas, Archiepiscopos, & alios Episcopos, ac etiam ejusdem Cameræ Clericos, in titulum, Commendam, vel administrationem, aut aliis in hujusmodi confidentiam jure prohibitam, cujusvis Personæ, ut præfertur, contemplatione, vel intuitu, quovis modo recepta, illorum liberam collationem, & dispositionem Nobis, & Sedi Apostolicæ harum serie reservantes, ipso jure à die receptionis eorumdem vacavisse, & vacare. Ac fructuum, & pensionum reservationes, ac facultates transferendi, & collationis Beneficiorum, concessiones eis, ut præmittitur, factas, ac regressus, sive accessus, & ingressus concessos hujusmodi cessasse, & cessare, ac extinctos esse. *Et infra.* Et insuper universis, & singulis tam ejusdem Romanæ Ecclesiæ, Cardinalibus, etiam Episcopis, quàm Prælati, & Clericis, ac aliis prædictis præsentibus, et futuris, nè deinceps ullo umquam tempore aliquas Ecclesias, Monasteria, Dignitates, vel alia Beneficia, etiam de dicto Jurepatronatus, uti præfertur, existentia, aut fructus, vel pensiones, aut regressus, seu accessus in confidentiam prædictam, aut ad effectum reservationum hujusmodi, sibi postmodum cedentibus procurandarum, recipere præsumant, Cardinalibus videlicet, et aliis Prælati hujusmodi in virtute sanctæ obedientiæ, et sub interdicti ingressus Ecclesiæ, reliquis verò sub majoris excommunicationis latæ sententiæ poenâ, per contrafacientes eo ipso incurrendâ, à quâ nisi à Nobis, aut Romano Pontifice pro tempore existente præterquam in mortis articulo constituti, absolvi nequeant, districtius inhibemus. Ac quasque collationes, provisiones, Præfectiones, Commendas, reservationes, facultates etiam transferendi, ac regrediendi, sive accedendi, et ingrediendi, ac alias dispositiones de Ecclesiis, Monasteriis, Dignitatibus, & aliis Beneficiis, eorumque fructibus, & Beneficiorum collationi-

L I

bus,

bus, per nos, & alios Romanos Pontifices successores nostros, etiam motu proprio, seu Consistorialiter, aut etiam per Ordinarios, & alios inferiores Collatores etiam ad Patronorum eorundem præsentationem, & quomodolibet cum interventu Confidentiae huiusmodi expressè, sive occultè, ac de jure præsumpto, & aliis contra præmissa pro tempore factas nullas, & invalidas, nulliusque roboris, vel momenti fore, neque cuiquam suffragari; sed Ecclesias, Monasteria, Dignitates, ac alia Beneficia huiusmodi ipso jure vacare, ac nostræ, & Sedi Apostolicæ dispositioni reservata, fructusque, & pensiones Cameræ Apostolicæ, applicatos (ut præfertur) esse, & censeri.

COMMENTARIUM.

EX hoc Canone sequentes deducuntur conclusiones.

Prima = BENEFICIA IN CONFIDENTIA RECEPTA, SIVE LIBERA, SIVE DE JURE PATRONATUS ETIAM LAICORUM, ET ETIAM NOBILIUM. ET ILLUSTRIORUM IP SO JURE VACANT A DIE RECEPTIONIS, ET SUNT SEDI APOSTOLICÆ RESERVATA =

Secunda = PROHIBITUM EST RECIPERE BENEFICIA IN CONFIDENTIAM CARDINALIBUS, ALIISQUE PRÆLATIS IN VIRTUTE S. OBEDIENTIÆ, ET SUB POENA INTERDICTI INGRESSUS ECCLESIAE, RELIQUIS VERO SUB POENA EXCOMMUNICATIONIS LATÆ SENTENTIÆ =

Tertia = COLLATIO, AUT ALIA PROVISIO BENEFICII FACTA ETIAM AD PATRONI PRÆSENTATIONEM CUM INTERVENTU CONFIDENTIÆ EST NULLA = Quas conclusiones confirmant etiam *Gabriel. conf. 172. nu. 1. & seq. tom. 2. Paris. de Confidentis benef. lib. 3. quest. 7. per tot. & quest. 57. & 58. & alibi, ubi plenè de hac materia confidentiarum tractatur. Garz. de Benef. par. 10. cap. 3. §. 2. num. 164. & seqq. Lotter. de re benef. lib. 3. quest. 29. nu. 105. & seqq. Nicolars ad concordata Germania dub. 1. §. 22. in fin. Gonzal. ad Regul. 8. Cancel. gloss. 51. nu. 10. Mascard. de probat. conclus. 1312. nu. 1. & seqq. Tondut. quest. benef. cap. 89. n. 17. & seq. tom. 1. Rot. decis. 86. n. 1. & seqq. coram Seraph.*

- 1 Confidentia beneficalis dicitur illa, qua quis confidit in aliquo, velut in amico, aut familiari, aut consanguineo, vel ex pacto, vel ex alia quavis causa, seu occasione, quod iste acceptans beneficium sibi postea, vel alteri illud conferat, renuntiet, aut solvat
- 2 aliquam pensionem, aut aliquid aliud det. Quia autem huiusmodi confidentia à Collatoribus, à Patronis, & ab ipsis Beneficiatis frequenter ex variis causis, & modis committebatur; dum multi conferebant, aut præsentabant, aut resignabant beneficium alicui, paciscendo de aliqua pensione absque Apostolico consensu; Multi volentes promoveri ad sacros Ordines, prout requirit beneficium, vel nolentes astringi ad habitum, & tonsuram; beneficium resignabant alicui, cum pacto, & conditione sibi, vel alteri solvendi fructus, vel pensiones sine prædicto assensu; Multi statuentes ire ad bellum, aut ulcisci de hostibus suis, & nè ex delicto perpetrando vacare contingeret beneficium, illud alteri resignabant paciscendo de fructibus, sive de pensione, sibi, vel alteri solvenda absque præfato assensu; Plerique cum essent irregulares, & criminosi, adeoque bene-

beneficia de jure retinere nequeunt, alteris illa resignabant cum pacto, & conditione, obtenta postea dispensatione ab irregularitate, eadem beneficia ab eis repetendi. Plerique beneficium quomodolibet resignabant, ut sibi ipsis postea restitueretur, vel ei, quem ipsi nominaverint; Nonnulli beneficium vacans impetrabant, eo pacto, ut postea ad mandatum alicujus illud dimissuri sint, ut alteri conferatur. Nonnulli acceptabant beneficium, aut ad illud presentabantur à Patronis cum pacto, & conditione, ut quando filius Patroni puer, & infans adoleverit, huic postea resignent; Nonnulli procurabant alteri beneficium, ut possint postmodum de illo ad sui libitum disponere. Alii ex privilegio non obligati ad solvendam expeditionem Bullarum Camerae, vel Cancellariae faciebant expediri Bullas sub nomine suo, ut evitentur dictae expensae pro alio, qui in rei veritate est futurus possessor beneficii. Alii ad effectum defendendae litis super beneficio resignabant illud alicui Personae Potenti, ut obtenta victoria litis alteri conferatur, & resignetur, aut sibi restitueretur; Alii senes, vel infirmi, ut beneficia in domibus suis perpetuentur, illa renuntiabant in alios, cum pacto vel profanam familiam cedentium de fructibus Ecclesiasticis alendi, vel illa, etiam num infantibus, aut nascituris asservandi. Hinc proinde ad arcendum ab Ecclesia Dei, adeò perniciosum crimen, nè beneficia Ecclesiastica indignis concedantur, nè dentur per hereditariam successionem, & nè plura uni dentur, Pius IV. in hoc Canone, Auctoritate Apostolica prohibuit Cardinalibus, aliisque Prælatibus recipere beneficia in confidentiam in virtute S. Obedientiae, & sub poena interdicti ingressus Ecclesiae, reliquis verò sub poena excommunicationis latae sententiae; declaravit nullas collationes, & provisiones omnes beneficiorum, etiam ad Patronorum praesentationem factas cum interventu confidentiae; ac insuper decrevit beneficia in confidentia modis supra explicatis recepta, sive libera, sive Patronalia etiam Laicorum, ac Personarum nobilium, & illustrium ipso jure vacare à die receptionis, & esse Sedi Apostolicae reservata. Quae tamen reservatio locum non habet in Gallia; siquidem in Regno Galliae beneficia Patronalia tam Privatorum, quam Regis ex hoc crimine confidentiae vacantia, conferenda sunt per Ordinarios ad praesentationem Patronorum, dummodo isti in hujusmodi crimine non fuerint participes, aut ad praesentationem ejusdem Regis ex speciali constitutione Sixti V. la 61. §. 5. Bull. Rom. nov. tom. 2. ibi = *Beneficia verò occasione confidentiae hujusmodi ad praesens vacantia, & in posterum vacatura ab ipsorum beneficiorum Ordinariis Collatoribus, perinde ac si dispositioni dictae Sedis Apostolicae minimè reservata fuissent liberè conferri, & de illis provideri posse, & debere decernimus, dum tamen talium criminum participes, aut consentientes non fuerint. Quo casu, ac etiam ubi iidem Ordinarii Collatores per sex menses à die detectae, & comprobatae, seu convictae confidentiae beneficia ipsa, ut praesentur vacantia, canonicè conferre, & de illis providere neglexerint, beneficiorum eorumdem collatio, & proviso ad proximos Superiores devolvatur. Quae verò beneficia de jure patronatus laicorum fuerint, ad eorumdem Patronorum praesentationem, dummodo in crimine hujusmodi non fuerint participes conferri. De Ecclesiis verò, ac Monasteriis, aliisque beneficiis Ecclesiasticis, ad Charissimi in Christo filii nostri Henrici Tertii Francorum Regis Christianissimi nominationem spectantibus, novam ipsius Regis nominationem juxta concordata, seu indulta à Sede Apostolica ei concessa volumus expectari* =

Ann. 1587.

5 Hanc eandem Pii IV. dispositionem confirmavit D. Pius V. in ejus Constitutione la 85. de qua Bull. Rom. nov. tom. 2. ac etiam indicavit modos probandi hujusmodi confidentiae crimen, quam ad commoditatem eorum, qui eam prae manibus non habent, hic prout jacet, duxi referendam, ibi = *Intolerabilis &c. Quare nos volentes periculosum talium audaciam novi juris subsidio cohibere, praesentium auctoritate statuimus.*

Ann. 1569.

Ut si quis quacumque auctoritate Ecclesiam, vel Monasterium, aut aliud Beneficium Ecclesiasticum quaecumque ex resignatione; vel cessione cujuscumque Personae, simpliciter, aut cum circuitu retrocessionis, cum regressu, vel accessu, etiam sola dimittentis intentione receperit, ut illa, vel illud etiam in eventum regressus, vel accessus, eidem dimittantur, vel alteri postea conferatur, aut illius fructus, vel eorum pars alii, vel aliis concedantur, vel pensiones solvantur ex eisdem, hac confidentia censeatur.

Item si Ordinarius, vel alius Collator contulerit ante hac, aut conferat in futurum, Beneficium

Pars VI.

L 1 2

cium

cium Ecclesiasticum quovis modo vacans ea conditione tacita vel expressa, ut postea in alterum pro arbitrio Collatoris, seu alterius cujuscunque contra juris communis ordinationem, disponatur, sive ut de eo provisos fructus illius, vel partem ad utilitatem, vel libitum conferentis, vel decedentis, aut alterius relinquat, & remittat, seu pensionem illi, vel illis, quem, vel quos idem Collator, aut cedens, vel alius per se, vel alium, scripto, aut verbo jufferit, seu significaverit, persolvat, & pariter si à Patrono etiam Laico, vel alteri Präsentatori, seu Electori contigerit, aut contingat id fieri.

Ad hac si Clericus prædictæ Camere, aut Cardinalis, aut alius à solutione jurium ipsius Camere, vel etiam Cancellariæ Apostolicæ exemptus, post resignationem, vel cessionem alicujus extranei de Ecclesia, Monasterio, vel alio Beneficio Ecclesiastico in se, Apostolica, vel alia auctoritate factam, & admissam, illam, vel illud etiam confectis literis Apostolicis, & possessione apprehensa, in eundem resignantem, vel cedentem, modico spatio interjecto, veluti duorum, vel trium mensum retrocesserit, aut retrocedat in futurum, & ex illa retrocessione fructus Ecclesiæ, seu Monasterii, aut Beneficii, vel eorum pars, seu pensio, seu quid aliud super his reservatum, aut regressus, seu accessus, & ingressus ad illam, vel illud, ipsi Clerico, vel Cardinali, aut alii exempto sit, fueritve concessus.

Postremo si quis à crimine aliquo absolutus, aut cum quo super irregularitate dispensatum est, denuo receperit quacunque auctoritate Ecclesiam, Monasterium, vel aliud Beneficium Ecclesiasticum, quod ante, vel post commissum delictum, aut contractam irregularitatem dimiserit, in quibus horum casuum confidentia pravitas sit contracta, casusque hujusmodi literis præsentis comprehendantur, ac si illis speciatim expressi fuissent, licet ipsum confidentiæ alterius tantum partis conscientia sit admissum.

Ad probandum verò plenè confidentiarum abusum, inter alias etiam hæc præsumptiones, & conjecturæ habeantur legitimæ. Videlicet.

Si quis post cessam ab se Ecclesiam, vel Monasterium, aut Beneficium, & publicatam resignationem, seu cessionem, captamque à successore possessionem, sese in illa, vel illo, seu rebus illius, per se, vel alium, seu alios de facto ingesserit, aut fructus perceperit, aut quicumque successor illi, vel ejus propinquis, ipsos, aut partem aliquam remiserit eorumdem.

Si recipiens Beneficium constituerit dimittentem, vel ejus Parentes, aut Propinquos, Procuratores ad percipiendum, vel locandum fructus Beneficii dimissi, & illi, vel illis de fructibus perceptis, aut percipiendis donationem fecerit.

Si vel sola Procuratoris dispositione, vel libris rationabilibus mensariorum ex parte dimittentis, expeditio, quæ personam recipientis concernit, prosecuta sit, simulque expensæ pro ea necessaria ab illo factæ fuerint.

Denique si quis pro concessione alicui facta quacunque auctoritate de Beneficio Ecclesiastico, per se, vel alium, seu alios intercesserit, vel alias in negotio concessionis se se immiscuerit quoquo modo, deinde aliquid de fructibus talis Beneficii de facto, etiam per manus Possessoris, ac etiam simplicis donationis titulo perceperit, seu de illo postmodum ad voluntatem intercessoris fuerit dispositum quandocunque.

Testes autem de quaque re singulares, singulas probare valeant præsumptiones, & conjecturas, pluresque hujusmodi præsumptiones, & conjecturæ plenam probationem faciant in prædictis.

Ceterum criminosi, & ceteri omnes, qui ad perhibendum in casibus simonia testimonium recipi possunt, ad prædicta omnia admittantur.

Sed ne quisquam etiam vana fiducia fretus non intendendi contra se judicii, in crimine perseveret, utque hoc malum gravioris censura stimulo usquequaque prohibeatur, omnes, & singulos, qui hucusque Ecclesias, Monasteria, Beneficia, fructus, pensiones, aliasve res, intercedente hoc confidentiæ vitio receperunt, ac retinent, nisi statim ad se reversi, & respicientes celeri dimissione sibi prospexerint, & qui quid tale admiserint in futurum, etiam omnibus, & singulis aliis Ecclesiis, Monasteriis, Dignitatibus, Administratoribus, Officiis, & Beneficiis obtentis, quæ pariter sub dicta reservatione comprehendi volumus, nec non fructibus, pensionibus, & aliis rebus Ecclesiasticis, ac etiam Romanæ Curie, & aliis officiis temporalibus præsentium auctoritate privamus, & ad futura inhabiles decernimus, & in juris subsidium excommunicationis sententia innodamus, à qua nullus, nisi in mortis articulo constitutus

stitutus ab alio, quàm à Romano Pontifice absolutionis Beneficium valeat obtinere. Hos enim ad vocationem causarum hujusmodi, & reservatione cognitionis illarum, rerumque omnium inde emergentium, nobis, & prædictis successoribus, ut prædictum est facta, causis illis dumtaxat exceptis, quæ jam coram nobis pendere noscuntur, ac etiam iis, quas ratione Ecclesiarum, & Monasteriorum, quorum dispositio in Consistorio fieri consuevit, aut debet, itemque contra Ordinarios Collatores Episcopos, & alios Superiores Prælatos, etiam Cardinales haberi contigerit, uti jam aliis nostris literis statutum est, audiendis, decidendis, & terminandis, harum seriè prorsus relaxata, decernimus ita deinceps quoscumque Judices ordinarios, & delegatos etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac prædicta Romana Ecclesia Cardinales, sublata eis, & ipsorum cujuscumque quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate ubique judicari, interpretari, & definiri debere, nec non initium, & inane quicquid secus in prædictis per quoscumque quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari. = Confidentia autem crimen habet peculiarem Judicem in Romana Curia, qui Auditor confidentiarum appellatur ex Constitutione Sixti V. la 47. Bull. Rom. nov. tom. 2.

Quo ad hunc Canonem spectant omnes illi Casus, quos superius examinavimus Par. II. Can. XII. & XIII. ubi plura notavimus simoniæ materiam concernentia, cum qua plurimum est cognata, & conjuncta Confidentia beneficalis, cum sit ejusdem simoniæ species; hinc verò sequentia superaddo.

ARGUMENTUM.

Patronus si in actu præsentationis ad beneficium habeat pravam intentionem recipiendi à Præsentato fructus beneficii, aut aliquod munus, an ex hoc committatur Confidentia, ut ex ea præsentatio dicatur nulla; & Beneficium sit Sedi Apostolicæ reservatum.

SUMMARIUM.

- 1 Confidentia an committatur ex sola prava intentione Patroni præsentantis? Vide ibi & num. 11.
- 2 Patronus si præsentet cum prava intentione recipiendi aliquam recognitionem à Præsentato non dicitur ex hoc commissa Confidentia simoniaca punibilis.
- 3 Confidentia est duplex; & quæ sit? Vide ibi.
- 4 Confidentia simoniaca, & punibilis committitur ex præcedenti pacto, tractatu, conventionem, & conditione expressa, vel tacita.
- 5 Dicitur commissa Confidentia simoniaca, si Præsentatus instructa lite coram Ordinario, illi renunciet, & cedat juri, quod habebat super beneficio favore Colligantis, cum pacto, ut ab hoc sibi solvatur certa pecuniarum summa. & num. 22.
- 6 Patronus si promittat præsentare aliquem

cum pacto, ut sibi vel alteri relinquatur fructus beneficii, aut solvatur pensio, ex hoc diceretur commissa Confidentia simoniaca, & punibilis, & num. 37. Amplia ut n. 7.

- 8 Committitur Confidentia Simoniaca, si Patronus præsentet, aut constituat Procuratorem ad præsentandum cum pacto dimittendi, vel resignandi beneficium, pro sui, vel alterius arbitrio. Limita ut n. 9.
- 10 Secluso pacto, aut conditione non committitur Confidentia punibilis.
- 12 Intentio prava Patroni ad effectum inducendi Confidentiam non nocet Præsentato.
- 13 Literæ Apostolicæ in omnibus justificatae sunt exequenda, & num. 33.
- 14 Literæ Apostolicæ si sint subreptitiæ, non sunt exequenda. & n. 41.
- 15 Quæ sit differentia inter vocationem ad juspatronatus passivum mediatam, & indirectam, & vocationem immediatam, & directam. Vide ibi & n. 16.
- 17 Ex quibus probetur Fundatorem noluisse qualitatem Senioritatis in jurepatronatus passivo. Vide ibi, & n. 18. & 19.
- 20 Qualitas Senioritatis voluta in jurepatronatus activo, an censeatur repetita in Patronatu passivo. & n. 21.
- 22 Quando concursus est inter lineas, prærogativa gradus non servatur nisi discretivè in qualibet linea, & unusquisque proximior in sua linea in materia indifferente succedit cum altero proximior de altera linea.

- 24 Ob confidentiam aut simoniam amittit, quis vocem passivam, & redditur inhabilis ad assequendum beneficium etiam vi novæ præsentationis.
- 25 Simonia ex quibus probetur; Vide ibi & num. 27.
- 26 Non licet etiam in Beneficio litigioso cedere jura, & concordare pretio mediante, absque Beneplacito Apostolico.
- 28 Simonia an dicatur cessare quando conventio unice respicit renunciationem litis, & solutio pecuniarum facta sit ad redimendas vexationes, & in compensationem expensarum litis?
- 29 An quis dare possit pecuniam pro conservatione Juris spiritualis quaesiti absque vitio Simoniae.
- 30 Simonia committitur etiam si datio pecuniae facta fuerit, nomine expensarum litis.
- 31 Episcopus an possit inter Collatigantes uni dare institutionem, & alteri pensionem reservare.
- 32 Episcopus non habet facultatem approbandi concordias Simoniacas.
- 34 Facta promissione inter ipsos Patronos præsentandi certam personam, an illi possint ab ea recedere?
- 35 Simplex tractatus circa personam nominandam nulli jus tribuit.
- 36 Promissio præsentandi certam personam facta inter Patronos conditionalis, & respectiva, deficiente conditione, dicitur resoluta.
- 38 Patroni durante quadrimestre possunt liberè pœnitere, & resilire à promissione præsentandi simoniaca antequam superveniat Beneplacitum Apostolicum.
- 39 Promissio præsentandi aliquem, nullum jus certum, & invariabile dat ad beneficium.
- 40 Donato jure præsentandi, potest nihilominus donans priusquam accedat Ordinarii consensus præsentare; Intellige ut ibi.
- 42 Ad obtinendum beneficium Ecclesiasticum requiritur ætas 14. annorum.
- 43 Dispensatio super defectu ætatis obtenta à præsentato, elapso quadrimestre dato Patronis laicis ad præsentandum, est nulla.

C A S U S I.

Præsentavit Patronus quemdam Clericum ad Beneficium A cum prava intentione recipiendi à Præsentato fructus beneficii, aut aliquod munus, penitus ignorante hanc pravam Patroni intentionem eodem Præsentato; Quæritur, an dicatur in hoc casu commissæ confidentia illicita, & punibilis per hunc Canonem, & Constitutionem Pii V. adeò ut ex ea Præsentatio dicatur nulla, & Beneficium sit Sedi Apostolicæ reservatum.

Videtur affirmativè respondendum, quia confidentia committi videtur sola prava intentione Patroni præsentantis, Collatoris conferentis, aut Beneficiati beneficium dimittentis, ut patet ex verbis Constitutionis Pii V. in Commentario relat. §. *Ut si quis ibi* = *Etiam sola dimittentis intentione receperit, ut illa, vel illud &c.*

Hoc tamen non obstante censeo non fuisse commissam in hoc casu confidentiam punibilem per hunc Canonem, & supradictam constitutionem D. Pii V. adeò ut Præsentatio dicatur nulla, & Beneficium sit in hoc casu Sedi Apostolicæ reservatum; non omnis namque confidentia beneficialis est punibilis, siquidem duplex distinguenda est confidentia. Una simoniaca, qua quis confidit aliquem collaturum aliquod beneficium mediante prævio pacto, vel conditione expressa vel tacita. Altera, qua quis confidit beneficium collaturum ob amicitiam, cognitionem, vel gratitudinem, absque interventu ullius pacti vel conditionis. Quamvis in præsentiarum Patronus habens in actu præsentationis pravam intentionem, recipiendi à Præsentato aliquod munus, seu recognitionem dicatur commisisse confidentiam hujus secundæ speciei, tamen non dicitur per eum commissæ confidentia primæ speciei, seu simoniaca; & punibilis; hæc enim non minùs, quàm simonia conficitur ex præcedenti pacto, tractatu, conventionem, vel conditione tacita, vel expressa. Navarr. conf. 33. n. 4. & conf. 36. de simon. Paris. de confidentiis benef. quest. 26. num. 4. & quest. 53. n. 3. Garz. de benef. p. 11. cap. 3. §. 2. num. 165. Lotter. de re benef. lib. 3. q. 29.

q.29. num. 106. Rot. dec. 270. n. 4. 21. & seq. coram Penia, & dec. 238. nu. 8. & decis. 517. n. 30. & seqq. coram Ludovis. & dec. 108. num. 5. p. 1. & decis. 166. num. 2. par. 2. rec.

5 Nimirum conficitur e. g. si Præsentatus instructa lite coram Ordinario, renunciet illi, & cedat juri quod habebat super beneficio vigore cujus sibi debita erat institutio, favore colligantis cum pacto, & conditione, expressa, vel tacita, ut sibi solvatur ab eodem Colligante certa pecuniarum summa, hoc casu diceretur commissa confidentia simoniaca, ob quam Præsentatus amisisset vocem passivam, & redditus fuisset incapax, & inhabilis ad beneficium denuo assequendum, etiam ex vi novæ præsentationis, ut novissimè in terminis resolutum fuit à S. Rota in Montis Regalis Prioratus 24. Januarii 1718. §. Suppositum coram Reverendissimo Ansaldo Decano hic inferius impress.

6 Conficitur quoque si Patronus promittat præsentare aliquem cum pacto, & conditione, ut sibi vel alteri relinquantur fructus beneficii, aut solvatur Pensio, aut dimittatur certa domus; tunc enim diceretur commissa confidentia simoniaca punibilis per has Constitutiones Paris. de confid. benef. q. 28. n. 200. & 202., & nuper rescriptum fuit à S. Rota in Auximana juris patronatus 27. Junii 1718. §. Secunda ratio coram R. P. D. Rovault de Gamaschis inferius legem. Quod juxta eundem Parisium de confid. q. 38. num. 12. & seqq. procedit etiam si adestent statuta, constitutiones, extrafundamentalia, & consuetudo immemorabilis etiam à Sede Apostolica confirmata solvendi certos fructus, aut Pensionem, Patrono præsentanti; eis namque non obstantibus, promissio præsentandi cum dicto pacto, aut solutio fructuum facta Præsentanti esset confidentia, & simoniaca, quia hujusmodi statuta, Constitutiones, & consuetudines immemorabiles sunt sublata per hunc Canonem; dummodo tamen Patronus non fuerit inops, aut talis pensio non fuerit reservata in limine foundationis, juxta superius notata Par. 2. Can. XII. & XIII. Caf. VI. n. 14.

8 Sicuti etiam conficitur, & committitur confidentia simoniaca, & punibilis, si

Patronus præsentet aliquem ad beneficium vacans, aut constituit Procuratorem ad præsentandum, conditione tacita vel expressa dimittendi, vel resignandi illud beneficium, pro arbitrio ipsius Patroni, aut alterius cujuscunque; Secus si Patronus non dedit hoc in mandatis, & hic ignorat, tunc enim si Procurator præsentet cum dicta conditione dimittendi beneficium illud pro arbitrio ipsius, vel Patroni, vel alterius, Patronus non incidit in pœnas hujus Canonis, ea ratione quia Procurator non obligat Dominum, ad aliquod illicitum, aut ad pœnam Navarr. conf. 24. de Simon. n. 1. Paris. de Confid. Benef. q. 28. num. 189. & 193. Rot. dec. 166. n. 3. p. 2. rec.

9 Secluso autem pacto, & conditione, sive expressa, sive tacita non committitur confidentia punibilis, & quæ damnetur per hunc Canonem sub pœnis ibi expressis: Sic si quis rogaret enixè Patronum, ut illum præsentaret, generaliter promittendo futurum gratum, non committeretur confidentia punibilis. Paris. de confiden. quest. 28. n. 202. §. Dubium est. Sicuti neque committeretur confidentia punibilis, si Patronus præsentaret aliquem ad beneficium vacans, ea intentione, ut præsentatus renunciaret consanguineis, amicis, seu ipsius familiaribus, si nullum pactum intercedat. Navarr. conf. 33. de Simon. n. 4. Paris. de confiden. q. 26. num. 33.

11 Hinc non obstant verba illa Constitutionis D. Pii V. = Etiam sola dimittentis intentione &c. = illa enim sunt intelligenda de intentione nota ei, qui præsentatur, aut qui beneficium recipit, quia sciens mentem, & intentionem Patroni præsentantis, aut collatoris conferentis, aut beneficiati resignantis, videtur ei assentire non verò de intentione prava Patroni, aut collatoris, aut beneficiati, penitus ignota ei, qui præsentatur, cui confertur, aut resignatur beneficium; etenim intentio prava Patroni præsentantis ad effectum inducendi confidentiam non nocet Præsentato; Paris. de confid. benef. quest. 26. num. 16. & quest. 53. ibi = Ut nec etiam noceat Præsentato intentio prava Præsentantis ad effectum inducendi confidentiam = Garz. de benef. p. 1. cap. 3. §. 2. num. 176. Gabriel. conf. 172. n. 3. lib. 2.

Rmo

Rmo. P. D. ANSALDO DECANO

Montis Regalis Prioratus.

Luna 24. Januarii 1718.

Prioratum, seu simplex Beneficium à Juvenale de Boettis erectum sub invocatione S. Francisci in Ecclesia Parochiali S. Catharinae loci Villae Novae cum reservatione Juris patronatus activi primo loco ad favorem suorum filiorum masculinorum proprio, & naturali nomine nuncupatorum, & successivè ad favorem omnium Descendentium ab eis, cum hoc tamen, quod praesentare semper deberet Senior in qualibet linea existens, cum Jure accrescendi inter ipsas lineas; & passivi ad commodum illorum de familia, & descendencia ipsius Fundatoris his verbis concepti = *Item quod existentibus illis, vel aliquo ex illis de ipsius familia, & descendencia masculina ipsius D. Donantis, necnon dictarum suarum filiarum, aut ipsius, & ipsorum Josephi, Annibalis, & Oddini de Coetis (servato tamen ordine, & qualitatibus superius in vocatione ad jus patronatum expressis, nec aliàs aliter, nec alio modo)* **QUISINT CLERICI PRIMAE TONSURAE, VEL IN AETATE AD PRIMAM TONSURAM si hoc maluerint, debeant in nominatione, & praesentatione, ad dictum Beneficium praeferrì aliis omnibus; & sic praesentatus, & nominatus debeat omninò investiri de dicto Beneficio, & Prioratu, dummodo in ceteris adsit habilitas sufficiens; Et inter plures in eadem linea & pari gradu, quod praeferratur dignior, & habilior, & ubi non adsit aliquis in dictis lineis, & descendentiis, qui velit, & possit admitti, quod tunc possit admitti quilibet alius extraneus** = Quod de anno 1700. Christophorus Albertus Boettus obtinere poterat tamquam praesentatus à majori parte Patronorum, à Juvenale nempe Boetto Nepote ex Filio dicti Fundatoris, & ejus Fratre, & à Carolo Antonio ejus unico filio superstite ipsius Fundatoris, & Patruo dicti Christophori, ad exclusionem alterius Juvenalis pariter de Boettis, unicè praesentati à Joanne Aloysio de Boettis tamquam Seniore lineae Marci alterius Fun-

datoris; Nihilominus maluit potius illud recusare, & ad pecuniam aspirando, cedendo, mediante concordia inter ipsos inita, ad favorem Juvenalis praesentati ab unica tantum voce praefati Joannis Aloysii, omne suum Jus, quod vigore dictae praesentationis ad dictum Beneficium habere valebat, in correspectivum excambium dictae cessionis ingentem accepit quantitatem pecuniarum librarum ter mille, & monetæ Romanæ scut. sexcentum, ac etiam alias libras quinque mille, & monetæ Romanæ scut. mille pro aliquibus praetensis creditis, quæ tunc temporis non erant debita, sed solum post obitum Tomasinae Uxoris supradicti Marci, ratione alicujus legati ob dictam causam anticipatè soluti.

Postquam igitur praefatas pecuniarum summas praedictus Christophorus fuerat consecutus intuitu supradictae cessionis Jurium super Beneficio, seu potius revera cessionis Beneficii, quod erat indubitanter debitum ipsi cedenti, ex quo habebat duas ex tribus vocibus: Vacato nuper praenarrato Prioratu de anno 1714, non omisit pariter omnem movere lapidem, ad hoc ut idem Juvenalis ejus frater in hac quoque vacatione ipsum praesentaret, non obstante quod jam Beneficium praedictum in pecunia de dicto anno 1700. accepisset, & de facto ejus votis arrisit eventus; sed quia inter Patronorum coetum aderat Joannes Antonius nunc Senior ex linea Marci, hic praesentavit Joannem Antonium ejus ex Fratre Nepotem primæ tonsuræ caractere insignitum, ac consentaneè ad praeceptum Testatoris bonis moribus praeditum, qui non ignorando praesentationem praelaudati Christophori, sed agnoscendo se esse in paritate vocum cum ipso obtinere sat egit, & obtinuit à S. Sede solitam Gratiā Apostolicam pro Praesentato cum derogatione medietatis vocum, & quæ fuit debitæ executioni demandata.

Verum praefatus Christophorus, qui non valuit ab Ordinario variis, & justis de causis Clericatum obtinere nisi post biennium, eo obtento insurgendo contra praedictum Joannem Antonium dicti Beneficii possessorem, eo excluso, in possessionem ejusdem Beneficii immitti obtinuit in partibus, ideoque reclamante

te

te Joanne Antonio, iste ex integro cau-
sæ commissionem nostro Sacro Audito-
rio directam reportavit; Unde in hodie-
na Audientia ad formam dictæ commis-
sionis proposito per me Dubio = *An Li-
teræ Apostolicæ essent exequenda, seu po-
tius an, & cui esset danda Institutio* = Do-
mini responderunt = *Literas Apostolicas
esse exequendas.*

Fundamentum enim hujusce resolutio-
nis stetit in eo, quod cum præfatæ literæ
Apostolicæ in sua narrativa compertæ
fuerint in omnibus justificatæ, ex quo si-
nè dubio memoratus Joannes Antonius
13 præsentatus fuit per medietatem vocum,
& sit unus ex descendantibus ex familia
Fundatoris passivè vocatis, indè conse-
quebatur, quod stante illarum justifica-
tione, omnimodam mereantur executionem
secundum ea, quæ passim respondit
Sac. Tribunal, & signanter coram Me in
Romana Cappellaniæ S. Nicolai 28. Junii
1709. S. Amaritudo, & in Bononien. Bene-
ficiarum de Castello super executione litera-
rum 12. Decembris 1712. S. De justifica-
tione coram R. P. D. meo Crispo, & in
Cremonen. Beneficii 9. Martii 1714. S. Con-
stituit coram R. P. D. meo Lancetta.

Neutiquam attento magnificato pro
parte Christophori objecto, quod juspa-
tronatus passivum competat eidem Chri-
stophoro prælativè quoad D. Joannem
Antonium, cum supposito quod Funda-
tor dederit prælationem inter plures Se-
niori, & Proximiori; Et sic tantum absit,
14 quod dictæ literæ videantur justificatæ,
quinimò cum dictæ qualitates Papæ re-
tictæ fuerint, subreptionis vitio labo-
rent, & per consequens nullius sint effi-
caciæ, ac inexecutable, per *Text. expres-
sum in cap. super literis, ubi Glossa, & com-
muniter scribentes de rescripti.* Quoniam
objectum prædictum nullam habet in fa-
cto subsistentiam, ex quo tale quid ex
verbis fundationis non habetur in jure-
patronatus passivo, licet legatur in ju-
repatronatus activo: In jurepatronatus
enim passivo aliud Fundator non dixit =
*Quod existentibus illis, vel aliquo ex illis
de ipsius familia, & descendantia masculina
ipsius D. Donantis, necnon dictarum suarum
filiarum, aut ipsius &c. servato tamen or-
dine, & qualitatibus superius in vocatione
ad juspatronatus expressis, qui sint Clerici*
Pars VI.

*saltem primæ Tonsuræ, vel in ætate ad pri-
mam Tonsuram, si hoc maluerint, debeant
in nominatione, & præsentatione ad dictum
Beneficium præferri aliis omnibus, ET SIC
PRÆSENTATUS, ET NOMINATUS DE-
BEAT OMNINO INVESTIRI DE DICTO
BENEFICIO, & PRIORATU* = Unde
15 cum Fundator vocaverit illos de ipsius
Familia, & descendantia masculina, non
immediatè, & directè, sed mediatè, & in-
directè, hoc est mediante facto Patrono-
rum, qui illos præsentare debebant ex il-
lis verbis = *Et sic Præsentatus, & Nomi-
natus debeat omnino investiri de dicto Be-
neficio, & Prioratu* = In his terminis si
de tempore præsentationis plures exi-
stant Consanguinei, licet inter ipsos di-
versa ætatis qualitas intercedat, si Patro-
ni præsentent, & præligant ætate mino-
rem, præsentatio infringi non valet ex
oppositione alterius Senioris, ex ea viva
ratione; quod cum Patronus in hoc casu
habeat solam obligationem præsentandi
unum ex Consanguineis, absque ullo alio
vinculo, præelectio istorum prorsus de-
pendet ab arbitrio eorundem Patrono-
rum, nè aliàs libertas concessa Patronis
eligendi intrà certum genus, remaneret
omnino frustratoria, & de vento, prout
remaneret admissa tali necessitate præ-
sentandi semper digniorem, quia ille qui
de necessè debet præsentari non indiget
Patronorum suffragiis, sed ex juris suple-
mento habetur pro Præsentato, ut aliàs
respondit Rot. in nullius, seu Orbitellen. ju-
rispatronatus 13. Januarii 1696. S. Pri-
mo, coram Eminentissimo Scotto, & Triden-
tina Cappellaniæ 5. Aprilis 1715. S. Verum-
tamen, coram R. P. D. meo Cerro.

Ad differentiam alterius casus, quan-
16 do illi de familia, & descendantia sint à
Testatore vocati immediatè, & directè
absque facultate datà Patronis de illis
præsentando, aut nominando, dirigendo
verba ad collatorem, quia in hoc thema-
te si duo concurrant, alter Proximior, &
grandior ætate, & alter remotior, & mi-
nor ætate, præstatio semper spectat ad
Proximiolem, sive dignorem juxta juris
dispositionem, de qua est *Text. in Canon.
si forte distinct. 63. cap. 3. de jurepatronat.
De Luc. de linea legali artic. 24. num. 24.
vers. ego per transeo, cum aliis laudatis
per Rot. in Civitatis Castell. Canonica-*

M m tus

tus 12. Martii 1714. §. Conciliari nihilominus, cor. Eminentiss. Scotto.

Ex prædicta igitur distinctione undique recepta cessare videbatur omnis difficultas, quod Testator etiam in jurepatronatus passivo requisiverit senioritatem, sed etiam eò magis omnis fugabatur ambago, introspecta litera ipsius Instrumenti foundationis, & observantia subsecuta. Ex litera enim habebatur, quod fundator in hoc jurepatronatus passivo pro prælatione nunquam consideraverit hanc senioritatem, sed potius contrarium dixerit demandando, ibi = *Quod inter plures in eadem linea, & pari gradu, quod præferatur dignior, & habilior* =; Ergo si fundator in passivo prælationem dedit digniori, & habiliori, non consideravit qualitatem Senioris, quia Senior est qualitas, quæ in uno tantum concurrat, & qui est senior potest esse non dignior, nec habilior, & consequenter inclusio unius qualitatis volitæ in prælatione ad passivum, excludit aliam qualitatem diversam senioritatis, in qua plures æquè seniores concurrere non possunt ex regula *Text. in leg. cum Prator ff. de judic. Rota coram Ottobon. decis. 26, num. 10. & seqq., & in Tridentina Cappellania 5. Aprilis 1715. §. Juxta enim cor. R.P.D. meo Cerro.*

Observantia enim magis solemnior esse non poterat, quia proficiscitur ex facto ipsius fundatoris, dum in prima vacatione ipse præsentavit unum ex filiis ætate juniorem respectu aliorum, nempe quintogenitum, & deinde per ejus obitum quartogenitum, quæ observantia veluti proveniens ex facto ipsius fundatoris, dicitur interpretationum regina, & accipienda venit pro declaratione legis foundationis ab ipso datæ, ut tradunt *Card. de Luc. de Benef. disc. 61. n. 31. versic. secundò ponderabam, Rot. in Sutrina Canonicatus 21. Junii 1706. §. final. cor. Eminentissimo Priol. & in Ainen. Beneficii 27. Julii 1706. §. Et quatenus, coram bo. mem. Kaunitz.*

Maximè quia præter observantiam fundatoris concurrat etiam judicialis confessio ipsius Christofori facta in ultimo statu dicti anni 1700., in quo, ut supra præmissimus, fuerat præsentatus: In eo enim factus fuit, quod fundator, ibi = *Ha dichiarato più volte in suo vivente, &*

doppo l' erezione seguita della Cappellania controversa, esser sua mente, che in caso di vacanza della medesima, si dovesse a quella presentare, & istituire una persona idonea de' suoi descendentì havuto riguardo ALLA SOLA IDONEITA', E CAPACITA', E BUONI COSTUMI, NON CONSIDERATA LA SENIORE ETA', E QUALITA' SACERDOTALE =: Hæc autem clara confessio facta ab eodem Christophoro non oscitanter, sed judicialiter in positionibus in ultimo statu, expressè prohibet eundem posse propriæ confessioni, propriovè Testimonio resistere, ut inquit *Text. in leg. generaliter Cod. de non numer. pecun., ibi = Iniquum enim esse putamus quod sua quisque voce dilucidè protestatus est, id in eundem casum infirmare Testimonioque proprio resistere =, & firmavit Rot. in Casertana Beneficii 27. Martii 1715. §. Superaccidente, coram Eminentissimo Scotto, & 15. Junii 1716. §. Altera autem, cor. R.P.D. meo Althann.*

Quibus præmissis insustentabile quoque emicuit argumentum illud, quod sicuti in jurepatronatus activo vocatus semper fuit senior ad præsentandum, ita quoque in Patronatu passivo ex ipsa lege foundationis, ibi = *Servato tamen ordine, & qualitatibus superius in vocatione ad jus patronatus expresso* = Quæ clausula *servato ordine* =, importet repetitionem omnium præcedentium qualitatum, ut in specie hujus clausulæ notant *Altograd. cons. 60. num. 105. & 108. lib. 2. Giovagnon. consil. 34. num. 24. versic. non obstat lib. 2. Ciriac. contrav. 69. n. 39.,* quia relatio ad ordinem, & qualitates expressas in jurepatronatus activo, nullo pacto importare valet senioritatem illam, quæ congruebat activo, & non passivo. Nam in activo, vocatis sex lineis Patronorum, omnes gaudere poterant jure præsentandi, cum in unaquaque linea senior adesse debeat, non sic respectu passivi, ubi senioritas discretivè in qualibet linea, & in sensu distributivo sumpto, nequaquam applicatur, quia Beneficium non potest dari nisi uni, unde de necesse intrat conclusio, quod relatio intelligenda sit ad ea, quæ subjæctæ materiæ applicantur, non autem ad ea quæ disconveniunt, ut dixit *Rot. decis. 536. n. 81. part. 4. recent., & in specie in Rhegien. juris patronatus, seu Cap-*

Cappellania 27. Junii 1708. S. Multoque minus, cor. Eminentissimo Priolo, & in Placentina Beneficii 2. Julii 1717. S. Nil pariter obstat, cor. R. P. D. meo Cerro.

Et in omnem casum si procedendum foret cum eadem methodo tenta per fundatorem in jurepatronatus activo, quod ex dictis impossibile redditur in jurepatronatus passivo, aliud dici non posset, nisi quod sicuti in jurepatronatus activo senior volitus fuit discretivè in qualibet linea, ita in jurepatronatus passivo eadem qualitas senioritatis exoptata fuisset distributivè in qualibet linea, eo ipso, quod de pluribus loquebatur non collectivè, & à toto genere sumptis, sed à diversis stipitibus, & lineis procedentibus, juxta ea, quæ notarunt *Card. de Luc. de fideic. disc. 17. num. 8. 11. & 12. Rot. in Faventina jurispatronatus 12. Maji 1700. S. Quo vero cor. Me.*

Exclusa ex prædictis hac qualitate minoritatis, minus obstat, quod requisita fuerit proximioritas ex supra relatis verbis = *Et inter plures in eadem linea, & pari gradu, quod præferatur dignior, & habilior* = ; Quia hæc verba quemadmodum non important, nec importare valent qualitatem senioritatis, tum ex virtute literæ, tum ex verisimili voluntate ipsius fundatoris, eminenter ex supra exposita observantia patefacta, ita nec importare valent prælationem proximiori, sed habent quidem diversum significatum omninò extraneum: Cum enim fundator vocasset plures distinctas lineas efformandas à dictis ejus filiis, & successivè à filiabus, ac demum ab extraneis in jurepatronatus activo vocatis, & illos non respexerit collegialiter, & per modum unius, omni remota gradus prærogativa, inde considerando casum, quod in una, eademque linea possent adesse plures habitualiter, & potentialiter capaces, voluit, & ordinavit, quod inter istos plures in eadem linea existentes, & pari proximitatis gradu pollentes, esset præferendus dignior, & habilior, ut sinè ope glossæ clarè demonstrant præcitata verba = *Quod inter plures in eadem linea, & pari gradu, quod præferatur dignior, & habilior* = ; Undè cum præsens facti thema non versetur inter plures de eadem linea, sed de diversa, cum Christophorus præ-

Par. VI.

dictus descendat ab una, & Joannes Antonius ab altera, inde sequitur, ut pro extranea sit hæc Lex foundationis, quæ loquitur de concursu plurium in eadem linea existentium, & sat est in hoc casu data diversitate linearum, quod nullus alius dignior, & habilior de eadem linea concurrat cum D. Joanne Antonio, ex eo quia quando concursus est inter lineas, prærogativa gradus non servatur, nisi discretivè in qualibet linea, & unusquisque proximior in sua linea (in materia tamen indifferenti) succedit pariter cum altero proximior, & de altera linea, licet inter eos gradus inæqualitas comparativè vigeat, ut bene firmant *Card. de Luc. de fideicom. disc. 11. & 17. & num. 8.*, & alias dixit *Rota in Bononien. fideicommissi de Marsiliis 25. Januarii superioris anni S. Haud officiente cor. me, & in Perusina Canonatus 5. Junii 1716. S. Ceterum, cor. R. P. D. meo Lancetta.*

Suppositum igitur prædictum tam senioritatis, quam proximioritatis in lege foundationis repositum, quemadmodum ex hæcenus disertis, omninò insubsistens detectum fuit, ita prælaudatus Joannes Antonius habens pro se gratiam Apostolicam pro præsentato cum derogatione medietatis vocationis, fundatissimum jus habebat, ad hoc, ut literæ Apostolicæ debitæ executioni forent demandandæ; Sed quando etiam ille per malam hypothese facti assistentia non existeret præmunitus, adhuc in præsentati nil relevaret, ex quo prædictus Christophorus ex suo proprio, & particulari facto hujus Beneficii se incapacem reddidit, quia cum in dicto ultimo statu anni 1700. quamvis fuisset præsentatus per majorem partem vocationis, attamen instructa lite coram Ordinario, maluit potius illi renunciare, & recipere in pecunia numerata loco ipsius Beneficii, per viam concordie scuta mille sexcentum monetæ Romanæ, quantum important libræ octo mille monetæ Sabaudie; inde exoriebatur quod cum pretio mediante, cedendo juri, quod habebat super Beneficio, cujus virtute sibi debita erat Institutio, in substantia vendiderit Beneficium, & fecerit de illo mercimonium, ex dicta Beneficii venditione incidere in detestabile Simonie crimen, pro-

Mm 2

pter

pter quod amiserit vocem passivam, tali
 24 modo, ut prorsus redditus fuerit incapax, & inhabilis ad illud denuo assequendum, etiam ex vi novæ Electionis, seu præsentationis, ut bene firmat *Passerin. de elect. cap. 7. n. 371. Sanchez consl. Moral. lib. 2. cap. 3. dub. 120. n. 37. Lambertin. de jurepatr. lib. 2. part. 1. quæst. 9. artic. 10. per totum*, & extat Bulla S. Pii V. super qua *Navar. in Summ. Bullar. part. 1. comment. 18. num. 1. & 11*. Ubi quoad hanc pœnam, ut quis remaneat incapax, nec possit promoveri ad Beneficium, firmat nullam esse differentiam inter Simoniacum notorium, vel occultum *Rebuff. in prax. benef. tit. de Simon. resignat. n. 12. Corradin. in prax. Benef. lib. 4. cap. 5. n. 50. in fine versic. ac proinde*.

Præsertim quia hæc Simonia non probabatur per præsumptiones, aut conjecturas, sed per duo publica documenta, sive Instrumenta, in quorum primo rogato 3. Junii 1701. Christophorus prædictus cessit Beneficio, omnique juri sibi competenti ad illud vigore suæ præsentationis, in excambium accipiendo prædictam ingentem pecuniarum quantitatem librarum ter mille tunc solvendarum, nec non aliarum librarum quinque mille, licet hæc non essent debita, nisi post obitum cujusdam Tomassinæ tunc viventis pro quodam legato per ejus mortem purificando, & hoc = *A riguardo delle spese fatte (sunt verba præcisa) in detta lite, e nel dubbio evento della medesima, E PER OGNI RAGIONE potesse competere a detto Signor Christoforo Boetti a quello anche come sopra nominato in linea eguale, e per altri motivi per sua parte addotti* = Unde dubitari non potest de apertissimo contractu Simoniaci, tum ex prædicta anticipata solutione dicti legati, quæ est pretio æstimabilis, tum etiam ex effectiva solutione dictarum librarum ter mille, nullum alium titulum præferente, quam venditionis hujus Beneficii, cum de cætero non
 26 liceat etiam in Beneficio litigioso cedere jura, & concordare pretio mediante, absque Beneplacito Apostolico, juxta *Text. in cap. præterea de transact. Suarez. de Simon. lib. 4. cap. 55. n. 17. lit. E. Monacell. in formul. for. Eccles. part. 1. tit. 7. formul. 2. n. 3. Rot. dec. 95. n. 3. par. 4. rec.*

In altero verò sub die 5. Septembris

anni 1702. facta exitit quietantia finalis
 27 de omnibus pecuniis in præcedenti Instrumento Simoniaci promissis, & ideo concurrente effectuatione, & consummatione Simonix, jure hæitari non valet de reali, sive conventionali Simonia, quæ semper dicitur adesse, ubi post concordiam, sive cessionem, effectiva pecuniarum solutio intercedit, ut bene probant *Gonzal. in cap. final. num. 1. de Simon. Navar. in Manual. cap. 23. n. 103. Giballin. de Simon. quæst. 1. n. 2. Reverendissimus Petrus ad constitut. Apostol. tom. 4. fol. 501. n. 10.*

Sentientes Defensores Christophori
 28 vim, & efficaciam prædicti contractus Simoniaci, illud declinare studuerunt, respondendo, quod tunc prætensum Simonix crimen objectabile sit, ubi agatur de conventionem, sive translatione principaliter inita super ipso jure Beneficii, secus verò ubi, prout contigisse in casu agebant, conventio unicè respiciat renunciationem litis, ac solutio, & respectivè receptio pecuniarum facta sit ad redimendas vexationes, & in compensationem expensarum litis pro bono pacis, ad tollenda jurgia inter sanguine conjunctos, quia in hoc casu cessare omnem suspicionem Simonix, & calumniosam esse diffamationem provenientem ex hoc facto licito, firmet *Gloss. in cap. dilectus il 1. verb. recepit de Simon. Corrad. prax. Benef. lib. 4. cap. 5. sub n. 59. Rot. cor. Burratt. dec. 307. sub n. 5. Card. de Luc. de benef. dist. 79. n. 9. & melius de regal. dist. 47. num. 10.*

Sed frustrà, quia opinio dictæ *Glossæ*, quæ de cætero tunc solum locum sibi vindicat, quod quis foveat bonum jus, & certum, itaut nullo modo dubitet de jure suo, & vexationes sint de facto à persona potentiori provenientes, in quibus terminis loquuntur auctoritates mox laudatæ, & quæ minimè congruunt nostræ hypothese, ex supradictis nullo pacto in omnem casum procedere valeret in præsentati, in quo lis non agitur cum Juvenali Boetto pecuniam dante, sed cum Christophoro pecuniam recipiente, respectu cujus actus receptionis pecuniarum est semper Simoniacus, & iste est casus in
 29 re, in quo potest quis dare pecuniam pro conservatione juris spiritualis quæ sit absque vitio Simonix, & solum illam com-

committat, qui recipit, ex quo in hoc casu turpitudine est solum ex parte ipsius recipientis, ut egregie observat *Felin. in d. cap. dilectus de Simon. ante n. 1. Corrad. in Praxi Benef. dicto lib. 4. cap. 5. n. 59. versic. secundus casus.*

Neque dicta solutio considerabilis quantitatis pecuniarum referri valuit ad expensas in lite factas, quia in primis spatio sex mensium litis antequam Ordinarius dedisset alicui Institutionem, expensæ non poterant consistere nisi in paucis nummis, & sic non ascendere ad dicta scuta sexcentum, ut patet cogitanti; Ultra quod committitur Simonia, etiamsi datio pecunia facta fuerit nomine expensarum litis, ut bene respondit *Alexander III. in cap. cum pridem de pactis*, ibi = *Cum pridem S. Clericus, & P. Clericus pro causa, quæ inter eos &c. super Ecclesia, & Cappella vertebatur, ad nostram præsentiam accessissent, inter se, non tamen Nobis mediantibus, convenerunt, quod eidem P. pro expensis, quas fecerat tres marchæ argenti conferrentur, & idem P. liti cederet &c.; Cumque compositionem istam auctoritate Apostolica peterent confirmari, nos eam non duximus admittendam, pro eo, quod videbatur pravam illicitæ pactionis speciem continere* = & firmat *Monacell. in formul. for. Eccles. part. 1. tit. 7. form. 2. num. 2. Pirr. Corrad. in praxi Benef. dicto lib. 4. cap. 5. n. 58. Rot. in Comen. jurispatronatus 3. Junii 1689. S. Crescit, coram bon. mem. Manuel, & coram Dunoz. decis. 490. n. 9.*

Neutiquam adversante quod dicti Textus censura in *cap. cum pridem de pact.* non possit procedere in præsentis casu, ex quo concordiam prædictam approbaverit Ordinarius, in quo themate, procul abesse videatur suspicio turpis pactionis inter partes, itaut pactum prædictum viribus subsistat; Etenim quidquid sit de illo articulo an Episcopus inter Collitigantes, possit motu proprio, sive ex officio per viam concordie ab ipso ordinatæ, seu per sententiam dare uni institutionem, & alteri pensionem reservare in quo affirmativam tuentur *Gloss. in cap. cum pridem de pactis in verbo non duximus ubi Panorm. sub num. 2. Corrad. in praxi Benef. lib. 4. cap. 5. n. 59. versic. secundus prope finem*; Negativam verò sententiam

tanquam veriore strenuè defendit, ac probat *Fagnan. in cap. nisi essent de præb. ex n. 40. ad plures seqq. usq. ad 65.*, quæ opinio est recepta in praxi.

Domini censuerunt hujusmodi articulum esse extraneum ab hujusmodi subiecto casu, ubi Ordinarius non fuit ille, qui decrevit concordiam, aut solutionem demandavit in causam expensarum, sed ipsæ partes antequam Ordinarius sententiam Institutionis ferret, sua sponte secum concordarunt, deveniendo ad concordiam, in qua Præsentatus cessit juri quod habebat in Beneficio ad favorem alterius, recipiendo turpem recompensam Simoniacam in magna pecuniarum quantitate, colorata ex causa expensarum, quæ nullæ aut modicæ erant, & ex dubio litis eventu, sed expressa etiam causa jurium super beneficio competentium Christophoro pecuniarum receptori, ibi = *Ariguardo delle spese fatte in detta lite, e nel dubbio evento della medema, e per OGNI RAGIONE POTESSE COMPETERE à detto Signor Christophoro Boetti &c. in quibus terminis nemo inter Doctores dubitavit conventionem esse Simoniacam juxta Text. in dicto cap. cum pridem de pactis cum supra allegatis*; Neque Episcopi approbatio, seu confirmatio in his terminis in quibus dicta pactio Simoniacam redolet pravitatem, ullius est momenti, quia Episcopus nullam habet facultatem approbandi concordias Simoniacas ita nuncupatas, quia sunt prohibita ab Ecclesia, sed requiritur autoritas Summi Pontificis, ut inquit *Fagnan. in cap. non sine num. 3. & seqq. de arbitr. Lotter. de re benef. lib. 2. quæst. 29. num. 165. vers. horum, Sanchez Consil. Moral. lib. 2. cap. 3. dub. 120. n. 37. Et notum est quod sola Papæ autoritas vitium Simonie purgare valet Rot. coram Coccin. dec. 40. n. 5. & dec. 1508. n. 4. Lotter. de re Benef. lib. 3. quæst. 29. n. 166.*

Et ita cæteris omisissis quæstionibus, tum quia literæ Apostolicæ compertæ sunt justificatæ, tum quia in omnem casum Christophorus non sit capax hujus Beneficii, & per consequens non legitimus Contradictor Joannis Antonii; Domini eas esse exequendas responderunt.

Utraque &c.

R.P.D.

R. P. D. ROVAULT DE GAMACHES

Auximana Jurispatronatus.

Luna 27. Junii 1718.

Persistentes hodie Domini In Decisis coram Me die 11. Martii proximè præteriti, iterum censuerunt exequendas esse Literas Apostolicas à Jacobo ab Aqua obtentas cum gratia pro præsentato intra legitima tempora à medietate Patronorum, à Philippo Antonio scilicet Patre, & à Canonico Servilio Patruo, quibus cum re vera competat medietas jurispatronatus Beneficii controversi nuncupat. *Donne Sorutia* erecti ad Altare DIVI Joannis Evangelistæ in Cathedrali Ecclesia Auximj, ut jam dudum firmavit *Sacra Rota in alia Auximana jurispatronatus 27. Junii 1701. cor. Reverendissimo Domino meo Ansaldo Decano, confirmata 9. Martii 1703. coram bon. mem.* 33 *Muto*, nec in dubium revocetur Clericatus Jacobi, ejusdemque idoneitas, hinc sequitur, quod dictæ Literæ, veluti in omnibus justificatæ debitam, ac celebrem executionem mereantur juxta *Text. in cap. si cap., ibique Glos. verb. exequatur de præben. in sexto*, *Rota coram Emerix jun. dec. 1287. num. 1. in Mediolanen. Beneficii prima Aprilis 1707. S. Et ad rem, cor. Reverendissimo Domino meo Ansaldo Decano, in Imolen. Custodia 5. Junii 1706. S. Hujusmodi siquidem coram Eminentissimo Domino Cardinali Scotto, & in Abulen. Cappellaniæ 31. Januarii 1718. S. Inconclusa, coram R. P. D. meo Lancetta.*

Nec est cur objiciatur, eosdem Philippum Antonium, & Canonicum Servilium Fratres ab Aqua post vacationem dicti Beneficii conventionem statim inivisse cum Alexandro de Florentiis Compatrono, præsentandi Josephum illius filium; Unde inferebatur, illis integrum non fuisse ab ea recedere, & loco Josephi, Jacobum præsentare, ut distinguendo simplicem promissionem factam Personæ præsentandæ, à promissione facta inter ipsos Patronos monent, *Rocch. de Curt. de jurepatronat. verb. honorificum quest. 12. in fine, Lap. allegat. 78. n. 6. Lambert. de jurepatronat. lib. 2. part. 2. quest. 7. art. 15.*

num. 2. & art. 16. sub num. 2. & 4., & per consequens literas pro Præsentrato, reticita hac promissione, à Jacobo obtentas subreptitias esse, atque inexecutable per Text. expressum in cap. super literis, ubi Glos., & communiter Scribentes de rescript., Rota in Montis Regalis Prioratus 24. Januarii 1718. S. Neutiquam, coram Reverendissimo Domino meo Ansaldo Decano, cum nunquam censeatur Summus Pontifex, concedendo gratiam voluisse ludere jus tertio quæsitum, ex notatis A Rosa de execut. litter. Apostolic. part. 1. cap. 15. n. 150. & seqq. Ventrigl. in prax. part. 2. annot. 4. num. 75. Card. de Luca de Benefic. disc. 36. n. 18. Rota in Urgellen. Beneficii, seu Canonicatus 22. Junii 1716. S. Certius verò coram R. P. D. meo Herrera.

Etenim objectum istud à quo pendet præcipuum Causæ momentum. Deficit primo in antecedente, quia inter Fratres ab Aqua, & Alexandrum de Florentiis Patronos nil aliud fuit actum, quam tractatus super nominatione faciendæ ad Beneficium favore Josephi, ut indubiam fidem perhibet Canonicus Garullus Mediator, & confirmant duo alii Testes omni exceptione majores; Simplex autem 35 tractatus circa Personam nominandam nulli jus tribuit, longequè distat à promissione de præsentando; multa enim quotidie tractantur, quæ postea non perficiuntur ad Textum in leg. multum interest l. si quis alter, vel sibi, leg. si voluntate Cod. de rescin. vendit. *Rota cor. Bich. dec. 411. num. 8. & in Romana, seu Januen. Pecuniaria 2. Julii 1710. S. Neutrum, & S. Ita quoque, coram R. P. D. meo Crispo;* Quibus sanè Testibus contraponi non merentur Testes à Josepho inducti ad docendum de perfectione tractatus, & de promissione præsentandi Josephum facta à Fratribus ab Aqua; Quia alter illorum est Pater, & alter Avunculus Matris dicti Josephi, alii verò sunt familiares. Ideoque iisdem in conflictu aliorum Testium contrarium deponentium deferendum minimè est, tametsi à Vicario Auximano examinati fuerint formiter super articulis, quia dictum examen peractum fuit tempore, quo idem Vicarius nullam amplius habebat in Causa jurisdictionem propter appellationem à Jacobo, diebus ante interpositam, & qua attentà meritò tanquam

quam nullum, & attentatum circumscriptum deinde fuit à Signatura justitiæ, remittendo Causam ad Sacram Rotam cum clausula = *Ex integro quoad omnes* =, suapte natura præferente circumscriptionem omnium Actorum præcedenter factorum leg. cum non eo die Cod. quando procurat. non est necess. Gratian. discept. forens. cap. 734. n.1. & 2. Rota in recent. decis. 68. num. 11. part. 16. Nilque turbat illa alia adjuncta clausula = *Transportatis Actis* = Coram primo Executore, qualis fuerat idem Vicarius; hæc namque operatur, ut eadem Acta inservire possint in novo judicio, non tanquam Acta valida, sed loco jurium dumtaxat, ad differentiam alterius casus, quo Signatura rescripserat *firmis remanentibus Actis*, ut advertit bo. me. R.P.D. Masserius in suo Voto impresso apud Balduc. decis. & rer. judicat. tit. 4. de Dote decis. 6. n. 19.

Verumtamen quatenus etiam ex istiusmodi tractatu ulla oriri potuisset promissio, seu obligatio Fratrum ab Aqua præsentandi Josephum, adhuc nihil prorsus officeret ex triplici ratione, quarum prima est, quod eadem promissio pura, & absoluta nunquam fuit, sed conditionalis, & correspectiva, nedum ad reservationem Pensionis scutorum decem favore alterius ex filiis Philippi Antonii, de qua loquuntur ipsimet Testes Josephi; Verum etiam ad liberam dimissionem cujusdam Domus ab Alexandro ejus Patre faciendam eidem Philippo Antonio, ut de facto proprio amplè testatur præfatus Mediator, confirmant relati duo alii Testes, & clarè deponit etiam unus ex Textibus ab ipso Josepho examinatis super Articulo quarto, & quinto contra quem plenè probat Rota coram Celso decis. 3. num. 6. in recent. dec. 110. n. 3. par. 16. decis. 120. n. 8. part. 17. & decis. 409. num. 4. par. 19. Quamobrem cum, nec pensionis reservatio effectum habere potuerit ob defectum Beneplaciti Apostolici intra tempus quatrimestris à Josepho non impetrati, nec dimissio Domus sequuta unquam fuerit, ob renitentiam Alexandri, ut patet quoque ex fide dicti Mediatoris, & duorum aliorum Testium, dubio procul promissio Fratrum ab Aqua qualiscunque sit, ipso jure, & ipso facto resoluta remansit tanquam deficiente causa, sinè qua fa-

cta non fuisset, Rota cor. Buratto dec. 649. num. 6. in recent. dec. 135. num. 17. par. 19. Et quidem rectè, quia nulla, æqui bonique ratio exposcebat, quod illi datam fidem servare tenerentur Josepho, & Alexandro, quando viceversa isti ex parte sua promissa implere noluerunt, ad tradita per Rebuff. de nominat. quæst. 17. num. 21. Garz. de Benefic. part. 5. cap. 9. n. 240. Lambert. de jurepatr. lib. 2. part. 3. quæst. 2. art. 2. n. 27. Vivian. de jurepatr. lib. 12. cap. 5. n. 2.

Secunda ratio æquè valida est, quod dicta promissio fuit insuper nulla, veluti pactio nata, quod prohibitum est in Spiritualibus, & quod magis est etiam intrinsicè Simoniaca ratione correspectivæ promissionis Pensionis, & dimissionis Domus, ex animadversis per Rotam in Montis Regalis Prioratus 24. Januarii 1718. S. Suppositum igitur, coram Reverendissimo Domino meo Anfaldo Decano. Ideoque per illam nullum jus acquiri potuit Josepho, per Text. in cap. præterea de transact. Corrad. in prax. Benefic. lib. 4. cap. 5. n. 56. Vivian. de jurepatr. lib. 9. cap. 3. num. 6. in fine, Rota in Mediolanen. Beneficii 7. Junii 1715. S. Ulterius, cor. R.P.D. meo Crispo, & 11. Decembris 1716. S. Et altera, cor. R.P.D. meo Cerro, non attenta reservatione Beneplaciti Apostolici, quæ regulariter præservat ab incurfu Simonie, ea ratione, quod Contractus, hac conditione, initus, ex contrahentium voluntate, pro non facto habetur, si Papa illum non approbat, Cardinalis de Luca de jurepatronat. discurs. 48. num. 1. & 2. Rota in recent. dec. 357. n. 12. part. 12. Nam cum beneplacitum non fuerit à Florentiis obtentum intra tempus Quadrimestris, sed post annum circiter, utique simplex illius reservatio validam non reddit dictam promissionem, Lambert. de jurepatronat. lib. 2. part. 2. quæst. 3. art. 5. num. 4. versic. quo casu, & lib. 2. parte 2. quæst. 3. art. 9. n. 5. Garz. de benefic. par. 8. cap. 2. n. 3. Rot. cor. Bich. dec. 227. sub n. 32. vers. unde debuit cum aliis relatis in decis. quæ revidetur S. Frustraque.

Imò verò si dicta promissio, veluti continens pacta Simoniaca erat prohibita, & in prohibitis, antequam Apostolicum Beneplacitum superveniat, contractus quicunque dicitur imperfectus, & nullus:

Idcir-

Idcirco fratres ab Aqua potuerunt, etiam durante quadrimestre, interim liberè poenitere, & à dicta promissione resilire, *Salgad. in labyr. creditor. parte 1. cap. 33. n. 22. Marefcot. var. resolut. lib. 1. cap. 14. num. 1. Card. de Luca de benef. disc. 51. n. 5. & disc. 79. n. 4. Rot. coram Puteo dec. 343. per tot. lib. 1. in correctis coram Dunozet. sen. dec. 52. n. 24. & 25.* Certius quia non obtento à Florentiis, ut evenit, intra congruum tempus beneplacito Apostolico unà cum dispensatione super defectu legitimæ ætatis Josephi pro beneficio assequendo, eidem promissa præsentatio pro futura haud fuisset, & quod magis est fratres ab Aqua, quatenus ad illam se restrinxissent, amississent hac vice jus præsentandi ob illius devolutionem ad superiorem ad Text. in cap. nulla 2. de concess. præben. Garz. de benef. parte 10. cap. 3. num. 11. Rot. in Gerunden. benef. 3. Iunii 1712. §. *Minime obstante*, coram R.P.D. meo Falconerio Alma Urbis Governatore, cui sanè periculo se exponere non tenebantur quando, ut dictum est, nulli inferendo injuriam, eis de jure licitum erat alium præsentare ex notatis per Rot. in Colonien. *Canonicatus primæ Gratia* 13. Decembris 1709. §. *Minorem*, coram R.P.D. meo Lancetta, & decima Decembris 1710. §. *Quo verò*, coram Reverendissimo D. meo Ansaldo Decano.

Nec turbat responsio, videlicet beneplacitum Apostolicum, & dispensationem super defectu ætatis Josephi non fuisse intra legitimum tempus impetratam propter impedimentum præstitum ex parte Jacobi in partibus, & propter oppositiones ab eodem factas in Dataria; quippe ultra quod statim post secutam prætentam promissionem dictum Beneplacitum Apostolicum, & dispensatio obtineri potuisset à Josepho, non attento quod illa controverteretur à fratribus ab Aqua, asserta priora impedimenta cessarunt die 18. Julii anni 1716., eo quod omnia acta illic facta, non progrediuntur ultra dictam diem, ideoque usque ad diem 21. Mensis Augusti sequentis, quo expirabat quadrimestre, plusquam congruus terminus adhuc superfuisset Josepho, unius nempe mensis, & ultra pro impetranda opportuna dispensatione, & Summi Pontificis beneplacito; Oppositiones verò in Da-

taria factæ à Jacobo, supervenerunt longè post elapsam quadrimestre; proindeque non factæ Jacobi, sed potius negligentia ipsius Josephi adscribendum est, cur post annum dumtaxat obtenta fuerit dicta dispensatio, & beneplacitum, ut advertit decisio, quæ revidetur §. *Frustraque*.

Tertia denique ratio tollens quamlibet difficultatem, ea est, quod promissio præsentandi aliquem, utpote simplex destinatio Personæ præsentandæ, seu actus præambulus ad veram præsentationem coram superiore faciendam, nullum jus certum, & invariabile, neque in re, neque ad rem dat ad beneficium, *Lapuf. allegat. 75. num. 3. & 6. Rot. in Melevitana Beneficii* 10. Iunii 1712. §. *His in jure*, coram Reverendissimo D. meo Neocesarien. in Romana Cappellania 14. Maji 1714. per totam coram R.P.D. meo Lancetta, in Augustana *Canonicatus* 20. Martii 1716. §. *Procedendo in fine*, & 15. Februarii 1717. §. *Tantumque coram R.P.D. Crispo*; Ideoque re integra, & antequam præfata promissio præsentandi Josephum exhibita fuisset Ordinario, seu Superiori habenti jus instituendi, potuerunt fratres ab Aqua, etiam ex hoc capite ab illa recedere, *Lambert. de jurepat. lib. 2. parte 7. quæst. 7. art. 2. num. 5. & art. 3. n. 1. Lotter. de re benef. lib. 2. quæst. 6. sub n. 36. Vivian. de jurepat. part. 2. lib. 10. cap. 2. per totam, & præsertim n. 4. Rot. dec. 52. n. 9. cor. Reverendissimo Domino meo Ansaldo Decano inter ejus impres. in recent. dec. 739. num. 14. & segg. parte 18., & probat præterita decisio §. Immo verò.*

Ex quibus præsentati hypothese non applicari noscebatur distinctio illa, quod nempe facultas resiliendi à promissione præsentationis nondum superiori exhibitæ, locum habeat modo promissio facta sit Personæ præsentandæ; at non etiam quando est facta compatro. Etenim id non procedit, nec in promissione simoniaca, quæ quamvis jurata fuisset, semper, & indistinctè revocari potest, antequam superveniat Beneplacitum Apostolicum juxta auctoritates superius allegatas, multoque minus in promissione, de qua agitur; ea enim, ut irrevocabilis redderetur, requirebatur ulterius quod fratres ab Aqua promittendo præsentare

Jo-

Josephum à se abdicassent etiam facultatem præsentandi alium mediante promissione præsentandi illum, & non alium, in quo sensu intelligendæ sunt authoritates in objectione allegatæ, ut explicat *Lambert. lib. 2. parte 2. quest. 7. art. 16. n. 1. de jurepat.*, & confirmatur exemplo do-
 40 nationis etiam juratæ jurispræsentandi, quod exerceri nihilominus potest à Donante priusquam accedat Ordinarii consensus, & approbatio, nisi donationi adjectum fuerit pactum de non revocando, neque contraveniendo, *Rot. coram Emerix. jun. dec. 149. n. 4. in Mantif. ad ornat. Card. de Luca de jurepat. decis. 27. tom. 4. in rec. dec. 80. n. 9. parte 17.*, & in *Compostellana Parochialis 21. Junii 1696. S. Quandoquidem, & 28. Junii 1697. S. Non relevante cor. Eminentissimo D. Card. Priolo*. Cum itaque Fratres ab Aqua per dictam promissionem spoliati non remanserint facultate validè præsentandi alium; Ideoque firmum jus ex ea quæsitum non fuerit Josepho; nulla exindè pro excludenda subreptione aderat necessitas exprimendi Summo Pontifici eandem promissionem in literis gratiæ pro Præsentato à Jacobo impetratis; quia etiamsi Papæ innotuisset, cum non retraxisset ab illius concessione *Rosa de execut. liter. Apost. parte 1. cap. 6. num. 36. & seqq. Rot. cor. Buratt. dec. 209. n. 3. in Augustana Canoniciatus Provinciæ Mogontinæ 14. Martii 1710. S. fin. cor. Reverendiss. Molines, & in Abulen. Cappellaniæ 31. Januarii 1718. S. Quovero, coram R.P.D. Lancetta*.

Hæc quoad literas Jacobi, quæ si ex
 41 hucusque deductis exequendæ sunt, non est profectò cur sermo fiat de literis à Josepho longè post obtentis. Maximè quia exposita non fuit in illis præcedens gratia pro præsentato Jacobo elargita, & tunc temporis executioni jam commissa, quod exuberaret pro illarum subreptione *Rota in Volaterana Beneficii 7. Decembris 1708. S. Destituto, cor. R.P.D. meo Crispo*; Atque etiam quia sunt innixæ expressioni non veræ, quod ipse Joseph ab omnibus, vel majori parte Patronorum præsentatus fuisset, dum non aliam præsentationem, ille numerare poterat, quam illam Alexandri Patris, qui solum altera medietate jurispatronatus potitur, ex quo facto
 Pars VI.

resultat inexcusabilis obreptio, nullas, & irritas prorsus reddens easdem literas, *Rot. cor. san. mem. Gregor. XV. decis. 425. num. 3. & 4., & coram Bich. decis. 479. num. 3.* Et demum quia dictus Joseph incapax erat obtinendi beneficium Eccle-
 42 siasticum ratione defectus legitimæ ætatis annorum 14. pro eo requisitæ à *Sac. Concil. Trid. sess. 23. cap. 6. de reform.* Idem-
 43 que juvari nequit dispensatione; Cum illa quoque inefficax, & nulla sit, utpotè impetrata elapso jam quadrimestre dato Patronis laicis ad præsentandum, *Corad. in prax. benef. lib. 4. cap. 6. n. 4. vers. quod quidem, & reticito in ea jure Jacobo perfectè quæsito vigore dictæ prioris gratiæ pro Præsentato, ut firmat decisio, quæ revidetur S. fin.*

Neque tot defectus sublatis dici possunt ex relaxatione istarum literarum Josephi ab Eminentissimo D. Cardin. Prodatorio demandata, contradicente Jacobo. Si- quidem id minimè congruebat stylo Datarariæ, in qua tanquam in Tribunali gratioso partes Judicis non assumuntur, & propterea circa idem beneficium plures, & diversæ gratiæ petentibus quandoque conceduntur, remittendo tamen, ut in præsentis evenit, illarum examen ad Judicem, coram quo discuti debet an potius una gratia, vel altera sit exequenda, ut huic objecto aliàs respondit *Rota in Comen. Parochialis 10. Januarii 1707. S. Frustra, & S. fin. coram bo. ms. Caffarello, & alibi passim*.

Et ita utraque &c.

ARGUMENTUM.

Nominatus, si donaverit Patrono Apparatamentum, quod erat de juribus Cappellaniæ, & obtinuerit subinde ab eo nominationem ad Cappellaniam, an sit reus confidentiæ simoniacæ.

SUMMARIUM.

- 1 Ex quibus dignoscitur esse reus simoniæ confidentialis? & n. 2.
- 3 Cappellaniam esse beneficium Ecclesiasticum, ex quibus resultat? Vide ibi.
- 4 Ad effectum incurrendi confidentiam Si-

N n mo-

- moniacam, quid requiratur? vide ibi.*
 5 *Mutua causalitas inter donationem, & nominationem, ex quibus excludatur. Vide ibi.*
 6 *Vendere jus nominandi ad Cappellanas merè laicales est actus detestandus non verò simoniacus.*

C A S U S II.

SEquens facti series exposita fuit in Sacra Congregatione Concilii die 13. Augusti 1718. in una Neapolitana præfensa *Simonie*. In instrumento stipulato die 18. Novembris 1707. Damianus Mastrota Sacerdos donavit donatione irrevocabili inter vivos Lucretiæ Appartamentum domus pertinens ad Beneficium, seu Cappellaniam sub titulo Annuntiationis, eaque moriente, ad donationem vocavit Michaellem ejusdem virum; idem Damianus donavit etiam prædicto Michaeli totum id, quod ab ipso tanquam à Patrono dicti Beneficii quolibet anno prætere poterat pro juribus Sacristiæ, Missarum cantatarum, & aliarum similium rerum, se obligando ad subeundum de proprio onera mox memorata, duabus super additis conditionibus, quarum altera fuit, quod hæ donationes durare deberent quoad usque Damianus persisteret in possessione beneficii, & altera fuit, quod in casu inobservantiæ exbursare teneretur scuta 50. Sacerdos verò Joachinus Villa, qui fuerat deputatus ad complenda onera Missarum annexa Cappellaniæ, sive beneficio, quoad usque durasset absentia Joannis Pasquedæ, qui dictum beneficium sive Cappellaniam obtinebat, fecit prædicti beneficii, sive Cappellaniæ resignationem die 22. Novembris 1707. Hinc Michael Serranus, & Antonia de Losa, ad quos jus nominandi ad Cappellaniam, sive beneficium pertinebat, die 24. Novembris ejusdem anni 1707. deputarunt, & nominarunt Sacerdotem Damianum Mastrotam; ut ipse adimpleret onera Missarum, sub obtentu discessus Joachini Villæ à Civitate Neapolis, & quod ea ipsa die fuit admissa nominatio, & intra terminum trium dierum fuit à nominato capta possessio. Præsupposita hac facti serie, quæsitum fuit = *An constet de Simonie.*

Andreas Assantes, qui prævia Patronorum nominatione, fuit ab Ordinario institutus, & Cappellaniam, sive beneficium obtinuit tanquam vacans propter Simoniam à Damiano commissam, contendebat de labe Simonica non esse dubitandum sequentibus suffultus rationibus, clarè, ac succintè relatis ab R.P.D. Lambertino Secretario, in consueto folio

- 1 *impresso*; nimirum tum quia faciendo donationem Appartamenti, quod erat de juribus Beneficii, sive Cappellaniæ, & obtinendo subinde nominationem ad beneficium, sive Cappellaniam, Simonicæ confidentialis reus esse dignoscitur ad Trinitates Bullæ S. Pii V. 85. §. 2. ibi = *Ad hæc plerique Ordinarii, & Collatores, ac etiam Patroni Laici curant deponenda Beneficia, ut fructus, seu pensiones, capiant eorundem aliisque faciat ministrari* = Tum quia hoc idem crimen convincitur ex dimissione ejus, quod erat solvendum per Michaellem Patronum quolibet anno, pro jure Sacristiæ, Missarum cantatarum, & consimilium rerum, ut probat *Textus Alexandri Tertii in cap. veniens 10. de test. & attest.* ibi = *Quod prius promississet, quod unicuique Parochianorum Bariles vini remitteret, qui Sacerdoti ejusdem Ecclesiæ, qui pro tempore ibi serviret, consueverant pro Beneficio dari* =.
- 3 Absque eo, quod quidquam referat, quod non versamur in Beneficio Ecclesiastico, sed in Cappellania manuali, sive Legato, & quod Sacerdos Damianus fuit nominatus, & deputatus per modum Provisionis, ut suppleret vices Villæ absentis, quasi quod ex his inferatur nullam sibi posse simoniam locum vindicare ex defectu subjecti. In eo enim quod attinet ad punctum Cappellaniæ, sive Legati pii, respondet Assantes hic, & nunc agi de vero Beneficio, tum quia in Literis Apostolicis Innocentii X. illud fuit appellatum simplex beneficium Ecclesiasticum de jure patronatus Laicorum, & in aliis Literis Apostolicis Innocentii XI. concessa fuit dispensatio super ætate ad beneficia Ecclesiastica requisita, tum quia nominati fuerunt ad ejus titulum ordinati, quod non contigisset in Cappellania purè laicali, & amovibili ad nutum, & tandem quia nominationes à Patronis fuerunt expletæ coram Ordinario, fuit ab

ab Ordinario concessa institutio, & coram Ordinario facta fuit dimissio, quæ omnia arguere dicenda sunt, veram beneficii qualitatem; In eoque, quod spectat ad deputationem Damiani, non in perpetuum, sed ad tempus, subdit Assantes id non excludere simoniam, cum unicè ad effectum simoniæ videndum sit, an res, quæ fuit in contractu deducta, sit necnè spiritualis, sive Ecclesiastica, non autem an ingressus fuerit titulo institutionis, vel titulo administrationis, ut probat *Textus in cap. consilium de simonia*.

4 Ego verò studens in hac causa apud eundem R. P. D. Lambertinum, meum aperiendo votum, rescribendum sentiebam *Negative*; Ad effectum enim incurrendi confidentiam illicitam, & simoniacam, sive simoniam, requiritur quod probetur mutua causalitas inter donationem, & nominationem, nimirum quod donatio Appartamenti, & aliorum jurium per Damianum Mastrotam nominatum fuerit facta favore Michaelis, & Lucretiæ de Serranis Patronorum in præmium nominationis, & quod nominatio fuerit facta ab eisdem Patronis in præmium dictorum jurium, cum ex simplici donatione absque hac qualitate, seu absque hac mutua causalitate deduci non possit confidentia, sive simonia; eo quia, ut excludatur delictum simoniæ semper facienda est interpretatio, quod munera, quæ antecedunt, aut subsequuntur actum nominationis, seu præsentationis, proveniant ex mera liberalitate, & gratitudine nominati. *Lotter. de re benef. lib. 3. quæst. 29. n. 47. & seq. Card. de Luc. de benef. disc. 127. n. 5.*, etiamsi munera fuerint vicina, & proxima nominationi, cum ex simplici vicinitate actuum non inducatur simonia. *Rot. dec. 358. num. 11. par. 2. & dec. 93. n. 19. par. 4. rec. & dec. 171. n. 9. & seq. coram Puteo*.

5 In casu præsentis non solum non pro-

batur hujusmodi mutua causalitas, verum etiam hæc excluditur ex eodem instrumento donationis; Ex hoc enim apparet Mastrotam devenisse ad hanc donationem ex mera liberalitate, & gratitudine, & ad subveniendum necessitati dictorum Patronorum; apparet etiam eundem Mastrotam processisse per viam cessionis, & donationis jurium, & rerum penes ipsum jam existentium; seu ipsum fuisse nominatum, & deputatum ad dictam Cappellaniam ante expletam donationem, ut hoc idem desumitur ex confessione ejusdem Michaelis Serrani hujus criminis delatoris; ac proinde nullam intercessisse mutuam causalitatem, inter ejus nominationem, & donationem, maxime cum non doceatur de ullo, antecedenti pacto, sine quo ex his, quæ postea sequuntur simonia non probatur. *Rodoan. de Simon. par. 3. cap. 24. num. 1. Lotter. de re benef. lib. 3. quæst. 29. num. 42. & seqq. Mobedan. dec. 2. de Simon. Rot. dec. 238. n. 8. coram Ludovis.*

6 His accedit animadversio, quod videtur agi de Cappellania merè laicali, ut apparet ex ejus foundationis instrumento, in quibus terminis licet vendere jus nominandi ad illam sit actus omnino detestandus, & reprobandus, ut dixi *Par. II. Can. XII. & XIII. Cas. VII. n. 8.* tamen non est actus simoniacus juxta Auctoritates *d. Cas. VII. n. 5. relatas*.

Minimè adversantibus Apostolicis dispensationibus, & aliis actibus subsecutis; quia nihil magis commune est in Tribunalibus, quam quod Provisiones Apostolicæ non immutent naturam, & qualitatem Cappellaniarum; tum quia constituto ex fundatione de qualitate Cappellaniæ merè laicali, subsequentes actus, utpote erronei non merentur attendi; ita ego in hac causa sentiebam; Sacræ tamen Congregationi Concilii placuit differre resolutionem, & rescribere *ad mentem*.

C A N O N X.

PIUS V. *Constit. XXXVIII. §. 3. Bull. Rom. Tom. 2.*

Ann. 1567.

Apostolicæ Sedis poscit Auctoritas : *Et infra* : Nos considerantes, quod annatarum Communium, & aliorum jurium prædictorum exactio, in recognitionem universalis Domini introducta, est antiquissima, quindenniorumque usus, & solutio ideo adinventi sunt, nè Camera prædicta in Monasteriorum, Prioratum, & aliorum Beneficiorum Ecclesiasticorum unionibus, quæ amplius vacare non sperabantur, detrimentum aliquod pateretur; volentes Cameræ nostræ Apostolicæ, ac venerabilium fratrum nostrorum, Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, nec non Dilectorum Filiorum Romanæ Curie Officialium participantium jura præservare, illorumque indemnitati consulere, ad omne dubium, omnemque disputandi, & excipiendi occasionem tollendam, motu simili &c. omnia, & singula Monasteria, tam Sæcularia, quàm quorumvis Ordinum Regularia, dummodo in libris ejusdem Cameræ taxata reperiantur, reliqua verò Monasteria, Prioratus, Præposituras, tam Sæculares, quam quorumvis Ordinum Regulares, necnon Dignitates, Personatus, Administrationes, Officia, & alia quæcumque Beneficia Ecclesiastica, etiamsi manualia, & de jure patronatus existant, quorum fructus &c. summam 24. Ducatorum auri de Camera s. co. æst. valorem annum excedunt, à quocumque tempore citra, etiam ante fel. record. Martinum Papam Quintum similiter Prædecessorem nostrum, & per nos, & Successores nostros quibuscumque Cathedralibus etiam Metropolitanis, seu Collegiatis Ecclesiis, aut Capitularibus mensis, etiam pro quotidianis distributionibus, aut aliis usibus, necnon Collegiis, Universitatibus, Congregationibus quorumvis Ordinum, Monasteriis, Domibus, Hospitalibus, Fabricis, ac utriusque sexus Personarum, piis locis,

cis,

cis, quantumvis Privilegiatis, & exemptis, sub quibuscumque tenoribus, & formis, Apostolica autoritate unita, seu aliàs quomodolibet, & quovis titulo obtenta, & possessa, sub literis Pauli II., & aliorum Prædecessorum hujusmodi comprehendendi, & includi. Et propterea omnia, & singula Cathedralium, etiam Metropolitanarum, Ecclesiarumque, Collegiatarum Capitula, Congregationes, Universitates, Collegia, Hospitalia, & pia Loca, & quivis alii, in quorum favorem uniones, annexiones, incorporaciones, applicationes, & submissiones hujusmodi factæ reperiuntur quantumcumque, ut præfertur, exemptæ, & privilegiatæ existant, etiam si se superinde in Camera Apostolica non obligaverint, dummodo Monasteria, & Beneficia ipsa possideant ad solutionem Communium annatarum, & aliorum jurium prædictorum eidem Camera pro tempore præterito, salvis Collegii, & Officialium juribus quoad futura remanentibus, ratione unionum, annexionum, incorporationum, applicationum, & submissionum prædictorum singulis quindecim annis à die, qua illæ suum sortitæ fuerunt effectum, & aliàs juxta tenorem Literarum in forma motus proprii à Julio II. prædecessore prædicto, super applicatione quindenniorum prædictorum ejusdem Camera facta desuper emanatarum, faciendam teneri, & obligatos esse, & ad id per Sententias, Censuras, ut poenas in singulis Pauli II., & aliorum Prædecessorum hujusmodi literis contentas cogi, et compelli posse.

C A N O N X I.

SIXTUS QUINTUS *Constit. XXXIII. §. 2. Bull. Rom. Tom. 2.*

CAmere nostræ Apostolicæ: *Et infra*: Præterea quoniam quindenniorum usus, & solutio ratione Beneficiorum unitorum constituta sunt, quia illorum vacatio amplius non speratur, & ut propterea damnum ex hoc Camera

Ann. 1586.

Apo-

Apostolicæ, & Collegio Cardinalium, & Romanæ Curie Officialibus prædictis emergens farciatur: nos attendentes, quod tantundem detrimenti Camera, Collegio, & Officialibus præfatis ex unionibus, quæ ab Ordinariis Locorum, & aliis fiunt, provenit, ac propterea æquum esse censentes, ut quod in unionibus per Sedem Apostolicam factis obtinet, illud idem, & fortius in unionibus per ipsos Ordinarios factis, & faciendis observetur, licetque in Constitutionibus, & literis Prædecessorum præfatorum comprehendendi videatur, tamen, ut cuius dubitandi occasio præcidatur, motu, et scientia similibus, ac de Apostolicæ Potestatis plenitudine, tenore præsentium statuimus, decernimus, et declaramus, quod uniones, annexiones, incorporationes, applicationes, et submissiones, de quibuscumque Beneficiis Ecclesiasticis, tam secularibus, quam regularibus, etiam si Monasteria Monialium, et Hospitalia fuerint, quæ tamen tempore ipsarum unionum cura, Conventu, et Hospitalitate caruerint, et quorum singulorum, vel si plura Beneficia unicus literis comprehensa sint, quorum quodlibet annuus valor viginti quatuor Ducatos auri de Camera, secundum communem existimationem non excedat, dummodo tamen omnium in simul illum transcendat, cuicumque Ecclesiæ, Monasterio, Collegio, Domui, Societati, Congregationi, Ordini, Militiæ, Hospitali, Seminario, aut alii loco Pio, tam per quoscumque Rom. Pont. Prædecessores nostros, ac nos, nec non Sedis præfatæ Legatos, Nuntios, & alios quoscumque subdelegatos, & aliàs, quomodolibet Auctoritate Apostolica, quàm per quemcumque Loci ordinarium in qualibet Mundi parte hætenus factæ, & faciendæ, etiam si manualia, & de jure patronatus Laicorum, etiam Imperatoris, Regum, Ducum, Marchionum, Baronum, Comitum, & aliorum Nobilium, & illustrium illa Beneficia fuerint, sub dictorum Prædecessorum Constitutionibus, ac declarationibus omninò comprehendantur, & includantur, ac ab omnibus comprehensæ, & inclusæ censeantur;

Et

Et propterea omnia, & singula Cathedralium etiam metropolitandarum, Collegiatarumque Ecclesiarum Capitula, Congregationes, Societates, Universitates, Collegia, Seminaria, Hospitalia, Monasteria, & pia loca hujusmodi, & quivis alii, in quorum favorem uniones, annexiones, incorporationes, applicationes, & submissiones hujusmodi factæ reperientur, aut post hac fient, quantumcumque exemptæ, & privilegiatæ existant, etiamsi se superindè in Cam. Apost. non obligaverint, dummodo Beneficia ipsa possideant, ad solutionem quindenniorum præfatorum eidem, Camera, & Collegio, & Officialibus, ratione unionum, annexionum, incorporationum, applicationum, & submissionum præfatarum, singulis quindecim annis, à die, quo illæ suum sortitæ fuerint effectum juxta tenorem Literarum Prædecessorum præfatorum super hoc editarum faciendam teneri, & obligatos esse, & ad id per sententias, Censuras, & poenas in ipsis Literis contentas cogi, & compelli posse.

COMMENTARIUM,

EX his Canonibus sequens deducitur conclusio.

BENEFICIA ETIAM DE JUREPATRONATUS SIVE ECCLESIASTICORUM, SIVE LAICORUM, ETIAM IMPERATORUM, REGUM, DUCUM, ET ALIORUM NOBILIUM, ET ILLUSTRUM, MONASTERIIS, AUT PIIS LOCIS PERPETUO UNITA, ET DE CÆTERO NON VACANTIA, QUINDENNIA REVERENDÆ CAMERÆ SOLVERE TENENTUR = Quam conclusionem probant etiam *Fagnan. in cap. præterea nē pralat. vices suas num. 13. Paris. de resignat. lib. 4. quæst. 10. n. 4. Tondut. de pension. cap. 10. num. 17. & 19. Novar. in summa Bullar. comment. 146. à num. 9. usque ad 17. Lotter. de re benef. lib. 1. quæst. 29. num. 1. & seqq. Barbosa. in summ. Apostolic. decis. collect. 626. per tot. Card. de Luc. de benef. disc. 89. num. 3. Amayden. de stilo Datar. lib. 1. cap. 18. §. 4. num. 1. & seqq. Antonell. de tempor. legal. lib. 2. cap. 25. num. 13. Vermigliol. conf. 476. num. 2. Panimol. decis. 4. num. 5. Rot. dec. 2. num. 14. coram Cerro, & dec. 1410. num. 1. & seqq. cor. Seraph., & dec. 474. num. 19. par. 9. tom. 2. rec.*

1. Summus Pontifex Paulus Secundus animadvertens, quod ex unionibus Beneficiorum, & Ecclesiarum, quæ fiebant Monasteriis, aut aliis Locis piis damnum in Officiales Sedis Apostolicæ derivabat, quia cum non vacaret amplius beneficium, sive Ecclesia per obitum, Annatarum redditus exigere non poterant, ad resarciendum proinde prædictum damnum statuit in ejus Constitutione, quæ in *Bullar. nov. tom. 1.* est in ordine la 6. §. 4., quod singulis quindecim annis Monasteria, & quæcumque aliæ manus mortuæ, quibus unio Ecclesiarum, aut Beneficiorum facta esset, solverent Camera Apostolicæ ex bonis Ecclesiarum quamdam quotam, quæ à tempore, quo fieri debebat, quindennium dicta est; Ac insuper in §. 5. decrevit ad hoc eos, quorum interest, infra anni spacium se in eadem Camera efficaciter, & cum effectum ad hanc solutionem obligare debere, & denique in §. 6., adjecit, si à solutione, aut obligatione præmissis cessare

re

re præsumerent, uniones, annexiones, & incorporationes hujusmodi haberi penitus pro infectis, & sic unita Monasteria, Prioratus, Præposituras, Præpositatus, Dignitates, Personatus, Administrationes, Officia, & cujusvis qualitatibus, aut generis beneficia hujusmodi tanquam verè vacantia posse liberè à Sede Apostolica impetrari.

Hanc Pauli secundi constitutionem post plures alios Romanos Pontifices, nimirum Julium II. *Constit.* 4. Pauli IV. *Constit.* 17. *Bull. Rom. nov. tom. 1.* confirmarunt, & approbarunt Pius V. & Sixtus V. in his *Canonibus* illam extendentes etiam ad Beneficia Jurispatronus Laicorum, Imperatorum, Regum, Ducum, & aliarum Personarum Illustrium; moti ex eadem ratione relevandi videlicet Camera Apostolicam à damnis, quæ patitur ex unionibus beneficiorum ad manus mortuas; Qui *Canones* fuerunt successivè etiam confirmati, & renovati ab Urbano VIII. *Constit.* 26., & à Clemente X. *Constit.* 50. *Bull. Rom. nov. tom. 4.*

Quoad hanc conclusionem sequens examinatur casus.

ARGUMENTUM.

Beneficia Patronalia unita pro dote Monasterii an solvere debeant Quindennia; & de requisitis necessariis ad hoc, ut Beneficia unita manibus mortuis sint subjecta solutioni Quindenniorum.

SUMMARIUM.

- 1 *Usus Annatarum est antiquissimus.*
- 2 *Enumerantur species annatae.*
- 3 *Refertur sententia Vermiglioli conf. 746. num. 6.*
- 4 *Dotationes Ecclesiarum debent esse exemptæ ab omnibus oneribus. Intellige, ut num. 11.*
- 5 *Annata, & quindennia sunt onera.*
- 6 *Quindennia an debeantur si concurrat obsequantia in contrarium.*
- 7 *Beneficia unita pro dote, sive augmento dotis Monasterii solvere debent quindennia.*
- 8 *Enumerantur requisita necessaria ad effectum, ut beneficia subjecta dicantur solutioni quindenniorum, & n. 9. & 10.*

CASUS UNICUS.

DE consensu Patroni unitum fuit Beneficium A cuidam Monasterio ex causa illius dotationis, sive augmenti dotis; Abbas autem successivè detraxit solvere Quindennia Rev. Cameræ ratione dicti beneficii, eo sub fundamento, quod illud esset unitum pro dote, sive augmento dotis ejusdem Monasterii;

Quæritur an idem beneficium in hoc casu sit subjectum solutioni quindenniorum?

Ut clarius hujusmodi quindenniorum natura, & qualitas dignoscantur, (latratibus, & declamationibus, quæ in hac materia ab exteris, sive ex malignitate, sive ex ignorantia fieri solent, minimè attentis,) illud præsupponendum venit, quod Summi Pontifices tempore antiquissimo, & immemorabili in recognitionem universalis domini, quod habent super omnibus mundi beneficiis, exigunt ab eis vacantibus certam quantitatem fructuum primi anni, quæ *Annata* dicitur; & quidem hujusmodi exactio iustissima est, & à Dominico præcepto procedere testatur Apostolus, 1. *ad Corinth.* 9. ibi = *Quis militat suis stipendiis unquam, quis plantat vineam, & de fructu ejus non edit &c.* = Et paulo inferius = *Si nos vobis spiritualia seminavimus, magnum est si carnalia vestra metamus? Nescitis, quod qui in Sacrario operantur, quæ de Sacrario sunt edunt, & qui Altari deserviunt, de Altari participant* =.

- 2 Annata autem est nomen genericum continens in se plures species; Alia enim est annata propriè sumpta, quæ solvitur pro beneficiis inferioribus, & est dimidia pars veri annui valoris fructuum beneficii vacantis; Alia est, quæ dicitur *Commune servitium*, eo quod ejus dimidium tribuitur Papæ, reliquum S. Collegio Cardinalium, & inter ipsos Cardinales præsentibus dividitur, & quæ solvitur pro beneficiis consistorialibus, & est quantitas certa pro quolibet Episcopatu, vel Abbatia consistoriali secundum antiquam taxam solvenda. Alia, quæ dicitur *minuta servitia*, quæ sunt quinque portiuncu-

la; quæ secundum proportionem taxæ fructuum Episcopatus, vel Abbatiae inter certos Papæ ministros, & Officiales distribuuntur, & appellantur *Minuta*, quia sunt minutæ partes Annatæ, & quia partiuntur inter minores Ministros; Alia, quæ dicitur *Quindennium*, & est illa quantitas fructuum, quæ de quindecim, in quindecim annos pro beneficiis perpetuo unitis solvitur ab illis in quorum favorem talia beneficia sunt unita.

3 His præsuppositis videtur præfatum beneficium in præsentiarum non esse subiectum solutioni quindenniorum, si quidem fuit unitum, & assignatum in dotem, sive in augmentum dotis Monasterii, quo stante, non comprehenditur sub dispositione horum Canonum, nec pro illo solvi debent quindennia, ut expresse tueretur *Vermigliol. conf. 476. num. 6. ibi = Siquidem has decisiones, aliasque auctoritates in his quoque terminis Quindenniorum, ut excepta sint ab eis uniones factæ ex causa dotationis, vel augmenti dotis necessario pro sustentatione Cultus Divini =*.

4 Et quidem summa æquitate, nam erectiones, & dotationes Ecclesiarum ex natura sua debent esse exemptæ ab omnibus oneribus, & gravaminibus tum sæcularibus, tum Ecclesiasticis juxta usum ab initio nascentis Ecclesiæ practicum, de quo in *can. 63. Concil. Melden. & can. 50. Vormation. cum aliis relatis per Nicol. le Maystre de bon. & poss. Eccles. lib. 3. cap. 3. & Carol. de Fresne in Gloss. tom. 2. vers. Mansus Eccl. pag. 399.*, & ita Sancitum habemus à Pontificibus in *cap. 1. de censibus, & cap. sancitum 23. quest. 8. Fagnan. in cap. non minus n. 8. de immunit. Barbosa. vot. decis. 41. num. 6. & collectan. Apostolic. 345. n. 6. & de jur. Eccles. lib. 1. cap. 39. §. 5. n. 8.* Annatam verò, & quindennia

5 onera esse non ambigitur. *Bursatt. conf. 126. num. 3. Lotter. de re benef. lib. 3. q. 20. n. 24.* Hinc sicuti bona Ecclesiastica primæ erectionis, & dotis non subjacent decimis, reddecimis, subsidiis, & aliis Canonicis contributionibus, ita nec debent subjacere quindenniis propter uniones debitis, sicuti nec subjacent regulis ipsis unionum revocatoriiis. *Lotter. de re benef. lib. 1. quest. 29. num. 15. Turricell. de union. cap. 15. n. 40. Rot. dec. 982. num. 1. coram Seraph. & decis. 449. num. 6. coram*

Pars VI.

Cavaler., & decis. 787. num. 1. coram Burratt. & decis. 57. num. 4. par. 2. & dec. 109. n. 14. par. 6. rec.

6 Fortius si concurreret observantia plusquam centenaria non solvendi quindennia, quæ non solum demonstraret à parte rei indebitam esse omnem quindenniorum prætensionem, sed etiam conferret meliorem titulum de mundo, atque propterea Apostolicam exemptionem etiam causa onerosa præsumibilem, ut tradunt *Card. de Luc. de regal. disc. 162. num. 9. & seq., & de benef. disc. 39. num. 5. Vermigliol. dicto conf. 476. num. 9. Rot. cor. Seraph. dec. 1400. n. 8.*

7 Sed his non obstantibus censeo Abbatem præfati Monasterii teneriolvere quindennia pro dicto beneficio; Con-

8 currunt namque omnia requisita necessaria ad effectum, ut beneficium subiectum dicatur solutioni quindenniorum; siquidem concurrat unio dicti beneficii facta Monasterio, quæ est unum ex requisitis ad solutionem quindenniorum, sive sit tituli extinctiva, sive æquæ principalis, utroque enim casu beneficium unitum teneturolvere quindennia, quia in utroque casu, verificatur quod non detur amplius vacatio per obitum, & quod non sit locus solutioni Annatæ, quæ præcedenter ad statum unionis solvebatur, & quia in Bulla sexta Pauli Secundi statuitur quod quindennia solvantur de bonis Ecclesiarum, aut beneficiorum, quæ fuerint manibus mortuis unita, incorporata, annexa, applicata, atque submissa; Cum itaque hæc omnia differant inter se *Gonzal. ad regul. 8. Cancell. gloss. 5. §. 7. n. 155.* unionis verbum stat loco generis, cujus generis cujus species sunt incorporatio, annexio, applicatio, atque submissio. Incorporatio autem denotat unionem tituli extinctivam; annexio verò, applicatio, atque submissio, unionem æquæ principalem, uti hæc omnia verba explicando prosequitur *Mandos. ad regul. Cancell. regul. 12. quest. 1. à num. 3. usque ad finem;* proinde solutio quindenniorum debetur, sive agatur de unionem tituli extinctiva, sive æquæ principali.

9 Concurrat etiam excessus viginti quatuor ducatorum, dum fructus prædicti beneficii excedunt viginti quatuor ducatos, quod est aliud ex requisitis necessa-

riis;

riis; etenim si beneficia (non computatis tamen distributionibus quotidianis, pro quibus non solvitur annata, neque commune, & minuta servitia;) non excedant viginti quatuor ducatos, pro eis non solvuntur annatæ, & consequenter nec quindennia; sic in Beneficiis Germaniæ, quia ex Privilegio Apostolico in eis expressio veri valoris fieri solum consuevit per non excessum 24. ducatorum, quamvis essent multo majoris valoris, de eis non solvitur annata; Et è contra si excedunt viginti quatuor ducatos solvere debent annatam, etiamsi essent beneficia jurispatronatus laicalis, ac Imperatorum, & Regum. *Fagnan. in cap. præterea nè Præl. vices suas n. 94. Lotter. de re benef. lib. 1. quæst. 29. num. 2. Tondut. de pension. cap. 10. n. 14. & seqq. Barbof. collect. dec. 28. n. 1. Rot. dec. 1410. cor. Seraph.*

10 Concurrit denique, quod idem beneficium ante ejus unionem solvebat annatam; quibus omnibus concurrentibus necessario dici debet subjectum solutioni

quindenniorum, juxta dispositionem horum Canonum, ob rationem in *Commentario* deductam, & Auctoritates ibi relatas.

11 Minimè relevante quod sæpè dictum beneficium sit unitum pro dote, sive augmento dotis Monasterii, quæ debet esse exempta ab omnibus oneribus, & gravaminibus, quia exemptio ab oneribus, qua fruuntur bona dotalia, seu primæ erectionis Monasteriorum, intelligitur de illis oneribus, quæ de novo imponuntur, non verò de oneribus realibus, & infixis eisdem bonis, uti est solutio annatæ, quæ est realis, & infixa fructibus beneficii excedentibus annuos ducatos 24., illa enim transeunt cum eisdem bonis, uti testantur *Abbas in cap. novum genus sub n. 6. de decim. Rebuff. eod. tract. q. 5. n. 20. Barbof. de jur. Eccles. lib. 3. cap. 26. §. 3. num. 11. Rot. cor. Zaratt. decif. 74. num. 38. & coram Cerr. dec. 544. n. 16. & alii penes Rot. in Pampilonen. decimarum 28. Januarii 1704. §. Bona enim, coram R. P. D. bo. me. Muto.*

C A N O N XII.

PIUS V. Constit. XLVII. §. 4. & seq Bull. Rom. Tom. 2.

Anni. 1567.

AD exequendum Pastoralis officii debitum vigilantibus studiis intendentes: *Et infra:* Volumus insuper, & ita mandamus, quod dicti Vicarii perpetui non ad liberam Ordinariorum Electionem, sed ad nominationem illorum, in quorum Ecclesiis unitis, ponentur, cum ipsorum ordinariorum, seu eorum Vicariorum prævio examine, et approbatione deputentur. Etsi dictæ Parochiales unitæ erunt Monasteriis Regularium Mendicantium, possint à superioribus dictorum Monasteriorum nominari ex ipsis Mendicantibus, quos si ordinarii prævio examine per se, aut eorum Vicarios faciendo idoneos ad curam Animarum exercendam invenerint, & ita pro idoneis approbaverint, teneantur in Vicarios, ad nutum tamen superiorum suorum amovibiles deputare. Idemque etiam servetur in Regularibus Monachis

tantum

tantum, dummodo in ea Parochiali, in qua unus ex Monachis fuerit, servata forma prædicta, Vicarius deputatus, habitent cum eo saltè quatuor alii ex dictis Monachis.

C A N O N XIII.

Idem Constit. CXXXIX. §. 2. Bull. Rom. Tom. 2.

ET si omnibus universi orbis Ecclesiis divina dispositione præsidemus: *Et infra*: Idcirco expediens, immò, & necessarium fore duximus, ut in singulis Basilicis, & Ecclesiis prædictis singuli Vicarii perpetui, congrua fructuum, & proventuum portione, qua honestè sustentari valeant, eis assignata, prout in Sacro Concilio Tridentino, & aliàs à nobis per nostras literas statutum est, ponantur, & deputentur, qui animarum Curam hujusmodi eò diligentius, ac vigilantius gerant, quo magis eam propriè ad se pertinere, & sibi incumbere noverint. Quapropter, & ejusdem Concilii, & nostris hujusmodi statutis inhærentes, motu proprio, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ Potestatis Plenitudine in singulis ex Basilicis, & Ecclesiis supradictis, singulas Vicarias perpetuas pro singulis Vicariis perpetuis, qui Curam Animarum Basilicis, & Ecclesiis respectivè incumbentem gerere, ac Sacramenta Ecclesiastica ibi ministrare, Missas celebrare, & alia juxta providam ordinationem pro tempore existentis in Urbe Vicarii nostri in Spiritualibus Generalis, cuique assignanda onera subire debeant, ad nominationem dictorum filiorum Capituli cujuslibet ex eisdem Basilicis, & Ecclesiis, quæ nominatio sit ex numero approbatorum ab eodem Vicario, prævio illorum examine, coram Examinatoribus ad id in ipsa Urbe deputatis per dictum Vicarium, seu Vicarii Vicesgerentem, instituen. ponen. & deputan. perpetuò erigimus, & constituimus.

Ann. 1571.

COMMENTARIUM.

EX his Canonibus sequentes deducuntur conclusiones.

Prima = VICARII ECCLESiarUM PAROCHIALIUM UNITARUM DEPUTARI DEBENT AD NOMINATIONEM ILLORUM, IN QUORUM ECCLESiis UNITIS PONUNTUR, PRÆVIO EXAMINE, ET APPROBATIONE EPISCOPI =.

Secunda = IN UNDECIM ECCLESiis ALMÆ URBS DEPUTANDI SUNT TOTIDEM VICARII PERPETUI, ASSIGNATA EIS CONGRUA SUSTENTATIONE, AD NOMINATIONEM CUIUSLIBET CAPITULI EX EISDEM ECCLESiis, PRÆVIO EXAMINE CORAM EXAMINATORIBUS IN URBE DEPUTATIS =. Quæ conclusiones probantur etiam ex Concilio Tridentino cap. 7. sess. 7. de reform. & cap. 11. sess. 25. de regul., & eas sequuntur Cochier. ad regul. 8. Cancell. gloss. 1. num. 8. in fin. Turricell. de unione cap. 4. n. 55. Rot. dec. 62. n. 2. & dec. 886. n. 8. & seq. cor. Cerro, & dec. 214. num. 1. cor. Burratt., & dec. 595. n. 3. cor. Cavalier. & in Fanen. jurisdictionis 5. Junii 1705. S. Qua unione, & S. Cum ergo, coram bo. me. R.P.D. Caffarello, & in Novarien. Parochialis, seu Vicaria S. Martini 22. Junii 1705. S. Fundamentum, coram bo. me. Eminentissimo Caprara, & in Tarraconen. Parochialis de Vimbodino 15. Januarii 1706. superius impress. Part. 2. Can. 21. cas. 14. num. 23. & aliæ Auctoritates ibidem relatæ num. 6., & in Forolivien. Parochialis 26. Aprilis 1706. S. Prout neque urget, cor. bo. me. Omaña, & in Frisingen. jurisdeputandi Curatos 24. Martii 1713. S. Complicato, cor. R.P.D. Ansaldo impress. Par. I. Can. V. cas. 14. num. 12. & in Compestellana Parochialium 13. Martii 1716. S. Justificatio, coram R.P.D. eodem.

- 1 Salubriter providens D. Pius Parochialibus unitis Cathedralibus, Collegiatis, Monasteriis, aliisque Ecclesiis aut Locis, disposuit ibi ponendos Vicarios perpetuos, prævio examine, & approbatione Episcopi, ac assignatione congruæ ad nominationem eorum, qui repræsentant Cathedralis, Collegiatis, Monasteria, aut alias Ecclesias, quibus eadem Parochiales sunt unitæ, exceptis Parochialibus pleno jure unitis Monasteriis Mendicantium, & Monachorum, in quibus permittit Superioribus posse nominare, & deputare Vicarios Regulares proprii ordinis ad eorum nutum amovibiles, uti habetur in hoc Canone XII., qui quidem non fuit revocatus per successivam Constitutionem nonam Gregorii XIII., de qua Bull. Rom. tom. 2. nisi in ea parte, in qua disposuerat Vicarium Regularem sumere debere secum in focios quatuor Monachos, disponendo sufficere, unum dumtaxat socium, ut animadvertunt Gonzal. ad regul. 8. gloss. 5. S. 4. n. 79. Cherubin. in compend. Bull. ad hanc Constit. 47. S. Pii V. schol. 1. Rot. dec. 88. n. 17. & seqq. par. 9. tom. 1. rec. & dec. 886. n. 8. & seqq. cor. Cerro, & dec. 12. sub n. 8. post Monacell. in formul. tom. 2. & in dicta Frisingen. jurisdeputandi Curatos 24. Martii 1713. S. Et secundo, coram R.P.D. Ansaldo.
- 2 Nimirum voluit quod Capitulum Cathedralis, five Collegiatae, aut Abbas tradat Vicario electo nominationem in scriptis, ab illo præsentandam Episcopo, ut penes acta remaneat, cui Episcopus, prævio examine, ad curam Animarum idoneo reperto, facultatem in scriptis illam exercendi tradere debeat, & Vicarius testimonium hujusmodi facultatis ostendere Abbati, & prævia Sacrae suppellectilis consignatione sola per Abbatem, vel ejus ministros facienda Vicaria possessionem capere teneatur, uti explicat Rot. dec. 15. n. 46. & dec. 85. n. 23. cor. Peutingen., & in Fanen. jurisdictionis 5. Junii 1705. S. Cum ergo, cor. R.P.D. Caffarello. Successivè etiam animadvertens in Parochialibus Ecclesiis Almæ Urbis, ob Parochiarum amplitudinem, Animarum curam, ab iis, ad quos ea spectat, sæpè negligi, instituit undecim Vicarias perpetuas in totidem Basilicis, & Ecclesiis ejusdem Urbis cum assignatione portionum, & obventionum pro singulis earum, videlicet in Basilica S. Joannis Lateran. & Principis Apostolorum de Urbe, item S. Mariæ in Via Lata, & ejusdem S. Mariæ Transiberim, & S. Laurentii in Damaso, & S. Marci, & S. Angeli in foro Piscium, nec non S. Quirici in Montibus, & S. Nicolai in Carcere Collegiatae, S. Blasii della Pagnotta, & S. Catharinæ della Rota; concedendo facultatem nominandi Vicarios perpetuos cuilibet Capitulo ex eisdem Basilicis, & Ecclesiis, ex numero tamen approbatorum ab Eminentissimo Vicario, prævio illorum examine coram Examinatoribus ad id in ipsa Urbe deputatis per eundem Eminentissimum Vicarium, seu ejus Vicesgerentem.

De hujusmodi Vicariis deputandis in Ecclesiis Parochialibus pleno jure unitis Monasteriis Regularium; & de congrua eis assignanda jam nonnulla superius tetigimus *Part. II. Can. XXI. Cas. IV. & Par. IV. Can. I. Cas. II.* Quoad verò nominationem eorumdem Vicariorum in Parochialibus unitis, sequentia adduntur.

ARGUMENTUM.

An nominatio Vicarii in Ecclesia Parochiali unita Capitulo Cathedralis spectet ad idem Capitulum, etiam si fuerit sequuta vacatio in mense reservato. Et an Vicariæ unitæ provideantur per concursum.

SUMMARIUM.

- 1 Parochialis vacans in mense reservato, est Sedi Apostolica libere reservata, & est conferenda per concursum. & n. 2. Limita, ut n. 4. & 6.
- 3 Curam habitualement existere penes Capitulum, ex quibus resultet? Vide ibi.
- 4 Parochialis unita Capitulo aut alteri loco pio, est providenda ad ejusdem Capituli, seu aliorum nominationem, etiam si vacaverit in mense reservato. ut n. 6. & 19.
- 5 Quando concurrat reservatio specialis, Parochialis unita est conferenda per Summum Pontificem absque ulla nominatione Capituli, aut Abbatis. & n. 20. & 26.
- 7 Parochialis, seu Vicaria unita non est conferenda per concursum.
- 8 Capitulum, vel Abbas, an in nominationibus Vicariorum ad Parochiales unitas uti possit verbo deputamus.
- 9 Admissa per Summum Pontificem resignatione Parochialis, seu Vicariæ unitæ Monasterio, cum prohibitione ne alius pro ea vice disponat, non potest Abbas ad illam nominare; etiam si Bullæ Piæ non fuerit specialiter derogatum. & num. 21. & 22.
- 10 Papa in admissione resignationis Parochialis unitæ Monasterio, non presumitur prejudicare voluisse Abbati, nisi fuerit facta mentio unionis.
- 11 Scientia unionis Parochialis Monasterio, seu pertinentiæ nominationis Vicarii ad Abbatem, ex quibus presumatur in Papa? vide ibi & n. 12. 13. & 14.
- 15 Beneficia unita non sunt reservationibus subjecta.

- 16 Verba nominatio, præsentatio sæpè accipiuntur pro synonymis.
- 17 Instantanea correctio nunquam presumitur, sed quantum fieri potest, est evitanda.
- 18 Clausula, dummodo collatio ad nos hac vice pertineat, jura inferioris Collatoris præservat.
- 22 Vicariæ dimissæ in manibus Pontificis ad favorem certarum Personarum, juxta stylum Datarie, & Cancellariæ libere per Sedem Apostolicam conferuntur Resignatariis, absque ulla nominatione eorum, ad quos spectat nominare Vicarios, & absque speciali derogatione Bullæ Piæ.
- 23 Styli probatio quando concurrere dicitur.
- 24 Ad probationem styli an requiratur, quod ipse sit canonizatus in contradictorio judicio.
- 25 In provisionibus beneficiorum resignatorum juris patronatus laicalis, apponitur clausula de consensu Patronorum; secus si beneficia resignata sint juris patronatus Ecclesiastici.

CASUS UNICUS.

Vacata Parochiali unita Capitulo Cathedralis in mense Januarii, Canonici capitulariter congregati nominaverunt in Vicarium quemdam Sacerdotem, cujus institutioni se opposuit Episcopus, eo sub motivo, quod dicta Parochialis utpote vacata in mense reservato sit per Sedem Apostolicam libere absque ulla nominatione conferenda, prævio concursu ad formam Concilii Tridentini; Quæritur an hujusmodi Parochialis sit eidem S. Sedi libere reservata, & an sit conferenda per concursum?

1 Affirmativam resolutionem dubii, quoad utramque sui partem prima facie suadent circumstantia temporis vacationis Parochialis, seu Vicariæ, & illius qualitas, & natura; Siquidem ipsa vacavit mense Januarii ex vi Regulæ IX. reservato, & est juris patronatus Ecclesiastici, cum nominatio spectet ad Capitulum Cathedralis; ac habet annexam curam Animarum;

marum; nullum proinde dubium videtur esse posse quin sit reservationi mensium obnoxia ad tramites ejusdem Regulæ IX. de qua infra *Can. XXIII.* ibique *Gonzal. gloss. 18. nu. 6. Garz. de benef. par. 1. cap. 5. n. 472. Rot. decis. 415. nu. 6. coram Bich. & decis. 307. num. 6. coram Peuting. & in Cracovien. Cantoria 25. Januar. 1700. S. Quamvis coram R. P. D. Lancetta, & in Leodien Beneficii. 29. Novembris 1706. S. Minusque coram bo. mem. Omanna, & in Abulen. Cappellania 26. Januar. 1715. S. Reservatio coram Eminentissimo Scotto;*

2 ac quin sit conferenda prævio examine per concursum juxta censuram, & præscriptionem Sacri Concilii Tridentini *cap. 18. sess. 24.* de quo supra *Par. V. Can. X.* & auctoritates ibi in *Commentario* relatas.

Sed veritas est in contrarium; Agitur enim de Ecclesia Parochiali unita Capitulo Cathedralis, seu de præexistentiæ curæ habitualis penès Capitulum, ut

3 apertè resultat, tum ex ipso instrumento unionis, tum ex conjecturis, & præsumptionibus, nimirum ex eo, quod Capitulum assignet provisio de dicta Parochiali domum ad habitandum, & consignet suppellectilia sacra cum obligatione illa restituendi Capitulo; & idem provisos promittit, ac jurat, quod erit fidelis, & obediens, & quod bona Parochialis conservabit, & non alienabit, absque Canoniorum consensu, ac licentia; Ex quibus actibus denotari curam habitualement residere penès Capitulum, & solum exercitium curæ penès provisum existere docent *Lotter. de re benef. lib. 1. cap. 14. n. 94. Rot. decis. 252. nu. 8. & seq. coram Priolo, & decis. 75. n. 6. coram Carill. & dec. 48. nu. 5. par. 10. & decis. 516. nu. 8. & seq. par. 18. rec. & in Novarien. Parochialis, seu Vicaria S. Martini 22. Junii 1705. S. Secundo coram bo. mem. Eminentiss. Ca-*

4 *prara;* Unde sequitur, quod hujusmodi Parochialis, seu Vicaria providenda sit ad nominationem ejusdem Capituli juxta claram dispositionem horum Canonum, & auctoritates ibi in *Commentario* allatas.

Nullatenus adversante, quod eadem Parochialis vacaverit in mense reservato; ex hoc non sequitur, quod sit liberè reservata Sedi Apostolicæ, seu quod non

fit providenda ad nominationem Capituli; Duplex namque distinguenda est reservatio, alia est generalis, ut est illa mensium, & alia specialis proveniens ex appositione manus Pontificis, cum prohibitione ne alius præter ipsum, ea vice, de beneficio disponat. Quamvis Ecclesia Parochialis unita Capitulo, aut Monasterio, aut aliis locis piis, quando concurrat reservatio specialis, sit liberè providenda per Summum Pontificem absque ulla nominatione Capituli, aut Abbatis,

6 tamen quando concurrat reservatio generalis, prout in præsentiarum, provisio fieri debet prævia Capituli, sive aliorum nominatione, ut bene distinguendo firmat *Rota in Forolivien. Parochialis 26. Aprilis 1706. S. Prout neque coram R. P. D. bo. mem. Omanna inferius impress. & novissimè in Compostellana Parochialium 13. Martii 1716. S. Non attento coram R. P. D. Ansaldo ibi = Non attento, quod vacatio sequuta fuerit in mense reservato, namque Divus Pius huic etiam providit casui, declarando Parochiales unitas vacantes in mense reservato esse providendas ad nominationem Abbatis, solummodo preservato interesse Dataria mediante ea lego, quod nominatus in Parochum, seu Vicarium, novam teneatur expedire provisionem Apostolicam, qua propterea stante clara declaratione Vicarias vacatas in mensibus sub reservatione cadentibus spectare ad nominationem Abbatis perpetuò tenuit nostrum Auditorium =*

7 Qua stante unione, ac præexistentiæ curæ habitualis penès Capitulum, sequitur etiam, quod eadem Parochialis non sit conferenda per concursum, sed solum prævio examine, & approbatione Episcopi, dum in provisionibus Parochialium unitarum, seu Vicariarum excluditur concursus juxta dispositionem hujus Canonis XII. & tradunt *Lotter de re benef. lib. 1. cap. 14. nu. 96. Rot. decis. 38. nu. 1. & seq. par. 9. & decis. 48. n. 2. par. 10. & dec. 516. n. 1. par. 18. rec. & in Novarien. Parochialis, seu Vicaria S. Martini 22. Junii 1705. S. Fundamentum coram bo. me. Eminentiss. Caprara. Concilio Tridentino ubi supra* minimè obstante, quia illud procedit in Parochialibus non unitis.

8 Quæro hic, an Capitulum, seu Abbas in nominationibus hujusmodi Vicario-

rum

rum uti possit verbo *deputamus*. Respondendo affirmativè, dummodo ponatur post verbum *nominamus*, interjecta particula *seu*, ac si diceretur *nominamus, seu deputamus*, quia in hoc casu verbum illud *deputamus* non importaret institutionem auctorizabilem, quam concedere est solius Episcopi, sed importaret puram nominationem, ut optimè animadvertit Rot. decis. 595. coram Cavalier. & decis. 64. n. 1. & decis. 858. n. 2. & decis. 886. n. 8. coram Cerro, & decis. 883. coram Emerix. junior. & in Fanen. Jurisdictionis 5. Junii 1705. S. Verum coram bo. mem. R. P. D. Cassarello.

R. P. D. O M A N N A.

Forolivien. Parochialis.

Luna 26. Aprilis 1706.

PER resignationem Parochialis Ecclesiæ Vicaria nuncupatæ S. Laurentii in Noceto in manibus SS. D. N. factam per Josephum Paganum fuit de illa veluti apud Sedem vacante per Datariam provisos Jo: Andreas Gulsarellus cum expressa clausula, quod nullus de illa præter Sanctitatem suam ea vice disponere poterit, reservatione, & decreto obsequentibus &c. sese autem in Dataria huic provisioni opponente Abbate S. Mercurialis Forolivii suæ Mensæ Abbatiali memoratam Parochialem unitam prætendente, cum eo interim fato cesserit idem Joseph resignans, Abbas prædictus ad eandem Parochialem nominavit Paulum de Piis, qui sub narrativa, quod ageretur de Vicaria Parochialis Ecclesiæ perpetuò, & canonicè unitæ Monasterio S. Mercurialis, literas Apostolicas desuper expedivit. Remissa proinde per Eminentissimum Prodatarium cognitione ad Tribunal nostrum super præponderantia alterutrius provisionis proposui Ego sub die 25. Februarii proximè præteriti dubium An, & quæ literæ Apostolicæ sint exequendæ, sed tunc ob suffragiorum disparitatem dilata illius resolutione, hodie Domini concordarunt in rescripto: *Exequendas esse literas Jo: Andrea.*

9 Superflua visa fuit indago super subsistentia præsuppositæ unionis, quam par-

tes hinc inde assumpserant in præterita propositione, & in qua etiam hodie Defensores Abbatis insistebant; nam unione prædicta etiam citrà veri præjudicium admittenda, cum tamen Summus Pontifex admittendo Vicariæ dimissionem in ejus manibus factam, dixerit quod illa apud Sedem vacaverit, & vacet ad præsens, nullusque de illa præter nos hac vice disponere potuerit, siue possit, reservatione, & decreto obsequentibus supradictis; per hanc utique specialissimam reservationem literarum provisionis Jo: Andrea debent in executione prævalere aliis per Paulum in sequelam nominationis dicti Abbatis expeditis, cum eadem specialis reservatio sustulerit, cujusque alterius inferioris collationem nominationem, aut jus aliud quodcumque, omnimodamque, & liberam dispositionem tribuerit Apostolicæ Sedi, ut in hisce individualibus terminis firmavit Rota in Lauden. Vicaria 29. Martii 1694. S. Reservatio, & 14. Junii ejusdem anni S. Ex decreto coram R. P. D. meo Caprara in Valentina Vicaria 7. Junii 1694. S. final. coram bo. me. Ursino, nunc impressa post Antonell. de jur. & oner. Clericor. in ordine la 9. & in Hildesmen. Beneficii 13. Maji 1697. S. Validitas coram R. P. D. meo Priolo.

10 Neque obstat, quod in resignatione facta non fuerit mentio dictæ unionis, qua cessante deficere dicitur mentem, & voluntatem Papæ irrogandi præjudicium Abbati, cui competit jus nominandi, ex deductis per Paris. de resignat. lib. 2. qu. 9. n. 14. & seqq. & lib. 10. qu. 2. n. 36. Gonzal. ad regul. 8. gloss. 5. S. 7. nu. 137. Murg. de Benef. qu. 3. n. 695. & seqq. Rot. in recent. decis. 8. nu. 3. & nu. 9. & seqq. ac per tot. par. 7. cum aliis in Nullius, seu Pampilonen. Beneficii de Barbinzana 10. Maji 1697. S. Subreptio coram R. P. D. meo Muto; Quoniam in thesi nostra patuit Pontificem dictæ unionis positivam scientiam habuisse, unde illius mentionis defectus videbatur prorsus innegabilis, cum præsertim ad evitandam subreptionem, quam ex hoc capite resultare contendere posset, sufficiat etiam, quod Papa potuerit de illa in genere cogitare, ut in individuo prosequitur Rot. in dicta Lauden. Vicaria 29. Martii 1694. S. Nec ex narrativa, & 14. Junii ejusdem anni S. Primum enim cor. R. P. D. meo Caprara.

Scien-

12. Scientia autem Papæ clarissima erat; tum quia expositum fuit Vicariam, de qua agitur, dum pro tempore vacavit, consuevisse provideri ad nominationem Abbatis, ideoque satis Papa intellexit illam esse unitam, curamque habitualement penes Abbatem nominantem residere; nam ipsum solum nomen Vicariæ unionem, & dependentiam ab alia Ecclesia, eandemque habitualement curam ad alium spectare præsupponit, ut monet *Card. de Luc. de decimis disc. 11. n. 5.* & firmat *Rot. in dicta Lauden. Vicariæ in locis mox indicatis, & in Colonien. Præminentiarum 22. Junii 1701. §. Si Maximè vers. cum itaque cor. Reverendiss. Conthen.* cum Vicarius non possideat nomine proprio, sed ejus à quo nominatur, ut inquit *Rot. in dec. 326. n. 2. par. 2. divers.*

Tum etiam quia in pluribus contradi-
13. ctoriis habitis coram Eminentiss. Prodatario, cum Abbas prætenderet, quod à supplicatione Jo: Andreæ, vel deleteretur expressio illa nominationis, vel præservaretur unio cum clausula *non tamen vigore unionis*, longum per partes super illa certamen assumptum fuit; Cum itaque ex his scientia qualitatibus Beneficii certissima foret Pro-Datario, indubitata per consequens dicebatur etiam in Pontifice veluti in ipsum transfusa per ministrum, qui illius mentis, & vocis organum dicitur, juxta notata per *Gonzal. ad regul. 8. Cancellariæ gloss. 63. n. 60. Rot. cor. Cassador. decis. 3. n. 3. ante med. de reservat. cor. Burat. decis. 883. n. 10. & specialiter in Colonien. Canonatus primæ gratiæ 17. Februarii 1696. §. Similiter cor. R. P. D. meo Muto, & 2. Maji 1701. §. Si verò coram Reverendiss. Conthen.* Quæ sanè notitia sufficit pro sustinenda collatione, cum ad evitandam subreptionem satis superque sit Pontificem esse aliunde informatum de eo, quod expressum non fuit, ut firmat *Rot. in rec. par. 13. decis. 227. nu. 9. & seq. & in præcit. Colonien. Canonatus primæ gratiæ coram Reverendiss. Conthen. §. Si verò in fin.*

Tum demum quia in secunda parte supplicationis legitur expressa clausula
14. *cum suspensione unionum*, quæ implicat sufficientem dictæ unionis expressionem, & gratiæ validitatem præservat absque alia magis specifica mentione, quamvis

etiam inter clausulas generales fuerit apposita, ex deductis per *Lotter. de re benef. lib. 1. qu. 28. n. 175. & seq. Adden. ad Gregor. deci. 159. sub n. 9. Rot. cor. Carill. decis. 1. nu. 8. & par. 1. rec. decis. 38. nu. 3. & 6.* Non relevante, quod clausula hujusmodi respiciat uniones per cessum, vel decessum possessoris Beneficii effectuantas, non autem illas, quæ jam effectum suum sortitæ fuerint, juxta distinctionem amplexam in *Nullius, seu Pampilonen. Beneficii de Berbinzana 10. Maji 1697. §. Nec dicatur post medium cor. R. P. D. meo Muto*; Ultra quod enim clausula prædicta tantummodo allegatur ad effectum eliciendi scientiam Pontificis, quod Vicaria unita esset Monasterio, quæcumque de cætero cessabat in casu nostro difficultas, quia dum Papa scivit illius nominationem, quotiescumque illam vacare contigerit ad Abbatem pro tempore pertinere plusquam plenè intellexit unionem jam fuisse effectuatam, & per consequens illam suspendendo censetur eo modo, quo sibi narrata fuit suspendisse; Præsertim cum in themate nec valeat in suspensione hujusmodi considerari perpetuum præjudicium illud, quod in aliis casibus ponderari solet cum præjudicium, quod in resignationibus Vicariorum Rectoribus Principalibus irrogatur vel nullum, vel modicum sit imò eventuale omnino, & incertum ob possibilitatem, quod prius moriatur Resignatarius, & sic nominatio ad rectorem quam citius revertatur, ut tradunt *Mandos. de Signat. Grat. tit. de renuntiat. §. Nec propter hanc Lotter. de re benef. lib. 1. qu. 28. n. 172. Adden. ad Gregor. deci. 159. n. 9. vers. nec hujusmodi Rot. deci. 38. n. 5. par. 11. rec. cor. Carill. decis. 1. n. 7. vers. præsertim, & cor. Puteo deci. 347. n. 5. lib. 1. ac decis. 1. n. 25. post Cocchier. de permut.*

Nec verà unionis notitia excludi valet in Pontifice, vel ex quo expressio non steterit in sola nominatione, sed expositum ulterius fuerit ibi *≡ Nominatio, seu præsentatio personæ idoneæ in ea ad nominationem, seu præsentationem hujusmodi per loci Ordinarium, aut alias instituenda ad pro tempore existentem Abbatem &c. ≡* ex quibus verbis excludi potius videbatur unio ad Mensam Abbatialem, atque è converso præsupponi ius patronatus, in quo

quo cadit præsentatio Patroni, & institutio Episcopi, ut firmat *Rot. cor. Emerix. jun. dec. 1296. n. 8. & seq.* vel ex quo cum suppositum fuerit Vicariam spectare ad nominationem, seu præsentationem Abbatis cessantibus reservationibus, & affectionibus Apostolicis, Papa intellexerit de Beneficio libero, & independenti, non
 15 autem de unito, prout hic, ad Mensam, quod talibus reservationibus subiectum non est, juxta notata per *Gonzal. ad regul. 8. gloss. 5. §. 7. n. 21. vers. accedit etiam Murga de Benef. qu. 2. n. 11. cum aliis in dicta Nullius, seu Pampilonen. Beneficii de Berbinzana §. Ut ob hanc rationem coram R.P.D. meo Muto.*

16 Verba enim illa *nominatio, seu præsentatio* absque alia juris patronatus mentione nullatenus adversantur unioni, cum sæpius accipiantur pro synonymis, illisque promiscuè utantur Præsules, quorum Monasteriis Vicariæ hujusmodi unitæ sunt, prout de facto Abbas S. Mercurialis fuit illis promiscuè usus in deputatione facta ad Parochialem, de qua agitur sub anno 1670. *præterito Summario Pauli num. 11. illaque ulterius pro synonymis passim sumuntur à Sacra Rota, ut videre est coram Duran. dec. 2. n. 2. coram Caval. decis. 419. pariter nu. 2. & in rec. par. 2. dec. 777. n. 5.* Narrativa verò, quod jus nominandi spectat ad Abbatem cessantibus reservationibus, & affectionibus Apostolicis in supplicatione facta, & in literis repetita, stat solum ad ostendendum, quod si è contra concurrat affectio Apostolica, jus nominandi cessat, & pro illa vice locum habet; Quapropter cum in thesi nostra specialis reservatio, seu affectio innegabilis sit ob resignationem à Summo Pontifice nonnisi cum decreto, quod nullus de Vicaria præter ipsum disponere posset admissam, prædicta utique narrativa præferre nequitiam potest, quod Papa intellexerit providere beneficium liberum, & independens, quoniam dum post habitam scientiam unionis, & factum decretum, quod alius non possit se ingerere, si deinde intellexisset, quod collatio fiebat de Vicaria de per se stan-
 17 te, foret redarguere eundem Pontificem de instantanea correctione, quæ numquam præsumitur, sed imò in quantum fieri potest semper evitanda est ad *Text.*

Pars VI.

in cap. Cum expediat de elect. in 6. Rot. in rec. par. 11. dec. 99. nu. 11. in Hispalen. juris præsidendi in Capitulo 2. Julii 1700. §. Haud refragante coram Reverendissimo Conchen., & in Firmana annua præstationis 15. Junii 1705. §. Nec dicta cor. Reverendissimo D. meo Decano.

Atque hinc nil relevat, quod Papa in
 18 literis clausulam illam apposuerit *dummodo collatio ad nos hac vice pertineat*, quæ regulariter gratiam restringit, juraque alterius inferioris Collatoris perservat ex latè deductis per *Ros. de execut. liter. Apost. lib. 1. cap. 4. n. 8. & seqq. Rot. coram Coccin. dec. 516. n. 11. in rec. dec. 25. n. 27. & seqq. par. 10. & decis. 274. nu. 6. & seq. par. 19. & in dicta Nullius, seu Pampilonen. Beneficii de Berbinzana §. Nec dicatur cor. R.P.D. meo Muto.* Illa siquidem non stat exclusivè ad voluntatem Papæ liberè conferendi ex præcedenti manus appositione, & speciali affectione Vicariæ resignatæ, sed censetur tantummodo apposita ad modificandam aliam clausulam generalem *sive præmissa, sive alio quovis modo*, ut rectè admonent *Garz. de Benef. par. 1. cap. 1. n. 178. & 182. Rot. cor. Saraphin. decis. 755. n. 4. cor. Coccin. dec. 2245. n. 49. & seq. cor. Cerro dec. 951. n. 6. in rec. dec. 429. n. 4. par. 5. tom. 2. & dec. 200. n. 9. & 10. par. 16.*

19 Prout neque urget, quod nominatio ad Vicarias dependentes spectet ad Abbates, seu alios quorum Ecclesiis unitæ sunt ex præscripto Constitutionis 47. *B. Pii V.* ideoque non obstantibus reservationibus, illarum collationes fieri debeant prævia dicti Abbatis, seu aliorum nominatione, quæ bene cum illis comparati censetur, discursus enim procederet quoties quæstio verteretur, in terminis reservationum generalium, tunc enim ob defectum magis specificæ voluntatis Pontificis provisio per Sedem Apostolicam fieri non potest sinè præcedenti nominatione Abbatis, quæ cum dictis generalibus reservationibus incompatibilis non est, juxta firmata in *Tirasonen. Vicariæ 13. Octobris, & 4. Decembris 1595. cor. Litta,* quæ passim in oppositum allegabantur,
 20 quæve impressæ reperiuntur penès *Garz. de Benef. par. 9. cap. 2. n. 308. & seqq.* At verò quoties, prout hic, concurrat specialissima reservatio emergens ex apposi-

Pp

tione

tione manus Pontificis, atque ex positivo decreto, quod nullus præter ipsum hac vice disponere possit, tunc ob expressam illius voluntatem inhibendi pro ea vice aliis quominus in collatione se ingerant, provisio Apostolica etiam sine prætenfa nominatione sustinetur, ut distinguendo individualiter firmat *Rot. in dicta Lauden. Vicaria 29. Martii 1694. S. Non obstat, & 14 Junii ejusdem anni S. Fuit enim coram R.P.D. meo Caprara.*

- 21 Atque ex his neque obstat subalterna oppositio, quod saltèm in hoc casu specialis ejusdem Constitutionis B. Pii derogatio requireretur; Tum quia Constitutio prædicta expressè loquitur de Ordinariis, proindèque non comprehendit Summum Pontificem, qui de cætero quibuscumque Constitutionibus, deficiente specifica expressione, non ligatur, ut in terminis ejusdem Constitutionis respondit *Rot. coram Bich. dec. 667. nu. 30. & in dicta Lauden. Vicaria 14. Junii 1694. S. Fuit enim cor. R.P.D. Caprara*, tum etiam quia specialis reservatio in resignatione, de qua agitur per Pontificem volita, munita est decreto irritanti, quod ex se solo importat derogationem quibuscumque contrariis dispositionibus, & constitutionibus, ut respondit *Rot. in Hildesmen. Beneficii 13. Maji 1697. S. Tanta cor. R.P.D. meo Priolo*; Tum demum quia Pontifex expressè in literis declaravit impediri neutiquam posse effectum gratiæ Jo. Andree per quæcumque indulta, & gratias Abbati concessas, cujuscumque tenoris existerent, ac etiam si illa requirerent specialem mentionem; Ex qua equidem clausula veluti adinventæ ad effectum derogandi quibuscumque contrariis, debet censerî derogatum etiam eidem Pianæ Constitutioni, & si in literis totaliter reticita, ut generalibus omissis firmat in specie *Rota in sapedita Lauden. Vicaria 29. Martii 1694. S. Non obstat circa medium cor. R.P.D. meo Caprara*, cum eadem clausula tollat etiam ignorata, absque eo, quod de illis fiat specifica mentio *Gonzal. ad regul. 8. Cancell. gloss. 36. n. 30. Adden. ad Ludovisi. dec. 240. n. 21. Rot. in rec. par. 16. dec. 247. n. 8.*

- 22 Præmaximè quia in istorum omnium comprobationem concurrît etiam inveteratus Dataria, & Cancellaria stylus, juxta

quem Vicariæ dimissæ in manibus Pontificis ad favorem certarum personarum liberè per sedem Apostolicam conferuntur Resignatariis, nulla requisita nominatione, aut consensu Abbatis, nec facta speciali derogatione Bullæ Pianæ, sed facta solum expressione, quod dicta nominatio ad eundem Abbatem pertineat. Quemadmodum autem probatio memorati styli in dubium revocari non potest, utpotè ellicita ex depositione Revisorum Dataria, Præfecti Datarum, Substituti R.P.D. Subdatarii, omnium Subditorum Cancellaria, pluriumque etiam Expeditione priorum, quibus tamquam deponentibus de praxi, & re ad proprium Officium spectante plena fides adhibenda est juxta tradita per *Cochier. ad Reg. Cancell. reg. 43. n. 65. S. Quibus Amayden. de Styl. Datar. 6. 15. S. 15. n. 74. Rot. cor. Comitul. dec. 119. n. 5. coram Card. Cels. dec. 191. n. 11. & in rec. dec. 322. n. 11. par. 5. & dec. 106. n. 8. par. 18. ita ex eodem stylo fit certius, nec consensum Abbatis, neque ejusdem Bullæ derogationem fuisse necessariam, cum ille jus faciat in hac materia omnino attendendum, ut de stylo Dataria, & Cancellaria monent *Cochier. ad reg. Cancell. dicta reg. 43. n. 65. & seqq. Rot. in recent. par. 1. dec. 356. nu. 8. Cumque disputatio unice vertatur super mente, & voluntate Summi Pontificis, ex quo de potestare nefas est dubitare, intentio hujusmodi melius deprehendi non potest, quam ex quotidiano stylo, & longissimo usu ejusdem Principis, prout dixit *Rot. cor. Put. decis. 347. n. 1. & 7. lib. 1. & in rec. par. 4. tom. 3. dec. 614. n. 28.***

Nec contra eundem stylum urgere visum est, quod non probetur, nisi ex simplici fide lite pendente, & sine partis citatione procurata, quod eadem fides respiciat tantummodo expeditionem gratiarum, non autem illarum effectuacionem, & canonizationem in contradictorio judicio, quodque illa contrarietur opinioni Doctorum, & Tribunalis nostri firmantium in resignatione Beneficii uniti necessariam esse unionis derogationem.

- 23 Prima enim objecti Pars ex eo tollitur, quod styli probatio sufficienter concurrere dicitur, ubi etiam de illo extrajudicialiter constat *Parisi. de resignat. lib. 3. qu. 6. n. 31. Rot. decis. 101. circa fin. par. 3. & decis.*

& decis. 219. n. 10. par. 12. rec. cū Judex ipse valeat partibus non vocatis etiam extrajudicialiter, & pendente lite de illo se informare Bart. in l. 3. in fin. ff. De Test. Bald. in l. 1. in fin. Cod. ut qua desunt Advocat. Boer. conf. 8. n. 17. Rot. dec. 198. nu. 2. in fin. par. 3. rec. Secunda verò pars cessat, ex quo ad probationem styli minimè requiritur, quod in contradictorio judicio canonizatum extiterit, prout advertunt Paris. de resignat. lib. 3. dicta qu. 6. nu. 28. Cochier. ad reg. 48. de consens. n. 68. Rot. in recent. par. 18. decis. 106. n. 13. Et demum tamquam insubsistens collabescit tertia, quia Doctores non requirunt specialem unionis derogationem, sed firman sat superque esse ad evitandam gratiæ subreptionem quod Summo Pontifici etiam implicitè, virtualiter, & in genere innotescat agi de Beneficio unito, ut individualibus auctoritatibus fuit superius firmatum in §. Neque obstat.

Accedente præsertim corroborativè ad eundem stylum duplici animadversione; Altera videlicet, quod Papa providens per obitum Vicarias generaliter reservatas, tunc noscens Abbatis nominationem necessariam esse tam in supplicatione, quàm in literis expressam de illa mentionem facit, imò supplicationi intulatur pro nominato, ut quo ad utrumque signanter patet ex provisione per Paulum reportata; Unde cū in collationibus ex capite resignationis nullibi nominatio hujusmodi exprimat, hæc utique styli difformitas patenter ostendit eatenus illam in resignatis reticere, quatenus in iis mentio illius necessaria non est.

25 Altera verò desumpta ex discretiva forma, quæ utitur Sedes Apostolica in resignationibus Beneficiorum jurispatronatus Laicorum; Quippe quia in hoc casu de stylo tam in supplicatione ab Officialibus Datarie, quàm in literis ab Offi-

cialibus Cancellariæ clausula de consensu modernorum Patronorum apponitur, ut testantur Paris. de resignat. lib. 2. quæst. 4. nu. 28. Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gloss. 52. n. 54. in fin. Vivian. de jurepatr. lib. 5. cap. 5. num. 159. quapropter cū in provisionibus Vicariarum resignatarum clausula de consensu Abbatis ab Officialibus prædictis minimè desideretur, alia diversitatis hujusce assignabilis ratio non est, quàm quod Beneficia jurispatronatus Laicorum sub nulla reservatione comprehendantur juxta Gloss. in cap. 2. verb. collatio de præbend. in 6. ibique Passerin. nu. 11. & Barbosa. nu. 12. Amayden de Stylo Datarie lib. 1. cap. 15. §. 15. num. 95. vers. & propterea Rota coram Seraphin. decis. 1263. nu. 2. & in recent. par. 4. tom. 3. decis. 630. num. 21. & seqq. Nec appositio manus Papæ in illis inducat affectionem, ut firmat Rota coram Penia decis. 627. nu. 9. Ideoque debeat perneceesse consensus Patroni Laici intervenire, cujus manus ex affectione hujusmodi non ligantur; Quodque è contra Vicariæ uti ad nominationem personæ Ecclesiasticæ cū manuum Papæ appositionibus afficiantur, Abbatis nominationem non requirant, quia ob specialem reservationem inductam ab eadem manus appositione, dictæ personæ Ecclesiasticæ inhibetur, nè ullo modo possit pro ea vice se ingerere, juxta superius firmata, quod sanè argumentum sæpeditum stylum rationabilem omnino, juri- que adhæsivum convincit, atque uti ex formularum diversitate resultans dubium non est, quin plurimum attendi soleat ex notatis per Rot. coram Duno. junior. decis. 632. nu. 11. in rec. par. 18. decis. 599. nu. 9. & in Corduben. Beneficiorum 18. Februarii 1704. §. Non refragante in fin. cor. Reverendiss. D. meo Decano.

Et ita utraque &c.

C A N O N X I V.

PIUS QUINTUS *Constit. LV. §. 1. Bull. Rom. Tom. 2.*

Ann. 1568.

Sanctissimus in Christo Pater: *Et infra*. Cupiens pauperibus Clericis, & aliis benemeritis Personis de Beneficiis Ecclesiasticis providere, omnia, & singula Beneficia Ecclesiastica, cum Cura, & sine Cura, sæcularia, & quorumvis ordinum Regularia, qualitercumque qualificata, & ubilibet existentia, Sede Episcopali, Archiepiscopali, Patriarchali, & Primitiali quorumcumque Ecclesiarum Cathedralium, etiam Metropolitanarum, Patriarchalium, ac Primitialium pro tempore Pastoribus destitutarum vacante, quomodolibet vacantia, tam in prædictis, quàm aliis Ecclesiis, nec non Civitatibus, et Diocesis quibuscumque, ad eorundem Episcoporum, Archiepiscoporum, Patriarcharum, & Primatum collationem, provisionem, præsentationem, electionem, seu quamvis aliam dispositionem quomodolibet pertinentia, dispositioni suæ reservavit.

C A N O N X V.

CLEMENS XI. *Regula secunda Cancellarie.*

Ann. 1700.

Item reservavit generaliter omnes Ecclesias Patriarchales, Primitiales, Archiepiscopales, Episcopales, nec non omnia Monasteria virorum, valorem annum ducentorum florenorum auri communi æstimatione excedentia, nunc quomodocumque vacantia, et imposterum vacatura. Et voluit, quod excessus hujusmodi in literis exprimat. Ac etiam reservavit Dignitates, & Beneficia omnia ad collationem, præsentationem, electionem, & quamcumque aliam dispositionem Patriarcharum, Primatum, Archiepiscoporum, & Episcoporum, nec non Abbatum, ac aliorum quorumcum-

rumcumque Collatorum, & Collatricum Sæcularium, & Regularium quomodolibet (non tamen ad collationem, cum alio, vel aliis, aut etiam ad alterius præsentationem, vel electionem pertinentia) quæ post illorum obitum, aut Ecclesiarum, seu Monasteriorum, vel aliarum Dignitatum suarum dimissionem, seu amissionem, vel privationem, seu translationem, vel aliàs quomodocumque vacaverint, usque ad provisionem successorum, ad easdem Ecclesias, aut Monasteria, vel Dignitates, Apostolica auctoritate faciendam, et adeptam ab eisdem successoribus, pacificam illorum possessionem, quomodocumque vacaverint, et vacabunt in futurum.

COMMENTARIUM.

EX his Canonibus deducitur hæc conclusio.

BENEFICIA VACANTIA, SEDE EPISCOPALI VACANTE, ET SPECTANTIA AD ABSOLUTAM COLLATIONEM, PRÆSENTATIONEM, AUT QUACUMQUE ALIAM PROVISIONEM EPISCOPI, SUNT SEDI APOSTOLICÆ RESERVATA, SECUS SI SINT AD COLLATIONEM CUM ALIO, VEL ALIIS, AUT ETIAM AD ALTERIUS PRÆSENTATIONEM, VEL ELECTIONEM. — Quam conclusionem probant etiam *Fagnan. in cap. Illa Nè Sede vacante nu. 9. ibique Barbof. nu. 2. Cherubin. hic Garz. de Benef. par. 5. cap. 7. nu. 52. Corrad. in prax. Benef. lib. 3. cap. 6. num. 73. & seq. Rota in Segobien Canonicatus 11. Aprilis 1704. S. Quæ quidem coram Eminentissimo Scotto, & in Abulen. Capellania 26. Januarii 1715. S. Reservatio coram eodem, & 28. Junii 1715. S. Multoque minùs coram R.P.D. Ansaldo, & 5. Maji 1717. S. Justificatio coram R.P.D. Herrera, & in Calceaten. Canonicatus 1. Julii 1718. S. Etenim coram R. P. D. Rovault. de Gamaches.*

1 Reservavit hic D. Pius omnia beneficia tam liberæ collationis, quàm jurispatronatus Episcopi, Sede Episcopali vacante, non solum, ut sic Sedes Apostolica haberet materiam providendi paupertati Clericorum, & remunerandi personas benemeritas, verum etiam, quia nè ipsa beneficia ob mortem Episcopi, ex defectu Collatoris, paterentur diutinam vacationem, in grave eorum præjudicium, cum illa conferri non possint à Capitulo, tum quia est ei prohibitum à Jure Canonico, Sede vacante, aliquid innovare, signanter in collatione beneficiorum, ad *Text. in cap. 2. nè Sede vacante, cap. quanto, & cap. ea noscitur de iis, que fiunt à Prælat. sine consensu Capituli.* Tum quia Capitulum per mortem Episcopi non succedit in Jurisdictione voluntaria, ad quam spectat collatio beneficiorum, ut tradunt *Joan. Andr. in cap. Quamquam de elect. in 6. Lotter. de re benef. lib. 1. qu. 2. n. 34. & lib. 2. qu. 2. n. 5. Rot. in Abulen. Cappellania 26. Januar. 1715. S. Proindeque cor. Eminentiss. Scotto, & aliæ Auctoritates relatæ Par. V. Can. III. Cas. unic. num. 1.*

2 Consimilis huic reservationi est illa Regulæ secundæ, quam, morem Antecessorum suorum prosequendo, renovavit Dominus Noster CLEMENS XI. initio sui Pontificatus; per eam enim ultrà reservationem omnium Ecclesiarum Patriarchalium, Primatialium, Archiepiscopalium, Episcopalium, & omnium Monasteriorum Virorum valorem annum 200. florenorum auri, communi æstimatione excedentium, reservantur etiam hujusmodi beneficia liberæ collationis, vel jurispatronatus Episcopi, Sede Episcopali Pastore viduata; exceptis beneficiis simultaneæ collationis, vel simultaneæ præsentationis

tionis cum alio, vel aliis, ista siquidem sub hac Regula non comprehenduntur, sed relinquuntur collationi illius, cum quo Episcopus defunctus habebat simultaneam collationem, vel provisioni Capituli, ad præsentationem illius, cum quo habebat simultaneam jurispræsentandi; dum Capitulum, Episcopatu vacante, quamvis beneficia liberæ collationis conferre non possit, valet tamen conferre beneficia patronalia, seu jurispatronatus alterius personæ distinctæ ab Episcopo, ut firmavi dicto *Cas. unic. ubi supra n. 2. & 5.* ea ratione, quia Pontifex per hanc Regulam non intendit ullum præjudicium inferre aliis Collatoribus, aut aliis Patronis.

Quo ad hanc conclusionem sequentes examinantur Casus.

ARGUMENTUM.

Beneficia Jurispatronatus competentis Episcopo ratione sanguinis, seu familiæ, vacantia, Sede Episcopali vacante, an sint reservata. Et incidenter an Abbatia electivæ comprehendantur sub Regula secunda Cancellariæ.

SUMMARIUM.

- 1 Beneficia patronalia Episcopi, Sede Episcopali vacante, sunt reservata.
- 2 Vacat Ecclesia Episcopalis, per absolutionem Episcopi, à vinculo suæ Ecclesiæ, in Concistorio factam.
- 3 Beneficia Patronalia Episcopi non ratione Episcopatus, sed ratione propriæ personæ, seu sanguinis, & familiæ, vacantia, Sede Episcopali vacante, non sunt Sedi Apostolicæ reservata; Et quare; Vide n. 4.
- 5 Abbatia quantumvis electivæ cadit sub Regula secunda Cancellariæ, & num. 24. Amplia, ut n. 31.
- 6 Monasteria Regularia de jure sunt electivæ; & n. 10.
- 7 Appellatione quorumcumque beneficiorum veniunt Monasteria de sui naturæ electivæ.
- 8 Beneficia, & Monasteria electivæ, an comprehendantur sub generalibus Constitutionibus.
- 9 Electio non includitur sub verbis collationis, provisionis, præsentationis, & dispositionis.
- 11 Enumerantur beneficia, quæ reservantur per extravagantem, Ad Regimen.
- 12 Regula secunda Cancellariæ edita fuit ampliative ad extravagantem, Ad regimen.
- 13 Beneficia, & Monasteria Jurispatronatus an, & quando comprehendantur sub Regulis Cancellariæ.
- 14 Ecclesiæ Patriarchales, Archiepiscopales, & Episcopales ante Regulæ secundæ editionem erant pro majori earum parte electivæ.
- 15 Jus eligendi sibi Prælatum, sive in seculari, sive regulari Ecclesiâ, promanavit ex indulgentia Pape.
- 16 Jurisdictio Prælatorum Regularium in subditos non derivat ex vi votorum, sed à Summo Pontifice.
- 17 Referuntur causæ, ex quibus originem habuit Regula secunda, & num. 18.
- 19 Quis fuit Auctor Regulæ secundæ, vide ibi?
- 20 Episcopatus, & Abbatia in Germania ex vi concordatorum sunt beneficia electivæ.
- 21 Rex Hispaniarum habet jus præsentandi, & nominandi ad quascumque Ecclesias, & Monasteria sui Regni. Et n. 28.
- 22 Rex Galliarum habet jus nominandi, & præsentandi ad quamplures Ecclesias, & Monasteria, & n. 28.
- 23 Restitutio juris supponit illius antecedentem ablationem.
- 24 Reservatio quid sit? Vide ibi.
- 25 Electiones ex stylo Datariæ, & Cancellariæ non approbantur, neque confirmantur, nisi in tribus casibus.
- 26 Regulam secundam comprehendere Abbatias electivas probatur ex observantia; & n. 27.
- 28 Abbatia in Italia sunt triennales, & manuales.
- 29 Rex Portugallia habet jus supplicandi.
- 30 In Letaringia, Episcopatus, & Abbatia electivæ comprehenduntur sub Regula secunda, cum careat concordatis, Privilegio, & consuetudine.
- 32 Concordata Germania per viam extensionis locum habent in Diocesi Mathen.

CASUS

C A S U S I.

Competebat cuidam Episcopo ratione Sanguinis, & Familiæ juspatronatus cujusdam beneficii existentis in propria Diocesi; in cujus provisione procedebat ad formam superius traditam *Par. II. Can. I. & II. Cas. XV. num. 9. & Can. IV. V. VI. VII. VIII. Cas. IV.* Vacavit hujusmodi beneficium eodem tempore, quo idem Episcopus fuit absolutus in Concistorio à vinculo propriæ Diocesis, & translatus ad Diocesim B. Hinc quidam Clericus illud impetravit à Sede Apostolica tamquam vacans Sede Episcopali vacante; quæritur an hæc impetratio sustineatur?

- 1 Facit pro validitate impetrationis, præcedentium Canonum dispositio; isti siquidem, ut in *Commentario* vidimus, reservant beneficia jurispatronatus Episcopi vacantia Sede Episcopali vacante; Quod autem præsens beneficium vacaverit Sede Episcopali vacante, non videtur ambigendum, dum vacavit, tempore quo Episcopus fuit absolutus in Concistorio à vinculo suæ Ecclesiæ, & translatus ad Ecclesiam B, per quam absolutio nem, & translationem, ipsum defuisse suæ Ecclesiæ esse Antistitem, & hæc vacasse, est Doctorum cõmunis opinio, quæ hodie non habet contradictionem, stante resolutione Sacræ Congregationis Concilii confirmata per Breve sa. me. Urbani VIII., per quam sancitum fuit Ecclesiam, à qua volens transfertur, seu quam dimisit Episcopus, vacare ab eo tempore, quo idem Episcopus ab illius vinculo absolvitur in Concistorio Sanctitatis suæ, etiam ante expeditionem Literarum Apostolicarum, vel adeptam possessionem secundæ Ecclesiæ, ut sunt verba ejusdem resolutionis, & tradunt *Fagnan. in cap. quanto n. 71. & seqq. de translat. Episcop. Solorzan. de jur. Indiar. lib. 3. cap. 13. num. 80. & seqq. Gratian. discept. 296. n. 15. & seq. Corrad. in prax. benef. lib. 3. cap. 6. num. 66. in fin. Barbof. de jur. Eccles. univ. cap. 19. num. 37. Rot. decis. 475. n. 5. & seq. par. I. rec., & in Segobien. Canonizatus II. Aprilis 1704. S. Nullitas, coram Eminentissimo Scotto.*
- 2
- 3

Sed hoc non obstante censeo supra di-

ctam impetrationem esse nullam; distinguendum est enim inter beneficia jurispatronatus Episcopo competentis ratione Episcopatus, seu dignitatis Episcopalis, & Beneficia jurispatronatus spectantis ad Episcopum ratione sanguinis, & familiæ, seu ex eo, quod ipse sit de familia contemplata à Fundatore in jurispatronatus reservatione. *Canones* isti reservant beneficia jurispatronatus Episcopo competentis ratione Episcopatus vacantia, Sede Episcopali vacante, ut expressè ibi legitur, non verò reservant ea beneficia Jurispatronatus, quod competit Episcopo ratione sanguinis, seu familiæ; ista siquidem vacantia Sede Episcopali, quocumque modo vacante, sive per obitum, sive per renuntiationem, sive per translationem Episcopi sunt conferenda per Capitulum ad præsentationem Episcopi, si iste Episcopatum renunciet, aut ad aliam Ecclesiam transferatur, vel ad præsentationem alterius de familia à Fundatore substituti, si Episcopus moriatur, cum Capitulum, Episcopo civiliter, vel naturaliter defuncto, succedat in ejus jurisdictione necessaria, cujus est Collatio facienda favore certæ Personæ ad nominationem, seu præsentationem alterius, ut latè probavimus superius *Par. V. Can. III. Cas. univ. n. 2.* Ratio est, quia in hoc casu Præsentatio non est fructus Episcopatus, seu Episcopus non præsentat ad dictum beneficium, ut Episcopus, sed ut Persona privata à Fundatore contemplata in jurispatronatus reservatione, adeo ut beneficium dicatur esse jurispatronatus alterius Personæ distinctæ à Persona Episcopi, & consequenter reservationi horum Canonum minimè obnoxium, imò ab eis expressè præservatum, ut legitur, ibi = *Non tamen ad collationem cum alio, vel aliis, aut etiam ad alterius præsentationem, vel electionem pertinentia.* =

Ad materiam, & ornatum hujus Canonis XV. subjicio hic quæstionem illam satis celebrem, & agitatam, videlicet an Abbatia electiva cadat sub ejusdem Canonis dispositione; cujus resolutionem desume ex sequenti decisione S. Rotæ, ubi similis articulus disputatus fuit.

Rñio

Rmo P. D. MOLINES DECANO.

Virdunen. Abbatia.

Luna 3. Aprilis 1702.

Quamvis geminae in hac Causa prodierint Decisiones, alia sub die 26. Junii 1699. Altera verò 2. Julii 1701, luculenter firmantes dandam non esse confirmationem P. Gabrieli Maillet electo ad Abbatiam S. Michaelis Virdunen., sed potius illius dispositionem spectare ad Sanctam Sedem Apostolicam; Nihilominus cum ageretur de gravi, & exemplari articulo, postremaque Decisio emanaverit, Dataria Apostolica tantum informant, & ceteroquin in ultimo Memoriali porrecto pro nova Audientia nonnulla proposita fuerint in facto, & in jure, plenè forsan, ut par erat non discussa, faciles fuerunt Domini in impartienda licentia, captam resolutionem iterum impugnandi. Verum tertia hæc disputatio nihil profuit succumbenti, è converso magnoperè juvit Datariam Apostolicam, cum ejus juribus hodie magis elucidatis, citra ullam fluctuationem Domini in Decisis persistendum esse autumarunt.

5 Planum quippe, & propemodum evidens hodie visum fuit controversam Abbatiam quantumvis electivam cadere sub regula secunda Cancellariae, reservantis ad Sedis Apostolicæ dispositionem omnia virorum Monasteria, in qua unica inspectione restrictus fuit hujusce contentionis modus, & quidem ex quatuor probationum fontibus; Et primò ex proprietate, & generalitate verborum, atque ex contextuali reservatione majorum Ecclesiarum; Secundò ex causis, & rationibus, ob quas generaliter omnes dictæ reservationes originem, & progressum habuerunt; Tertiò ex declarationibus emissis à Summis Pontificibus, & Juris Consultis ipsam interpretantibus; Et demùm ex subsecuta observantia, quibus sanè mediis juris Canonici, & Cæsarei Conditores regulariter utendum esse docuerunt in indagando quid in legibus, sanctionibus Pontificiis, aliisque Principum Constitutionibus contineatur, ut de primo medio est *Text. in cap. quia circa*

22. de privileg., de secundo l. scire ff. de legibus; de tertio, & de quarto l. 36. ff. de legibus, & senat. conf. & l. 22. ff. eodem tit. & passim juris nostri Interpretes.

6 Et sanè juxta præscriptam methodum, initium sumendo à verbis, simplex, & nuda Monasteriorum reservatio, satis est ad evincendam comprehensionem electivorum, cum de jure Monasteria Regularia sint electiva Canon. Abbatem in Monasterio 4. 18. quest. 2. & Canon. quam sit 5. ibidem cap. 1. & cap. officii tui 38. cap. cum in magistrum 49. de elect. Murg. ad Constit. Benedictin. constit. 6. & 12. Alex. IV. n. 45 2. cum seqq. Matta de caus. Concistor. sect. 19. §. 3. n. 60. Thomasin. de re benefic. part. 1. lib. 3. cap. 32. n. 6. vers. hæc privilegii certi auctoritas, ubi quod facultas eligendi Abbatem in Monachis est veluti quædam agnata libertas, & juris communis lex, & dixit Rota dec. 296. n. 5. coram Coccino, & dec. 65. n. 5. & 9. par. 1. & dec. 319. n. 23. par. 16.

Quantò magis ergo idipsum exploratum efficitur advertendo, quod expressioni Monasteriorum addita fuerit dictio *omnis*, cujus universalitas amplectens totum id, de quo prædicatur subjectum, cui adjicitur, ostendit manifestè regulæ conditores sub illa comprehendere voluisse cujuscumque speciei Monasteria tam actu electiva, quàm non, ut omissis generalibus congestis in præteritis Decisionibus, quæque ipsis citatis reassumuntur in Ferrariensis seu Imolen. Bonorum 2. Decembris 1699. §. *Insubstans*, coram Me, ita in specie dictionis *omnium* appositæ in regulis Cancellariæ tradunt Salern. conf. 2. n. 77. lib. 1. Gonzal. ad regul. 8. gloss. 6. n. 20. & 7 seqq. Et quod appellatione similium generalium verborum quorumcumque Beneficiorum veniant Monasteria de sui natura electiva respondit Rota decis. 189. n. 1. & seqq. par. 2. divers., quam sequuntur Germon. de indult. §. *Ac beneficia* n. 24.

8 Ut hinc propterea nihil officiat oppositio, in qua Scribentes contra Datariam tenaciter insistebant, quod scilicet Beneficia, & Monasteria electiva, utpotè speciali nota digna sub generalibus Constitutionibus non comprehendantur, nisi de illis specialis fiat mentio ex cap. cum in illis 16. §. *Illis verò de præbend. & dignit. in 6. & ex Clementina prima eod. tit. edita,*

ta, ut ibi ait *Gloss.* in efformatione casus ad antedictæ Decretalis declarationem, & ampliationem.

Siquidem hypothesis Regulæ secundæ longè differens est à casu, de quo loquuntur expositæ Decretales, nam ibi in Papæ mandato de providendo expressæ fuerunt Dignitates, Personatus, aut Beneficia, quorum nomine juxta illorum regularem naturam veniunt illæ, quibus aliquis præficitur per collationem, & non electionem, ut notat *Gloss.* in dicto cap. cum in illis, vers. nota ibi illis verò; Rursus ibi Pontifex expressis verbis designavit naturam Beneficiorum providendorum; Illa nempe, quæ spectabant ad collationem, provisionem, præsentationem, vel dispositionem Episcopi Pictaviensis.

9 Unde cum electio non includatur sub verbis collationis, provisionis, præsentationis, & dispositionis ob differentiam, quæ intercedit inter hosce providendi modos, nec alioquin Papa gravare voluit, nisi Episcopum Pictaviensem in Gratia nominatum; Jure merito rescriptum fuit sub dicto mandato non contineri Beneficia electiva spectantia non ad unius tantum, sed ad Collegialem plurium electionem, sicuti enim Papa expressè designavit alios modos providendi, ita expressisset hunc specialem electionis, quatenus illum sub mandato providendi includere voluisset, ut egregiè docuit *Gloss.* in sepe dicto cap. cum in illis in efformatione casus, ibi = Quia Papa non intendit per meam Gratiam gravare, nisi solum Episcopum Pictaviensem; & in verbo electionem, ibi = Electio igitur non includitur sub verbo provisionis, vel dispositionis, cum inter ista tria adsit differentia = & colligitur etiam ex dicta *Clement. prima*, ibi = Cum in concessione Gratia) superius narratæ, quæ certos, modos, habebat expressos, ut subjungit *Glos.*) Nullam de electione fecerimus mentionem = & explicant melius *Franch.* ad cap. cum in illis, verb. electionem, *Passerin.* ibidem sub num. 26. *Abb. conf.* 38, col. 3. sub n. 2. vers. 4. posset attentari lib. 2.

Reservatio autem contenta in Regula
10 secunda non exprimit Beneficia, vel Dignitates juxta suam propriam naturam ad unius tantum dispositionem, & nominationem spectantia, sed ad Monasteria,
Pars VI.

quæ ut probatum est juxta Sacrorum Canonum, Conciliorum, & Regularium Constitutionum dispositionem sunt electiva, ideoque cum hujusmodi qualitas electiva insit de jure in Monasteriis, satis erat illa in regula simpliciter expressisse ad denotandum eorum nomine comprehensa fuisse electiva, citra specialem hujusce qualitatibus mentionem, per ea, quæ docuit *Bald.* in cap. ad ordinem de rescript. *Cassador. dec.* 12. de præbend. n. 7. & seqq. cum aliis in *Tirasonen. Prioratus* 11. *Martii* 1689. §. His firmatis, & §. fin. coram *clar. mem. Cardinali Caccia*; Rursus in Regula secunda non exprimuntur certi modi providendi Monasteria, sed generaliter absque ulla restrictione reservantur Monasteria, & quidem cum dictione universalis omnia, in quibus terminis etiam modus electionis, & quicumque alius comprehenditur, ut tenet *Gloss.* in dicta *Clement. prima* §. 1. in verbo quamvis in fin. de præbend. *Card.* ibi in 5. quæst. *Gemin.* in §. Illis col. 2. in fin. vers. quid sit in literis, & distinguendo *Silva de Benefic. par.* 3. quæst. 11. n. 87. & seqq. *Aneas de Falcon. de reservat.* in 3. quæst. n. 21. inter tractat. magn. tom. 15. par. 1. fol. 252., & pleno calamo contrariis rejectis tuctur *Fagnan.* in cap. nullus de election. à num. 18. usque ad 29.

Consimili responsione obtunditur altera oppositio fundata in *Extravag. ad Romani*, & ad regimen de præben. & dignit. sub obtentu, quod inibi Pontifices Benedictus XII. & Paulus II. volentes inter Beneficia reservata comprehendere electiva, expressam de illis fecerint mentionem. Enim verò in *Extravag. ad Romani*, recensita solummodò noscuntur Beneficia secularia, & cujusvis Ordinis Regularia, nulla facta expressione Monasteriorum; unde cum Beneficia Regularia provideantur etiam per collationem ad evitandam quæstionem, an sub indefinita illorum mentione, comprehenderentur electiva, benè factum est, illa, verbis expressis reservare, quæ difficultas cadere planè non poterat, si facta esset mentio Monasteriorum, utpote de sui natura electivorum, & præsertim quatenus expressa fuissent cum dictione universalis omnia, prout nominata leguntur in *regul.* 2. ex supra firmatis.

Qq

In

In *extravaganti* verò ad regimen, plurimae res Beneficiorum species ad sui liberam dispositionem reservavit Benedictus XII., & primò omnes Ecclesias Patriarchales, Archiepiscopales, & Episcopales; Secundò Monasteria, & quoad hæc nullam adjecit mentionem qualitatis electivæ; Tertiò Prioratus, Dignitates, Personatus, & Officia, necnon Canonicatus, Præbendas, & Ecclesias, minusque in his ullam fecit mentionem de electivis; Quartò demum reservavit cætera Beneficia Ecclesiastica cum Cura, vel sine Cura, secularia quæcumque, & qualiacumque fuerint, & in his addita fuit clausula electiva, ibi: *Etiam si ad illa Persona consueverint, seu debuerint per electionem, seu quemvis alium modum assumi*; quæ verba referuntur ad præcedentem quartam reservationem, cui immediatè adjiciuntur Beneficiorum scilicet secularium, & Regularium, in quibus cadere poterat quæstio, an Beneficiorum appellatione veniant electiva, non autem ad primam reservationem Episcopatum, & Monasteriorum, quorum respectu, nec qualitas electiva fuit expressa, neque talis expressio necessaria erat; dum eo ipso, quod reservabantur Episcopatus, & Monasteria, in quandam necessariam consequentiam intelligebatur expressa qualitas electiva, utpote de jure in utroque harum Dignitatum genere insita ex supra deductis, quibus additur *Germon. de indult. §. Ac beneficia n. 22.*

Ea quoque non omissa optima ponderatione, quod Regula secunda edita fuit ampliativè ad expensam *Extravagantem ad Regimen*, nam ubi ista restricta fuerat ad Episcopatus, & Monasteria apud Sedem vacantia, illa extendit, & ampliavit reservationes ad vacationes etiam extra Curiam sequutas, ut deprehenditur ex lectura, & observant *Azor. instit. par. 2. lib. 6. cap. 32. quæst. 10. Mandos. ad hanc regul. secundam quæst. prima num. 3. in fin. Gonzal. ibidem §. 1. vers. cæpit autem, Passerin. de elect. cap. 33. n. 70. Castropal. oper. moral. tom. 2. tract. 13. punct. 18. n. 2.* Quemadmodum igitur Extravagans prædicta loquitur de electivis, de iisdem quoque loquutam regulam interpretativè concludendum videtur, juxta naturam dispositionis declaratæ, & extensæ, quæ est, ut includat omnes qualitates actus

declarati, & ampliati, ut post *Bald. in l. cum Testamento num. 5. vers. item nota, C. de Testam. manum. dixit Rota decis. 502. n. 15. par. 1. & decis. 293. n. 18. par. 12. & dec. 159. n. 13. par. 15. & in Ferrarien. seu Imolen. Bonorum 2. Decembris 1699. §. Tum quia, coram Me, ac in specie ponderavit Marefcott. var. resol. lib. 2. cap. 94. n. 61. in fin. & n. 62.*

Minusque urget alterum objectum, quod sicuti generalis reservatio omnium Monasteriorum, non comprehendit Monasteria jurispatronatus, ita mirum videri non debeat, si non comprehendat electiva; Quoniam vera non est generalis propositio, quod Beneficia jurispatronatus, non subiaceant regulis Cancellariæ, dum Doctores in hac re procedunt cum distinctione inter jurispatronatus competentia ex jure speciali, puta privilegio, sive ex consuetudine, & altera competentia de jure communi, atque ut nostri dicunt de justitia, ratione dotationis, vel foundationis, conveniendo quod primæ speciei jurispatronatus veniant sub regulis Cancellariæ, secus verò altera secundæ speciei, ut distinguendo tradit *Card. de Luc. de jurepatr. discurs. 65. n. 20. cum seqq.*, ubi congeruntur omnes concordantes; nulla autem currit paritas inter Beneficia jurispatronatus ex fundatione, vel dotatione, & Beneficia electiva; Illa enim Papa eximit à quibuscumque reservationibus, etiam in corpore juris clausis, nè pii Fideles à dotatione Ecclesiarum retrahantur, ut ex *Gloss. in cap. 2. verb. collatio de præbend. in 6. tenent communiter Adden. ad Buratt. decis. 369. n. 12. Rota coram Coccin. dec. 1343. n. 3. & seqq. cum aliis concordant. relatis in Romana Clericatus S. Laurentii in Damaso 30. Martii 1698. §. Immo, coram me, Quamobrem mirum non est, quod non veniant sub generali reservatione omnium Monasteriorum, cum alias dictiones universales semper præservent casum ab alia legè exceptum, *Thabor. axiom. jur. lib. 3. cap. 22. vers. declara hanc regulam*; Neque lex generalis corrigit præcedentem habentem specialem rationem, ut latè exornat *Fagnan. in cap. cum esses de Testam. n. 38. cum seqq. Rota coram Bich. dec. 229. n. 21.* Et contra verò nulla lex adduci potest eximens à reservationibus Beneficia electiva,*

ctiva, dum superius expensæ Decretales in oppositum allegatæ loquuntur in aliis terminis, ut abundè explicatum fuit; Quapropter non est cur censerì debeant exclusa à regula secunda generaliter præservante omnia, & quæcumque Monasteria; Immò procedentes cum recitata communi DD. opinione, quod Beneficia Patronalia ex privilegio cadant sub regulis Cancellariæ, utique cadere quoque debent Monasteria electiva, cùm potestas eligendi Regularibus concessa promanaverit ex pura gratia, & liberalitate Summi Pontificis, ut firmat secunda hujus Causæ Decisio, & latius infra opportuniore loco comprobabitur.

Ex quibus clariùs, quàm ut dici valeat
14 fundata remanet prima pars prioris assumpti, quod nempe attentæ simplici Monasteriorum, & quidem omnium reservatione, ambigi nequeat quin Monasteria electiva cadant sub regula secunda quantumvis de illis expressa non sit facta mentio, sed manifestius id suadet contextuallis reservatio Ecclesiarum Patriarchalium, Archiepiscopalium, & Episcopalium hujusmodi, quippe Ecclesiæ tametsi ante regulæ secundæ editionem essent pro majori earum parte electivæ, electione ad Capitulum, & Clerum spectante, ut latè firmant Decisiones, quæ revidentur, & præter ibi allegatos latè differit *P. Thomassin. par. 2. lib. 2. cap. 3. Van. exper. par. 1. tit. 15. cap. 2.* Nihilominùs illarum reservatio facta legitur absque ulla distinctione inter electivas, & collativas. Per hoc tamen nullus Doctor dixit, aut auferit dicere, quod sub dicta generali dispositione non venirent Ecclesiæ Cathedralis electivæ sub obtentu, quod de illis expressa mentio facta non fuerit, ideoque sinè ullo pariter recto fundamento contenditur sub generali Monasteriorum nomine non cadere Monasteria electiva, dum Ecclesiæ prædictæ, & Monasteria noscantur reservata sub una, & eadem determinatione, ac verborum contextu citra ullam distinctionem, ubi enim lex generaliter loquitur, & non distinguit, neque nos distinguere debemus *cap. quia circa 22. de privileg.* ubi Cœlestinus III. Archiepiscopo Londinensi respondit si indultum fuerit per verba indefinita conceptum, dum nihil excipitur de eo, quod

Pars VI.

indulgens excipere poterat, plenissimam interpretationem faciendam esse, neque debere unam, eandemque substantiam diverso jure censerì, & concordat *Text. juris Casarei in l. non distinguemus ff. de recept. arbitr. & l. 2. §. Conveniri ff. de judic.* Accedente etiam illo altero famigerato juris axiomate, quod una, eademque determinatio plura respiciens determinabilia, non debet diversimodè interpretari quoad unum, ac alterum determinabile, quando præcipuè eadem militat determinationis ratio ad *Text. in l. nam hoc jure ff. de vulgar. & pupillar. Rot. dec. 129. n. 10. par. 8. & dec. 282. n. 12. coram Card. Celso.*

Non subsistente, quod ista parificatio non currat inter Capitula, & Monasteria, ex quo Cathedralis Ecclesiæ ortæ sunt cum ea qualitate, ut Episcoporum Electio spectaret ad Summum Pontificem tametsi postea ex Sedis Apostolicæ Benignitate tale jus ad Capitulum transiverit; Facultas verò eligendi sibi proprium Abbatem fuerit ingenita, adoleveritque cum ipsis Regularium Institutis, ideoque Papa magis læsisset jura Monasteriorum, quàm Capitularium per suppressionem tituli Electivi.

Placuit siquidem responsio, qua ejus
15 modi objectum explosum fuerat in secunda hujus Causæ Decisione *§. Quandoquidem*, nimirum quod jus eligendi sibi Prælatum, sive in seculari, sive regulari Ecclesia promanavit ab Indulgentia Papæ, & forsan hujusmodi Privilegium obtinuerunt Regulares prima vice à Pelagio Primo post medium sexti Seculi, ut habetur ex Epistola ab eodem Pontifice directæ Melito Subdiacono registrata in dicto Canon. *Abbatem il. 4. 18. quest. 2.*, idemque concessit S. Grégorius in *Canon. sequenti, quam sit necessarium eadem quest. 12.* Et quoad Ecclesias seculares probat *Fagnan. in cap. nullus num. 13. de elect.* Et signanter Superiores Religionum totam eorum jurisdictionem à Pontifice recognoscunt, *Sanchez ad præceptum Decalog. lib. 5. cap. 1. num. 20.*, ubi
16 quod jurisdictio Prælatorum Regularium in subditos non consurgit ex vi, & natura votorum, sed derivatur à Summo Pontifice Religionem approbante, qui propterea Generalis Generalissimus omnium

Qq 2 Reli-

Religionum denominatur, ut notavit Murg. ad *Constit. Benedict. Constit. 6. Alex. IV. n. 148.*, quibus consequens est, ut Monasteria dici nequeant habere jus Electivum ex propria natura essentialiter diversum ab illo quo Ecclesiæ Cathedralis primitus fruebantur, sed unum, & idem est ab unico fonte Pontificiæ auctoritatis derivatum, & ab ipso Papa quandocumque, veluti suum reassumibile citra alicujus injuriam, *Gonzal. super regul. 8. §. 1. proæmial. n. 45. cum duobus seqq. & §. 6. num. 8. & 9. Lotter. de re Beneficiar. lib. 1. quæst. 26. num. 40. & lib. 2. quæst. 33. num. 3. Passerin. de elect. cap. 6. quæst. prima n. 16. juncto n. 20.*

Jam verò si ex hæcenus animadversis
17 verba, & contextus Regulæ secundæ clare evincunt comprehensionem Monasteriorum Electivorum, lucidissimè hoc ipsum pandunt rationes, ob quas Summi Pontifices illam ediderint; Duabus namque ex Causis originem reservationum processisse memoriæ traditum est, quarum primam præbuit necessitas excutiendi è manibus Laicorum Beneficia Ecclesiastica, sub pluribus quippe prætextibus Principes Laici Prælatos Ecclesiis Cathedralibus, & Abbatiis præficiebant, nulla prævia electione, vel si eligendi dabant licentiam eodem contextu Personam eligendam designabant, qui sanè abusus uniformi omnium Sacrorum Canonum Censuræ contrarius, inter alia quamplurima mala illud omnium pessimum publicæ Ecclesiasticorum Beneficiorum venalitatis progenit, adeout teste *Thomassin. de Benefic. cap. 39. n. 5. par. 2.* quidam laudatissimus Scriptor sub Pontificatu Alexandri II., & Gregorii VII. memoriæ proditum reliquerit, Aulam Imperatoriam veluti Emptorium fuisse, ubi Abbatia venales prostrarent, ibi = *Ut Abbatia publicè venales prostituantur in Palatio, nec quisquam tanti venales proponere queat, quin protinus Emptorem inveniat*; Et quoniam hujusmodi usurpationes notabile receperant incrementum sub Imperio Friderici Secundi, postquam in Romanam Ecclesiam cœpit palam insurgere, idcirco Gregorius IX. Canonicas in Imperio, & Sicilia Regno electiones cœpit suspendere, sibi que reservare, vacantibusque Sedibus, Episcopos, &

Abbates Romanæ Ecclesiæ fidos, & Friderici violentiis constanter adversos nominare, quas reservationes ad exemplum Gregorii facere continuaverunt alii successores, ut præssimis ferè verbis testatur *P. Christian. Lupus ad Canon. Concilior. tom. 3. dissert. 3. cap. 8. fol. 312. & cap. 9. fol. 223.*

Post excussam alias non finè gravissimis obicibus eligendi licentiam de Regum manibus, restitutæ fuerunt Capitulis, Monachisque electiones, & usque adhuc illarum usus ubique locorum forsitan vigeret, nisi successu temporis coinquinatus esset aliis modis magis damnablebus, utpotè procedentibus ex facto ipsorum eligentium, qui ambitus, & avaritiæ spiritu ducti penè omnes reddiderant electiones impacatas, vitiosas, nefariisque cupiditatibus maculatas: Ob hanc aliam propterea causam obstricti fuerunt Pontifex Bonifatius VIII., & Clemens V. potestatem eligendi ad se pertrahere, mediantibus reservationibus, adeout nonnulli Scriptores, quos refert, & sequitur *Franciscus Ramos del Manzano* clari nominis juris Consultus Hispanus in Memoriali ad Alexandrum VII. porrecto, circa provisiones Episcopatum tunc vacantium in Regno Lusitanie *propos. secundæ n. 3.*, crediderint Regulam secundam fuisse inchoatam à Bonifacio, & à Clemente editam. Veritas tamen magis explorata est, quod cum Clemens V. non
19 admodum frequenter usus sit hisce reservationibus, sed crebrius, & ampliori jure illas ad usum deduxerit illius successor Joannes XXII: Natione Gallus, ferè omnes conveniunt Scriptores, tam Historici, quàm legales, Auctorem Regulæ secundæ fuisse nominatum Papam Joannem evitandi causa dissentiones, & labem Simoniacam, quæ generaliter ferè omnes comitabantur electiones, & præ cæteris *Villanus in Histor. Florent. lib. 12. cap. 20.*, ubi refert, Joannem XXII. reservasse omnia Beneficia Collegiata Christianitatis, *e tutti gli voleva dar egli, dicendo il faceva per togliere le Simonie.* Ciaccon. in vita ejusdem Pontificis fol. 391. *Thomassin. de benef. tom. 2. lib. 2. cap. 40. num. 9.*, & ex nostris *Gomez in proæm. regul. quæst. 1. §. Redeamus, Bursatt. conf. 126. sub n. 18. Matta ad concordat. German. num. 35.*

num. 35. & quæst. 26. num. 36. Corrad. de dispensat. lib. 1. cap. 6. n. 46. & 47.

Ex qua Historica narratione cum edoceamur Principes Laicos manus iniecisse non solum in provisionibus Ecclesiarum Cathedralium, sed etiam Abbatialium, impediendo, seu directè, sive indirectè liberum Canoniarum electionum exercitium, quodque dissensiones, & discordiæ, pactaque illicita, quibus subinde restitutæ electiones ab intestinis ipsorum eligentium motibus, ac tractatibus conturbari, & coinquinari cœperint, æquè experiebantur in electionibus Prælatorum majorum, quam inferiorum, invincibile redditur, quod si ad obtruncandum duplicem hunc abusum deventum fuerit ad reservationes contentas in regula secunda, procul dubio in eadem fuisse comprehensas, nedum Ecclesias Patriarchales, Archiepiscopales, & Episcopales, verum etiam Monasteria electiva. Inverisimile quippe est, imò omni justitiæ dictamini repugnans, Pontifices excutere voluisse à manibus Principum Ecclesias Cathedralium tantum, quando Monasteria eidem subijcebantur infortunio, quodque arcere studuerint dissensiones, & jurgia, pestemque Simoniacam ab electionibus majorum, & non inferiorum Prælatorum, contra omnia rectæ rationis principia, dictantia, ut vitia, quæ generaliter ex una radice nascuntur, una lege universaliter tollantur *Can. si vis Christus. 1. quæst. 1. can. si quis per vetus 22. quæst. 2. leg. si libertam in fine C. de nuptiis Gloss. in cap. translato verbo, & quoties de constitut.* Concludendum propterea, quod ubi verba regulæ adeò clara non essent, qualia profectò superius ostendimus pro comprehensione Monasteriorum electivorum, adhuc tamen cum ratio, & causa motiva illa editionis esset communis, tam Ecclesiis Cathedralibus, quàm Monasteriis electivis utriusque dignitatis, speciem amplecti fatendum est, ex regula, de qua in dicto cap. translato de Constit. cap. præterea, & ibi gloss. de offic. de legat. leg. 2. ff. de jurisd. omnium judicum, & passim apud Doctores.

Magis in aperto ponitur hujusmodi veritas prosequendo historiam controversæ reservationis, brevissimè percurrendo ea, quæ acciderint, postquam

successores Joannis XXII. in eadem continuerunt; Non minus namque Principes, quàm Capitula, & Conventus Monastici adversus eandem reservationem obstrepere cœperunt, instando pro restitutione electionum, ac præcæteris Basileenses totos adhibuerunt conatus pro illis vindicandis, sed ab initio infelici exitu, non obstantibus namque eorum decretis Summi Pontifices regulas reservativas Episcopatum, & Abbatiarum, confirmarunt teste *Mandof. ad regul. 2. quæst. 12. n. 12. Cochier. ibidem n. 15. & 16. Bursatt. dicto cons. 126. num. 21. Germon. de Indult. Cardin. S. Ac Beneficia num. 8. & seqq. Ferosin. in cap. cum Ecclesia Sutrina quæst. 2. sub n. 11. de caus. possess. & propriet.* Sed post Concilium Basileense, nonnullis ex prædictis decretis rejectis, aliquibus verò receptis, ut refert *Aneas Sylv. epist. 371.*, deventum fuit inter Nicolaum, & Federicum II. Imperatorem, seu Nationem Germanicam ad Concordata, quorum vigore Germanis restitutæ fuerunt Episcopatum, & Abbatiarum electiones, mirabili quidem arcani Numinis providentiæ consilio, quippe quod cum in Germania electiones, & audaciùs fuerint, & diutiùs à Principibus oppugnata, ea ipsa nunc sit earum retinentissima, & una propemodum Christiani Orbis Provincia, in qua mediantibus ipsorum Principum Instantiis adhuc vigeant, sunt ferè verba doctissimi *Thomassin. de Benefic. par. 2. lib. 2. cap. 38. num. 10.*, ubi lato calamo differit de hisce Concordatis, & referunt etiam *Spondan. anno 1457. num. 5. & Raynald. eodem anno n. 47.* In aliis namque Regnis sublatis electionibus factæ fuerunt reservationes, sed successivè variis de causis indultum fuit Principibus jus, aut præsentandi, aut nominandi, quorum primum præsentandi habet Rex Catholicus ad quascumque Ecclesias, & Monasteria in Hispaniarum Regnis vigore Indulti Adriani VI., & aliorum Pontificum, ut referunt *Cortada dec. 7. num. 35.*, & magis latè in *decis. 253. à num. 17. ad num. 78. & dec. 257. num. 1. Solorzanus de jure Indiarum tom. 2. lib. 3. cap. 2. & 3. Pegas de competentis part. 1. cap. 8. Barbosa de offic. & potest. Episc. part. 1. tit. 1. cap. 3. n. 8. & à num. 29. ad num. 34. Rota apud Coccin. dec. 1023. n. 1.*

&c

& secundum nominandi obtinet in Belgio ex Indulto Sixti V., ut apud *Spad. conf. 134. n. 2. 3. cum sequent. lib. 1.*, similiter Rex Christianissimus consecutus est Privilegia nominandi à Leone X. pro Ducatu Britanniae, & pro Provincia Provinciae. Ab Alexandro VII. pro Tractu Menthensi, Tullensi, & Virdunensi. A Clemente IX. pro ditionibus Gallo Belgicis, & Comitatu Ruscinonis, & demum ab Innocentio XI. pro Comitatu Burgundiae, ut latè tradit *P. Thomassin. d. cap. 40. per tot., ubi n. 6.* optimè occurrit Spondano nomine Gallicani Cleri conquærenti ob rescissas Capitulorum, & Monachorum electiones prius mediantibus reservationibus, & postea nominationum concessionibus in favorem Regum.

Ex quibus duplex eruitur ponderatio efficaciter comprobans Monasteria electiva cadere sub reservatione Regulæ secundæ, quarum primam præstant Basileensium querelæ, decreta, atque subsecuta Concordata. Ad quid enim tanto strepitu Basileenses, Principum Germanorum auctoritate muniti, conquesti fuissent de ablatiis, & rescissis electionum juribus, ad Capitula, & Monachos spectant., si reservationes non amplecterentur Monasteria electiva, sed ea pauca, quæ Conventu carebant, quævè commendari solita erant, & quomodo subinde Monachi Germani obtinuerunt in vim Concordatorum pristinam libertatem eligendi, quatenus antecederet Regulæ secundæ reservationes illam non sustulissent? contra regulam, quod restitutio juris supponit illius antecedentem ablationem, sicuti privatio præsupponit habitum legem. *decem 117. ff. de verb. obligat. leg. remittit ff. de jur. jur. Everard. in topicis legalibus loc. 6. Rot. dec. 242. n. 4. & decis. 307. num. 1. part. 2. rec. & in Firmana jurisdictionis super reservatis 15. Aprilis 1701. §. Habere assertionem, coram Me.*

Indulta nominandi, & præsentandi Principibus concessa secundam excitant ponderationem, nihil enim magis omnibus exploratum est, quàm ut Causam dd. Indultorum tribuerint generales reservationes Ecclesiarum Cathedralium, & Monasteriorum, quas Pontifices ad sui favorem constituerant, adeout Pontifices in illis concedendis non tantum derogave-

rint SS. Canonum dispositioni Capitulis, Cathedralibus, & Monachis jus eligendi tribuentibus, quam regulis Cancellariæ generalem illorum continentibus reservationem, ut videre est ex tenore ipsorum indultorum, quæ per extensum refert *Doviat. in specimen. juris Gallici quest. 2. pag. 35. cum seqq., & apud Pinson. in tract. des regales, & in notis Summariis ad Regia Indulta.* Si igitur Pontifices concesserunt Principibus Laicis jus nominandi, & præsentandi ad Monasteria post factas sepe dictas reservationes, illis in forma speciali derogando, manifestum confurgit argumentum, sub illis fuisse comprehensa l. 1. §. Dejicitur ff. de vi, & vi armor. cap. fin. 3. quest. 3. *Alex. conf. 151. num. 2. lib. 6. Surd. conf. 160. n. 39.*

Ut hinc jure merito, tam Historici, quàm Juris Consulti Scribentes super origine, & intelligentia dictæ Regulæ secundæ Cancellariæ pro absoluto supponant, ac firment eam comprehendere Monasteria electiva, ut ex Histor. refert *Villanus loco supra citato, & P. Thomassin. locis pariter supra laudatis, & signanter part. 2. cap. 38. num. 10., quibus additur Roussell. lib. 2. Histor. Jurisd. Pontific. cap. 3. n. 4. & seqq. Card. Offat. epist. 296.* Et Juris Consultorum plenus numerus recensitus fuit in decisionibus Causæ, quibus additur *Card. Zabarell. conf. 5. num. 2. Card. Tusc. ver. Beneficium conclus. 75. n. 3. Simonett. de reservat. quest. 39. num. 2. Nicolai. ad concord. German. §. 19. Sot. ad hanc regulam secundam n. 5. & 6.* qui una voce fatentur per regulam secundam fuisse rescissas electiones, quodque Germania excepta, ab Aula recefferit titulus electionis, itaut ex eo parum, aut nihil lucrentur Advocati, & in specie observant *Bursatt. dicto conf. 126. n. 20. Matt. ad Concordat. German. n. 37. & 38.*

Quemadmodum etiam ex præmissis facili negotio eliminatur objectum, quod reservatio Abbatiarum in regula secunda restringi debeat ad jus confirmandi electiones. Nam si juxta superius dicta, & firmata communis omnium sensus est, Regulam sustulisse electiones, necessarium consequens est non reservasse solam illarum confirmationem supponentem antecedens ipsarum exercitium. Et profectò cum Pontifices reservaverint Monasteria,

ria,

ria, avocarunt à Monachis facultatem de illis quoquo modo disponendi, dum re-
 25 servatio communiter definitur Beneficii vacaturi per Papam à se facta avocatio *Aneas de Falcon. de reservat. quæst. 1. n. 1. Simonett. eodem tract. quæst. 1. num. 1. P. Azor. instit. moral. tom. 2. lib. 6. cap. 34. quæst. 1. Fragos. de Regim. Reipub. Christ. tom. 2. lib. 3. disput. 9. §. 3. num. 78. in fin. Tondut. de re benefic. tom. 1. part. 2. cap. 3. §. 2. num. 1.* Per confirmationem autem non avocatur à Monachis facultas eligendi, sed facta electio supponitur Pontificiæ approbationi, ut de se patet, ac planè comprobatur prima decisio Causæ §. 19.

Hanc veritatem mirificè confirmat Constitutio 86. tom. 2. Bullar. fan. mem. Pii Quarti, in qua facta distinctione inter Monasteria perpetua electiva excedentia valorem florenorum 200. nullumque habentia privilegium eligendi resistens reservationibus Apostolicis, ac inter alia consimilia hoc privilegio speciali munita, refertur prima tanquam reservata, esse providenda per Sedem Apostolicam mediante Collatione, altera verò secundæ speciei spectare ad Canonicam electionem Conventuum, & ad confirmationem Sedis Apostolicæ, ex qua Pontificia declaratione duo inferuntur. Alterum, quod sub Regula secunda cadant Monasteria electiva. Alterum, quod ipsius reservatio verè comprehendat jus disponendi, & conferendi, & non electiones tantum confirmandi, qua interpretatione, utpote procedente ab ore Pontificio, nulla melior desiderari potest ad rectam propositæ quæstionis resolutionem per ea, quæ tradunt *Mantic. dec. 59. num. 11. & dec. 217. n. 4. & 5. coram Royas, & dec. 114. par. 6. rec.*

Idque etiam evidens efficitur ex stylo Dataria, & Cancellariæ, quæ non approbant, neque confirmant electiones nisi in tribus casibus, nempe concordati, consuetudinis immemorabilis, & specialis privilegii, quibus cessantibus provident Abbatis Regulæ secundæ subiectas eodem modo, & formula, quibus provident Episcopatus, ut testatur *Mandos. in tract. de signat. Grat. tit. de confirmat. §. Electiones*, & adnotatum reliquerunt Abbreviatores de Parco in quodam manuscripto relato in *hodierno Summ. Data-ria*.

Hinc transeundo ad ultimum assumptum observantiæ, tam generalis, quam individualis, utraque certè confirmat, 26 Regulam secundam comprehendere Abbatis electivas. Siquidem, quod spectat ad generalem, nulla adducta fuit posterior electio, quæ illam destruat, quia si loquamur de electionibus Monasteriorum Germaniæ, istæ factæ fuerunt, diutimque sunt vigore Concordatorum, quapropter nihil obstant geminæ provisiones Monasterii Lobien. datæ in *hodierno Summario Patris Maillet n. 8. & 9.* situm quippe est dictum Monasterium in agro Leodiensi, & in ea parte Diocesis Cameracen., in qua vigent concordata Germaniæ, ut firmannt *Nicolart. ad eadem concordata tit. 3. dub. 1. §. 5. Vvames. conf. 33. num. 13. Leonin. conf. 50. per tot. Zy-peus consult. 3. n. 6. 19. & 25. & consult. 6. num. 8.*, & dixit *Rota in Romana Exemptionis Calceolariorum 22. Junii 1693. §. finali, coram bo. me. Emerix*. Idemque dicitur de Monasterio S. Mariæ de Altaripa Lausanen. Diocesis, in qua locum quoque sibi vindicant concordata Germaniæ, cum Laufanna sit urbs Helvetiæ, sicuti testatur *Baudran. in lexicon verbo Laufannium, seu Laufanna. Hoffman. in verbo Laufanna*.

Si verò fermo est de Monasteriis Poloniæ, & in hoc Regno vigent consuetudo 27 immemorabilis, & privilegia Apostolica, quibus præcipuè gaudent Monachi Cisterciensis. Unde nihil urgent exempla electionum Abbatia Landensis Ordinis Cisterciensis, de qua *dicto Summario n. 3.*, & Montis Calvi Cracovien. Diocesis *dicto Summario num. 5. & 6.*, prout etiam, nec concluderet electio Monasterii Cracovien. de Clara Tumba Ordinis Cisterciensis, de quo in *dicto Summ. n. 4.* Cæterum nullatenus probatum fuit, hujusmodi Abbatiam esse Concistorialem, & taxatam in libris Cameræ, imò liquet de negativa, ex Taxa Abbatiarum impressa post *Tamburinum de jur. Abbat. fol. 498. §. Cracovien.* Unde ex hoc alio capite non cadit sub Regula secunda, requirente valorem annum 200. florenorum.

Aliarum autem Regionum nullum affertur, neque afferri potest exemplum 28 electionum Regulæ obstativum. In Italia nam-

namque Abbatia sunt triennales, manuales, & à Capitulis generalibus providentur; hancque ob causam sub regula non comprehenduntur ad evitandum absurdum, quod Provisus à Papa debeat ab inferiore removeri, ut notarunt *Cochier. ad hanc regulam n. 17. Cortiad. decis. 153. num. 35. Coccin. dec. 1023. n. 13. cum aliis relatis in prima Causa Decisione*. In Gallia, in Hispaniis, & in Belgio Reges
 29 Catholicus, & Christianissimus obtinent indulta nominandi, & præsentandi, in Portugallia Rex habet jus supplicandi, quamobrem in sola Lotaringia ista Regula verificabilis remanet, cum careat concordatis, privilegio, & consuetudine, & sic sensim fit transitus ad observantiæ particularis indagacionem.

30 Caret inquam concordatis, quia Lotaringia sub illis Germaniæ non comprehenditur, ut latissimè refert *Card. Offat. in præcit. epist. 296.* eoque adducto *Thomassin. dicto tom. 2. cap. 40. sub n. 9.*, & resolutum fuit per Rotam in *Viridunen. Electionis Episcopatus 15. Octobris, & 15. Novembris 1593. coram Cardinali Pamphilio, & coram Coccin. dec. 2245. num. 30. & seqq.* Nec minus obtinet privilegia. Nam adducta in prima Causæ propositione abundè confutat prima Decisio à n. 20. usque ad finem. Neque demum viget consuetudo, cum de illius Abbatibus ferè semper providerit Papa, ut testatur *Card. Offat. in sepedicta epist. 296. ibi = La riputazione di V. M. in questa Corte non comporta, che il vostro nome, e la vostra potenza siano impiegati ad abbattere l' autorità del Papa, ed a spogliare la Santità Sua del Possesso, nel quale si trova di provvedere a queste Badiè. E che per far ottenere ad un Particolare ciò che non l'appartiene, Vostra Maestà si ponga in cattiva intelligenza col Papa =* & post enarratam electionum Historiam à Joanne XXII. rescissarum hæc addit = *Si come Vostra Maestà non puol esser ripresa di conservare il dritto delle nomine, ne' luoghi, ove non sono in uso, non è decente, nè espediente per i vostri affari, che V. M. per l' appetito d' un Particolare si affatichi di risuscitare l' elezioni già estinte contro il Papa regnante, che ha trovato le cose in questo stato, e che non fa altro, che mantenersi nel Possesso trasmessogli da' suoi Antecessori, & reassumit Thomassin. dicto cap. 40.*

n. 9., ex quorum Testimonio confunditur prætenso P. Mailler, quod Monachi Lotaringi à Joanne XXII. usque ad annum 1480. fuerint in possessione eligendi, non obstante exemplo electionis factæ de Anno 1455., illiusque confirmationis concessæ à Calixto Tertio, quia est unicum, & mandatum de confirmando, & non confirmatio, quo secluso nullum datur alterum exemplum, quod Monachi elegerint, & Sedes Apostolica electionem confirmaverit, quinimò constat Anno 1515. Monachos postulasse, & non docetur, postulationem fuisse admissam, ac rursus apparet Anno 1634. elegisse, & electionem fuisse rejectam, ut ex *Summario Monachorum sub die prima propositionis distributo n. 12.*

31 Non omissa altera ponderatione facta in secunda Decisione Causæ, quod scilicet antiquitus in reservatione Regulæ secundæ apponebatur clausula *quatenus Summi Pontifices illa uti voluerint*, atque idèd tunc non repugnabat observantiæ regulæ, quod Summus Pontifex admitteret electiones, cum ab ejus libera voluntate penderet uti reservatione, vel eam dimittere juxta Votum editum à *bono. Card. Corrado in Bisuntina Postulationis 16. Junii 1657. §. Non obstat, & §. seqq.* Idque comprobatur ab exemplo ipsiusmet Papæ Calixti, qui Anno 1456. confirmavit electionem factam à Canonicis Vercellensibus de Gregorio Giliaco Archidiacono in ipsius Ecclesiæ Episcopum, ut narrat *Cusan. in vitiis Episcop. Vercellen. disc. 93.* quapropter sicuti erraret, qui diceret Episcopatum Vercellensem non cadere sub Regula secunda, ex quo Calixtus Anno 1456. admiserit Canonice electionem, ita pariter erroneum, est prætere, quod Monasterium, de quo agitur non cadat sub eadem reservatione, ex quo idem Calixtus Anno præcedenti Monachorum electionem confirmari mandaverit, præcipuè quia, ut præfertur, non exhibentur alii actus electionum, ex quibus concludi possit consuetudo immemorabilis inducens præsumptionem privilegii Apostolici, imò concurrunt actus contrarii electionum rejectarum, ex congestis per *Rota dec. 48. n. 14. cor. Bichio, & in Leodien. Jurisdictionis 11. Aprilis 1698. §. 2. coram Me, & in Firmana*

na Jurisdictionis 10. Maji 1700. S. Præ-
terea cor. Me.

Caterum omnem submover amaritudinem Breve Pauli V., in quo expresse dispositum, & cautum fuit, ut Collationes, & provisiones Monasteriorum Ordinis S. Benedicti in Lotaringia ad S. Sedem Apostolicam, ut prius pertinerent, itaut nullus de illis præter Romanum Pontificem pro tempore existentem ullo modo disponere possit, per quæ citra ullum dubitandi locum antiqua generalis reservatio fuit confirmata, & nova specialiter inducta, ut dictum fuit in prima Decisione n. 27. & seqq., nec hæitari potest, quin hujusmodi Breve fuerit ad observantiam deductum, quia vacata paulò post illius publicationem Abbatia S. Naboris Congregationis SS. Vitoni, & Idulphi, cum Monachi devenissent ad electionem, eam uti nulliter, & de facto emanatam rescidit dictus Pontifex, de ipsaque disposuit ad favorem Joannis Porcellotti Maillanei, ea reddita ratione, quia illius Collatio, provisio, & omnimoda dispositio virtute suarum antecedentium Literarum ad S. Sedem Apostolicam spectabat, ut constitit ex ipsis Literis transcriptis in hodierno Summ. Datarie litt. C.

Denuò hoc idem Monasterium vacavit sub Urbano VIII., à quo provisum fuit favore Caroli de Bourlemont, & quia Monachi elegerunt P. Pulchronium, inter ipsum, & Provisum Apostolicum orta fuit quæstio, delata postea ad Sac. Rotam, quæ licet primo loco respondisset pro nullitate electionis ob non servatum Capitulum quia propter, ac non petitam à Sede Apostolica confirmationem juxta concordata Germaniæ, quæ per viam
32 extensionis locum habere in Diocesi Methen. Rota tunc supposuit, ut videre est in tota decisione 43. Dunoz. Jun. Pro secunda tamen vice proposita Causa, exhibitoque Breve Pauli V., nec non alio rescripto Sac. Congregationis Episcoporum, & Regularium, confirmato in speciali forma à sa. me. Urbano VIII. recessum fuit à Decisis, ut in decisione 73. per tot. ejusdem Dunoz. jun. Quibus stantibus constat ad evidentiam de praxi Datarie favorabili non admittendi electiones Monachorum hujusmodi Congregationis SS. Vitoni, & Idulphi, etiam in iis locis, in
Pars VI.

quibus vigere concordata Germaniæ erroneè suppositum fuerat, ergo multò magis in isto Virdunen. Diocesis, in quo certum est nunquam viguisse concordata, remanetque per consequens qualibet observantia contraria, quatenus adesset, sublata per posterius Breve Paulinum, & Sacræ Congregationis Rescriptum per viam legis universalis emanatum, ut animadvertit Rota dicta dec. 73. in fine coram Dunoz. Jun.

Non turbante nupera provisione Monasterii S. Petri de Luneville facta sub fine Pontificatus sa. me. Innocentii XII. Tum quia est de ordine diverso, nempe Regularium S. Augustini, qui forsân habere possunt speciale privilegium Regularum Cancellariæ derogatorium, prout illud obtinent Canonici Præmostratenses sub eadem regula militantes, de quo Rota in dec. 41. coram Verall. Tum quia constat patenter dictam expeditionem processisse ex errore, cum suppositum fuerit, Monachos intrâ sex menses non elegerisse, & tamen cum vacasset per obitum Commendatarii nulla requirebatur electio Monachorum, ut dixit Rota cor. Coccin. dec. 2245.

Et ita utraque &c.

ARGUMENTUM.

Regula secunda Cancellariæ non comprehendit beneficia simultaneæ præsentationis; An autem comprehendere intendat, quando hæc simultanea est divisa per Turnum? Vide prout in corpore.

SUMMARIUM.

- 1 Literæ subreptitiæ non sunt exequendæ.
- 2 Beneficia simultaneæ collationis, aut præsentationis non cadunt sub Regula secunda Cancellariæ. Quid si hujusmodi simultanea sit divisa per Turnum? Vide num. 3.

Rr

CA.

CASUS II.

VAcavit Beneficium A de Jurepatronatus Episcopi, & Titii Sede Episcopali vacante; Cajus obtinuit illud à Sede Apostolica, cum expressione, quod esset illi reservatum, in vim hujus Canonis XV. Quæritur an Literæ Apostolicæ Impetrationis Beneficii obtentæ à Cajo sint exequendæ?

¹ Respondeo negativè, quia dictæ literæ sunt subreptitiæ cùm deficiat verificatio reservationis Regulæ secundæ, in qua consistit totum fundamentum gratiæ, *Rota coram Ubald. decis. 300. num. 2. & 3., & in recent. decis. 472. num. 69. par. 19., & in Parmen. Beneficii 28. Januarii 1701. S. Cum enim, coram R.P.D. Scotto impress. apud Pitonium discept. Eccles. 25. num. 40., & in Cremon. Beneficii 3. Decembris 1706. S. Præmissio, coram R.P.D. Lancetta.*

² Et sanè cessat in hoc casu reservatio Regulæ secundæ, licet enim ista reservet Beneficia, & Dignitates vacantes Sede Episcopali vacante, & spectantes ad collationem Episcopi ante adeptam Ecclesiæ possessionem, attamen excipit in corpore beneficia, & dignitates simultaneæ collationis, præsentationis, vel electionis, ibi = *Non tamen ad collationem cum alio, vel aliis, aut etiam ad alterius præsentationem, vel electionem pertinentia* = Ex qua exceptuazione exclusa remanere Beneficia, & Dignitates, quæ habent consocium in jure conferendi, vel præsentandi communiter advertunt *Ventrigl. in prax. par. 2. annot. 2. S. 2.*

num. 20. Lotter. de re benef. lib. 2. quæst. 34. num. 8. versic. unde Gabriel. conf. 187. num. 3. & seqq. lib. 1. D. Piton. d. discept. Eccles. 12. sub n. 17.

³ Et solum quæstio restringitur in videndo, an sicut regula excipit Beneficia, & Dignitates simultaneæ Collationis, seu præsentationis, ita etiam excipere intendat, quando hæc simultanea est divisa per Turnum inter duos Collatores, vel Patronos; In quo articulo regula est affirmativa, quod etiam stante divisione per Turnum non habet locum reservatio, ea ratione, quod illa fundatur in ratione occurrendi diutinæ vacationi Beneficiorum tempore, quo vacante Sede Episcopali, non adest Collator, neque Patronus respectivè, quando Episcopus habet jus præsentandi, quæ ratio cessat, quoties supponimus adesse conturnarium, qui in defectum alterius per jus accrescendi, seu non decrescendi potest conferre, seu præsentare, ad Beneficium, seu Dignitatem vacantem, ut firmanz *Gonzal. ad regul. 8. gloss. 45. S. 3. num. 44. & seqq. Castropal. tract. 13. de Benefic. disput. 2. punct. 8. num. 5. Tondut. quæst. Benefic. part. 5. cap. 1. num. 234. cum seqq. Barbosa de potest. Episcop. alleg. 57. n. 90.*

Cum igitur Sede vacante adest Titius Compatronus; qui coram Vicario Capitulari habente jus instituendi, potuit præsentare, cessat ratio fundamentalis reservationis Regulæ secundæ consistens in defectu Collatoris, seu Patroni, qui possit conferre, seu præsentare ad occurrendum diutinæ vacationi Beneficiorum; ut dixi in *Commentario*.

C A N O N X V I.

PIUS V. *Constit. LVIII. §. 3. 4. & 6. Bull. Rom. Tom. 2.*

Ann. 1568.

Quanta Ecclesia Dei incommoda: *Et infra:* Episcopi, & alii facultatem habentes, eorum dumtaxat resignationes recipere, & admittere possint, qui aut senio confecti, aut valetudinarii, aut corpore impediti, vel vitiati, aut crimini obnoxii, censuris Ecclesiasticis irretiti, aut nequeunt, aut non debent Ecclesiæ, vel Beneficio inservire, seu qui unum aliud, vel plura Beneficia obtinuerint, vel quos ad aliud contigerit promoveri, Religionem quoque ingressuri, vel matrimonium contracturi, si statim postea id re ipsa exequantur: Denique quis ex aliis casibus acciderit, qui *Constit. fel. record. Innocentii Papæ III. de dimittendis Cathedralibus Ecclesiis edita continentur*, qui etiam ob capitales inimicitias nequeunt, vel non audent in loco Beneficii residere securi, sed nec horum ullus sacro ordini mancipatus, nisi Religionem, ingressurus valeat ullo modo beneficium, vel officium, Ecclesiasticum resignare nisi aliunde ei sit, quo in vita, possit commodè sustentari. Ad hæc Beneficiorum, & officiorum permutationes admittere, quæ Canonicis Sanctionibus, & Apostolicis Constitutionibus permittuntur. Caveant autem Episcopi, & alii præscripti, itemque omnes Electores, Præsentatores, & Patroni tam Ecclesiastici, quàm Laici, quicumque sint, nè verbo quidem, aut nutu, vel signo futuri in hujusmodi Beneficiis, & officiis successores ab ipsis resignantibus, aut aliis eorum significatione, vel hortatu designentur, aut de his assumendis promissio inter eos, vel etiam intentio qualiscumque intercedat. *Et infra:* Qui verò contrafecerint, ut in eo, quo deliquerint, puniantur, à Beneficiorum, & officiorum collatione, nec non electione, præsentatione, confirmatio-

Pars VI.

Rr 2

ne,

ne, & institutione, prout cuique competierit, tandiu suspensi remaneant, donec remissionem à Romano Pontifice meruerint obtinere; & qui talia beneficia, seu officia receperint, eos prædictis pœnis volumus subjacere. Et nihilominus in eos, qui sic suspensi conferre, eligere, præsentare, confirmare, vel instituere ausi fuerint, excommunicationis quoad personas; quò verò ad Capitula, & Conventus, à divinis suspensionis sententias ipso facto promulgamus, quibus etiam nullus alius, quàm ipse Romanus Pontifex, sive absolutionis, sive relaxationis gratiam (excepto mortis articulo) valeat impertire.

C A N O N X V I I .

GREGORIUS XIII. *Constit. LXXXV. §. 1. 2. 3. & 4. Bull. Rom. Tom. 2.*

Ann. 1584.

Humano vix iudicio: *Et infra:* Nos hoc malum, prout occasio, necessitasque postulat, coercere volentes, statuimus, ut post hac omnes, & quæcumque resignationes, etiam causa permutationis, ac commendarum, & etiam literis Apostolicis non confectis, & possessione non habita, nec non litis, & iurium quorumcumque concessionibus, ac retrocessionibus, quæ deinceps de quibuscumque Beneficiis Ecclesiasticis, in nostris, seu Romani Pontificis pro tempore existentis manibus, ac etiam coram Notario publico, & Testibus fient, & à nobis, vel illo, seu nostro, vel illius mandato admittentur, & super eis provisiones, & quæcumque aliæ dispositiones sive temporales, sive perpetuæ, aut ad hoc mandata Apostolica sub quacumque forma, & quibuscumque etiam Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, ac Piiis Locis quocumque Privilegio suffultis facta publicari debeant cum literis Apostolicis desuper confectis, intrà sex menses, si Beneficium citra Montes fuerit, ultra verò intrà novem à data concessionis gratiæ, non autem à die præstiti super ea con-

fensus

sensus numerandos, etiamsi postea concessio gratiæ hujusmodi ex quavis Causa, diversisque subsequentibus datis, ac quotiescumque, & quovis modo reformata, & valida reddita fuerit, pluresque, & quotquot in alium, vel alios cessiones, ac etiam in ipsummet primum resignantem, vel cedentem retrocessionibus termino præscripto non dum elapso intercesserint, itaut unicus dumtaxat terminus omnibus his successivis cessionibus, ac retrocessionibus decurrat, ut qui postremus gratiam habuerit, publicationem hujusmodi facere, cæteraque omnia hîc præscripta intra eundem terminum præstare teneatur; Ipsa autem publicatio in Cathedrali, & in Beneficii Ecclesia, vel Ecclesiis, si in pluribus illud sit, fiat ubique, dum frequens Populus ad Missarum solemnia convenerit, palàm omnibus literæ Apostolicæ præscriptæ, earumve transumptum authenticum exhibeatur, claraque, & intelligibili voce, resignatio, seu cessio hujusmodi, ac Beneficii qualitas, & invocatio, nominaque, & cognomina resignantis, seu cedentis, ac illius, in cujus favorem gratia hujusmodi facta est, pronuntientur itaut hæc omnia possint ad notitiam omnium ibi existentium, verisimiliter pervenire, scriptoque de his omnibus exemplo collato, valvis dictarum Ecclesiarum affixum relinquatur. Si verò Ecclesia Beneficii ruralis sit, aut Populo, conventuque careat, eo casu in Parochiali, intra cujus Parochiæ limites beneficium ipsum consistit, & in Cathedrali Ecclesia, vel si locus bello, seu peste, aliisve manifestis periculis subiaceat, tunc in proxima Parochiali, ac etiam in Cathedrali Ecclesia, vel si aditus ad illas, aut utramvis minimè sit securus, in alia Cathedrali, vel Parochiali viciniore periculorum immuni publicatio hujusmodi peragatur. Is quoque, in quem disponi, vel mandari de Beneficio etiam litigioso, vel accedente non possesso, sub quacumque forma contigerit possessionem Beneficii intra dictum tempus vigore literarum Apostolicarum desuper confectarum, nec alias apprehendere debeat, etsi propter litem,

aut

aut aliud legitimum impedimentum nequiverit saltèm literas Apostolicas cum earum publicatione, si tunc facta erit. Judici, seu Executori illarum, vel aliis, ad quos pertinet, per se, vel Procuratorem suum legitimum intrà idem tempus præsentrare, & apud illum, vel illos pro ipsarum literarum executione instare, & possessionem hujusmodi instanter petere teneatur.

Cæterum modus, & forma hîc tradita semper, & ubique debeat observari, nec alia, vel æquipollens ullo modo admitti in omnibus hujusmodi resignationibus, cessionibus, & retrocessionibus de quibuscumque Ecclesiis, Monasteriis, Prioratibus, tam virorum, quam mulierum Dignitatibus, Officiis, & Beneficiis Ecclesiasticis Sæcularibus, & quorumvis ordinum, etiam militiarum, regularibus, etiam electivis, & manualibus, ac etiam de jurepatronatus Laicorum Illustrium, & aliàs quomodocumque existentibus, sive pacificis, sive in petitorio, sive in possessorio litigiosis, etiam de quibus in Consistorio nostro disponi consuevit, seu debet, quæ post hac ex quacumque causa fient, & per nos, ac prædictos successores, extra tamen dictum Consistorium administrationis Possessionis fructuum etiam omnium, ac rerum, & jurium quorumcumque. Ad prædictorum tamen observationem eum, in quem juris fit cessio Beneficii, quod tempore cessionis hujusmodi, & ante illam vigore literarum Apostolicarum, ut supra, si ad id tenebatur, publicatarum realiter possidebat, nolumus obligari.

COMMENTARIUM.

EX his Canonibus sequentes deducuntur conclusiones.

Prima = IN RESIGNATIONE BENEFICIORUM PATRONALIUM, QUÆ FIT IN MANIBUS ORDINARIORUM CAVERE DEBENT PATRONI TAM LAICI, QUAM ECCLESIASTICI, NE AB IPSIS RESIGNANTIBUS, VERBO, AUT NUTU, VEL SIGNO FUTURI SUCCESSORES IN EISDEM BENEFICIIS DESIGNENTUR SUB POENA SUSPENSIONIS A PRÆSENTATIONE = .

Secunda = RESIGNATIONES BENEFICIORUM ETIAM DE JUREPATRONATUS FACTÆ IN MANIBUS SUMMI PONTIFICIS PUBLICARI DEBENT INTRA SEX MENSES, SI BENEFICIA SINT CITRA MONTES, SI VERO ULTRA, INTRA NOVEN MENSES = . Quas conclusiones sequuntur etiam *Parif. de resignat. lib. 11. quest. 6. num. 65. Garz. de Benef. part. 11. cap. 3. num. 173. Quaranta in summ. Bullar. pag. mibi 101. & 108. Ventrigl. in prax. par. 2. annot. 4. §. 1. num. 38. & 45. & §. 2. n. 15. 58.*

¶ 79. Barbof. de offic. & potest. Episcopi par. 3. alleg. 69. n. 47. Vivian. de jurepat. lib. 13. cap. 10. num. 80. Gratian. discept. 596. num. 8. Card. de Luc. de jurepat. disc. 65. num. 31. & de benef. disc. 39. num. 3. & disc. 36. num. 5. & disc. 40. num. 9. & disc. 94. num. 1. & 2. Rot. dec. 190. num. 5. par. 5. & dec. 140. num. 4. par. 10. rec.

1. Quia in Beneficiorum Resignationibus fraudes, machinationes, & multa alia illicita frequenter committebantur; hinc S. Sedes Apostolica, quæ semper tamquam pia Mater sollicitè incubuit, nè beneficia, quæ à Fidelium largitionibus constituuntur, per execrabilem avaritiam, & illicitas machinationes subdolè veniant in damnabili commercio, in eorum grave præjudicium, ac incommodum; in his Canonibus præscripsit Episcopis nè reciperent Beneficiorum resignationes nisi ex causis ibi enumeratis; prohibuit eisdem Ordinariis beneficia resignanda conferre eorum, vel resignantium Consanguineis, inhibuitque Patronis antecederet designare successores ad suggestionem resignantium sub poena suspensionis à præsentatione, ac præcepit hujusmodi Resignationes beneficiorum etiam Patronalium publicari loco, & modo hic expressis, cum hac distinctione, quod si agatur de resignationibus faciendis ad favorem certæ Personæ in manibus Summi Pontificis, istæ publicari debent intrà sex menses, si Beneficia sint citra montes, si verò ultra, intrà novem menses; si autem agatur de resignationibus simplicibus, aut reciprocis, sive de permutationibus faciendis in manibus ordinariariorum, istæ ab eisdem Ordinariis admitti, vel rejici debent intrà mensem, & à Provisis intrà tres menses à die sibi factæ provisionis publicari, declaravitque nullas resignationes, & cessiones factas prædictis minimè observatis, ac sibi reservavit beneficia nulliter ob non servatam formam præscriptam resignata.

Quoad has Conclusiones infrascripti differuntur Casus.

ARGUMENTUM.

De requisitis necessariis ad validitatem Resignationis Beneficiorum Patronalium.

SUMMARIUM.

- 1 Resignatio quoduplex sit? Vide ibi.
- 2 Ad validitatem simplicis resignationis Beneficii patronalis in manibus Ordinarii plura requiruntur; & quæ sint? Vide ibi, & num. 3. 4. 5. 7. & 8.
- 4 Ordinarius nequit conferre Beneficiam in ejus manibus resignatum, propriis, aut resignantis Consanguineis, vel familiaribus; Limita, ut ibi.
- 6 Resignatione beneficii, ad cujus titulum, quis est promotus acceptata, Ordinarius providere tenetur Resignantem.
- 9 Pro validitate resignationis simplicis non exigitur consensus Patroni.
- 10 Ad validitatem resignationis conditionalis, seu in favorem plura requiruntur, & quæ sint; Vide ibi, & num. 11. 12. & 13.
- 14 Resignans beneficium patronale in favorem certæ personæ malitiosè absque consensu Patroni, nulliter resignat, & est

beneficio privatus; secus si non malitiosè, ut n. 15.

- 16 Referuntur requisita ad validitatem resignationis reciproca, seu permutationis beneficiorum, & n. 17. 18. 19. 20. 21. & 22.

23 Consensus Patroni, ex quibus præsumatur intervenisse in permutatione beneficii patronalis. Vide ibi, & num. 29. & 30.

24 Passivè vocatus obtinere debet beneficium patronale, etiam si à Patroni nominatus non fuerit.

25 Augens notabiliter primariam dotem beneficii potest in limine redotationis apponere leges sibi benevolas.

26 Patronus non potest onus passivæ vocationis adjectum à redotante rejicere, & acceptare commodum augmenti dotis; Amplia, ut ibi.

27 Consensus præstitus à Patrono permutationi beneficii consumit jus illud, quod ipse habet ex dispositione Fundatoris, semel in prima beneficii vacatione præsentandi. Amplia, ut n. 28.

31 Consensus Patroni requisitus in permutatione beneficii, quando intervenire debeat? Vide ibi.

32 In Patroni arbitrio residet permutationi beneficii consentire, nec nè.

CA-

C A S U S I.

AD materiam horum Canonum, & pro Tyrönibus, enumerantur hic requisiti necessaria ad validitatem resignationis beneficiorum Patronalium.

1 Resignatio, seu renunciatio beneficii alia est *simplex*, scilicet quando Beneficiatus purè, & simpliciter resignat beneficium in manibus Superioris; alia est *conditionalis*, seu in favorem, nimirum, quando beneficium renunciatur, & resignatur favore alicujus, cum, vel sine reservatione pensionis favore renunciantis. Et alia est *Reciproca*, videlicet, quando unus Beneficiatus renunciat suum beneficium favore alterius, & hic renunciatur etiam suum beneficium favore primi. Quæ renunciatio dicitur etiam ex causa permutationis; seu permutatio *Text. in cap. 1. de rer. permut. & in Clement. 1. eod. tit. Gratian. discept. 835. n. 7.*

2 Ad validitatem simplicis resignationis Beneficii requiruntur primo causæ justæ, hic à D. Pio enarratæ, nimirum debilitas, & senectus, infirmitas, impedimentum, sive vitium corporis, ignorantia, conscientia criminis, irregularitas, odium Plebis, & capitales inimicitie, ad scandalum sedandum, censuræ, ligamen, incommoditas serviendi in beneficio, Pluralitas beneficiorum, Religionis ingressus; Ex istis enim causis possunt beneficiati beneficia renunciare, & Ordinarii renunciationes admittere, uti antecederet sancitum fuit ab Innocentio III. in *cap. nisi cum pridem de renunciat.*, & tradunt *Ventrigl. in prax. par. 2. annot. 4. §. 1. per tot. Quaranta in Summ. Bullar. verb. Beneficiorum resignatio.*

3 Requiritur secundò, quòd ab Ordinariis, vel Patronis, non designetur successor antecederet ad suggestionem resignantium. *Ventrigl. ubi supra n. 38.*

4 Tertio requiritur quòd renunciatur, seu resignetur beneficium coram Papa, aut coram Ordinario, aut alteri inferiori collatori, qui tamen non potest conferre dictum beneficium simpliciter resignatum propriis familiaribus, aut consanguineis, nec etiam consanguineis resignantis; Quod existimo non procedere si consanguineus, aut familiaris Collatoris, vel

resignantis esset presentatus à Patrono, seu si ageretur de beneficio patronali. *Carol. Anton. de Luc. ad Ventrigl. d. annot. 4. §. 1. num. 6. & §. 2. num. 12. Gratian. discept. 809. n. 3. 6. & 7. Barbosa. de offic. & potest. Episcopi alleg. 69. par. 3. n. 48.*

5 Quarto requiritur quòd resignans non sit ordinatus ad titulum illius beneficii, vel si sit ordinatus de hoc faciat mentionem, & habeat aliunde, unde vivere, ut disponitur à Sacro Concilio Tridentino *cap. 2. sess. 27. de reform. ibi: Is vero beneficium resignare non possit, nisi facta mentione, quòd ad illius beneficii titulum sit promotus, neque ea resignatio admittatur, nisi constito, quòd aliunde vivere commodè possit, & aliter facta resignatio nulla sit.* Garz. de Benef. par. 2. cap. 5. n. 193. Card. de Luc. eod. tract. disc. 41. n. 4. *Ventrigl. in prax. par. 2. annot. 4. §. 2. n. 1. Rot. in Grunden. beneficii 3. Junii 1712. §. Nec etiam, cor. R. P. D. Falconerio. Quod si*

6 Ordinarius nulla facta diligentia, an resignans habeat unde vivere, resignationem admittat, illa quidem est valida, sed in hoc casu est adstrictus alimenta præstare resignanti, nec potest, si beneficium sit patronale, eidem resignanti restituere, sed Patronus valet aliam personam ad illud præsentare. *Ventrigl. dicto §. 2. n. 3.*

7 Quintò requiritur quòd resignatio sit libera, spontanea, non metu facta, & pura tum à pecunia, tum à pactione, juxta *Text. in cap. super hoc, & cap. penult. de renunciat. Garz. de benef. par. 11. cap. 3. §. 2. n. 143.*

8 Sextò requiritur quòd Ordinarius resignationem admittat infra terminum unius mensis, & quòd Provisus eam faciat publicare, & possessionem capiat intra tres menses; ut hic disponitur à Gregorio XIII.

9 Non exigitur tamen ad validitatem hujusmodi resignationis simplicis consensus Patroni, quia cum unusquisque liberè possit resignare proprium beneficium in manibus superioris, non potest in hoc casu considerari ullum præjudicium Patroni, cui salva manet sua presentatio. *Calderin. cons. 6. de renunt. Tusch. conclus. 257. n. 9. & conclus. 62. n. 1. lit. R. tom. 6.*

10 Ad validitatem verò resignationis conditionalis, seu in favorem certæ personæ ultra

ultra supradicta requisita, nimirum quod debeat esse libera, & pura, & quod resignans non sit ordinatus ad titulum illius beneficii nisi habeat aliunde vivere, requiritur, primò, quod fiat coram Pontifice, nam coram Ordinario fieri non potest juxta hunc Canonem XVI. Garz. de benef. par. II. cap. 3. §. 2. n. 154.

11 Secundò requiritur quod præstetur consensus ab ipso resignante, vel ab ejus Procuratore ad hoc specialiter constituto in Camera Apostolica, vel Cancellaria, cum juramento quod nullus dolus, aut fraus intercesserit, ut præscribitur in Regula 45. Cancellariæ, ibi = *Item voluit, & ordinavit, quod super resignatione cujuscumque beneficii Ecclesiastici, seu cessione juris in eo, quam in manibus suis, vel in Cancellaria Apostolica fieri contigerit, Apostolica Litera nullatenus expendantur, nisi resignans, vel cedens, si præsens in Romana Curia fuerit personaliter, alioquin per Procuratorem suum, ad hoc ab eo specialiter constitutum, expeditioni hujusmodi in eadem Cancellaria expressè consenserit, & juraverit, ut moris est* =, & tradit Rot. in Monasterien. Canonicatus 5. Junii 1716. §. Tota, cum seq. coram R.P.D. Rovault de Gamaches.

12 Requiritur tertio superviventia Resignantis ultra 20. dies, nam si iste moriatur intra terminum 20. dierum, Resignatio non valet juxta Regulam de viginti 19. ibi = *Item voluit, quod si quis in infirmitate constitutus resignaverit, sive in Romana Curia, sive extra illam, aliquod beneficium, sive simpliciter, sive ex causa permutationis, vel aliàs dimiserit, aut illius commendæ cesserit, seu ipsius beneficii unionis dissolutioni consenserit etiam vigore supplicationis, dum esset sanus signata, & postea infra viginti dies à die per ipsum resignantem præstandi consensus computandos, de ipsa infirmitate decesserit, & ipsum beneficium quavis auctoritate conferatur per resignationem sic factam, collatio hujusmodi sit nulla, ipsumque beneficium nihilominus per obitum censeatur vacare* =.

13 Quartò requiritur consensus Patroni juxta Abbatem in cap. quod in dubiis de renunc. n. 6. & in cap. significatum de præben. Lamberzin. de jurepatr. lib. 3. quest. 5. art. 5. & alios, quos refert Garz. de benef. p. II. cap. 3. n. 12. Ventigl. in prax. par. 2. an. Pars VI.

not. 4. §. 2. n. 27., itaut resignans beneficium patronale in favorem certæ personæ malitiosè absque consensu Patroni, quæ malitia probatur eo ipso, quod scit adesse Patronum, ad cujus præsentationem habuit beneficium, Gratian. discept. 835. n. 10. & seqq. nulliter resignat, beneficium, & eo privatus remanet ob resignationem factam in fraudem Patroni; Paris. de resignat. lib. 1. cap. 15. num. 21. Rot. dec. 152. & dec. 190. per tot. p. 5. rec.

15 Si autem resignatio conditionalis fuisset facta à resignante sine consensu Patroni, absque ejus culpa, & non in fraudem ejusdem Patroni, non est nulla, sed annullanda, Patrono intra tempus datum ad præsentandum contradicente, & resignans reintegrari debet ad beneficium, mediante tamen nova collatione, etiam invito Patrono, ut decisum fuit à S. Rota in Gerunden. permutationis 5. Julii 1593. coram Litta, quam refert Garz. de benef. par. II. d. cap. 3. n. 19. & 29.

16 Denique ad validitatem resignationis reciproca, seu permutationis requiritur primo causa, nimirum necessitas, & utilitas beneficiorum, seu Ecclesiarum, & ipsorum Beneficiatorum. Garz. de Benef. par. II. cap. 4. num. 44. Rot. decis. 163. n. 5. coram Duran. & dec. 389. num. 22. coram Priolo, & in Colonien. Canonicatus 9. Decembris 1707. §. Denique, coram R.P.D. Anfaldo.

17 Requiritur secundò Auctoritas Superioris, nimirum Papæ, vel Episcopi, qui suam auctoritatem præstet permutationi prævia Causæ cognitione, & non sufficit Auctoritas Vicarii, nisi habeat speciale mandatum ad Textum in cap. questum de rerum permut. disponentem à solo Episcopo examinari causam permutationis Federic. de permut. benef. quest. 29. Garz. de benef. par. II. cap. 4. num. 74. Chokier. de permut. benef. cap. 7. per tot. Barbos. de jur. Eccles. univers. lib. 3. cap. 15. §. 5. n. 177. Rot. dec. 163. n. 4. coram Duran. Vel nisi Vicarius sit etiam Coadjutor Episcopi, si enim sit talis habet in spiritualibus omnimodam jurisdictionem, & potestatem, tam beneficia conferendi, quam quidquid aliud spirituale est, vel spiritualitati annexum peragendi. Paris. de resignat. lib. 7. quest. 14. num. 23. & seqq. Rot. in Colonien. Canonicatus 9. Decembris 1707.

Si §. Hac

- §. *Hac itaque, coram R.P.D. Ansaldo.*
- 18 Tertio requiritur quod beneficia, quæ permutantur, prius renunciatur in manibus superioris cum conditione permutationis, & quod si permutantes, aut aliquis eorum sit ordinatus ad titulum beneficii permutati, fiat mentio hujus tituli. *Gloss. in cap. majoribus de præben. & dignit. verb. dignitatum permutationem. Ventrigl. in prax. par. 2. annot. 4. §. 2. n. 18. & seqq.*
- 19 Requiritur quarto quod permutatio non fiat cum Beneficio palliato, fictitio, & inexistente aliàs præsumeretur fraudulenta. *Lotter. de re benef. lib. 1. q. 31. num. 27. Chokier. de permut. benef. cap. 1. num. 20. Rot. in dicta Colonien. Canonicatus 9. Decembris 1707. §. Validius, cor. R.P.D. Ansaldo, & prohibetur à Pio IV. in ejus constit. in ordine la 144. juxta seriem veteris Bullarii.*
- 20 Quinto requiritur quod uterque permutans habeat jus in re in beneficio. *Mantic. de tacit. & ambig. lib. 25. tit. 9. num. 2. & seqq., & quod permutantes beneficia non paciscantur sibi aliquam temporalem præstationem, sine superioris Auctoritate. Text. in cap. questum de rer. permut. cap. ultim. de pactis Covaruv. var. resol. lib. 1. par. 5. num. 8. Barbof. de jur. Eccles. univers. lib. 3. cap. 15. n. 1709. & seqq. & alii penes Rot. in Melevitana permutationis Commendarum 26. Junii 1709. §. Et sanè coram R.P.D. Lancetta.*
- 21 Requiritur sexto, quod in limine foundationis beneficii non sit expressè prohibita à Fundatore beneficii permutatio; etenim si adsit talis prohibitio, Episcopus non potest, nec Papa solet illius permutationem admittere, & approbare, etsi approbetur à Papa, nulla facta mentione de hujusmodi prohibitione, talis approbatio esset nulla, & subreptitia, ut in similibus terminis dixit Rot. in dicta Melevitana permutationis commendarum 26. Junii 1709. §. Ulterius, cor. R.P.D. Lancetta.
- 22 Denique requiritur consensus Patroni. *Mantic. de tacit. & ambig. lib. 25. tit. 8. n. 28. Garz. de benef. par. 11. cap. 3. n. 19. & seqq. Carol. Anton. de Luc. ad Gratian. discept. 385. n. 4. & seqq. Rot. decis. 163. n. 8. cor. Duran. Quicquid Patronus requiri debet ad præstandum consensum*

personaliter, peremptoriè, & cum expressione Causæ, ob quam debeat præstari consensus, & si irrationabiliter dissentiat, potest hoc non obstante Ordinarius permutationem approbare. *Lambert. de jurepat. par. 1. lib. 2. art. 6. quæst. 6. num. 44. Garz. de benef. par. 11. cap. 3. n. 26. & seq. Rot. d. dec. 163. num. 10. & seq. cor. Duran.*

- 23 Consensus autem Patroni intervenisse præsumitur in permutatione ex hujus effectuactione cum acquiescentia ejusdem Patroni, & ex attestazione Episcopi asserentis permutationem fuisse factam accedente Patroni consensu; ut animadvertit Rot. in Cremonen. Beneficii 2. Maji 1718. §. Horum efficaciam cum seqq., cor. R.P.D. Lancetta hic impressa.

R. P. D. L A N C E T T A.

Cremonen. Beneficii.

Lunæ 2. Maji 1718.

D Iverso fato contenderunt in Partibus super adjudicatione Beneficii vacantis in Ecclesia S. Petri Vici Mascani Michael Angelus Faita, & Christophorus Cerrati; Primus enim ex jurepatronatus activo, juxta quod se legitime præsentatum assererat ab illis de Arrisis, & de Faita Compatronis Victor fuit coram Ordinario Cremonen; Alter verò vigore jurispatronatus passivi, ex quo Beneficium debitum esse sustinebat descendantibus Christophori Pennatii, inter quos ipse numeratur, obtinuit in Curia Metropolitana Mediolani.

Delata in gradu appellationis hujusmodi controversia ad nostrum Auditorium, eaque Mihi commissa, proposui hodie dubium = *Ac, & cui sit adjudicandum Beneficium* = & Domini ritè perpensis utriusque Partis juribus inhærentes postremæ sententiæ Metropolitanæ responderunt = *esse adjudicandum Christophoro.*

- 24 Docuit namque in testamentaria dispositione Francischini de Faita Patroni, qui omnia sua bona reliquit in dotem, & augmentum controversi Beneficii, eam legem scriptam esse, quod dempta prima vice, seu vacatione, in qua voluit jus præ-

præsentandi pertinere ad fratres de Arrisiis, imposterum illi de Fata Patroni tenerentur = *Præsentare*, & *nominare ad dictum Beneficium*, & *Altare filios*, & *alios descendentes Christophori Pennatii* = Unde cum ipse sit ex descendibus dicti Pennatii, & prima vacatio jam completa fuerit de anno 1661. ex permutatione facta de aliorum Compatronorum scientia, & consensu inter Benedictum, & Josephum de Arrisiis, utique venit casus passivæ vocationis ejusdem Christophori Cerrati, eique Beneficium adjudicandum est, etiam si à Patronis nominatus non fuerit, ut aliis omissis nuperrimè respondit *Rot. in Montis Regalis Prioratus 24. Januarii § Neutiquam coram Reverendis. P. D. Ansaldo Decano, & in Perusina Cappellania 11. Martii hujus anni §. Perlecto coram Me.*

Ad evitandum hujusmodi fundamentum duplex ex parte Michaelis Angeli proponebatur exceptio, & primò, quod ad jurispatronatus interpretationem non esset attendenda dispositio Francischini de Fata, in qua scripta fuit vacatio passiva descendendum Christophori Pennatii, & secundò, quod adhuc illa attentata, non tamen factus esset locus prædictæ vocationi, eo quod Francischinus Testator in prima Beneficii vacatione per obitum Benedicti Arrisii tunc Beneficiati, voluit jus præsentandi liberè pertinere ad illos de Arrisiis, qui tamen hætenus nunquam præsentare valuerunt, dum prima vacatio non contigit per obitum dicti Benedicti, sed per Beneficii permutationem ab isto factam cum Josepho ejus nepote.

- 15 Neutra tamen subsistere Dominis visa fuit. Quantum enim attinet ad primam animadvertentibus pium Testatorem jus quidem habere potuisse disponendi circa controversum Beneficium, etiam si ab ipso non fuisset à principio fundatum, eo quia universam suam hæreditatem reliquit eidem Beneficio in augmentum primæ dotis longè minoris, quàm esset jus relictum, quo sanè casu cum id tendat in maximam Ecclesiæ utilitatem, certum est, quod sicut potest primus Fundator ex titulo oneroso dotationis apponere leges sibi benevolas, ita permixtum est secundo Fundatori, qui auxilium notabiliter primæ

Pars VI.

vam dotem, ut in puncto docet *Lamberlin. de jurepat. lib. 1. par. 2. quest. 4. art. 4. n. 2.* & firmavit *Rot. dec. 1414. n. 1. coram Seraphin. ibi = licuit ex quo propria bona donavit pro augmento dotis istius jurispatronatus.*

Neque ullatenus obstitit hujusmodi dispositioni præjudicium successorum in jurepatronatus activo, ex quo restricta fuerit eorum libertas ad præsentandum descendentes tantum Christophori Pennatii; Cum namque providus Fundator animo revolvens etiam casum, quo isti renuerent consensum præstare ejus voluntati, & ordinationi, demandasset, quod tunc de tota sua hæreditate novum erigeretur beneficium cum legibus ab ipsis datis, neque amplius ejus bona cederent in primi augmentum, utique si nullum unquam actum gesserunt, quo contradicerent præfata dispositioni, & Benedictus tunc possessor beneficii illud post incorporationem omnium bonorum Francischini cum Patronorum consensu per 26 mutavit cum Josepho nepote, non possunt iidem Patroni onus adjectum passivæ vocationis rejicere, & acceptare commodum augmenti dotis, juxta regulam *Text. in l. prima §. fin. ff. de aqu. plu. ar. cen. & l. secundum naturam ff. de regul. jur. Rot. decis. 239. n. 13. par. 18. & decis. 114. n. 4. par. 19. rec.* dum præsertim acquieverunt successivè spatio annorum 70. & ultra, & comparentes ad præsentandum in hac ultima vacatione prodixerunt ad docendum de eorum jure, Francischini testamentum, quod tantò magis acceptasse censentur. *Rot. decis. 332. n. 3. cor. Benincasa decis. 84. num. 20. par. 18. & decis. 448. n. 8. par. 19. rec. tom. 2.*

Non difficilior corruebat secunda exceptio, in qua sanè totum impendebat 27 conatum Michael Angelus pro Christophori exclusione; Quippè quia cum certum sit incorporata jam beneficio Francischini hæreditate requisitos fuisse fratres de Arrisiis Patronos, ut consensum præstarent permutationi beneficii faciendæ à Benedicto cum Josepho ejus nepote, ipsosque de facto tali permutationi consensisse, iste quidem consensus consumpsit jus illud, quod habebant, semel in prima beneficii vacatione præsentandi, quia habetur loco præsentationis, juxta punctua-

Sf 2

liter

liter tradita per *Lambertin. de jurepatron. lib. 2. par. 1. qu. 6. art. 6. sub nu. 20. & 22. Gonzal. ad regul. 8. Cancell. gloss. 45. §. 3. n. 52. Rot. decis. 163. n. 13. cor. Duran. decis. 34. nu. 8. cor. Priol. dec. 201. n. 9. par. 6. & dec. 630. n. 19. rec. & præcisè dec. 90. n. 8. & 9. cor. sa. me. Alex. VIII. dec. 952. nu. 2. & seqq. cor. clar. me. Card. Cerr. & dec. 341. n. 4. par. 16. rec.*

Nec obstat, quod Testator explicando suam voluntatem circa primam vicem præsentandi, quam liberam præservare intendebat illis de Arrisiis, id fore disposuerit = *post mortem præfati Benedicti* = Quandoquidem sicut per renunciationem ex causa permutationis quis dicitur civiliter mortuus quoad beneficium resignatum, sive renunciatum, *gloss. in cap. susceptum verb. non morte de rescript. in 6. & ibi Barbof. n. 16. Butr. n. 20. alique Doctores relat. per Garz. de Benef. par. 11. cap. 3. n. 2. & 3. Gonzal. ad regul. 8. gloss. 14. n. 32. optimè Lambertin. de jurepat. par. 1. lib. 2. qu. 6. art. 3. n. 1. & 2. Rot. decis. 325. n. 2. par. 16. rec.* ita potest etiam dici verificata Testatoris voluntas, quod Arrisii præsentarent in prima vacatione post mortem Benedicti in vacatione per mortem civilem sequutam ex causa permutationis anno 1661. quia censetur considerasse effectum, & substantiam veræ, & propriæ vacationis, quæ non secus datur per resignationem, seu permutationem, ac per ipsam mortem naturalem Beneficiati, ad *Text. in cap. unic. de rer. permut. in 6. Paris. de resignat. lib. 1. quest. 2. nu. 3. & seq. qu. 5. n. 4. & par. 16. nu. 26. cum seq. Lambertin. dicta par. 1. lib. 2. qu. 6. art. 3. nu. 1. & 2. Garz. de Benef. par. 11. cap. 3. num. 2. & 3. cum aliis Rot. dicta decis. 952. coram Cerr. & decis. 325. n. 2. par. 16. rec.*

29 Horum efficaciam probè noscens Michael Angelus, recurrebat ad negandum in facto, quod non fuerit præstitus consensus à fratribus de Arrisiis sæpeditæ permutationi, sed inutiliter. Quoniam non solum concurrat ad hunc effectum præsumptio, quod omnino præstitus fuerit, dum permutatio suam habuit effectum, & Patroni non reclamarunt, ut docet *Vivian. de jurepatr. lib. 12. cap. 5. n. 22. 44. & 46. Lambertin. eod. tract. lib. 2. par. 3. quest. 2. art. 2. n. 4. & firmavit Rot. dec. 3. n. 23. cor. san. mem. Alexandr. VIII.*

& sinè tali consensu fieri non nisi nulliter potuisse, ex deductis per *Vivian. loc. cit. nu. 28. Paris. de resignat. dict. quest. 4. per tot. & Rot. decis. 952. num. 6. coram Card. Cerr. & decis. 225. nu. 12. coram eod. san. mem. Alexandr. VIII. & plenius in Melevisana permutationis Commendarum 15. Junii 1711. §. Eoque magis coram R. P. D. meo Crispo maximè quia constat omnimodam dictæ permutationis scientiam illos de Arrisiis Patronos habuisse, tum ex quo erant stricti consanguinei permutantium, unde nil facilius quàm, quod sciverint, & promptè consenserint, ut arguit *Vivian. de jurepat. par. 3. lib. 14. post cap. 2. nu. 6. & seq. Rot. decis. 54. cor. Card. Cerr. & in Perusina Canonicatus 5. Junii 1716. sub §. Atque hinc coram Me*, tum etiam ex quo facta fuit, ad formam constitutionis Gregorianæ, permutationis publicatio in Ecclesia Cathedrali Cremonen. ex qua potuit sanè induci scientia, & consequenter resultare saltèm tacitus Patronorum consensus, ex deductis per *Jo. Andr. in cap. 2. de his, quæ fiunt à Prælat. vers. quando fuit editum, Lambertin. de jurepat. lib. 2. par. 1. quest. 4. art. 17. nu. 19. & Rot. in cit. Perusina Canonicatus sub eod. §. Atque hinc. cor. Me.**

30 Verum insuper ad certam hujus consensus probationem collimat in præsentati Testimonium Episcopi Cremonen. qui in visitatione expleta post secutam dictam permutationem anni 1661. asseruit illam factam fuisse = *Accedente Patronorum consensu* = in quibus terminis dici debet satis superque probatus prædictus consensus, & quidem expressus Patronorum in permutatione, ut pluries firmatum fuit, & in specie *dec. 284. n. 4. par. 14. dec. 168. nu. 12. & 16. par. 16. rec. in Aretina Jurium Parochialium 15. Januarii 1703. §. Huc usque in Pampilonen. Juris sedendi 28. Januarii 1707. §. Atque in hoc coram Reverendissimo P. D. meo Ansaldo Decano. Absque eo, quod replicari valeat id contigisse ex Partium suggestionem; Quia imò id processisse censendum est ex certa Episcopi scientia, & facti veritate; est namque munus Ordinariorum in hujusmodi visitationibus recognoscere titulos Beneficiatorum suæ diocesis, ut sciat legitimos, & illegitimos possessores, sicut ex *Text. in cap. Ordinarii de offic. Ordin. in 6. testa-**

testatur Card. de Luc. disc. 9. n. 17. de jurepatr. & disc. 17. n. 3. de iurisdic.

Parum propterea refert, quod consensus iste non legatur expressus in ipsa collatione, seu permutatione, quasi quod inde constet de negativa probatione illius præsensationis; necesse enim non est, quod in actu ipso collationis præstetur, aut in ipso permutationis instrumento inferatur, dum communiter receptum est, quod vel ante præstari potest, vel etiam supervenire ex post intra quadrimestre. Laicis Patronis à jure Canonico præfinitum ad præsentandum, ut latè probant Lambertin. de jurepatr. lib. 2. par. 1. quæst. 6. art. 6. num. 24. Vivian. eod. tract. lib. 12. cap. 5. nu. 22. & Rot. dec. 5. per tot. de rer. permutat. in novis.

Ejusdem irrelevantiae comperta fuit, & alia subalterna animadversio, quod cum Beneficium ex causa permutationis, seu resignationis non vacet, nisi favore certæ personæ permutantis scilicet, aut resignarii; inde inferri debeat, quod consensus à Patronis tali casu præstitus tanquam non liber, sed necessario cedere debens favore dictæ personæ non possit haberi loco veræ præsensationis, quæ cæteroquin esse debet libera, ad Text. in Clement. unic. de rer. permutat.

Etenim libertas ista in objecto requisita favore Patroni præsentare debentis sufficiens videtur concurrere etiam in consensu præstito permutationi, quippe quia in illius residet arbitrio, & facultate consentiendi nec nē, ut probat Barbof. de offic. & potest. Episc. allegat. 72. nu. 10. Vivian. de jurepatr. lib. 5. cap. 5. num. 34. & lib. 12. cap. 5. nu. 22. & 28. Lambertin. eod. tract. lib. 2. par. 1. qu. 6. art. 6. sub nu. 30. & Gonzal. ad regul. 8. Cancell. gloss. 45. §. 3. n. 53.

Et extranei sunt termini auctoritatum, quæ in contrarium fuerunt adductæ, Textus enim in objecto allegatus, pluresque Doctores illum sequentes loquuntur in terminis non Patroni, sed Collatoris, qui quidem non potest Beneficium liberè providere in casu resignationis, aut permutationis. Alii Doctores loquuntur in terminis indulti expectativæ, quod non potest comprehendere casus permutationis, sed tantummodo vacationis per obitum. Alii demum in terminis optionis, aut

consimilium jurium, quæ diversa totaliter sunt à casu permutationis, & resignationis, in quo de reliquo punctualem habemus Sacræ Rotæ auctoritatem dec. 90. cor. san. mem. Alexand. VIII. dec. 952. cor. clar. mem. Card. Cerro, & dec. 341. par. 16. rec. supra allegat.

Et ita utraque &c.

ARGUMENTUM.

An Resignatio Cappellaniæ merè Laicalis facta à Cappellano favore certæ Personæ absque consensu Patronorum sit nulla, & an competat Resignanti Regressus ad illam, vel potius ipse remaneat ea privatus, itaut Patroni possint ad eandem Cappellaniam alium nominare.

SUMMARIUM.

- 1 Unicuique licet jura propria cedere.
- 2 Cappellanus an possit validè renunciare, & transferre in alium exercitium Cappellaniæ. Vide ibi, & n. 14.
- 3 Consensus Patroni requiritur in resignatione beneficii Ecclesiastici; an verò requiratur in resignatione Cappellaniæ merè laicalis. Vide n. 4 & 15.
- 5 Consensus Patroni in resignatione Cappellaniæ merè laicalis, ex quibus præsumatur intervenire? Vide ibi.
- 6 Oppositio, & reclamatio Patronorum, ad hoc, ut reddat nullam resignationem beneficii Ecclesiastici factam absque eorum consensu, quo tempore intervenire debet? Et quid in Cappellaniis merè laicalibus? Vide n. 17.
- 7 Stante nullitate resignationis ob defectum consensus Patronorum: an, & quando competat Resignanti regressus, ad Beneficium, vel Cappellaniam laicalem. Vel potius Patronus possit aliam personam præsentare: & n. 9. 18. & 19.
- 8 Actus nullus non meretur nomen actus.
- 10 Resignatio Cappellaniæ merè laicalis facta ad favorem certæ personæ absque consensu Patroni est nulla. Amplia ut n. 11. Et quare? Vide n. 12.
- 13 In resignatione simplici non requiritur consensus Patroni.

- 16 *Tempus ad se opponendum resignationi indebitè factæ non incipit currere à die resignationis, sed à die scientiæ ejusdem resignationis.*
- 20 *Cappellanus resignando Cappellaniam merè laicalem favore certæ personæ, quando dicatur illam resignare malitiosè in spretum Patroni.*
- 21 *Cappellanus resignans Cappellaniam, ex quibus præsumatur habuisse notitiam existentie juris patronatus.*
- 22 *Resignatio in favorem facta absque consensu Patroni licèt sit nulla respectu Patroni, valet tamen in præjudicium Resignantis.*

C A S U S II.

Quidam Testator in ejus ultimo, quo decessit elogio, instituit, & fundavit de quibusdam bonis in Ecclesia Sanctissimæ Annuntiæ Cappellaniam merè laicalem, cum onere unius Missæ quotidianæ, & annui Anniversarii, reservando jus patronatus favore nonnullorum, & interim ipse in eodem testamento deputavit, & nominavit ad dictam Cappellaniam Titium, qui cum extitisset in ejus possessione per multos annos, tandem illam renunciavit favore Caji præsentis, & acceptantis absque consensu Patronorum. Cum autem post quinque menses pervenisset ad horum notitiam hujusmodi renunciatio, statim ipsi deputarunt, & nominarunt ad dictam Cappellaniam Sempronium. Hoc medio tempore, Caji Renunciarius retro renunciavit eandem Cappellaniam Titio renuncianti, qui cum prætendat ad eam habere regressum, & retinere, orta fuit controversia inter ipsum, & Patronos super validitate, vel invaliditate resignationis supradictarum respectivè. Hinc quæritur.

Primò. *An resignatio Cappellaniæ merè laicalis facta à Titio Cappellano favore Caji absque consensu Patronorum sit nulla, & quatenus affirmativè.*

Secundò: *An Cappellano resignanti competat regressus ad illam, vel potius Patroni possint ad eam alium nominare, & deputare?*

Super quibus requisitus à quodam amico, quid pro veritate sentirem, censebam, prout infra de jure respondendum. Et quidem, quo ad primum dubium

pronuntiandum videtur pro validitate hujusmodi resignationis. Titius enim Cappellanus, cum vigore deputationis, & nominationis de se factæ ad dictam Cappellaniam ab eodem Testatore, habeat titulum, & possessionem illius, dicitur Dominus ejusdem Cappellaniæ; quò stante dominio validè potuit eam renunciare, & de ea disponere favore Caji, dum quilibet suæ rei est moderator, & arbiter, & unicuique licet jura propria cedere; ad Text. in L. re mandata C. mandati. L. penult. C. de pactis. L. si quis in conscribendo C. de Episc. & Cleric.

Ex quo principio validè etiam idem Titius potuit renunciare, & transferre in alium exercitium Cappellaniæ, nimirum ei committendo celebrationem Missarum, & faciendo, ut Missæ annexæ Cappellaniæ per alium celebrentur, soluta ei congrua elemosyna, absque consensu Patronorum; Cur igitur non poterit validè renunciare, & transferre in alium ipsam Cappellaniam absque consensu eorundem Patronorum? Et ita in terminis sentire videntur *Calderin. conf. 6. de Renunc.* ibi = *An patronus laicus debeat vocari, quando præsentatus per eum, & postea per Episcopum institutus vult renunciare beneficio, & dicitur, quod non, quia jura loquentia de renunciatione, loquuntur tantum de Episcopo &c. cum igitur hoc non reperiatur jure cautum, non est necessarium vocare* = *Rot. decis. 6. de jurepat. coram Mohedan num. 1. ibi = Resignatio tamen sine consensu Patroni bene valet* =

3 Nec obstant auctoritates, quæ in contrarium allegari possunt requirentes pro validitate resignationis consensum Patroni, quoniam illæ procedere videntur in beneficiis de jure patronatus, Ecclesiasticis, & erectis auctoritate Ordinariorum, quibus conferuntur; & quidem optima ratione, nam cum inter ipsa, & Beneficiatos adsit vinculum spiritualis conjugii, hoc dissolvi non potest, & Beneficiatus illud deferere favore alterius absque consensu Collatoris, & Patroni, à quibus illud obtinuit; omnis namque res per quas cumque causas nascitur, per easdem dissolvitur ad Text. in cap. 1. de regul. jur. *Fagnan. in cap. Admonet de renunciat. n. 4. & 25. & seqq.*

4 Non verò procedunt quoad Cappellaniæ

lanias merè laicales de jurepatronatus, seu legata pia, & officiaturas Missarum, inter quas, & Cappellanos, cum non conferantur in titulum, nullum datur spiritualis conjugii vinculum, & quarum collatio principaliter sit ad utilitatem ejus, cui confertur; quo casu Cappellanus poterit Cappellaniam invito Superiore, seu Patrono resignare juxta supradictam regulam quod quisque potest ei renunciare, quod pro se principaliter est introductum. *Calderin. conf. 2. de renunt. num. 1. Fagnan. in d. cap. admonet n. 28.*

- 5 Sed etiam si in Cappellaniis merè laicalibus de Jurepatronatus, seu legatis piis, pro earum validitate resignationis requireretur consensus Patroni; negari non potest quin in casu presenti adsit hujusmodi consensus; Patroni enim statim, ac Titius resignavit prædictam Cappellaniam non se opposuerunt, nec impugnaverunt hanc resignationem; ex quo sequitur saltè tacitè eam ratificasse, & sic manere in statu validitatis etiam si factam absque eorum expresso consensu, ut expressè docent *Rocch. de Curt. de jurepat. in verb. honorificum n. 8. Lotter. de re benef. lib. 2. quest. 14. n. 71. Vivian. de jurepat. par. 2. lib. 13. c. 10. n. 27. Carol. Anton. de Luc. ad Gratian. discept. 835. n. 5. §. Ex quibus.* Nullatenus obstante, quod Patroni reclamaverint, & se opposuerint post quinque menses à die præfatæ resignationis, alium præsentando; Ad hoc enim ut oppositio, & repugnantia Patronorum reddat nullam resignationem factam, absque eorum consensu, non sufficit quod interveniat quocumque tempore, sed requiritur quod fiat intrà terminum juris datum ad nominandum, & præsentandum; nempe intrà quatuor menses, cum agatur de jurepatronatus laicali; Unde cum Patroni non reclamaverint intrà quatuor menses, sed post quinque menses; hujusmodi reclamatio, & oppositio utpote tempore inhabili facta, reddere nullam non potest prædictam resignationem, juxta *Garz. de benef. par. 11. cap. 3. nu. 21. ibi = Sed annullanda Patrono intrà tempus præsentandi contradicente =* & in terminis permutationis docet *Tondut. quest. benef. par. 2. cap. 4. §. 8. n. 23. ibi = Si tamen post permutationem factam, lapsus esset tempus à lege assignatum Patro-*

no ad præsentandum non esset amplius admittendus ad impugnationem permutationis factæ, ipso contempto =

- 7 Omissio autem, per hypothese quod resignatio Cappellaniæ facta à Titio favore Caji absque consensu Patronorum sit nulla, sequitur exinde affirmativa resolutio secundi dubii quoad primam partem, & negativa quoad secundam, nimium competere Titio resignanti regressum ad illam, & Patronos nullatenus posse alium nominare, & deputare. Agitur enim non de resignatione simplici, sed de resignatione condicionali facta in favorem certæ Personæ, qua mediante Titius ita renunciavit favore Caji præfatam Cappellaniam, merè laicalem, ut ei quæreretur, & validè possideret; stante autem nullitate resignationis, nec possessio, nec titulus Cappellaniæ fuit Cajo resignatario quæsitus, ac proinde eadem Cappellania non intelligitur ablata à resignante, sed competere ei regressum ad illam; & Patronos non posse alium nominare; jus enim, quod alteri non quæritur, à me non abdicatur *l. nec utilem ff. ex quib. caus. major. l. qui absenti ff. de acquir. possess.* & cum resignatio sit facta in favorem certæ Personæ, ante acquisitionem resignans dicitur, & possidere; & titulum coloratum habere, ut docent *Fagnan. in cap. admonet de renunciat. n. 6. & seq. Garz. de benef. par. 11. cap. 3. n. 16. ibi = Quod resignatio facta in favorem de beneficio jurepatronatus laicorum sine ipsorum consensu, & mentione est nulla, & ideo jus non abdicatur à resignante, & per consequens præsentatio facta per Patronum tunc de illo beneficio tamquam vacante non valet = Card. de Luc. de benef. disc. 34. n. 5. Pignattell. consult. 96. n. 9. tom. 6. Rot. decis. 4. num. 2. par. 1. rec. ibi = Cum igitur constet de jurepatronatus laicorum, resignatio facta in favorem Marcutii non potest sustineri, & consequenter jus remansit penès resignantem = Et decis. 511. num. 1. lib. 2. & decis. 158. num. 1. & seqq. lib. 3. coram Puteo, & decis. 172. num. 4. coram Celso, & dec. 419. par. 1. divers. & dec. 159. num. 6. coram Gregor. ibi = Quia resignatio est condicionalis, & si non acquiritur illi, in cujus favorem est facta, beneficium non vacat = Rot. in Mediolanen. beneficii 5. Martii 1703. §. Sed agredientibus, cor. bo. me. Caffarello.*

Et

Et videmus ita procedere in contractibus civilibus, qui si sint nulli, non abdicant dominium à contrahentibus; sic venditio nulla non privat venditorem re vendita; Alienatio nulla non privat alienantem re alienata, quia actus nullus non meretur nomen actus *l. scilicet ff. de oper. libert.* Ergo nec resignatio nulla privabit resignantem beneficio, ut in terminis resignationis beneficii nulliter factæ coram Papa ob malam expressionem valoris firmavit *Rot. decis. 417. n. 1. & 419. num. 1. & seq. par. 1. divers.*

9 Quodquidem procedere videtur absque ulla controversia animadvertendo, quod Titius resignando Cappellaniam favore Caji non advertit adesse Patronos, & habuit ignorantiam existentie juris patronatus, dum ipse non fuit nominatus, & deputatus ad eandem Cappellaniam ab hodiernis Patronis; sed nominatus, & deputatus fuit in testamento ab ipsomet Testatore; quo stante dicitur illam renunciassse bona fide absque consensu Patronorum; adeoque privari non potest dicta Cappellania; sed stante nullitate resignationis ad eam regressam habere debet; dum ignorantia licet non excuset à nullitate actus, excusat tamen à pœna *Lotter. de re benef. lib. 2. quest. 51. n. 64. Garz. de benef. par. 11. cap. 3. n. 19. prope fin. Gratian. discept. 835. n. 12. Rot. dec. 260. n. 31. par. 17. rec.*

10 His tamen non obstantibus re maturè perpenfa ad Primum, Censeo resignationem præfatam esse nullam: Titius namque Cappellanus resignavit Cappellaniam merè laicalem de jure patronatus laicali favore Caji, absque consensu Patronorum, qui habent non solum jus nominandi, sed etiam jus deputandi, & quodammodo jus eam conferendi; dum in Cappellaniis merè laicalibus, & non erectis auctoritate Ordinarii, opus non est institutione Episcopi, sed totaliter dependent à Patronis; ut alibi dixi; Et sic nulliter resignavit eandem Cappellaniam, cum in resignatione beneficii de jure patronatus ad favorem certæ personæ requiratur consensus Patroni, & Collatoris etiam si iste non sit Episcopus; nihil enim tam naturale est, quàm eo genere quid dissolvi, quo colligatum est *cap. 1. de regul. jur.*, sed sine nominatio-

ne, & provisione Patroni Cappellania merè laicalis obtineri non potest. *Cap. decernimus 16. quest. 7. C. nobis de jurepat.* Igitur nec illam deserere licet, & de ea disponere absque consensu Patroni; Et ita expressè docent *Alb. in cap. quod in dubiis de renunciat. n. 6. Rocch. de curt. de jurepat. verb. honorificum q. 3. n. 8. Vivian. eod. tract. par. 2. lib. 13. cap. 10. num. 25. Garz. de benef. par. 11. cap. 4. n. 72. Tondut. quest. benef. par. 2. cap. 4. §. 8. n. 18. Rot. dec. 452. num. 7. par. 18.*

11 Eoque magis renunciatio facta à Titio Cappellano favore Caji esset nulla, si ipse esset senex, renunciarius juvenis, 12 aut si esset malæ valetudinis; Ratio autem est, quia si beneficiati, & Cappellani possent propria, auctoritate, & arbitrio absque consensu Patronorum, renunciare, & disponere de Beneficiis, & Cappellaniis in favorem certæ personæ, retraherentur Laici à fundatione, & dotatione beneficiorum, & ab operibus piis; Interest autem Reipublicæ Christianæ, & bono publico Ecclesiæ, nè laici retrahantur ab hujusmodi foundationibus; idè interest nè Cappellani, & Beneficiati dimittant Cappellantias, & Beneficia in favorem certæ Personæ absque consensu Patronorum, & ipsis spretis, sed debent habere respectum Patronis, & nihil agere in eorum præjudicium; sicuti ipsemet Pontifex hodie habet talem respectum Patronis laicis, nè retrahantur à foundationibus beneficiorum, & operibus piis, ut in permutationibus amplius non derogatur eorum juripatronatus, etiam si hoc sit mixtum, ut de hujusmodi stylo testatur D. meus Advocatus Pitonius *discept. Eccles. 29. n. 15. Vivian. de jurepat. lib. 13. cap. 10. n. 25.*

Non obstat, quod Titius Cappellanus vigore nominationis, & deputationis de se factæ à Testatore possideat Cappellaniam; tamquam propriam, & consequenter poterit ei cedere sine consensu Patroni, juxta regulam, quod unusquisque potest juri suo renunciare; Hoc 13 enim procedit in resignatione simplici, ubi nullum præjudicium Patroni considerari potest, ut notavi in superiori *Casu num. 9.* Secus in resignatione condicionali facta ad favorem certæ Personæ; pro validitate namque hujusmodi resignationis juxta

juxta auctoritates allatas requiritur consensus Patronorum; Et in hoc sensu intelliguntur procedere Auctoritates Calderini, & Rotæ coram Mohedano in contrarium superius allatæ §. *Ex quo*, ut testatur Garz. de benef. par. 11. cap. 3. n. 13., ibi = *Quæ sententia mihi placet in resignatione simplici, in qua ipsi loquuntur &c. nec potest in hoc considerari considerabile præjudicium Patroni, cui manet sua præsentatio salva; & ita videtur in praxi servari* =.

4. Quod autem Titius possit transferre in alium exercitium Cappellaniæ absque consensu Patroni, non est absolute verum; Attendenda est enim qualitas, & natura Cappellaniæ laicalis, seu legati pii; Si Cappellania sit talis, ut ex lege foundationis requirat personale servitium Cappellani, falsum est quod iste possit absque consensu Patronorum transferre in alium illius exercitium; si verò sit talis, ut non requirat personale servitium, poterit esse verum quod Cappellanus transferre valeat in alium exercitium Cappellaniæ laicalis; sed non proinde poterit etiam transferre ipsam Cappellaniam absque consensu Patronorum; Quoniam transferendo in hoc casu exercitium Cappellaniæ in alium; non consideratur adesse ullum præjudicium Patroni, dum iste moriente Cappellano, non obstante translatione exercitii, posset alium præsentare; sed transferendo ipsam Cappellaniam in alium; defuncto ipso renunciante, seu transferente non posset alium præsentare; dum renunciata Cappellania, hæc non vacaret per obitum Rot. in Caurien. Beneficii super Manuten-tione 3. Martii 1704. §. In præsent, coram R.P.D. Lancetta.

Nec subsistit, quod asseritur, nimirum Auctoritates, requirentes pro validitate resignationis consensum Patronorum militare in resignatione Beneficii Ecclesiastici, non verò Cappellaniæ merè laicalis; Fallacia enim assumpti satis detegitur, reflectendo ad rationem, ob quam necessarius sit consensus Patronorum in resignatione condicionali ad favorem certæ Personæ Beneficii de jurepatronatus; Consensus igitur Patroni in hujusmodi resignatione Beneficii Ecclesiastici requiritur, non ratione vinculi spiritualis conjugii inter ipsum, & Beneficiatum,

Pars VI.

sed quia interest Reipublicæ Christianæ nè beneficiati transmittant in alios Beneficia, spretis Patronis, & in horum præjudicium; ita ut ideò sunt nullæ hujusmodi resignationes factæ absque consensu Patronorum, quia cedunt in contemptum, & præjudicium eorundem Patronorum; Hæc autem eadem ratio militat etiam in Cappellaniis merè laicalibus, cum etiam per earum resignationes ad favorem certæ Personæ, absque Patronorum consensu contemnuntur Patroni, & eis præjudicetur, adeòque in his etiam Cappellaniis militare debent eadem Auctoritates; ubi enim militat eadem ratio; ibi, & eadem lex militare debet Ad Text. in cap. translato sacerdotio de constit. ibiq. Gloss. Gonzal. Gratian. discept. 809. n. 9.

Neque dici valet quod Patroni consenserint si non expresse, saltè tacite præfatæ resignationi factæ à Titio favore Caji; Quoniam licet Patroni non se opposuerint, nec reclamaverint à die secutæ resignationis; tamen se opposuerunt, & reclamarunt à die scientiæ resignationis, quam habuerunt post quinque menses, præsentando alium ad dictam Cappellaniam; quod sufficit adhuc, ut dicantur, nec tacite ratificasse prædictam resignationem; Tempus enim ad se opponendum resignationi indebitè factæ non incipit currere à die resignationis; sed à die scientiæ ejusdem resignationis, sicuti tempus concessum Patrono ad se opponendum collationi beneficii de jurepatronatus factæ ab Episcopo tamquam de libero, non incipit currere à die vacationis beneficii, sed à die scientiæ vacationis, ut alibi in decursu Operis diximus.

17. Sed etiam si se opposuissent, & reclamassent elapso termino quatuor mensium; adhuc hujusmodi oppositio, & reclamatio esset sufficiens ad annullandam præfatam resignationem factam absque consensu Patronorum; Quod enim oppositio, & reclamatio fieri debeat tempore habili, nempe intrà quatuor, aut sex menses procedit in beneficiis Ecclesiasticis de jurepatronatus Ecclesiastico, vel laicali; respectu quorum est à jure statutus Patrono, terminus sex, aut quatuor mensium respectivè; sed in Cappellaniis

T c merè

merè laicalibus, seu Legatis piis, seu officiaturis Missarum, non est à jure statutus Patrono ad nominandum ullus terminus; unde sicuti respectu harum Cappellaniarum merè laicalium possunt Patroni de jure (quicquid sit de mente Fundatoris) nominare, quocumque tempore; ita poterunt renunciationi, resignationi, aut permutationi earundem Cappellaniarum factæ absque Patronorum consensu; iidem Patroni se opponere quocumque tempore.

Descendendo nunc ad secundum dubium; respondeo Titio nulliter resignanti prædictam Cappellaniam favore Caji absque consensu Patronorum non competere regressum ad illam; sed Patronos potuisse ad eam præsentare Sempronium. Distinguendum est enim, prout in superiori Casu, distinguebamus n. 14. & seq. inter resignationem sive beneficii, sive Cappellaniæ merè laicalis absque consensu Patronorum factam sinè culpa, & non malitiosè, itaut resignanti adscribi non valeat ingratitude; & resignationem factam malitiosè, culpabiliter, fraudulenter, & in spretum Patronorum. Si quis resignat beneficium, aut Cappellaniam merè laicalem ad favorem certæ Personæ absque consensu Patronorum, non malitiosè, nec fraudulenter, nec culpabiliter, nec in spretum Patroni, eo quia revera ignoravit adesse Patronos, aut Cappellaniam esse de jure patronatus; Certum est quod taliter resignans non privatur Cappellania resignata; sed reclamantibus Patronis, competit ei regressus ad illam, & Patroni non possunt ad eam alium præsentare, aut nominare; & in hoc casu procedunt Auctoritates superius ex adverso allatæ §. Ommisso autem; Quibus addo Gemin. in cap. deinceps de elect. in 6. num. 11. ibi = Sed quilibet ipsorum permutantium ex quo non fuerunt in culpa, etiam invitis Patronis, poterunt ad sua beneficia reverti, si Patroni contradicunt permutationi facta = Lotter. de re benef. lib. 2. quest. 14. n. 85. ibi = Ubi verò non est ipso jure nulla, sed venit annullanda, quia resignans, vel permutans ignoraverit patronatum, & in summa non possit illi adscribi ingratitude, tunc cassata resignatione, poterit resignans ad suum beneficium reverti =.

Et ita etiam sentit in terminis permuta-

tionis, idem Garzias superius in dicto §. Ommisso in contrarium allegatus ibidem n. 29. ibi = Rescissa autem permutatione ob contradictionem Patroni, absque cujus consensu fuit facta, possunt permutantes etiam invito Patrono redire ad sua beneficia &c. quando non fuerunt in culpa; ex quo non constat illas habuisse notitiam juris patronatus ante ipsam permutationem =.

19 Si quis autem resignat Beneficium, aut Cappellaniam merè laicalem ad favorem certæ Personæ absque consensu Patronorum malitiosè, culpabiliter, fraudulenter, & in spretum Patronorum in hoc casu taliter resignans remanet ipso jure privatus Cappellania resignata, nec competit ei regressus ad illam; sed Patroni possunt validè alium ad eam nominare, ad Text. in cap. final. de renunciat. in 6. ibiq. Passerin. num. 1. Gemin. in cap. nemo deinceps de elect. in 6. num. 11. ibi = In permutatione beneficiorum, si Patronus non vocetur, & maxime laicus, eo impugnante, non valebit permutatio, & poterit etiam permutatione non cassata, vel revocata, alium præsentare = Rebuff. conf. 38. num. 6. & 14. Lotter. de re benef. lib. 2. quest. 14. n. 84. ibi = Siquidem cum resignatio est ipso jure nulla ob contemptum Patronorum proculdubio resignans non revertitur ad beneficium resignatum, sed poterit Patronus liberè alium præsentare = Gratian. discept. 835. num. 1. & seqq. Tondut. quest. benef. par. 2. cap. 4. §. 8. n. 21. Card. de Luc. de benef. disc. 22. n. 12. ibi = Dicitur posset, quod ista nullitas utpotè culposa tollit jus à resignante = & disc. 25. n. 4. & disc. 34. num. 6. Adden. ad Buratt. dec. 136. n. 37.

20 In casu autem præsentis Titius Cappellanus resignando Cappellaniam merè laicalem favore Caji, absque consensu Patronorum, eam resignavit malitiosè, culpabiliter, & in spretum Patronorum; nam scivit adesse Patronos, & Cappellaniam esse de jure patronatus, & tamen non vocavit eos, nec requisivit eorum consensum in resignatione; Sperti autem dicitur Patronus, & cum eo contumeliosè agi, quando cum posset commodè vocari, non fuit vocatus; & malitia, ac spretus probatur, eo ipso, quod renunciens scit adesse Patronum, & Cappellaniam esse de jure patronatus. Gemin. in cap. nemo

mo

mo deinceps de elect. in 6. num. 11. Lotter. de re benef. lib. 2. quest. 14. n. 62. Gratian. discept. 835. num. 1. & seqq. Ac proinde sequitur eidem Titio sic malitiosè, & contumeliosè resignanti non competere regressum ad dictam Cappellaniam, sed Patronum potuisse validè nominare ad eam Sempronium; juxta auctoritates relatas in §. *Accedenti*; quibus addo Garz. de benef. par. 11. cap. 3. n. 30. ibi = *Alias si essent in culpa redire non possent* = & num. 34. ibi = *Et sic quando essent in culpa, Patronus posset presentare* =.

Dici autem non potest Titium habuisse
21 ignorantiam existentiae jurispatronatus, & Patronorum, ex eo quia non fuit nominatus, & deputatus à Patronis; sed ab ipsomet Testatore in testamento, quia, compossibile est quod fuerit deputatus, & nominatus à Testatore, & simul habuerit notitiam existentiae jurispatronatus, immo ex hoc ipso præsumitur habuisse notitiam jurispatronatus; nam si scivit Testamentum continere nominationem, & deputationem ad dictam Cappellaniam favore sui, præsumitur etiam scivis se idem Testamentum continere reservationem jurispatronatus ad eandem Cappellaniam favore Patronorum. Immo antequam deveniret ad dictam Resignationem, hoc scire debebat, dum tenebatur inquirere, & se informare de qualitate Cappellaniæ, an hæc esset libera, vel potius de jurepatronatus; unde si non se informavit de statu Cappellaniæ, culpabiliter, & malitiosè hoc fecit, & sic competere ei non potest regressum ad illam

perinde enim est scire, ac scire debere. Sicuti si quis resignat beneficium alicui in forma *dignum*, & prius non inquisivit, nec se informavit de idoneitate resignatarii; si postea iste non sit repertus idoneus, non potest resignans redire ad beneficium, quia culpa sua non habuit effectum, dum prius tenebatur inquirere, & se informare de idoneitate resignatarii, & sic scivit, & scire debuit illum non esse idoneum. Rocch. de Curt. de jurepatr. verb. *honorificum* num. 17. Lambertin. eod. tract. par. 1. lib. 2. quest. 10. art. 4.

Minusque adversatur, quod si resignatio Cappellaniæ facta à Titio favore Caji absque consensu Patronorum, sit nulla ex hoc ipso non possit abdicare ab eo jus ad illam; ex actu enim nullo, nullus sequitur effectus; quoniam licet sit nulla respectu Patronorum, & in horum favorem, valet tamen in præjudicium resignantis; itaut contradicentibus Patronis, non potest Titius resignans redire ad illam, Alb. in cap. *super hoc de renunciat.* n. 41. Lambertin. de jurepatr. lib. 1. par. 2. quest. 1. art. 16. n. 4. vers. *posset ei tertio.* Tusch. conclus. jur. 165. litt. R. tom. 6. sicuti permutatio fraudulenta licet sit nulla in præjudicium conferentis, valet tamen in præjudicium malitiosè, & culposè permutantium, itaut eis non detur regressus. Garz. de benef. par. 11. cap. 3. num. 36. in fine D. *meus Advocatus Pitonius discept. Eccles. 29. n. 12.*

Erat hic exponenda Constitutio D. Pii V., la 104., sed de ea diximus supra Par. V. Can. VIII. in Comment. n. 1.

C A N O N X V I I I

SIXTUS QUINTUS Constit. XIX. §. 3. Bull. Rom. Tom. 2.

SI cunctas per orbem terrarum diffusas Ecclesias in eorum
juribus, & Privilegiis libenter conservare studemus: Et Ann. 1586.
infra. Nos moti tam præarrata Bonifacii Papæ Prædecessoris consideratione, quàm præclara memoria Imperatoris Constantini, cujus morbum, suscepto hic olim baptismo, Divina gratia sanavit, vestris hujusmodi supplicationibus
Pars VI.
T t 2 beni-

benignè annuentes, prænarratasque Bonifacii Papæ literas cum omnibus, & singulis decretis, clausulis, & aliis in eis contentis, Apostolica auctoritate (modificationibus infra-scriptis semper salvis) harum nostrarum serie revalidantes, & innovantes, vosque ad illarum pristinum usum adversus suprascriptas Pii IV. literas revocatorias restituentes, & plenariè reintegrantes, ex speciali gratia indulgemus, quod perpetuis futuris temporibus, literis vestris Patentibus, sub solitis titulo, & nomine supradictis, etiam absque præsentium nostrarum insertione expediendis, licentiam, & facultatem liberas quibuslibet benè visis, in Fundis, Terris, & Locis mensæ vestræ Capitularis, ac aliàs juxta earumdem Bonifacii Papæ Prædecessoris literarum formam, quæcumque Monasteria, Prioratus, Conventus, Ecclesias, Dignitates, Personatus, Officia, & alia Beneficia Ecclesiastica cum Cura, vel sinè Cura, nec non Hospitalia, & alia Pia Loca fundandi, erigendi, ædificandi, dotandi, ac alia quomodolibet in illis contenta faciendi, quæ quidem dominio, protectioni, jurisdictioni, defensionis, ac potestati vestris immediatè subsint, nec non earumdem plenum jus, dominium, merumque, & mixtum Imperium, institutio, insuper destitutio, collatio, provisio, præsentatio, & quævis alia dispositio ad vos solùm, & insolidum perpetuò spectet, dummodò Episcoporum, in quorum Civitatibus, seu Diocesium illa fuerint, licentia expressa ad hoc accedat, Ecclesiæque, & alia, ut præfertur, fundanda, erigenda, ædificanda, & dotanda, atque illa pro tempore obtinentes, libertatis, immunitatis, & exemptionis Privilegium aliquod à jurisdictione, & superioritate ipsorum Episcoporum, aliterve contra formam decretorum, & ordinationum Sacri Concilii Tridentini, propterea non acquirant, licentiam, & facultatem liberas, ut prius in omnibus, & per omnia, perinde ac si literæ hujusmodi revocatorie nullatenus emanassent concedere valeatis.

COMMENTARIUM.

EX hoc Canone hæc inferitur conclusio.

PRÆSENTATIO, INSTITUTIO, VEL DESTITUTIO, COLLATIO, AUT ALIA DISPOSITIO ECCLESiarum, ET BENEFICIORUM, QUÆ SUNT FUNDATA, ERECTA, ET DOTATA IN SOLO LATERANENSI SPECTAT AD ARCHIPRESBYTERUM, ET CAPITULUM SACROSANCTÆ LATERANENSIS ECCLESIAE = Quam conclusionem sequuntur *Calderin. cons. 12. de privileg. Cherubin. hic. Card. de Luc. de Paroch. disc. 9. num. 6. & de jurisdict. disc. 38. num. 5. & disc. 39. num. 1. Rot. dec. 153. coram Gregor. & dec. 106. num. 2. & 228. n. 6. coram Emerix. jun. & dec. 217. n. 26. & 366. num. 1. par. 9. rec.*

I Sacrosanctam Ecclesiam Lateranensem totius Urbis, & Orbis Ecclesiarum caput, Romani Pontificis Patriarchalem Sedem, aliquo privilegio condecorare cupiens Bonifacius IX., statuit proinde, quod quilibet in Lateranensi solo, seu in Locis ad Ecclesiam Lateranensem spectantibus, de licentia Archipresbyteri, & Capituli, Ecclesias, Monasteria, Oratoria, Prioratus, Dignitates, Personatus, Officia, & alia Beneficia Ecclesiastica cum cura, vel sine cura, & quæcumque alia pia loca erigere, & fundare possit, & quod hæc omnia sic fundata, erecta, & dotata extarent sub mero, & mixto imperio eiusdem Capituli, & Archipresbyteri; Quodque institutio, destitutio, collatio, provisio, præsentatio, & quævis alia dispositio, ad ipsos solum, & insolidum pertinerent in perpetuum, atque spectarent. Hujusmodi autem Privilegium cum fuisset revocatum à Pio IV. per ejus constitutionem in ordine la 57., hinc Sixtus V. attentis qualitatibus, & prærogativis hujus Sacrosanctæ Basilicæ, volens eam in suis juribus, & privilegiis conservare, innovavit in hoc Canone Bonifacii Indultum, addita modificatione, quod accedat licentia Ordinariorum, & loca erigenda cum personis subsint eisdem Ordinariis.

C A N O N XIX.

SIXTUS V. *Constit. LXIV. §. 2. 3. 5. & 7. Bull. Rom. Tom. 2.*

IN Sacrosancto Beati Petri Principis Apostolorum folio: Ann. 1587.
Et infra: Nos statui indigenarum Regni Valentiaë hujusmodi Paterna charitate compatientes: *Et infra:* Motu proprio &c. statuimus, & ordinamus, quod ex nunc deinceps perpetuis futuris temporibus omnia, & singula Beneficia Ecclesiastica in Universo Regno Valentiaë hujusmodi nunc, & pro tempore consistentia, etiamsi Canonicatus, & Præbendæ, Dignitates etiam majores post Pontificales, & principales Personatus, Administrationes, & Officia, etiam curata, & electiva, in Metropolitana, & in aliis Cathedralibus, ac Collegiatis Ecclesiis, nec non Parochiales Ecclesiæ, seu earum perpetuæ Vicariæ, ac in Romana Curia, vel extra eam litigiosa, & de jure patronatus etiam Regum, Ducum,
vel

vel aliorum Laicorum etiam Nobilium, & Illustrium, seu eorum, & Clericorum mixtim etiam ex fundatione, vel dotatione, aut indulto Apostolico, seu aliàs quomodolibet qualificata sint, vel fuerint, quoties illa per cessum, etiam ex causa permutationis, vel decessum, seu quamvis aliam dimissionem, vel amissionem, aut privationem ea pro tempore obtinentium, seu jus in illis, vel ad illa habentium, aut aliàs quovis modo, etiam apud Sedem prædictam, ac etiam in aliquo ex mensibus, in quibus vacantium Beneficiorum Ecclesiasticorum dispositio nobis, & Sedi præscriptæ, etiam per Constitutiones Apostolicas, seu Cancellariæ Apostolicæ regulas, est, vel pro tempore fuerit reservata, vel etiam ordinariis Collatoribus per easdem Constitutiones, seu regulas, vel literas alternativarum, aut alia Privilegia, & Indulta, concessis hætenus, & in posterum concedendis simul, vel successive vacare contigerit, etiam actu nunc, ut præfertur, vel aliàs quibuscumque modis, & ex quorumcumque Personis vacent, ac ex eo, quod Beneficia ipsa obtinentes, seu in illis, vel ad illa jus habentes, nostri, & quorumcumque, aliorum Romanorum Pontificum Prædecessorum, seu successorum nostrorum, aut S. R. E. Cardinalium etiam viventium, & in dicta Curia præsentium familiares, continui Commensales, seu dictæ Sedis Notarii, Subdiaconi, Acolythi, Cappellani, literarum Apostolicarum Abbreviatores, Scriptores, Cubicularii, scutiferi, proventuum, & jurium Cameræ Apostolicæ debitorum Collectores, & Subcollectores, seu quicumque alii Curiae, & Sedis prædictarum Officiales, etiam sub diversis Constitutionibus felicitis recordationis Pauli Papæ IV. Prædecessoris nostri, suorum, & pro tempore existentium Romanorum Pontificum familiarium, continuorum Commensalium declaratoriis comprehensi, præsentibus, et futuri quocumque nomine nuncupati, seu ex quavis alia Causa dispositioni Apostolicæ specialiter, vel aliàs generaliter reservata, aut ex generali reservatione Apostolica affecta, seu ad Sedem eandem devoluta existant, vel
fuerint

fuerint, folis indigenis dicti Regni, verè, realitèr, et non fictè in eo natis, et nascituris affecta, et debita, prædictique alienigenæ ad hujusmodi Beneficia, in titulum, Commendam, administrationem, vel aliàs quomodolibet obtinendum, aut illorum fructus, redditus, proventus, jura obventiones, distributiones, et emolumenta quæcumque, seu super eis pensiones annuas percipiendum, omninò inhabiles, ac incapaces, etsi ullo umquam tempore eadem Beneficia, etiam ad illorum Patronorum præsentationem sibi conferre, aut de illis provideri, seu fructus redditus, proventus, & pensiones hujusmodi reservari obtinuerint, aut collationibus, provisionibus, præsentationibus, institutionibus, reservationibus, & aliis dispositionibus ipsis desuper factis, seu etiam motu simili concessis uti, seu eas ratas, & gratas habere præsumperint, omni, & quocumque Beneficio, & Officio Ecclesiastico per eos, etiam extra dictum Regnum ubicumque obtento, eo ipso absque aliqua declaratione desuper facienda, privati existant.

Nec non quicumque Ordinarii, & alii inferiores Collatores, ac etiam Patroni, qui contra præmissa quicquam attentare præsumperint à quorumcumque Beneficiorum collatione, provisione, electione, præsentatione, institutione, & quacumque alia dispositione, prout cuique competierit, tandiù suspensi remaneant, donec remissionem à Romano Pontifice pro tempore existente meruerint obtinere. Et nihilominus si sic suspensi conferre, providere, eligere, præsentare, instituere, aut aliàs quomodolibet disponere ausi fuerint, Excommunicationis latæ sententiæ poenam eo ipso incurrant, nec ullus alius, quàm Romanus Pontifex pro tempore existens sive absolutionis, sive relaxationis Beneficium, excepto mortis articulo, valeat eis impartiri; *Et infra:*

Et quicumque Judices Ordinarii, vel Delegati, coram quibus litem contra quemcumque alienigenam in quovis Beneficio contra præsentium tenorem intrusum, tam in dicta Curia, quàm extra, eam moveri contigerit, cum pri-

mum

num sibi legitimè constiterit, Beneficium ipsum ab alienigena detineri, possessionem, ac fructus, redditus, & proventus ejusdem Beneficii, donec iis, ad quos de jure spectabunt, adjudicentur, sequestrare, ac sub arcto, & firmo sequestro ponere debeant, & teneantur. Ita tamen, ut si in fundationibus Beneficiorum de jure patronatus Laicorum, seu illorum, & Clericorum mixtim, ut præfertur existentium, caveatur expressè, quod non nisi per Clericos, seu Presbyteros de ipsorum fundatorum genere, & familia oriundos obtineri possint, eo casu etiam alienigenæ, de genere, seu familia Fundatorum hujusmodi ad illa præsentari, ac in eis institui liberè possint, nec sub præsentis Statuto, quoad assecutionem talium Beneficiorum comprehendantur: *Et infra:*

Decernentes omnes, & singulas Collationes, Provisiones, Commendas, Electiones, Acceptiones, Præsentationes, Institutiones, & quasvis alias dispositiones de quibuscumque Beneficiis dicti Regni Valentia, ut præfertur, vel aliàs quomodolibet qualificatis, ac reservationes illorum Fructuum, Reddituum, Proventuum, & Pensionum super eisdem in favorem dictorum Alienigenarum, contra præsentis Statuti formam, & tenorem, etiam per nos, & quoscumque alios Romanos Pontifices Successores nostros, dictamque Sedem, ac illius Legatos, etiam de Latere, & Nuntios, omnesque, & singulos alios jus, & facultatem conferendi, providendi, commendandi, eligendi, præsentandi, instituendi, & aliàs quomodolibet de hujusmodi Beneficiis disponendi, illorumque Fructus, Redditus, Proventus, & super eis Pensiones reservandi ab ipsa Sede habentes, nec non Ordinarios, & alios inferiores Collatores, etiam ad Patronorum Præsentationem, seu de illorum consensu pro tempore factas, ipso jure nullas, & invalidas, nulliusque roboris, vel momenti fore, & esse, ac pro nullis, & infectis haberi, nec per eas cuiquam jus, vel etiam coloratum possidendi titulum tribui posse, ipsosque alienigenas illarum prorsus usu, & comodo carere, nec non Cancellariæ Apostolicæ Regulas,

seu

seu Constitutiones de annali, & triennali possessoribus etiam propter quantumvis diuturnam continuatæ possessionis tollerantiam, aut quodcumque aliud jus, vel Beneficium ullo tempore illis suffragari, seu Beneficia hujusmodi, ut prius vacare, & quæ illis tempore dispositionis Apostolicæ dictis alienigenis factæ eidem dispositioni reservata, seu affecta fuerint, sub eadem reservatione, seu affectione remanere, & tam illa, quàm etiam omnia alia non reservata, neque affecta, de quibus à dicta Sede, vel illius Legatis, seu Nunciis, aut aliis jus, & facultatem conferendi à dicta Sede, ut præfertur habentibus, in hujusmodi alienigenas quodcumque dispositum fuerit, ad novam Romani Pontificis pro tempore existentis dispositionem dumtaxat pertinere, ab Ordinariis verò, & aliis inferioribus Collatoribus, cessantibus reservationibus, seu affectionibus Apostolicis, eisdem alienigenis pro tempore collata, ac etiam ea, quæ de jurepatronatus hujusmodi fuerint, si contingat ad illa quemquam contra præsentis Statuti formam præsentari, devolutioni ad Sedem prædictam immediatè eo ipso subiacere, illaque omnia ab indigenis dicti Regni, & à Sede prædicta dumtaxat impetrari posse, nec jus ullum ad resignantes, seu cedentes, etiam si in possessione etiam diutina remanserint, & resignationes, seu cessiones hujusmodi publicatæ non fuerint, redire, vel penes eos remanere.

COMMENTARIUM.

EX hoc Canone sequens deducitur Conclusio.

BENEFICIA ECCLESIASTICA REGNI VALENTIÆ, ETIAM DE JUREPATRONATUS REGUM, DUCUM, ET ALIORUM LAICORUM; QUANDOCUMQUE VACARE CONTIGERIT, CONFERRI DEBENT SOLIS INDIGENIS EIUDEM REGNI, SUBLATA FACULTATE PATRONIS, ET ORDINARIIS COLLATORIBUS, ALITER PRÆSENTANDI, ET RESPECTIVE CONFERENDI; NISI ALITER FUERIT DISPOSITUM A FUNDATORE, IN LIMINE FUNDATIONIS. Quam conclusionem confirmat etiam *Rot. dec. 1241. num. 1. coram Emerix jun.*

1 Animadvertens Sixtus V. Alienigenas, ex aliis Hispaniarum Regnis, & Provinciis oriundos obtinere, & possidere Beneficia Ecclesiastica Regni Valentiae, ac frui hujus Regni Clericorum pabulo; & contra indigenas ejusdem Regni Valentiae, variis sub motivis, repellere, & excludi à consecutione Beneficiorum in aliis Regnis, Provinciis, dominiis, & insulis Hispaniarum; ex quo multa mala, & in convenientia sequebantur, nimirum quod Clerici Valentini nequeunt Beneficia Ecclesiastica, neque in Patriæ solo pro-

Pars VI.

Vv pter

pter exterorum illa occupantium frequentiam, minusque extra obtinere, miserabilem vitam ducere cogebantur; quod alii, horum conditione perterriti, statum Clericalem abhorrebant, & melius vitam rudem ducere, quam in Ecclesiastica disciplina se exercere existimabant; quodque Fideles ab Ecclesiarum, & beneficiorum fundatione retrahebantur in grave Divini Cultus præjudicium; hinc injunxit ordinariis collatoribus conferre; Patronis verò præsentare ad omnia Beneficia Ecclesiastica in universo Regno Valentia existentia, indigenas, seu originarios ejusdem Regni, sub pœna nullitatis collationis, & præsentationis, ac devolutionis eorumdem Beneficiorum, si aliter fiat, ad S. Sedem; quæ impetrari non possint, nisi ab eisdem indigenis; dummodo in limine fundationis à fundatoribus dispositum non fuerit, quod præsententur ad beneficia illi de familia, quo casu consanguinei Fundatorum essent admittendi, licet extranei, ac dummodo Valentini non admittantur ad beneficia alicujus Regni Hispaniæ, quo casu illi etiam istius Regni, licet alienigenæ, admitti, & præsentari possunt ad beneficia Valentia. Quæ Summi Pontificis dispositio æquior, ac rationabilior esse non potest, cum rationi, & Sacris Canonibus consentaneum sit, quod in Beneficiorum assequutione originarii, non originarii, cives exteris, & alienigenis præferantur ad *Text. in can. nullus invitis can. obitum dist. 61. cap. ne pro defectu de elect. cap. bona mem. il. 2. §. Intelleximus de postulat. prælat.* Quæ jura licet loquantur de Episcopis, extenduntur tamen ad quoscumque alios beneficiatos. *Abb. in cap. ad decorem n. 4. de instit. pluribusque ad rem rationibus allegatis prosequuntur Innoc. in cap. quia diversi de concess. præb. D. Thomas secunda secunda quæst. 63. art. 2. ad 4. Gonzal. in cap. te nobis num. 6. de Cleric. Peregrin. Azor. instit. moral. par. 2. lib. 6. cap. 4. quæst. 25. per tot. Antunez. de donat. reg. lib. 2. cap. 29. n. 154. & seqq. Mandos. in regul. 16. cancell. quæst. 41. per tot. Paris. de resignat. Benef. lib. 4. quæst. 7. num. 2. Barbosa. vot. decis. lib. 2. vot. 33. n. 12. & seqq. Rot. decis. 28. n. 7. par. 15. rec.*

Conferunt ad materiam hujus Canonis ea omnia, quæ superius dixi *Par. I. Can. V. Cas. XVIII., & Par. II. Can. IX. X. & XI. Cas. VII.*, quæ ibi legere poteris.

C A N O N X X.

SIXTUS V. *Constit. 105. §. 6. & 10. Bull. Rom. tom. 2.*

Ann. 1590.

Cum singularum rerum: *Et infra*: Mox etiam decrevimus inibi unam Præposituram ad Scalas Sanctas appellandam, unum Sacristæ officium, nec non quatuor Cappellanas, & quatuor Beneficia Ecclesiastica Clericatus nuncupata, & unum ostiariatum erigere: *Et infra*.

Postremo juspatronatus, & præsentandi Personas idoneas etiam alienigenas ad Præposituram, officium Sacristæ, quatuor Cappellanas, & alia Beneficia Clericatus nuncupata hujusmodi, dilecto Filio Nobili Adolescenti Michaeli Peretto Marchioni de Encisia, nunc autem Burgi Sancti Petri, Militumque custodiæ nostræ Præfecto nostro, secundum Carnem ex Sorore Pronepoti, ejusque masculis ex masculis descendantibus legitimis, & naturalibus, ac ex legitimo matrimonio

trimonio natis, & procreatis. Ita tamen, quod præsentatio fieri debeat solum à Primogenito, & ipsius Primogeniti primogenito usque in infinitum, eisque deficientibus, ad secundogeniti, & aliorum successivè lineas, & denique in masculorum omnium defectum, jus hujusmodi ad foeminas, earumque descendentes transeat, eisdem modo, & forma, quibus præsentatio ad aliam Præposituram, Sacristiam, Cappellanas, & Beneficia per nos in Cappella ad Præsepe Domini in Ecclesia S. Mariæ Majoris erecta, ejusdem Michaelis etiam illorum Patroni descendentes reservata fuit, prout in literis Apostolicis desuper expeditis, quarum tenorem haberi volumus pro expresso, ac ad verbum inserto, plenius continetur. Et postmodum si defecerint omnes à dicto Michaeli descendentes, jus patronatus, & præsentandi hujusmodi transeat ad dilectam in Christo filiam Flaviam, etiam Perettam dicti Michaelis Sororem germanam, si extabit, & post eam, vel si ipsa, non extabit, ad filios masculos, ipsius, & ab eis masculos descendentes, usque in infinitum, & cessantibus masculis, ad foeminas à dictis masculis descendentes, & cessantibus omnibus, tam masculis, quam foeminis descendentes à dicta Flavia, succedat dilecta in Christo filia Ursina similiter Peretta ejusdem Michaelis etiam Soror germana, & post eam, vel si ipsa tunc non extabit, ejus filii masculi, ex masculis descendentes. Deficientibus autem omnibus, & singulis masculis, & foeminis descendentes à dictis Michaeli, Flavia, & Ursina, tunc succedat in jurepatronatus, qui nobis fuerit sanguine proximior, servato semper in omnibus casibus supradicto ordine Primogenituræ, transeundo scilicet de Primogenito in Primogenitum, & præferendo lineam Primogeniti lineæ secundogeniti, & masculos ex masculis descendentes natis ex foeminis, ac masculos ex foeminis ipsis foeminis, ac aliàs in omnibus, & per omnia; prout in linea filiorum, & descendentium à dicto Michaeli, ut præfertur, aliàs in literis prædictis ordinatum est: Ita quod jus præsentandi hujusmodi ad unum solum successorem in solido,

340 **Commentaria ad singulos Canones**
dum, & post illum ad alium semper deveniat, absque eo,
quod inter plures successores dividi possit.

C O M M E N T A R I U M.

EX hoc Canone hæc deducitur conclusio.

JUSPATRONATUS AD PRÆPOSITURAM, AD UNUM OFFICIUM SACRISTÆ, AD QUATUOR CAPPELLANIAS, ET TOTIDEM BENEFICIA ECCLESIASTICA, AD SCALAS SANCTAS ERECTA, COMPETIT FAMILIÆ PERETTÆ DE PRIMOGENITO, IN PRIMOGENITUM =.

1 Opera tanti Pontificis D. Sapientia verificavit, quod legimus apud Isaiam = *Locum Pedum meorum glorificabo, & ad Sanctam Civitatem Hierusalem adorabunt vestigia pedum tuorum* = dum Sixtus V. Scalas Sanctas Salvatoris nostri Sacris Pedibus, pretiosissimo ejus cruore resperis calcatas, & ab Hierosolymis, à Prætorio, ubi Pilatus præfuerat, Romam advectas, in Sanctiori loco ante ejusdem Sanctissimi Salvatoris nostri Cappellam prope Basilicam S. Joannis Lateranen., non sine magna Populorum ex omnibus Mundi Partibus confluentia, & veneratione reposuit, ac collocavit, per quas non nisi flexis genibus, orandi causa transire jussit; & insuper pro majori ejusdem Sancti Loci decore, atque honorificentia, erexit ibi, ac fundavit unam Præposituram, unum Sacristæ Officium, quatuor Cappellanas, & quatuor beneficia Ecclesiastica, reservando Juspatronatus ad ea omnia favore Familiæ Perettæ de Primogenito, in Primogenitum, sicuti antecesser anno 1587. illud reservavit favore ejusdem Familiæ ad Præposituram, & beneficia per eum erecta in Cappella ad Præsepe Jesu Christi in Basilica S. Mariæ Majoris, ut in ejus *Constitutione la 58. §. 24.*

Quoad hanc conclusionem sequens examinatur Casus.

A R G U M E N T U M.

Præpositura erecta ad Scalas Sanctas de Jurepatronatus Familiæ Perettæ an sit incompatibilis cum Episcopatu.

S U M M A R I U M.

- 1** *An Residentia, & servitium personale tolli possit per consuetudinem. Vide ibi, & num. 2. & 5.*
- 3** *Ex facto Patroni argui an possit Beneficium non esse residentiale.*
- 4** *Præpositura erecta ad Scalas Sanctas est incompatibilis cum Episcopatu. Et quare Vide ibi.*

C A S U S U N I C U S.

PLuribus ab hinc annis possidebat R. P. D. Joannes Franciscus Tendorinus nuper assumptus ad Episcopatum Civitatis Castellanae, & Hortanae, Præposituram ut supra ad Scalas Sanctas à Summo Pontifice Sixto V. erectam, cumque ipse sub obtentu Decreti Consistorialis, quo Sanctissimus Dominus Noster eidem indulgit, retentionem beneficiorum compatibilium, putet se retinere posse dictam Præposituram; & è contra Marcus Ab-

bas Giglius, qui præsentationem ad eandem Præposituram obtinuit à Duce Cajestano Sforzia Cæsarino, Peretto, Præposituræ aliorumque beneficiorum Patrono, contendat ad se pertinere, & se in illa esse instituendum; quæsitum fuit in Sac. Congreg. Concilii = *An Præpositura ad Scalas Sanctas sit incompatibilis cum Episcopatu Civitatis Castellanae, & Hortanae* =

Putabat Reverendissimus Episcopus, se unà cum Episcopatu retinere posse Præposituram in sequelam Decreti Consistorialis sibi indulgentis retentionem compatibilium ex sequentibus rationibus relatis in consueto *Folio* non minus doctè, quàm eruditè extenso ab R. P. D. meo Lambertino Secretario, nimirum, quia licet in Bulla erectionis impositum sit Præposito, Sacristæ, & reliquis Cappellanis onus celebrandi per se ipsos; observantia nihilominus inolevit, quod ipsi, ut plurimum celebraverint per alios, cumque hæc observantia sit antiquissima, & penè immemorabilis, uti desumitur ex libris Missarum, qui inventi fuerunt, & qui incipiunt ab anno 1649. infertur nihil aliud esse quærendum, cum nemo non sciat,

sciat, quod residentia, sive servitium personale tolli potest per consuetudinem, quamvis illud in fundatione sit præscriptum, juxta *Gloss. in cap. Cum omnes verb. consuetudinem tit. de constit.* quam laudat, & sequitur *Gonzal. ad regul. 8. Cancell. gloss. 5. n. 107.*

2 Accedit, quod hæc observantia dici nequit suo legitimo fundamento destituta, cum etenim Sixtus Papa V. pro congrua dote tum Præpositi, tum aliorum, assignaverit annuam perpetuam pensionem scutorum quadringentorum super fructibus Prioratus Ecclesiæ Æsinæ, nec non centum, & quinquaginta loca montium, ita ut Præpositus singulis annis habere deberet scuta bis centum, Sacrista scuta centum, & quadraginta, Cappellani singuli scuta centum, & decem, & Clerici scuta quinquaginta, uti legitur in §. 8. citata Bullæ, propter obitum Pontificis immediatè secutum, assignatio Pensionis super Prioratu non habuit effectum, redactoque toto fundo ad loca 150. montium non vacabilem, Præposito nihil aliud remanent, quam scuta 80. annua, & Cappellani sola scuta 40. quo stante, potuit, scientibus potissimum, & non reclamantibus Patronis, qui ut plurimum fuerunt S. R. E. Cardinales, introduci consuetudo eximens Præpositum, & Cappellanos ab onere celebrandi per se ipsos, & multo magis, cum Pontifex ipse, qui dictum onus imposuit, in Bulla institutionis, Præposito dederit facultatem concedendi Cappellanis licentiam celebrandi per alium Sacerdotem ab ipso approbandum, in hypothese, in qua ipsi essent legitime impediti, sicuti legitur in Bulla §. 7. hæc siquidem circumstantia patefecit præcipuam ejus intentionem fuisse, ut Missæ celebrarentur, nec consequenter ab eodem fuisse volitam in Præpositura, & Cappellaniis residentiam illam veram, & præcisam, ex qua oritur incompatibilitas cum cæteris beneficiis residentiam requirentibus.

3 Absque eo, quod hæc impugnari valeant à Domino Duce moderno Patrono, ipse siquidem nominavit R. P. D. Joannem de Matthæis Sanctiss. Domini Nostri Cubicularium honoris, & modo Prælatum, & Governatorem Civitatis Montis Alti, nominavit inquam, ad alteram ex Cap-

pellaniis vacantem, cumque hic in Urbe residere non possit, ex facto ipso Ducis Patroni desumitur, non adesse in Cappellaniis strictum onus celebrandi per se ipsum, & sic cessare quoad ipsas quamcumque incompatibilitatem cum aliis beneficiis licet residentialibus.

4 His tamen non obstantibus, meum aperiendo votum in hac causa censebam præfatam Præposituram esse incompatibilem cum Episcopatu; siquidem perpensis ejusdem Præposituræ fundamentalibus qualitatibus, agnoscebam ipsam habere onus, seu potius honorem præsendi Cappellanis, & Clericis, ut legitur in §. 6. Bullæ ibi = *Unam Præposituram, quæ inibi Dignitas censeatur pro uno Præposito, qui Cappellanorum, & Clericorum hujusmodi caput existat, ibidemque præsit* = Insuper habere onus celebrandi per se ipsum; ut in §. 7. ubi imponitur Præposito, Sacristæ, & Cappellanis onus celebrandi Missas per se ipsos, & Præposito datur facultas concedendi licentiam Cappellanis celebrandi per alios, si legitime fuerint impediti, subdendo, quod debeant illi Præposito obedire, tanquam membra Capiti ibi = *Qui quidem Præpositus, Sacrista, & Cappellani teneri qualibet hebdomada &c. Missam in novis sacellis prædictis per se ipsos, aut si quo die ejusdem Præpositi arbitrio legitime impediti fuerint, per alium Presbyterum ab ipso Præposito ad hoc specialiter approbandum celebrare, ac ministrare* = Ac denique habere jurisdictionem, & auctoritatem instituendi Sacristam, Cappellanos, & Beneficiatos, ut in §. 11. ibi = *Institutio verò ad præsentationem hujusmodi Vicario Urbis prædicto, quoad Præposituram tantum, quoad Sacristiam verò, Cappellanas, & Beneficia, sive Clericatus hujusmodi ipsi Præposito pro tempore existenti concessa sit* = Advertebam etiam hujusmodi Præposituram unâ cum dictis beneficiis fuisse erectam in hoc sancto Loco pro ejus majori cultu, ac honorificentia. Ex quibus omnibus illam esse in gradu Præposituræ residentialis constitutam, adeoque incompatibilem cum Episcopatu, minimè vedetur ambigendum, ex superius deductis *Par. II. Can. XXVII. Caf. IX. & Caf. X.*

Nullatenus adversante observantia, quæ erat fundamentalis basis prætensionis

nis Reverendissimi Episcopi, ea namque non verificatur in facto, nec relevat in jure. Non verificatur quidem in facto, tum quia ex Regestis S. Congregationis Concilii habetur, quod Joannes Puccius Secretarius Cardinalis Montis Alti, & Præpositus hujus ejusdem Præposituræ supplicavit pro licentia celebrandi per alium, quæ attenta ejus infirmitate concessa fuit die 3. Martii 1657. Tum quia in Regesto Tabellarum onerum Missarum legitur, quod Præpositus, & cæteri Cappellani habent onus celebrandi per se ipsos, ex quibus potius resultat observantia in contrarium, absque eo, quod vis ulla fieri valeat in celebrationibus Missarum per alios, quæ factæ asseruntur à Cappellanis, cum id potuerit procedere à licentia Præpositi facultatem habentis eam elargiendi, in casu impedimenti.

5 Non relevat autem in jure, tum quia non percutit alia onera personalia Præpositi, præsidendi nimirum, & alia, ut supra faciendi, tum quia, aut prætenditur hujusmodi observantia ante Concilium Tridentinum; & hoc est impossibile, quia ante Concilium non debebatur hæc Præpositura; Aut prætenditur post Con-

cilium, & id pariter est impossibile, cum illud contra claram Fundatoris voluntatem, reiiciat contrariam observantiam, tamquam abusum, & corruptelam, ut in cap. 5. sess. 25. de reform. de quo supra. Par. V. Can. XI. & tradit Rot. decis. 496. n. 9. par. 1. & decis. 216. n. 4. & seq. par. 2. rec. Addito præsertim, quod Bulla erectionis hujus Præposituræ, continet clausulam sublata, & decretum irritans, ut in §. 12. & 13. per quæ annullatur, & inficitur quæcumque contraria observantia Rot. decis. 400. par. 9. & in Colonien. Canonizatus 13. Junii 1699. §. Prout coram Eminentissimo Scotto.

Minusque urget reddituum diminutio, ac factum Domini Ducis, qui R. P. D. Matthæjum præsentavit, quia reddituum diminutio non sufficit in casu præsentis pro eximendo onere imposito in fundatione, & quia Patronus præsentavit R. P. D. de Matthæis, tempore, quo non erat declaratus Gubernator Montis Alti.

Et ita resolutum fuit ab eadem S. Congreg. in Romana Præpositura 1. Aprilis 1719.

C A N O N XXI.

GREGORIUS XIV. Constit. VI. §. 14. Bull. Rom. Tom. 2.

Ann. 1592.

ONus Apostolicæ servitutis: *Et infra.* Hortamur verò in visceribus Domini Nostri Jesu Christi, ac paterna charitate monemus eos omnes, qui ab hac Sancta Sede nominandi, præsentandi, vel etiam eligendi futuros Episcopos, vel Abbates, jus habent, ut seriò apud se cogitent, quanti momenti sit hoc negotium, ex quo salus Animarum, tranquillitas Reipublicæ, incolumitas Religionis, propagatio Fidei, aliaque permulta, & maxima bona dependent. Illud etiam sæpe, & sæpius ad mentem revocent, quod Sancta Tridentina Synodus admonet, nihil se ad Dei gloriam, & Populorum salutem utiliùs posse facere, quam si bonos Pastores, & Ecclesiæ gubernandæ idoneos promoveri studeant, eosque alie-

nis

nis peccatis communicantes mortaliter peccare, nisi quos digniores, & Ecclesiæ magis utiles ipsi judicaverint, non quidem precibus, vel humano affectu, aut ambientium cupiditatibus, sed eorum exigentibus mentis præfici diligenter curaverint. De nominandis verò, præsentandis, vel eligendis ad Regulares Dignitates, præter ea, quæ superiùs observanda esse declaravimus, illud quoque paternis his nostris hortationibus, & monitionibus adjiciendum censuimus, ut nominationis, præsentationis, vel electionis jus habentes, eos eligere studeant, atque omninò contentur, qui non modò eundem ordinem sint ante professi, sed in eodem etiam satè diù laudabiliter versati, neque enim decet, ut magistri aliorum esse incipiant, qui non fuerint ante discipuli, & subditis imperare præsumant, qui priùs non didicerint Superioribus obedire.

COMMENTARIUM.

EX hoc Canone sequens deducitur conclusio.

HABENS JUS PRÆSENTANDI AD DIGNITATES EPISCOPALES, ET ABBATIALES, AC AD ALIA BENEFICIA CON-
SISTORIALIA DEBET PRÆSENTARE PERSONAS IDONEAS =

1 Super humeris Romani Pontificis cùm sit reposita omnium Ecclesiarum sollicitudo, & cura; nulla major ei cogitatio fuit, quam ut Beneficia suprema, dignis Pastoribus providerentur, qui operibus, ac doctrina Oves sibi commissas pascere; Integritas enim Præsentium, salus est subditorum; exclusis proinde, ac remotis Populo, Clero, & Cathedralium Capitulis ab Episcoporum electionibus, exceptis dumtaxat Capitulis Germaniæ, apud quæ ex vi Concordatorum adhuc viget electio, ut vidimus superiùs *Can. II.* ac sibi restituta, & reservata facultate eligendi, seu deputandi Antistites in Ecclesiis Patriarchalibus, Archiepiscopalibus, & Episcopalibus ex vi Regulæ secundæ Cancellariæ, de qua supra *Can. XV.* varia, & utilia Sedes Apostolica, pluribus Conciliorum Decretis, & Constitutionibus decrevit, quo ad providendos ad Cathedrales, & Superiores Ecclesias. Voluit namque juxta præceptum Dei, quo in personis Timothei, & Titi, omnium Sacerdotum Christi numerus eruditur, per D. Paulum emissum *epist. I. ad Timoth. cap. 3. ad Tit. cap. I.* Promovendum ad hujusmodi Dignitates esse irreprehensibilem, sobrium, prudentem, ornatum, pudicum, hospitem, Doctorem, benignum, justum, sanctum, continentem, non vinulentum, non percussorem, non litigiosum, non turpis lucri cupidum, non superbum, nimirum voluit Episcopum esse ex legitimo Matrimonio natum, Catholicum, maturam ætatem ad minus triginta annorum, gravitatem morum, literarumque scientiam habere, sacris Ordinibus saltè ante sex menses initiatum esse; Totius namque Familiæ Domini status, & ordo nutabit, si quod requiritur in corpore, non inveniatur in capite; ut in *cap. Cùm in cunctis de Elect.* & ex *Concil. Trident. cap. I. sess. 7. de reform.*

2 Jussitque in eodem Concilio *cap. I. sess. 24.* & in hoc Canone, sive Constitutione Gregorii fieri examen, processum, seu inquisitionem de Fide, Vita, moribus, doctrina, & pru-

prudencia Promovendorum, & præscriptit formam omnino observandam in confectio-
ne hujusmodi processus, sive inquisitionis; Videlicet quod quando processus sit confi-
ciendus extra Curiam, hoc munus spectet ad Legatos Sedis Apostolicæ, seu Nuncios
Provinciarum, in quibus, si isti non adsunt, ad Ordinarios Personarum Promovendarum,
& istis deficientibus ad Ordinarios viciniore, qui per se ipsos, & non per eorum Vica-
rios, Ministros, vel Auditores id explere debent; Quod si fortè contingat aliquem ex
Prælati, ad quem ordine supradicto spectat conficere processum consanguinitate, vel
affinitate usque ad tertium gradum cum Promovendo esse conjunctum, si Legatus ex-
cludendus est, & ad Nuntium, si Nuntius ad Ordinarium, si Ordinarius ad viciniorem
Ordinarium, inquisitionis officium est deferendum; sicut si quis legitimè impeditus per
se ipsum, processum conficere non possit, eodem ordine transferatur ad alium Præla-
tum impedito viciniorem; & si Prælatus inquirens ob locorum distantiam, testes per se
ipsum super aliquo articulo commodè examinare non valeat, partem illam alteri Per-
sonæ in Dignitate Ecclesiastica constitutæ, non autem universam inquisitionem subrogare
poterit.

- 3 Si verò processus sit conficiendus in Romana Curia, tunc id spectat vel ad Cardinalem,
qui apud Sedem Apostolicam est Protector illius Provinciæ, in qua sita est Ecclesia, vel
Monasterium, si Ecclesia, vel Monasterium, cui est providendum, sit ad nominationem,
seu præsentationem Imperatoris, & alterius Regis, & Principis, vel ad Cardinalem à
Papa deputandum.
- 4 Idem Prælatus, ordine, & gradu, quo supra conficere etiam debent processum pro ha-
benda informatione status Ecclesiarum, vel Monasteriorum, quibus providendum
erit.
- 5 Prælatus autem, qui confecturus est processum formare debet interrogatoria, & arti-
culos super qualitatibus promovendi, & statu Ecclesiæ, & super eis interrogare Testes,
qui sint viri pii, graves, & prudentes, sanguine non attinentes, aut nimium familiares,
neque inimici, aut æmuli Personæ promovendæ; Quibus omnibus peractis idem Præ-
latus, præsentem Notario, & Testibus recipere debet professionem Fidei à Promovendo
faciendam, atque eam à se admissam, & receptam propriæ manus subscriptione testari;
Is quoque, qui dictam professionem fecerit, eam subscribet. Hujusmodi autem proces-
sus perfectè compilatus, transmittendus est ad Sedem Apostolicam, qui subscribitur,
& expeditur à Cardinale, cui proponendi munus incumbit, & à tribus priorum Ordini-
um Cardinalibus.
- 6 Hortatur verò Summus Pontifex Patronos, & eos, qui habent jus præsentandi ad Ca-
thedrales, & Beneficia Concistorialia, ut ad ea præsentent Personas idoneas, quæ
præsentationes, & nominationes examinari debent à Congregatione Concistoriali, ut
disponitur à Sisto V. *Constit. 74. Cong. 3.* meminisse enim debent Patroni nihil se ad Dei
gloriam, & populorum salutem utilius posse facere, quàm si bonos Pastores, & Eccle-
siæ gubernandæ idoneos promoveri studeant, eosque alienis peccatis communicantes
mortaliter peccare, nisi quos digniores, & Ecclesiæ magis utiles ipsi judicaverint, non
quidem precibus, vel humano affectu, aut ambientium suggestionibus, sed eorum exi-
gentibus meritis præfici diligenter curaverint, ut his verbis admonet Concilium Tri-
dentinum *dicto cap. 1. sess. 24. de reform.*

C A N O N XXII.

INNOCENTIVS XII. *Constit. XLIV.*

Ann. 1694.

Speculatores Domus Israel. *Et infra.* Verum quo impensius Apostolicæ Gubernationis curam, & cogitationes in hæc interdiciamus, eò majori cum animi nostri dolore ex quamplurium Ven. Fratrum nostrorum Archiepiscoporum, & Episcoporum in diversis regionibus existentium delatis ad nos querelis accepimus, graviora quotidie malignari inimicum in sancto, sacrilega scilicet illorum impudentia in dies crescente, qui propriæ salutis immemores, Clericales Ordines sibi forsan à propriis Præsulibus denegatos, seu quos aliquibus Canonicis sibi obstantibus impedimentis, denegari meritò verentur, ab alienis Episcopis, non quæ Jesu Christi, sed eas, quæ ad ipsos non pertinent, oves in animarum suarum perniciem quærentibus, nec tot Canonicas damnationes contra usurpantes alienæ Plebis homines latas perhorrescentibus absque suorum Prælatorum commeatu, hoc est Dimissoriis, commendatitiisque eorum Literis destituti, quinimò eis insciis, & sæpè etiam invitis, sub minus legitimis Beneficii Ecclesiastici, originis domicilii, seu etiam familiaritatis, ac continuæ Ordinantium Episcoporum commensalitatis quæsitis titulis, in sacrarum Legum fraudem, & contemptum, illegitimè suscipiunt, atque ita non intrantes per ostium, & nihilominus Tabernaculum Domini cum macula inhabitare non dubitantes, Sacrificium in sacrilegium convertunt, Judicium absque misericordia sibi confiscunt, Deoque minimè placentes, & tamen placere velle præsumentes, non modò eum non placant, sed magis irritant, dum videntur in cordibus suis dicere: non requirer.

Hinc est, quod nos ex commissò nobis divinitus Apostolicæ Servitutis munere, abusus, fraudes, ac scandala hu-

Pars VI.

X x

jufmodi

jusmodi penitus, & omninò è medio tollere, ac irreligiosam contrafacientium audaciam, quantum nobis ex alto conceditur, compescere, & reprimere volentes: *Et infra*. Hâc generali nostrâ, & perpetuò valiturâ constitutione decernimus, & declaramus nulli Episcopo, seu cujusvis loci Ordinario, tametsi Cardinalibus honore fulgeat, licere exterum, quempiam, ac sibi ratione originis, seu domicili, juxta modum inferiùs declarandum legitimè contracti non subditum, ad Clericalem Tonsuram promovere, cujusvis Beneficii Ecclesiastici, ei statim, ac Tonsurâ hujusmodi insignitus fuerit, conferendi, seu ad quod is à Patronis jam præsentatus, seu nominatus fuerit, prætextu, etiamsi Beneficium prædictum de novo, eâ expressè adjecta lege fundatum fuisse, constiterit, ut quis immediatè post Clericalem characterem susceptum, ad illud instituatur; Præterea Clericum, qui legitimè jam à proprio Episcopo ad eandem Clericalem Tonsuram, seu etiam ad minores Ordines promotus fuerit, non posse ab alio Episcopo, ratione, ac titulo cujuscumque Beneficii in illius Dioecesi obtenti ad ulteriores Ordines promoveri, nisi ante eorumdem susceptionem, Testimoniales literas proprii Episcopi, tam originis, quàm domicili, super suis natalibus, ætate, moribus, & vita, sibi concedi obtineat, easque Episcopo Ordinanti in actis illius Curiae conservandas exhibuerit.

Licet verò Clericus ratione cujusvis Beneficii in aliena Dioecesi obtenti, subjici dicatur jurisdictioni illius Episcopi, in cujus Dioecesi Beneficium hujusmodi situm est, eam tamen de cætero hâc in re inconcussè servari volumus regulam, ut nemo ejusmodi subjectionem ad effectum suscipiendi Ordines acquirere censeatur, nisi Beneficium prædictum ejus sit redditus, ut ad congruam vitæ sustentationem, sive juxta Taxam Synodalem, sive eâ deficiente, juxta morem regionis pro promovendis ad sacros Ordines, detractis oneribus, per se sufficiat, illudque ab Ordinario pacificè possideatur, sublata quacumque facultate supplendi, quod deficeret,

ficeret, fructus ejusdem Beneficii cum adjectione Patrimonii etiam pinguis, quod ipse Ordinandus in eadem, seu alia quavis Dioecesi obtineret, ac Episcopus sic ordinans, tam de prædictis Testimonialibus literis, quam de redditu Beneficii hujusmodi, expressam, in consueta collatorum Ordinum attestazione, mentionem facere debet.

Cæterum subditus ratione originis is tantum sit, ac esse intelligatur, qui naturaliter ortus est in ea Dioecesi, in qua ad Ordines promoveri desiderat, dummodo tamen ibi natus non fuerit ex accidenti, occasione nimirum itineris, Officii, Legationis, mercaturæ, vel cujusvis alterius temporalis moræ, seu permanentiæ ejus Patris in illo loco, quo casu nullatenus ejusmodi fortuita natiuitas, sed vera tantum, & naturalis Patris origo erit attendenda; Quod si quis tanto temporis spacio in eo loco, in quo ex accidenti, sicut præmittitur, natus est, moram traxerit, ut potuerit ibidem canonico aliquo impedimento irretiri, tunc etiam ab Ordinario ejus Loci literas Testimoniales, ut supra obtinere, aliasque Episcopo Ordinanti per eum in collatorum Ordinum testimonio similiter recensendas, præsentare teneatur.

At si Pater in alieno loco, ubi ejus filius natus est, tamdiu, ac eo animo permanserit, ut inibi verè domicilium de jure contraxerit, tunc non origo Patris, sed domicilium per Patrem legitimè, ut præfertur, contractum pro Ordinatione ejusdem filii attendi debeat.

Subditus autem ratione domicilii, ad effectum suscipiendi Ordines, is dumtaxat censeatur, qui licet alibi natus fuerit, illud tamen adeò stabiliter constituerit in aliquo loco, ut vel per decennium saltem in eo habitando, vel majorem rerum, ac bonorum suorum partem cum instructis ædibus in locum hujusmodi transferendo, ibique per aliquod considerabile tempus commo-

rando, satis superque suum perpetuò ibidem permanendi animum demonstraverit, & nihilominus ulterius in utroque casu se verè, & realiter animum hujusmodi habere jurejurando affirmet, si quis autem à propriæ originis loco in ea ætate discesserit, qua potuerit alicui canonico impedimento obnoxius effici, etiam Ordinarii suæ originis Testimoniales literas, ut supra afferre debet, ac de illius expressa similiter mentio, in susceptorum Ordinum literis, facienda erit.

Ad hæc nullus Episcopus alienæ Diœcesis subditum, familiarem suum ad aliquos sacros, seu minores Ordines, vel etiam primam Tonsuram promovere, seu ordinare, præsumat, absque ejus propriis originis, scilicet, seu domicilii Prælati Testimonialibus literis, ut supra, & nisi ad præscriptum Concilii Tridentini præfati, familiarem prædictum per integrum, & completum triennium in suo actuali servitio secum retinuerit, ac suis sumptibus aluerit, Beneficium insuper, quod ei ad vitam sustentandam, juxta modum superius præfinitum, sufficiat, quacumque fraude cessante, statim, hoc est saltèm intrà terminum unius mensis à die factæ Ordinationis, re ipsa illi conferat, ac in Ordinationis hujusmodi Testimonio expressam itidem familiaritatis, ac literarum prædictarum mentionem facere teneatur.

Porro, ut quicumque fraudibus aditus omninò præcludatur, volumus, & Apostolica auctoritate statuimus, atque decernimus, ut Episcopus quilibet suos ratione originis, seu domicilii subditos Clericos, quoscumque ab alienis Episcopis, quavis authoritate; etiam cum suis commendatitiis literis promotus, nedum ad formam Concilii Tridentini supradicti, quo ad scientiam examinare valeat, verùm etiam Ordinum eis collatorum Testimoniales literas, gratis tamen recognoscere, ac diligenter perquirere, an quo ad illos præsentis Constitutionis forma, & dispositio adimpleta fuerit, assignato sic

promo-

promotis termino competenti, ac magis benevifo, ad docendum de ejusmodi adimplemento, itaut quos etiam termino elapfo id minimè præstitiffe compererit, à fufceptorum Ordinum exercitio, fi ita, & quamdiu ei expedire videbitur, fufpendere, illifque nè in Altari, aut in aliquo Ordine miniftrent, indicare poffit.

Ita verò præmiſſa omnia, & fingula perpetuò, ac inviolabiliter obſervari, atque adimpleri volumus, ut fi quis in iifdem præmiſſis, feu eorum aliquo fecus fiat, Ordinans quidem à collatione Ordinum per annum, Ordinatus verò à fufceptorum Ordinum executione, quamdiù proprio Ordinario videbitur expedire, eo ipfo fufpenſus fit, aliifque inſuper gravioribus pœnis pro modo culpæ, noſtro, & pro tempore exiſtentis Romani Pontificis arbitrio infligendis, uterque ſubjaceat.

COMMENTARIUM.

EX hoc Canone ſequentes deducuntur concluſiones.

Prima = EPISCOPIS NON LICET ALIQUEM PRÆSENTATUM, SEU NOMINATUM A PATRONIS NON SUBDITUM RATIONE ORIGINIS, AUT DOMICILII AD CLERICALEM TONSURAM PROMOVERE, PRÆTEXTU CUJUSVIS BENEFICII ECCLESIASTICI, EI STATIM, AC TONSURA HUIUSMODI INSIGNITUS FUERIT, CONFERENDI, ETIAM SI BENEFICIUM FUERIT FUNDATUM EA LEGE, UT QUIS IMMEDIATE POST CLERICALEM CHARACTEREM SUSCEPTUM AD ILLUD INSTITUATUR =

Secunda = PROMOTUS AD CLERICALEM TONSURAM, AUT AD MINORES ORDINES A PROPRIO EPISCOPO, NON POTEST AD ULTERIORES ORDINES PROMOVERI AB ALIO, RATIONE SUBJECTIONIS EX BENEFICIO, ABSQUE TESTIMONIALIBUS EPISCOPORUM ORIGINIS, ET DOMICILII = Quæ concluſiones comprobantur ex *Text. in cap. Eos, & cap. Cum nullus de tempor. ordin. in 6. & à Concilio Tridentino cap. 2. ſeſſ. 14. & cap. 8. ſeſſ. 23. de reform. & auctoritate plurium Doctorum, nimirum Fagnan. in cap. Quod à Prædeceſſore de Schismaticis num. 88. & ſeqq. & in cap. Nullus de Paroch. num. 8. Paſſerin. in cap. Nullus de tempor. ordin. nu. 5. Garz. de Benef. par. 2. cap. 5. nu. 130. Pignattell. conſult. 189. num. 82. & ſeqq. tom. 9. Barboſ. de offic. & poteſt. Epifcopi par. 2. alleg. 4. n. 1. & alleg. 19. n. 28. & ad Concil. ſeſſ. 21. cap. 2. nu. 9. R. P. D. Petra in Comment. ad Conſtit. Apoſtolic. tom. 1. pag. mibi 330. num. 69. Monacell. formul. for. tit. 13. formul. 3. nu. 12. Lamperez ad Bullam Speculatores nu. 315. & ſeq.*

1 Non ſine magno animi dolore audiens Summus Pontifex Innocentius XII. fel. record. in materia adeò gravi, qualis eſt Ordinum collatio, manuumque impoſitio, Eccleſiaſticum Ordinem confundi, & turbari; Epifcopos videlicet alienos ſubditos ad Ordines indebitè, ac irrationabiliter promoveri, cum non debeat unus Paſtor ſe ingerere in Ovibus alieni ovilis, quæ alteri Paſtori commiſſæ ſunt, ſed unusquiſque ſuarum Ovium curam habere teneatur; ad hoc enim Dioceſes jure optimo fuerunt diſtinctæ, & uni- cuique Gregi proprii attributi Paſtores; hinc tenens alta mente repositum, quod ſcri-
ptum

prum reliquit Gregorius Magnus in *Can. Pervenit* 11. *quest.* 1. nimirum = Si sua unicuique Episcopo jurisdictio non servatur, quid aliud agitur, nisi ut per nos, per quos Ecclesiasticus custodiri debuit Ordo, confundatur = nè confusionem hanc Apostolica Auctoritate non reprimendo, diceretur eam approbare, Pastoralis sollicitudine prohibuit Episcopis promovere Laicum non subditum ratione originis, vel domicilii ad primam Tonsuram, prætextu cujusvis Beneficii Ecclesiastici, & etiam si ad illud fuisset à Patronis præsentatus, aut nominatus, modo, quo supra *Par. I. Can. V. Cas. XIII.* explicuimus, nimirum sub conditione Clericatus, ea ratione, quia ad hoc, ut Episcopus ordinare possit alienum subditum ratione Beneficii, requiritur quod Ordinandus sit Clericus, & quod Beneficium possideat, ad *Text. in cap. Cum nullus de tempor. Ordin. in 6.* Laicus autem, uti supra præsentatus, aut nominatus, Beneficium non possidet, imò nec jus habet in re, nec ad rem, unde prætextu Beneficii, ad quod sit præsentatus, Clericali Tonsura ab alieno Episcopo nequit insigniri; Et sic confirmavit idem Pontifex in hoc *Canone* sententiam eorum asserentium ratione solius præsentationis ad Beneficium non posse licite ab alieno Episcopo quem ordinari, nec ad primam quidem Tonsuram sine literis dimissorialibus proprii Ordinarii originis, vel domicilii, quam refert, & sequitur *Pignattell. consult. 189. n. 82. & seqq. tom. 9.* & è contra reprobat sententiam *Panimollæ decis. 139. nu. 5.* contrarium sentientis. Prohibuit etiam Clericum à proprio Episcopo ordinatum, ab alio Episcopo ad ultiores Ordines promoveri, prætextu cujusvis Beneficii in illius Diocesi obtenti absque literis testimonialibus Episcopi, tam originis, quam domicilii, quia cum in utroque loco Clericus ordinandus aliquo canonico impedimento potuerit irretiri, congruum est, ut afferat testimoniales Episcopi utriusque loci, quibus testetur de ejus natalibus, ætate, moribus, & vita; Et quidem hæc omnia prohibuit sub pœna suspensionis, respectu Ordinantis, à collatione Ordinum per annum, respectu verò Ordinati, ab executione Ordinum arbitrio proprii Ordinarii, & aliis pœnis, Romani Pontificis arbitrio pro tempore existentis.

Ad materiam hujus *Canonis* sequentes exponuntur casus in Sacra Congregatione Concilii ventilati.

ARGUMENTUM.

De Requisitis necessariis ad hoc, ut quis dicatur subditus Episcopo ratione Beneficii, ad effectum, ut ab eo ordinari possit præviis testimonialibus Episcopi originis, & domicilii,

- 5 Pro statuenda congrua sustentatione ordinandi, quæ Taxa sit servanda? Vide ibi.
- 6 Si beneficium sit insufficiens nequit Episcopus quempiam ordinare ad titulum illius, uti Ordinarius beneficium.
- 8 Ad effectum statuendi sufficientiam beneficium, an detrahenda sint onera Missarum.

SUMMARIUM.

- 1 Quando quis ordinari possit ad titulum beneficium tenuis unà cum supplemento ex bonis patrimonialibus? Vide ibi.
- 2 Supplementum an fieri possit ab Episcopo beneficium tenuis?
- 3 Ad hoc, ut quis ordinari valeat ab Episcopo beneficium tenuis cum supplemento patrimonii, requiruntur literæ testimoniales, & dimissoriales Episcopi originis. Et num. 7.
- 4 Quæ requirantur ad hoc, ut quis dicatur subditus ratione beneficium? Vide ibi.

C A S U S I.

Post collatam ab Archiepiscopo Sipontino Joanni Pace Clerico Romano suo familiari Mansionariam residentialem unà cum simplici beneficio, quorum fructus congruam patrimonii sacri à Synodo Sipontina præscriptam excedebant, exorta fuit controversia, an onera Missarum essent deducenda, ad effectum statuendi, quod ipse haberet sufficiens sacrum patrimonium pro sacris Ordinibus suscipiendis, cumque die 27. Novembris 1717. S. Congregatio Concilii demandaverit, ut super hoc articulo

lo scriberetur pro veritate; & hoc interim prædictus Clericus, ad evitandam quamcumque controversiam, supplementum obtinuerit ex bonis patrimonialibus Archiepiscopi Sipontini, ita ut deductis etiam oneribus Missarum, nulla sit amplius controversia quin ipse habeat sufficiens patrimonium constitutum partim in beneficiis, partim in bonis propriis Archiepiscopi, loquendo tamen de sufficientia patrimonii non ad tramites Taxæ Urbis, sed ad tramites Taxæ Sipontinæ, fuerunt à memorato Clerico Joanne Pace preces renovatæ, pro facultate ascendendi ad sacros Ordines unâ cum instantia, ut Tribunali Eminentissimi Vicarii Urbis demandetur, quod sibi literæ testimoniales concedantur; Proposita proinde fuerunt sequentia dubia.

Primo = *An Oratori indulgenda sit facultas ascendendi ad Ordines sacros ad titulum Mansionariæ unâ cum supplemento ex bonis patrimonialibus in casu &c.* Et quatenus affirmativè.

Secundo = *An eidem danda sint à Tribunali Eminentissimi Vicarii Urbis literæ testimoniales, vel dimissoriales in casu &c.*

Quibus meum aperiendo votum ad primum affirmativè; Ad secundum dandas esse ab Eminentissimo Vicario literas testimoniales, & dimissoriales ad normam Taxæ Urbis, respondendum censebam.

1 Etenim Mansionaria supradicta juncta cum patrimonio ab Episcopo Sipontino de propriis bonis assignato, est sufficiens ad congruam sustentationem Oratoris, & cum sit residentialis, per promotionem ejusdem Oratoris consulitur necessitati, & utilitati Ecclesiæ, quo casu permitti potest quemquam ordinari ad titulum beneficii tenuis unâ cum supplemento ex bonis patrimonialibus juxta Tridentinum cap. 2. sess. 21. de reform. ibi = *Patrimonium verò, vel pensionem obtinentes ordinari post hæc non possunt, nisi illi, quos Episcopus judicaverit assumendos, pro necessitate, vel commoditate Ecclesiarum suarum, eo quoque prius perspecto, patrimonium illud, vel pensionem, verè ab illis obtineri, taliaque esse, quæ eis ad vitam sustentandam satis sint* = Fagnan. in cap. Episcopus num. 29. de præben. Lamperez ad Bullam Speculatores num. 242. Barbof. de offic. & potest. Episcopi par. 2. alleg. 19. n. 14. & ad

Concil. sess. 21. cap. 2. num. 47 Monacell. formul. legal. instruct. 8. par. 3. pag. mihi 227. num. 25. & tit. 3. formul. 3. num. 7. tom. 2.

2 Non obstat, si dicatur, quod supplementum ex bonis patrimonialibus fieri debeat ab Episcopo originis, non verò ab Episcopo beneficii tenuis, & insufficientis; quia licet Episcopus beneficii tenuis supplere nequeat congruam cum alio beneficio, aut cum bonis patrimonialibus, ad effectum, ut Clericus, cui confertur hujusmodi beneficium, efficiatur quo ad ordines, ejus subditus; & quidem optima ratione, nam aliàs aperiretur via fraudibus, ut optimè animadvertit Monacell. formul. legal. tom. 3. pag. 227. à num. 20. usque ad 26.; Valet tamen constituere sufficiens patrimonium partim ex beneficiis, partim ex bonis patrimonialibus, ad effectum, ut Clericus ordinari possit ab Episcopo originis, & domicilii, vel à se cum licentia, seu literis dimissorialibus Episcopi originis, & domicilii, ut fuit admissum à Congregatione Concilii in Tudertina Cappellania 12. Martii 1718.

3 Sed ad hoc ut Orator, qui est Clericus Romanus, ordinari valeat ab Episcopo Sipontino ad titulum hujus Mansionariæ cum supplemento patrimonii, non sufficiunt solæ literæ testimoniales Eminentissimi Vicarii Urbis, sed requiruntur etiam dimissoriales; Quia memoratus Orator ratione dictæ Mansionariæ non est subditus Episcopi Sipontini; Siquidem ad hoc, ut quis dicatur subditus alterius Episcopi ratione beneficii, ad effectum, ut ad hujus titulum ab eo ordinari possit cum solis literis testimonialibus Episcopi, originis, & domicilii, requiritur primo, quod Ordinandus beneficium pacificè possideat, secundo, quod beneficium sit per se sufficiens ad congruam Ordinandi sustentationem, juxta dispositionem hujus Canonis, & Concilii Tridentini cap. 2. sess. 21. de reform. Gloss. in cap. Cum adeo de rescript. verb. sufficientem, Lamperez ad Bullam Speculatores n. 365. Monacell. formul. for. Eccles. par. 3. pag. 227. nu. 26. Et quidem quod sit sufficiens juxta Taxam Synodalem Loci beneficii, si beneficium sit residentiale, & per se satis sit pro congrua Ordinandi sustentatione, ut resolvit eadem Sac. Congregatio in Romana, seu Sanctæ Agathæ Gothorum

torum 27. Maji 1713. Si verò sit simplex; juxta Taxam Loci originis, ut fuit resolutum in Alatrina 9. Julii 1701., & in Ariminen. Ordinationis 10. Januarii 1705.

- 6 Etenim si beneficium sit insufficiens non potest Episcopus quempiam ordinare ad titulum illius, aut dimissorias concedere uti Ordinarius beneficii Card. de Luc. in annot. ad Concil. disc. 14. nu. 13., & fuit rescriptum in Romana, seu Nullius Farsen. Ordinationis 5. Junii 1717.

- 7 Cùm autem in præsentiarum Mansionaria, de qua agitur, collata Oratori ab Ordinario Sipontino sit per se insufficiens ad congruam sustentationem, sequitur, quòd ratione illius Orator non sit subditus ejusdem Episcopi Sipontini, & quòd non valeat ab hoc ordinari absque literis dimissorialibus Eminentissimi Vicarii Urbis, uti Ordinarii originis, ut in terminis tuetur Marchin. de Sacram. Ordin. tract. 2. par. 6. cap. 6. difficult. 2. ubi inquirens, An ubi beneficium sit tenue, & extra Patriam, cui ad congruam sustentationem jungatur patrimonium, ad quem tunc spectabit Ordinatio? num ad Episcopum beneficii, vel ad Episcopum patrimonii? respondet = *pertinere ad quemlibet, sed de alterius licentia, & præsertim non posse istum ordinari ab Episcopo beneficii absque dimissoriis Episcopi Patrie, quod præsumeretur fuisse ad declinandam jurisdictionem Episcopi Patrie. Hæc autem fraudis suspicio, tunc sanè merito ingravesceret, si beneficium, ad cujus titulum Ordinandus promoveretur, de proximo collatum illi fuisset, vel si post Ordinationem reverteretur ad habitandum in propria Patria* =

Et ita resolutum fuit à Sac. Congregatione in Romana, seu Sipontina 23. Julii 1718.

- 8 Quæro hic an detrahenda sunt onera Missarum beneficio injuncta, ad effectum statuendi illius sufficientiam.

Respondeo negativè nisi numerus Missarum esset adeò excessivus, ut non possent omnes per Beneficiatum intrà annum celebrari, tunc enim extrahendum esset stipendium, quod aliis solvere ipse deberet, ut tuetur Lamperez ad Bullam Speculatorès nu. 366. ibi = *Nota tamen quod licet obligationes Missarum Beneficiis, seu Cappellaniis annexæ vocentur quoque onera; cæterum cùm stipendium earum perci-*

piatur, seu percipi possit ab eodem Beneficiario, seu Cappellano, cedit in congruam sustentationem ipsius, & sic non extrahendum à supputatione = & resolutum fuisse à Sacra Congregatione Concilii testatur Monacell. formul. legal. par. 1. pag. 345. n. 1.

ARGUMENTUM.

Promotus ad Sacros Ordines ad titulum Cappellaniæ de Jurepatronatus, cum supplemento Patrimonii, si hoc distrahat, & alienet absque consensu Episcopi, an alienatio sustineatur?

SUMMARIUM.

- 1 Alienatio domus in supplementum patrimonii sacri assignatæ facta absque licentia Episcopi, est nulla; etiamsi in locum domus alienatæ fuerit subrogatus alius fundus: ut num. 2.

CASUS II.

Ludovicus Ramazzotus ad Ordines sacros promotus fuit ad titulum Cappellaniæ de jurepatronatus Laicorum onus habentis Missæ quotidianæ, & cum supplemento patrimonii sacri à Joanne Baptista Patre constituto super quadam ejus domo valoris scut. 300. monetæ Urbini, & annui redditus scut. 12. successivè dictus Sacerdos reportata die 13. Decembris 1707. à Ludovico Maruscello Romano cessione cujusdam asserti crediti fructiferi scutorum in forte 409., & provenientis ab instrumentum stipulato anno 1645. in subrogationem sui patrimonii, sinè licentia Ordinarii, consensum præstitit, ut ejus Pater domum, ut supra assignatam distraheret, prout de facto die 3. Januarii 1708. vendidit; hinc inter cætera quæsitum fuit = *An alienatio domus in supplementum patrimonii sacri assignatæ sustineatur in casu &c.*

- 1 Cui negativè respondendum dicebam; quia alienatio hujusmodi domus fuit facta absque licentia Episcopi omnino requisita ad validitatem alienationis bonorum patrimonii sacri, juxta dispositionem S. Concilii Tridentini sess. 21. de reform. cap. 2. ibique Barbof. nu. 59. & seqq. Gonzal.

zal. super Regul. 8. Cancell. gloss. 5. S. 10. nu. 13. Gratian. disc. forens. 159. nu. 2. ibique Carol. Anton. de Luc. nu. 1.

- 2 Nullatenus attento, quod in locum dictæ domus fuerit subrogatum quoddam creditum fructiferum in sorte scut. 409; hæc enim subrogatio, utpotè destituta consensu, & licentia Episcopi, est nulla, dum subrogatio unius rei loco alterius pro patrimonio sacro assignatæ, fieri non potest absque licentia Episcopi, ea ratione, quia ad ipsum spectat recognoscere, an nova bona subrogata sufficiant pro congrua, ac decenti Clerici sustentatione. Pignatell. consult. 168. num. 4. tom. 9. Monacell. formul. legal. tom. 12. tit. 13. formul. 3. nu. 18. pag. 72. Panimol. decis. 6. annot. 3. nu. 6. S. Congr. Concilii in Senogallien. 20. Junii 1705.

Et ita resolutum fuit ab eadem S. Congregatione Concilii in Fanen. patrimonii sacri, & Missarum 21. Augusti 1717. ad primum.

ARGUMENTUM.

An, & quando quis dicatur subditus Ordinarii ratione originis paternæ ad effectum, ut ab eo validè ordinari possit.

SUMMARIUM.

- 1 Quando quis dicatur subditus Episcopi ratione originis paternæ? Vide ibi.
- 2 Natus ex accidenti in aliquo loco non dicitur subditus Episcopi illius loci ratione originis, sed tunc attenditur origo Patris.
- 3 Quando quis non dicatur subditus Episcopi ratione domicilii? Vide ibi.

C A S U S III.

Benedictus Mannellus cupiens prima Clericali tonsura initiari, aliosque successive ordines ab Episcopo Vici Equensi, tanquam à suo Ordinario suscipere, petiit ab Eminentissimo Archiepiscopo Neapolitano Literas testimoniales, ex quo longo temporis spatio moratus fuerat in dicta Civitate, & Eminentissimus Archiepiscopus eas denegavit sub

Pars VI.

obtentu, quod ordinatio Benedicti ad se, & non ad Episcopum Vici Equensem pertineret: Quæsitum proinde fuit in Sacra Congregatione = Ad quem spectet Ordinatio Oratoris.

- 1 Spectare ad Ordinarium Vici Equensis præviis Testimonialibus Eminentissimi Archiepiscopi Neapolitani rescribendum censebam; Quoniam cum Pater Oratoris Vici natus sit, Vici bona stabilia possideat, ibique solvat onera communitativa, & sit admissus tamquam civis ad Syndici electionem, Orator ratione originis paternæ dicitur subditus Ordinarii Vici, adeoque ad hunc spectat illius ordinatio. Barbof. de offic. & potest. Episcopi par. 2. alleg. 4. n. 4., & fuit resolutum à Sacra Congregatione in Neapolitana, seu Anglonen. ordinationis 29. Aprilis 1702., & in Romana, seu Sutrina ordinationis 17. Martii 1708.

Nec obstat, quod idem orator natus fuerit Neapoli, ibique Sacramentum confirmationis receperit, & in denuntiatione facta per Parochum circa ejus liberum statum, tanquam Neapolitanus denuntiatus fuerit, & quod ejus Pater à quinque supra triginta annis se transferret ad Civitatem Neapolis, in qua moratus est, & moratur, exercendo artem argentariam, & gemmariam; Ex hoc enim deduci non potest, quod ipse sit subditus Eminentissimi Archiepiscopi ratione originis, vel ratione domicilii.

- 2 Non quidem ratione originis, quia natus est Neapoli ex accidenti, ratione scilicet Mercaturæ Patris, quæ nativitas accidentalis apta non est reddendi illum subditum ratione originis ad effectum suscipiendi ordines, sed attendenda venit in hoc casu Nativitas Patris juxta præscriptum hujus Canonis S. Caterum, R.P.D. Petra ad Constit. Apostolic. unic. Urbani II. sec. 1. num. 69. tom. 1. pag. mihi 331.

- 3 Nec ratione domicilii, quia ejus Pater Neapoli non habuit Apothecam fixam, & stabilem, nec bona stabilia emit, semper habuit, & adhuc habet animum redeundi ad Civitatem, in qua natus est, sæpius rediit ad illam, relinquendo in propria domo Uxorem, & liberos, & consequenter non contraxit ibi domicilium, juxta hunc Canonem S. Subditus, Barbof. de

Yy

offic.

offic. & potest. Episcopi par. 2. dicta alleg. 4. num. 22. & seqq., Sed quia Orator permansit in Civitate Neapolis, in ætate, in qua potuerat contrahere Canonicum impedimentum, ideo requiruntur Literæ testimoniales Eminentissimi Archiepiscopi, ut disponitur ab eodem Canone S. Cæterum.

Et ita resolutum fuit ab eadem S. Congregatione in *Neapolitana, seu Vici Equem ordinationis 12. Martii 1718.*

ARGUMENTUM.

Si quis prætendat suscepisse ordines Sacros per vim, & metum, ut collatio ordinum ex hoc capite dicatur nulla, quid requiritur?

SUMMARIUM.

- 1 Collatio ordinum, ut dicatur nulla, tam quoad impressionem Characteris, quam, quoad votum continentia, quid requiritur? Vide ibi.
- 2 Quando constare non dicatur de coactione absoluta, nec de coactione causativa?
- 3 Ordinatus per vim, & metum quando censetur ratificasse ordinem susceptum. Vide ibi.
- 4 Ordinatus ad Subdiaconatum si in actu ejus collationis tangat Calicem, & Patenam, non autem librum Epistolarum ex inadvertentia, an ista omisso suppleri possit per Episcopum, etiam privatim.

CASUS IV.

Joseph Sarco prætendens S. Subdiaconatus ordinem per vim, & metum illatum à Sebastiano Patre nulliter suscepisse in mense Septembris anni 1709. curavit post obitum Patris sequutum die 30. Octobris sequentis ex delegatione Sacrae Congregationis Concilii in Curia Archiepiscopali Hispalen examinari formiter sex Testes, quorum tamen primus, secundus, & quintus deponunt tantum de auditu, tertius, & quartus, enixam voluntatem Patris, ut Filius Subdiaconatu insigniretur, testantur, sextus Testis Oratoris Confessarius deponit se inter-

posuisse, nè Sebastianus cogeret filium invitum ad susceptionem SS. Ordinum, & concludit = *Non lo potè persuadere per il crudele naturale di detto Sebastiano*; Contra verò Promotor Fiscalis in actis protestatus fuit oratorem quamvis Laurea Doctorali insignitum suscepisse ordinem nulla præmissa protestatione, & post obitum Patris non reclamasse, nisi post triennium. Ulterius idem Promotor novem testes contra oratorem induxit, inter quos recensentur, Mater, Soror, & Avunculus oratoris, qui deponunt, Sebastianum Patrem fuisse virum optimis moribus imbutum, & negant suppositum metum, & minas. Sextus Testis Fiscalis deponit ab Josepho oratore fuisse requisitum post obitum Patris, ut ipsi procuraret Coadjutorem cujusdam Dignitatis; neque videtur se retractasse in secundo examine, dum Testis confirmata prima depositione addidit à Josepho se acribus verbis reprehensum, cum illi proposuisset permutationem Beneficii, quod est quid diversum, & ultra contenta in prima depositione; Nonus Testis, qui in primo Examine deposuit habuisse à Josepho in mandatis post obitum Patris, ut illi procuraret aliquod Beneficium, in secundo examine confirmavit, saltem post obitum Patris; oratorem ipsi per Epistolam gratias egisse de adhibitis diligentis, transmittendo etiam munera, & pecunias, Quare disputatum fuit *An constet de nullitate collationis ordinis in casu &c.*

- 1 Cui respondendum negativè sentiebam; Etenim non constat nec de coactione absoluta, nec de coactione conditionali, seu causativa Josephi Sarco in suscipiendo ordinem Subdiaconatus, prout requiritur ad hoc, ut hujus collatio dicatur nulla, tam quoad impressionem characteris, quam quoad votum continentia juxta *Hofstien. in Summ. de Baptism. num. 11. Fagnan. in cap. majores de Baptism. num. 21. & n. 101. & seqq. ibique Barbos. n. 18. Sanchez. de matrim. lib. 7. disp. 29. num. 5. & seqq. Rot. dec. 225. coram Emerix*
- 2 Quod non constet de coactione absoluta, quæ impedit impressionem characteris, satis patet, dum nullum super ea, affertur documentum. Quod verò nec etiam constet de coactione causativa, quæ

quæ impedit votum, seu obligationem continentia, licet non impediat impressionem characteris, satis detegitur ex attestationibus, & documentis allatis pro parte ipsius Josephi. Ex istis enim non probatur coactio causativa illata eidem Josepho ab ejus Patre directè ad hunc effectum, ut ipse susciperet ordinem Subdiaconatus; nam primus, secundus, & quintus Testis deponunt, super hujusmodi coactione, seu super vi, & metu tantum de auditu, adeoque eandem coactionem non probant, ad *Text. in cap. licet de Testibus Rot. in Tuden. Parochialis de Reverteme 17. Junii 1712. S. Secunda, coram R.P.D. Falconerio*. Tertius, & quartus solùm enixam testantur voluntatem Patris, ut Filius Subdiaconatu insigniretur; ac proinde nihil probant, fieri namque potuit, quod Pater habuisset hanc enixam voluntatem, & tamen, quod non induxisset ejus filium per vim, & metum cadentem in constantem virum ad suscipiendum Subdiaconatum. Sextus denique Testis, qui deponit se interposuisse nè Sebastianus cogeret Filium invitum ad susceptionem SS. Ordinum, & concludit: *Non lo potè persuadere per il crudele naturale di detto Don Sebastiano*, eandem coactionem non probat, quia cum hujus Testis depositio conquassata remaneat à tot contrariis Testibus, nimirum à Matre, Sorore, & Avunculo Josephi deponentibus Sebastianum Patrem fuisse virum optimis moribus imbutum, & nullatenus coegisse Filium ad suscipiendum prædictum ordinem, nullum probationis gradum de jure constituere potest *Rot. in dicta Tuden. Parochialis de Reverteme 17. Junii 1712. S. Concomitans, coram R.P.D. Falconerio*. Et eorum attestationibus potius est deferendum, cum sint consanguinei, & intrinseci ejusdem Sebastiani, qui proinde scire magis præsumuntur hujus naturam, quam dictus sextus Testis extraneus.

- 3 Sed etiam si ommittatur constare de hujusmodi coactione, tamen quia præfatus Joseph suscepit ordinem, nulla præmissa protestatione, & post obitum Patris non reclamavit, nisi post Triennium; immò procuravit post obitum Patris Coadjutoriam ejusdem Dignitatis, aut aliud beneficium, & gratias egit ei, median-
- Pars VI.

te quo illud procuravit, transmittendo etiam munera, & pecunias, ut deponunt sextus, & nonus Testis Fiscalis; sequitur ipsum ratificasse ordinem susceptum, & consequenter teneri observare votum continentia, dum metus, & violentia purgantur per liberum consensum supervenientem. *Fagnan. in dicto cap. majores de Baptismo num. 114. ibiq. Butr. n. 8.*

Et ita resolutum fuit à S. Congregatione Concilii in *Hispalen. Nullitatis Ordinis 2. Maji 1716.*

- 4 Quæro hic si Ordinatus ad Subdiaconatum, in actu ejus collationis tangat calicem, & patenam, non autem Librum Epistolarum ex inadvertentia, an ista omissio suppleri possit per Episcopum etiam privatim?

Respondeo *Affirmative*, uti resolutum fuit à S. Congregatione Concilii in *Ordinis Capuccinorum, seu Senogallien. ordinationis 10. Januar. 1711.* ubi cum quidam Religiosus ordinis Cappuccinorum accesserit cum dimissorialibus sui Superioris ad Episcopum Senogallien. pro suscipiendo Sacro Subdiaconatus ordine, in actu ejus collationis tetigit quidem Calicem, & patenam, non autem librum Epistolarum ex inadvertentia Assistentis; Unde licet Orator ex cõmuniori Doctorum opinione non dubitaverit de valida ejus ordinatione, sed tantum crediderit ei deficere potestatem legendi Epistolas, nihilominus urgente etiam opinione nonnullorum Doctorum sentientium in oppositum, supplicavit pro opportuna declaratione; proposito proinde dubio: *An, & quomodo Oratoris precibus sit annuendum in casu &c.* fuit rescriptum *Esse supplendum per Episcopum, etiam privatim.*

ARGUMENTUM.

Baptizatus ab hæretico, & natus à Parentibus hæreticis an sit irregularis, adeout indigeat dispensatione ad effectum, ut promoveri possit ad Ordines.

SUMMARIUM.

- 1 Recipiens Baptismum ab hæretico ante usum rationis, non efficitur irregularis.

Y y 2 2 Hæ.

2. *Hæreticus, hæresi etiam abjurata remanet irregularis; secus filius hæretici; Limita, ut ibi.*
3. *Recipiens Ordines ab alieno Episcopo absque Dimissorialibus proprii Ordinarii, remanet suspensus à susceptorum ordinum executione.*
4. *Hæc suspensionis pœna, an, & quando sit de medio tollenda? Vide ibi.*
5. *Ad licitam ordinationem requiruntur Testimoniales Ordinariorum eorum Locorum, in quibus ordinandus moram traxit.*

CASUS V.

Guilielmus Melfort, qui obtinet Archipresbyteratum in Collegiata Ecclesia Sancti Eustachii, debet ex causa dicti beneficii ad Sacros Ordines ascendere, sed nonnullis indiget dispensationibus, ut ex sequenti facti serie desumitur.

Gullielmus origine Scotus Landini natus est anno 1686. ex Genitoribus conspicuæ, & nobilissimæ Familiæ, sed hæresis labe infectis, qui tamen hæresim abjurarunt, & Catholicam Religionem subinde amplexi sunt, dum ipse erat in ætate annorum duorum, & postquam ab Administrato Ecclesiæ Anglicanæ Baptismum receperat.

Tempore, quo gloriosæ memoriæ Jacobus Secundus Angliæ Rex è Regno fuit expulsus, ipse cum suis Genitoribus Gallias, & deinde Flandriam petiit, & in Universitate Duacensi suorum studiorum cursum explevit, & ab Episcopo Attrebatenfi Confirmationis Sacramentum suscepit, & post hæc, cum Gallias reversus fuisset, fuit ab Episcopo Niverniensi ad primam Tonsuram, & ad quatuor Ordines Minores promotus absque dimissorialibus sui Ordinarii; Duobus ab hinc annis Romam venit, & à Sanctissimo Domino Nostro dictum Archipresbyteratum S. Eustachii obtinuit; In hoc rerum statu disputata fuerunt in Sac. Congr. Concilii sequentia dubia.

Primo = *An Orator sit irregularis, ex quo Baptismum ab Hæretico recepit* =

Secundo = *An irregularis sit, ex quo natus est à Parentibus Hæreticis; & quatenus affirmativè.*

Tertio = *An ei sit indulgenda dispensatio* =

Quarto = *An remanserit suspensus à susceptorum Ordinum executione, ex quo eos recepit sine dimissoriis proprii Episcopi? Et quatenus affirmativè.*

Quinto = *An hæc suspensionis pœna de medio tollenda sit per Apostolicam dispensationem, non obstante, quod sui Ordinarii consensus deficiat.*

Sexto = *An probatio de vita, & moribus, nec non Baptismi, & Confirmationis fieri possit per testes, deficientibus literis testimonialibus Ordinariorum juxta præscripta in Bulla Speculatores.*

1 Super quibus meum aperiendo sensum Ad primum *negativè* respondendum credebam; Quia Orator recepit Baptismum ab Hæretico ante usum rationis, & dum erat in ætate infantili, nimirum duorum annorum, qua ætate quis per suspensionem Baptismi ab Hæretico non efficitur irregularis juxta *Textum in Can. Placuit, & in Can. Qui apud Donatistas* 1. quæst. 4. *Gloss. in Can. Qui in qualibet* 1. qu. 7. verb. *Baptizati, Suarez de Censur. disput. 42. sect. 1. nu. 11.*

2 Ad secundum pariter *negativè*: Licet enim Hæreticus, hæresi etiam abjurata, remaneat irregularis. *Can. Presbyter de pœnit. dist. 5.*, tamen Hæretici filius non est irregularis, si Parentes Catholicam Fidem amplexi sint, *Suarez ubi supra disput. 43. sect. 3. Albit. de Inconstan. in fide cap. 24. nu. 75. & seq.* Et consequenter ad tertium est satis provisum.

3 Ad quartum *affirmativè*; Ita enim disponitur à Concilio Tridentino *in cap. 8. sess. 23. de reform.* à Bullis Pii II. *la 7. Clementis VIII. la 40. & Urbani VIII. la 33.* & ab hoc Canone in §. *Porro*, Nec Oratori suffragari potest ratio domicilii in Galliis contracti, quia non constat de requisitis hujusmodi domicilii ad formam hujus Canonis.

4 Ad quintum *Affirmativè*, stante Oratoris bona fide, & non constat eum suscepisse primam Tonsuram, & Ordines Minores ab Episcopo Niverniensi, absque literis dimissorialibus sui Ordinarii dolosè, & in spectum, quo casu dignus videtur Apostolica dispensatione.

5 Denique ad sextum dicebam admitti posse probationem Baptismi per testes, & jura-

juramentum Oratoris; in reliquis verò exquiri debere testimoniales Ordinarios eorum Locorum, in quibus moram traxit; quia cum ibi canonico aliquo impedimento irretiri potuerit, proinde necessaria videntur testimoniales Ordinarios, prout ab hoc Canone præscribitur.

Et ita resolutum fuit ab eadem S. Congregatione in Romana 21. Maji 1718.

ARGUMENTUM.

Neophitus promotus ab Episcopo ad sacros Ordines, & provifus de Beneficio Ecclesiastico Jurispatronatus an, & quando non indigeat absolutione cum rehabilitatione ad Ordines, nec nova, provifione Beneficiorum.

SUMMARIUM.

- 1 Neophiti, an, & quando sint irregulares.
- 2 Promotus ad Sacerdotium capax est consequendi beneficia absque ulla dispensatione.
- 3 Filii Hæreticorum sunt incapaces Beneficiorum Ecclesiasticorum; secus nati à Parentibus Turcis.
- 4 Promovendi ad Episcopatum debent esse nati à Parentibus Catholicis secus promovendi ad alia Beneficia inferiora.

C A S U S V I.

Joannes Baptista Simon Vivier natus à Patre, & Matre Turcis, Sacramentum Baptismi recepit in infantili ætate, & omnibus sacris Ordinibus, non excluso Presbyteratu, fuit initiatus ab Episcopo Melevitano, qui suæ originis perfectam notitiam dicitur habuisse. Assumptus etiam fuit ad officium Substituti Cancellariæ Curiae Episcopalis, & ab Ordinario fuit provifus de Beneficio Ecclesiastico jurispatronatus Laicorum; Cumque Sedes Apostolica alterum eidem Beneficium contulerit; Quæsitum fuit à S. Congregatione Concilii.

Primo = An Orator indigeat absolutione cum rehabilitatione ad Ordines.

Secundo = An indigeat nova provifione Beneficiorum = & quatenus affirmativè.

Tertio = An eidem indulgenda sit absolutio cum rehabilitatione ad Ordines, & cum nova Beneficiorum provifione =

Quæ omnia prout infra resolvenda dicebam; Ad primum nimirum negativè: Tum quia Orator fuit promotus ad Ordines ab Episcopo Melevitano cum facultate sibi tributa eum ordinandi in quadam Epistola S. Officii ipsi scripta de anno 1696. Tum etiam quia licet Neophiti sint irregulares juxta Canones à Gratiano relatos *dist. 48.* hoc tamen procedit in his, qui fuerunt baptizati in adulta ætate, & qui de recenti conversi sunt, juxta Suarez de censur. *disp. 43. sect. 3. conclus. 2. n. 5.* non verò applicatur illis, qui in infantili ætate constituti Baptismum receperunt; sicuti nec procedit, quo ad eos, qui licet Baptismum in adulta ætate receperint, post aliquod nihilominus temporis intervallum, & experimentum, idonei ab Ordinario reputantur pro sacrorum Ordinum receptione, juxta Gibalin. de Irregul. *cap. 3. propos. 3.* Diana in editione coordinata *tom. 5. tract. 5. resol. 47.* Suarez ubi supra *nu. 6.* & seq. Sanchez in præcept. *Decal. lib. 2. cap. 28. num. 11.* Bonacin. oper. moral. *tom. 1. de Irregul. quæst. 2. punct. 1. propos. 3. num. 5.* Corrad. in prax. *dispens. lib. 3. cap. 7. num. 2.* & seq. Ricciul. in tract. de Neophit. *cap. 3. sub nu. 4.* S. Pugnantes. Et optimè ponderavit R. P. D. meus Lambertinus in Folio impresso, & ab ipso eruditè extenso.

- 2 Ad secundum pariter negativè; Orator namque jam est promotus ad Sacerdotium, ac proinde capax est consequendi beneficia absque ulla dispensatione. Ricciul. de Neophit. *cap. 4.*
- 3 Non obstat Textus in *cap. Quicumque S. Hæretici de hæret. in 6.*; nec Constitutio 6. Gregorii XIV. §. 9. De qua supra *Can. XXI.*; quia Textus loquitur de Filiis hæreticorum, & dicit eos esse incapaces Beneficiorum Ecclesiasticorum, non verò de nato à Parentibus Turcis, & Constitutio loquitur de promovendis ad Episcopatum, qui debent esse nati à Parentibus Catholicis; non verò de promovendis ad alia beneficia inferiora. Ex quibus sequitur ad tertium esse satis provifum.

Et ita resolutum fuit ab eadem Sacra-
Con-

Congregatione in *Melevitana* 13. Augusti 1718.

ARGUMENTUM.

Episcopus an, & quando teneatur conferre Clericatum nominato ad Beneficium Ecclesiasticum; & an quis promoveri possit ad titulum Cappellaniæ, seu Beneficii amovibilis.

SUMMARIUM.

- 1 *Reposita est in libertate Episcopi propriis subditis Ordines concedere, vel denegare.* Intellige ut nu. 5.
- 2 *Renitentia Episcopi in concessione Ordinum est laudabilis.*
- 3 *Episcopus ex justa causa denegare potest Ordines etiam arctatis.*
- 4 *Laborans morbo epileptico est incapax se promovendi ad Sacerdotium.* Intellige ut nu. 7.
- 6 *Vocatus à Fundatore ad Beneficium, vel nominatus à Patrono, dicitur quodammodo arctatus primam Tonsuram suscipere.*
- 8 *Non potest quis promoveri ad titulum Cappellaniæ, sive Beneficii amovibilis.* Limita ut nu. 10.
- 9 *Nec ad titulum Cappellaniæ merè Laicalis.*

C A S U S V I I.

Quidam Fundator auctoritate Ordinarium fundavit, & crexit beneficiū habitu Sacerdotale, cum reservatione juris patronatus tam activi, quàm passivi favore suæ familiæ; vacato beneficio per obitum ultimi Rectoris, Patronus nominavit ad illud Titium ejus Filium de Familia à Fundatore prædilectā, qui cum esset Laicus preces porrexit Episcopo, ut ipsum Clericali Tonsura iniciaret; Episcopus autem sub prætextu, quod esset Filius unicus, & inhabilis ad Sacerdotium, eo, quod olim passus fuit deliquium, quod dubitabatur processisse ex accidenti epileptico, denegavit eidem hujusmodi Clericatum; quæritur proinde in hoc casu an Episcopus teneatur ei conferre Clericatum?

- 1 Respondendum videtur negativè; Quoniam reposita est in libero Episcoporum arbitrio, propriis subditis Ordines concedere, vel denegare, non solum de jure antiquo ad *Text. in cap. Ad aures de temp. ordin.*, verum etiam ex jure novissimo sacri Concilii Tridentini cap. 2. sess. 21. de reform. ibi = *Nisi illi, quos Episcopi judicaverint assumendos pro necessitate, vel commoditate Ecclesiarum* = & valde laudabile est in Episcopo, quod ipse sit potius renitens, quàm facilis in concessione ordinum sanctius est paucos bonos, quàm multos malos habere Ministros, ut monuit Clemens in *Can. Tales dist. 23.* ibi = *Tales ad ministerium eligantur Clerici, qui digne possint Dominica Sacramenta tractare; Melius est enim Domini Sacerdoti paucos habere Ministros, qui possint digne opus Dei exercere, quàm multos inutiles, qui onus grave Ordinatori adducant* =
- 2 Non obstat, quod Titius utpotè vocatus ab ipsomet Fundatore ad hujusmodi beneficium sit arctatus; siquidem Episcopus ex justa causa denegare potest Ordines etiam arctatis, ut probat R.P.D. meus *Petra, in comment. ad Constit. Apostolic. tom. 1. pag. mibi 326. num. 23.* In præsentiarum duplex concurrere videtur causa, prima est, quod Titius sit Filius unicus, ex quo dubitari potest ipsum Clericalem militiam assumere velle, non ut fidelem cultum Deo præstare possit, sed ad effectum fugiendi sæculare judicium, *Fagnan. in cap. Cum sit ars de atat. & qualit. n. 14.*
- 3 Altera, quia dubitatur eundem esse subiectum accidenti epileptico; & consequenter est incapax se promovendi ad Sacerdotium, infra annum, prout dictum beneficium requirit, ad *Text. in Can. 3. dist. 33.*

His tamen minimè attentis censeo in hoc casu, Episcopum teneri promovere Titium ad primam tonsuram; Distinguendum est enim quoad Promovendos ad Ordines, inter arctatos, & non arctatos, certum est Episcopum habere liberam facultatem concedendi, vel denegandi Ordines eis, qui non sunt arctati juxta auctoritates superius relatas, tenetur tamen promovere ad Ordines eos, qui sunt arctati, vel ratione Ordinis, nimirum ex eo, quia habeat e. g. Subdiaconatum, iste enim non tenetur stare in tam stricto statu

tu sine affecutione Presbyteratus, vel ratione beneficii possessi, quod habeat annexos Ordines sacros, vel ratione beneficii sibi debiti ex lege foundationis, nisi adsit iusta, & legitima causa, quæ ipsum retrahat à concessione Ordinum. *Pignatell. consult. 19. nu. 4. tom. 7. Barbosa. de offic. & potest. Episcopi par. 2. alleg. 4. n. 66. R.P.D. Petra in comment. ad Constit. Apost. tom. 1. pag. 325. n. 18. Rot. decis. 186. nu. 3. cor. Rembold.*

- 6 In casu presenti Titius est quodammodo similitudinarie arctatus suscipere primam tonsuram, dum cum ei debeat huiusmodi beneficium, utpotè ad ipsum vocato à Fundatore; & nominato à Patrono, si ei denegaretur Clericalis tonsura, amitteret beneficium de suo jurepatronatus passivo, & admitteretur extraneus ad exclusionem ejus de sanguine, & familia contemplata, quod fieri non debet in grave illius præjudicium, absque iusta, & rationabili causa. *Card. de Luc. de benef. disc. 72. n. 7. & in Miscell. disc. 25. n. 10. R.P.D. Petra ubi supra nu. 29.*

Nec pro causa allegari valet, quod ipse sit filius unicus, quasi quod vellet Ecclesiasticæ militiæ adscribi in fraudem, nimirum ad evitandam subjectionem Judici sæculari, quia cum ipse petat Clericali charactere insigniri ob assequendum beneficium habitu Sacerdotale, ex hoc præsumitur, primam tonsuram suscipere velle non in fraudem, sed potius ut laudabile servitium in statu Sacerdotali Deo

- 7 præstare possit. Minusque est allegabilis altera causa, quia cum facto experimento intra terminum unius anni, & ultra, nulla morbi epileptici signa dederit, non est proinde arcendus à sacris Ordinibus ex eo, quia olim passus fuerit deliquium, ut in similibus terminis resolutum fuit à S. Congregatione Concilii in *Tudertina Ordinationis 19. Julii 1704.*

8 Quæro an quis promoveri possit ad titulum Cappellaniæ, sive Beneficii amovibilis?

- 8 Respondeo negativè, quia titulus, ad quem quis promoveri cupit, debet esse perpetuus juxta Tridentinum *cap. 2. sess. 21. de reform.*, & docent expressè *Garz. de benef. p. 1. cap. 2. nu. 83. Antonell. de Regim. Eccles. lib. 2. cap. 2. nu. 1.* & fuit resolutum à Sac. Congregatione Concilii in

- 9 *Tiburina Cappellaniæ 14. Junii 1710.*; sicuti non potest quis ordinari ad titulum Cappellaniæ merè laicalis. *Antonell. ubi supra num. 2. Passerin. in cap. Cum nullus 10 art. 3. num. 66.* Verùm si Patroni se obligarent non remove præsentatum, dictamque Cappellaniam perpetuare ejus vita durante prævio Beneplacito Apostolico, posset quis ad titulum illius ordinari, obtento priùs dicto Beneplacito, quod solet concedi, prout concessum fuit ab eadem Sac. Congregatione in *Civitatis Castellii 18. Martii 1719.*, ubi cum quidam Clericus promoveri cupiens ad sacros Ordines nominari obtinuerit à Patronis ad Cappellaniam amovibilem, sub eorum obligatione illum non amovendi, dictamque Cappellaniam perpetuandi, ejus vita durante, prævio Beneplacito Apostolico; fuit pro eo supplicatum, & consecutivè rescriptum = *Pro gratia attempto consensu Patronorum, ita tamen ut si Orator aliunde provideatur sufficienter, Cappellania reassumat naturam amovibilitatis* =

ARGUMENTUM.

An Regularibus cunctis indistinctè faveat Privilegium aliquod, ut promoveri possint ad Sacros Ordines *extra Tempora* à jure statuta, diebus Festivis.

SUMMARIUM.

- 1 Sacri Ordines conferendi sunt in sex Sabbatis anni & num. 3. Et quare vide num. 4.
- 2 Ordinatus *extra Tempora* absque dispensatione, est ab executione Ordinum ipso jure suspensus.
- 5 Nullus sive Sæcularis, sive Regularis ordinari potest *extra Tempora*, nisi habeat Privilegium Apostolicum.
- 6 Privilegia, quæ in contrarium afferuntur, vel non loquuntur de facultate promovendi *extra Tempora*, vel sunt abrogata, vel sunt insufficientia indistinctè pro cunctis Regularibus; Et quæ sint hujusmodi Privilegia? vide nu. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. & 22. & 23.
- 15 Concilium Tridentinum, ut dicatur revocare Privilegia merè gratuita, & non con-

- concessa titulo oneroso sufficit, quod statuat aliquid, cui illa repugnet; Et quare: vide num. 16.
- 17 Concilium Tridentinum derogavit Privilegiis Regularis ante ipsum concessum promovendi extra Tempora.
- 18 Constitutio Pii V. la 41. fuit revocata, & reducta ad terminos Juris communis, & S. Concilii Tridentini à Gregorio XIII.
- 19 Privilegium Pii IV. non fuit confirmatum post Concilium à Successoribus Pontificibus, quo ad facultatem promovendi extra Tempora.
- 20 Confirmatio restringitur ad limites confirmati.
- 21 Papa nunquam censetur restituere velle Privilegium abrogatum, nisi id exprimat.
- 24 Non valet consuetudo, quod extra statuta Tempora sacri Ordines conferantur.

C A S U S V I I I.

DUm studebam apud R. P. D. Anfidæum tunc Sacre Congregationis Concilii Secretarium; quidam Religiosus strictioris observantiæ Reformatæ Provinciæ Calabriæ in quadam Scriptura, sub hoc titulo = *Dissertatio totius juris pro ordinatione extra Tempora* = impressa, quæ præ manibus circumferebatur; decidendum proposuit solitum, ac aliàs in Sacra Congregatione propositum dubium = *An Regularibus cunctis indistinctè faveat privilegium aliquod, ut promoveri possint ad sacros Ordines extra Tempora à jure statuta, diebus festivis* = Quod affirmativè resolvendum contendebat; Ego verò, eadem dissertatione perlecta; veritatis amore ductus, sequentia scripsi; & præfato dubio negativè respondendum censebam, non obstantibus in contrarium in ea deductis.

- 1 Disponitur enim à SS. Canonibus, quod in sex Sabbathis anni, & non aliis diebus sacri conferantur Ordines; nimirum in Sabbathis quatuor Temporum, quæ sunt post tertiam Dominicam Adventus, post primam Dominicam Quadragesimæ, post Dominicam Pentecostes, post Festum Exaltationis S. Crucis, & in Sabbathis Passionis, & Resurrectionis, juxta Text. in cap. Ordinationes dist. 75. ibi = *Ordinationes Presbyterorum, & Diaconorum, nisi*

certis temporibus, & diebus exerceri non debent, idest quarti mensis jejunio, septimi, & decimi, sed & etiam quadragesimalis initii, ac mediana hebdomada, & Sabbathi jejunio, circa vesperam noverint celebrandas = & in cap. De eo de tempor. Ordin. ibi = *De eo &c. Sed ad Subdiaconatum nisi in quatuor temporibus, aut Sabbatho Sancto, vel in Sabbatho ante Dominicam de Passione, nulli Episcoporum præterquam Romano Pontifici licet aliquos Ordinare* = ibique Abb. Anan. Butr. num. 1. Bellemer, Fagnan. nu. 1. Barbof. nu. 7.

- 2 Quorum Canonum observantia adeò intenta, & voluta fuit à Pio II., ut contravenientibus imposuerit poenam suspensionis ipso jure incurrendam; statuendo, quod si quis extra hæc Tempora absque legitima dispensatione se ad sacros Ordines promoveri facit, sit ab eorumdem Ordinum executione ipso jure suspensus; ut in ejus *Constit. la VII. incipien. Cum ex sacrorum Ordinum S. 2. de qua Bullar. Roman. tom. 1. pag. mihi 389.*

- 3 Idem statuitur à S. Concilio Tridentino cap. 8. sess. 23. de Reformat. ubi Concilium mandat ordinationes sacrorum Ordinum fieri statutis à jure temporibus ibi = *Ordinationes sacrorum Ordinum statutis à jure temporibus, ac in Ecclesiæ Cathedrali &c. publicè celebrentur* =

- 4 Et quidem non absque maxima ratione sacri Canones determinarunt ordinationem sacrorum Ordinum fieri his diebus; quia cum isti dies sint dies jejuniorum, quibus Christiani fideles, piis, & sanctis precationibus sunt intenti; ac sint dies Sabbathi; quo Deus requievit ab opere, ad tanti Ministerii potestatem pro utilitate Ecclesiæ aptiores assumerentur; & Ordinandi ad sacros Ordines intelligerent se à sæculi laboribus, ad requiem Domini transire. *Fagnan. in dicto cap. de eo de temp. Ordin. n. 38. Rebuff. in prax. benef. tit. de Cler. malè promot. gloss. 1. nu. 8. & 9. Barbof. de offic. & potest. Episc. par. 1. alleg. 17. num. 1. & seq. & de jur. Eccles. lib. 1. cap. 33. nu. 172.*

- 5 Stante igitur hujusmodi sacrorum Canonum, & Concilii Tridentini dispositione, nullus sive Sæcularis, sive Regularis prætereundum potest se promoveri facere, extra hæc tempora statuta, ad sacros Ordines, nisi sit sufficienti Privilegio Summi

Summi Pontificis suffultus; cujus tantummodò est proprium dispensare, ut extra statuta tempora sacri Ordines conferantur ad *Text. in cap. primo, & in cap. de eo de tempor. Ordin. Barbof. de jur. Eccles. lib. 1. cap. 33. §. 2. nu. 178.*

6 Consarcinabantur, & afferebantur in contraria dissertatione §. *Constat* quamplurima Privilegia Summorum Pontificum, quibus prætenditur Regulares cunctos indistinctè promoveri posse ad sacros Ordines extra tempora à Jure statuta diebus festivis; At eis perlectis, & attentè scrutatis inveniuntur ipsa, vel non loqui de facultate promovendi extra tempora; vel esse abrogata; vel denique esse insufficientia indistinctè pro cunctis Regularibus.

7 Siquidem Honorius III. anno 1216 in ejus Constitutione la 235., de qua *Bullar. Cassinen. tom. 2. pag. mihi 245. in §. 10.* non concedit Regularibus facultatem, ut ordinari valeant extra tempora, sed solum elargitur Patribus Cassinensibus Privilegium recipiendi Ordines à quocumque Episcopo sibi beneviso, ut patet ex dicto §. 10. ibi = *Chrisma verò, Oleum sanctum, consecratione Altarium, seu Basilicarum, Ordinationes Monachorum, seu Clericorum à quocumque malueritis Catholico accipiatis Episcopo* = Nec in alia ejusdem Pontificis constitutione la 236. §. 3. eod. *Bullar. Cassinen. tom. 2. anno 1217.* conceditur Abbati Monasterii Sublacen. D. Benedicti, ejusque Monachis Privilegium, ut promoveri possint extra Tempora; sed solum idem Privilegium se promoveri faciendi à quocumque Episcopo Catholico; ut ex dicto §. 3. ibi = *Ad hæc propter frequentes injurias, quæ ab Episcopis, vel Episcoporum Monasteriis ingeruntur, datam vestro Cænobio à nostris Prædecessoribus facultatem, vobis quoque ratam manere decernimus, ut ad Ecclesias, cum expederit, dedicandas, aut Clericos in Monasterio Ordinandos à nobis Episcopum posculetis: Quod si ad nos pervenire in tempore nequieritis, quem malueritis Catholicum Episcopum adeatis* =

8 Innocentius III. anno 1203. in ejus Constitutione 22. de qua *Bullar. Cassinen. tom. 1. pag. mihi 25.* non concedit Abbatibus, & Monachis S. Pauli Urbis Privilegium, ut promoveri queant extra tem-

pora, sed solum Privilegium, ut se promoveri faciant à quocumque Antistite, ut in §. 8. ibi = *Consecrationes autem Altarium, & ordinationes Monachorum, qui ad sacros Ordines fuerint promovendi à quocumque maluerint Abbas, & Monachi ejusdem Cænobii Catholico dumtaxat Episcopo Apostolica freti auctoritate suscipiant.*

9 Gregorius IX. anno 1236. in ejus *Constitut. 30. de qua Bullar. Cassinen. tom. 1. pag. mihi 35. in §. 8. idem Privilegium.* Innocentii III. se promoveri faciendi à quocumque Episcopo Catholico favore Abbatis, & Monachorum S. Pauli Urbis confirmat, non verò concedit eis facultatem, ut se promoveri possint extra tempora ibi = *Consecrationes autem Altarium, & Ordinationes Monachorum, qui ad sacros Ordines fuerint promovendi à quocumque maluerint Abbas, & Monachi ejusdem Cænobii Catholico dumtaxat Episcopo, Apostolica freti Auctoritate suscipiant* =

10 Dicitur in contraria dissertatione eodem §. *constat* facultatem promovendi ad sacros Ordines extra tempora, quæ prætenditur concessa Patribus Benedictinis, per Honorium III., Innocentium III., & Gregorium IX. ubi supra fuisse confirmatam, communicatam, & ampliata motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ Potestatis plenitudine à Clemente VIII. anno 1601. in ejus *Constitut. 378.*, quæ incipit *In supremo*, de qua *Bullar. Cassinen. tom. 1. pag. mihi 416.* Sed quàm sit hoc à veritate alienum, sufficit perlegere hanc constitutionem, & clarè ex ea videbitur Clementem VIII. ibi non confirmasse, nec communicasse, nec ampliassè Privilegium Ordinationis extra tempora; sed solum communicasse Privilegia Ordinum Mendicantium, & non Mendicantium Ordini S. Hieronymi sub Regula S. Augustini Regnorum Hispaniarum cum clausula, Quæ tenus sint in usu, & Decretis S. Concilii Tridentini non adversentur ibi = *Omnia, & singula Privilegia &c. eidem Ordini S. Hieronymi, ac omnibus, & singulis ejus Monasteriis &c. motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine &c. etiam per modum communicationis, seu extensionis inter se, ac cum aliis Ordinibus Mendicantibus, & non Mendicantibus &c. quatenus sint in usu, & Decretis S. Concilii*

Z z

Tri-

Tridentini non adversentur Auctoritate Apostolica &c. approbamus, & confirmamus = Et infra ibi = *Et ulterius omnia, & singula alia, quibusvis aliis tam Virorum, quam Mulierum Ordinibus &c. in quibuscumque Mundi partibus consistentibus &c. in genere, vel in specie concessa, approbata, & confirmata Privilegia &c. similiter quatenus sint in usu, ac Decretis ejusdem Concilii, & Regularibus institutis ipsius Ordinis S. Hieronymi contraria non existant &c. ad prædictum Ordinem S. Hieronymi &c. extendimus, & ampliamus, illaque eis communicamus* = Ac proinde potius ex hac Constitutione Clementis VIII. desumitur; quod Privilegium promovendi ad sacros Ordines extra tempora; quatenus fuisset concessum Ordini Benedictino per supradictos tres Pontifices ubi supra, cum adversetur Decreto S. Concilii Tridentini dista sess. 23. cap. 8., non sit ab eodem Pontifice confirmatum, nec communicatum.

- 11 Pius II. in ann. 1462. ejus *Constit. IX.* incipien. *Licet ex debito, de qua Bullar. Rom. tom. 1. pag. mibi 391.* non cōcedit Regularibus S. Benedicti Monasterii Montis Oliveti Aretinæ Diocesis Privilegiū, ut se promoveri possint extra tempora, sed solum, ut se promoveri valeant à quocumque Antistite Catholico, ut in §. 9. ibi = *Nec non quoties opus fuerit à quocumque Catholico Antistite Monachos, & Novitios dicti Ordinis ad hoc idoneos absque alio examine &c. ad omnes sacros Ordines promoveri facere, & conferendorum Ordinum hujusmodi, aut Altarium consecrandorum causa ipsos Antistites ad se in eorum Monasteriis advocare* =
- 12 Afferitur etiam in eadem dissertatione dicto §. *Constat* Quod Facultas, seu Privilegium, ut Regulares promoveri possint ad sacros Ordines extra tempora sit extensum, & communicatum per Constitutionem Sixti IV. incipien. *Regimini* la 4. omnibus Regularibus. Sed quā sit hoc erroneum, & falsum advertere supplicamus Constitutionem IV. hujus Pontificis non incipere *Regimini*, sed incipere *Sancta Minorum Religio* nec ibi agi de communicatione similis Privilegii, sed solum ibi contineri approbationem, & explicationem Constitutionis Gregorii XI. de Auctoritate Cardinalis pro tempore Protectoris Fratrum Minorum Ordinis Sancti Francisci, ut videre est in *Bullar. Rom.*

pag. mibi 405.; Constitutionem autem hujus Pontificis, quæ incipit *Regimini* esse la 6., & la 7. At in neutra ex illis fit communicatio similis Privilegii promovendi extra tempora omnibus Regularibus; sed solum ibi de anno 1474. fit communicatio Privilegiorum inter Ordines S. Dominici, & S. Francisci, ut legi potest in §. 16. *Constitutionis VI.* & in §. 14. *Constitutionis VII.*

Patet igitur Privilegia horum Pontificum non loqui de facultate promovendi ad sacros Ordines extra tempora; nec hanc Regularibus concedere; sed solum concedere facultatem, ut promoveri possint à quocumque Catholico Antistite, quæ est omnino diversa à facultate promovendi extra tempora; ac proinde vigore horum Privilegiorum non possunt Regulares indistincte promoveri ad sacros Ordines extra tempora.

- Afferuntur in præfata dissertatione dicto §. *Constat* alia Privilegia, quæ reverà concedunt nonnullis Regularibus facultatem se promoveri faciendi extra tempora, & quorum vigore prætenditur ab Auctore præfate dissertationis posse Regulares cunctos, etiam nunc indistincte promoveri ad sacros Ordines extra tempora. Afferitur nempe illud Pauli III., qui de anno 1534. in ejus *Constit. I.* incipien. *Rationi congruit*, de qua *Bullar. Roman. tom. 1. pag. mibi 699.* in §. 3. concessit Patribus Camaldulensibus facultatem, ut promoveri possint ad sacros Ordines extra tempora; Quod Privilegium Pauli III. fuit anno 1528. communicatum Ordini Cappucinorum à Clemente VII. in ejus *Constit. la 21.* incipien. *Religionis zelus*, de qua *Bullar. Roman. tom. 1. pag. mibi 672.* Et illud Pii IV. anno 1560. in ejus *Constit. 9.* incipien. *Circumspecta*, de qua *Bullar. Roman. tom. 2. pag. mibi 9.* ab eo concessum Militibus Conventus, & Hospitalis S. Joannis Hierosolymitani, ut promoveri possint à quocumque Antistite, & extra tempora. Quibus addi possunt alia duo Privilegia, quæ non nominantur in dicta dissertatione, nimirum illud Adriani VI. favore Ordinis S. Hieronymi, & illud Eugenii IV. favore Ordinis Benedictini, per quæ conceditur hujusmodi Religiosis similis facultas, ut promoveri valeant extra tempora, ut habetur

tur

tur in Compend. Privileg. verb. Mendic. Ordines §. 9. & §. 11. & referuntur à Chafsaing. Privilegia Regularium par. 2. tract. 7. cap. 2. propos. III.

- 14 Sed vigore horum Privilegiorum Regulares hodie nullatenus promoveri possunt ad sacros Ordines extra tempora; Quoniam fuerunt illa sublata, & revocata per Concilium Tridentinum dicto cap. 8. sess. 23. ut testatur Lezana in Sum. quest. Regul. cap. 14. tom. 1. nu. 19. ibi = Regulares non possunt modo post Concilium Tridentinum extra tempora ordinari; Ratio est, quia licet de hoc fuerint varia Privilegia Religionibus concessa &c. Concilium tamen Tridentinum sess. 23. cap. 8. id prohibet fieri = Et tom. 2. verb. Ordines sacri num. 19. ibi = Quod Regulares modo post Concilium Tridentinum ordinari non possint extra tempora = Ventrigl. in prax. tom. 1. annot. 44. §. Unic. num. 12. pag. mibi 278. ibi = In quibus terminis adverte quod possunt conferri hodie sacri Ordines vigore prædictorum Privilegiorum extra tempora, si Privilegia sint concessa, vel confirmata post Concilium Tridentinum, secus si ante Concilium, quia illa censentur derogata = Gonzal. in cap. De eo de tempor. Ordin. n. 7. prope fin. ibi = Sed hodie post Concilium Tridentinum sess. 23. de reform. cap. 8. sublata esse prædicta Privilegia &c. Barbof. de jur. Eccles. par. 1. cap. 33. §. 2. nu. 182. ibi = Virtute tamen aliorum Privilegiorum à Summis Pontificibus ante Concil. Tridentin. concessorum non possunt Regulares tunc ab Episcopis ordinari Ordinibus sacris extra tempora = Matthæus. offic. cur. Eccles. cap. 35. §. unic. num. 4. §. Aliis pluribus R. P. D. Petra in Comment. ad Constit. Apostolic. Urbani II. sect. 2. tom. 1. nu. 69. pag. 344.

Nec juvat respondere hujusmodi Privilegia non esse per Concilium Tridentinum dicto cap. 8. sublata; eo quia de illis ibi non facit expressam mentionem, sicut solet facere, quando Concilium vult Regularium Privilegiis derogare, ut pluribus exemplis à §. Verum usque ad §. In specie conatur ostendere Auctor præfatæ dissertationis.

- 15 Quoniam ut dicatur Concilium Tridentinum revocare Privilegia merè gratuita, & non concessa titulo oneroso, non requiritur, quod expressè de illis
Pars VI.

faciat mentionem, sed sufficit, quod statuatur aliquid, cui illa repugnent; ut patet in cap. 11. sess. 7. de Reform. ubi Concilium licet non derogat expressè, & in specie Privilegiis, quæ antiquitus habebant Regulares se promoveri faciendi à quocunque Episcopo etiam in suis domibus sine licentia Dioecesanorum, ut patet ex Privilegiis superius enumeratis, tamen illa dicuntur revocata per Concilium, & Regulares non possunt amplius illis uti. Lezana in Summ. cap. 14. nu. 11. tom. 1. Tamburin. de jur. Abbat. tom. 2. disp. 2. qu. 19. R. P. D. Petra in Comment. ad Constit. Apostolic. tom. 1. pag. mibi 644. & in Comment. ad Constit. Eugen. IV. nu. 3. & seq. tom. 4. pag. 514. Van Espen. Un. Jur. Eccles. p. 2. tit. 9. cap. 2.

- 16 Ratio est, quia dictum Conciliare decretum editum fuit per viam legis, unde opus non fuit derogare in specie Constitutionibus, & Privilegiis antecedentibus, sed ad hoc, ut revocata dicantur, sufficit, quod sint contraria eidem decreto, ut docent Card. Albit. discept. 2. qu. 9. n. 2. penès Card. de Luc. de juridict. ibi = De mente autem Pontificis constare dicitur quando edit Constitutionem posteriorem per viam legis, nam tunc non est opus derogare in specie Constitutionibus, & Privilegiis antecedentibus = Gonzal. super Regul. 8. Cancell. gloss. 36. num. 32. Matthæus. offic. cur. Eccles. cap. 35. num. 6. §. Dixit.

- 17 Imò reverà Concilium Tridentinum expressè illis derogavit; in cap. enim 22. sess. 25. de Regular. mandat omnia, & singula in superioribus decretis contenta observari in omnibus Monasteriis cujuscumque Ordinis Mendicantium, vel non Mendicantium non obstantibus eorum omnium, & singulorum Privilegiis; per quam clausulam fuisse derogatum expressè dictis Privilegiis à Concilio tradit idem Matthæus. ubi supra, Barbof. de Clausulis, clausul. 83. num. 1., Menoch. de Presumpt. præsumpt. 40. num. 22. lib. 6.

Sed sumus extra difficultatem, dum etiam admissio, quod non fuerit expressè derogatum eisdem Privilegiis per Concilium Tridentinum, fuit tamen expressè eis derogatum per ipsummet Pontificem Pium IV. ann. 1564. in ejus Constit. la 94. incipien. In Principis Apostolorum, de qua Bullar. Roman. tom. 2. §. 1. pag. mibi 135.

Z z 2

ubi

ubi expresse revocat, & annullat omnia Privilegia contraria decretis Concilii Tridentini; & ad terminos hujus illa reducit.

- Non obstat, quod insinuat in dicta dissertatione §. *Neque opus fuit*, nimirum Pium V. in ejus Constitutione la 41. incipien. *Et si Mendicantium* declarasse decretum S. Concilii Tridentini in dicto cap. 8.
- 18 non habere locum in Regularibus, quoniam hujusmodi Constitutio non solum fuit revocata, & reducta ad terminos Juris communis, & Sacri Concilii Tridentini; sed etiam declaratio ibi facta, fuit ablata, & abrogata per Gregorium XIII. in ejus Constitutione la 9. incipien. *Intanta Bullar. Rom. tom. 2. pag. 370. §. 6. ibi = Quin etiam tollimus, & abrogamus omnia irritantia alia decreta, nec non prohibitiones, declarationes &c.* = Ac etiam per Sixtum V. in ejus Constitutione incipien. *Sanctum, & salutare* la 91. Bullar. Rom. tom. 2. §. 2. ubi stricte præcepit observari in hac materia Ordinationis S. Concilium Tridentinum; & docent Vasquez disp. 246. cap. 4. num. 44. in 3. Partem Divi Thomæ tom. 3. R. P. D. Petra in Comment. ad Constit. Urbani II. sect. 2. num. 7. pag. 336.
- 19 Minusque adversatur id, quod dicitur in sæpedito §. *Constat* videlicet Privilegium Pii IV. post ipsum Concilium fuisse confirmatum, eo quia fuit ejusdem Pii IV. Constitutio confirmata à Gregorio XIII. in ejus Constit. la 60. incipien. *Quo magis*; à Gregorio XIV. in ejus Constit. V. incipien. *Quanta* apud Bullar. Roman. tom. 2. ab Urbano VIII. in ejus Constit. la 16. incipien. *Universalis Ecclesiæ*. Bullar. Rom. tom. 4. Etenim præfati Pontifices confirmarunt Constitutionem Pii IV. favore Militum Ordinis Hierosolymitani, quo ad exemptionem eorumdem Militum à solutione decimarum, ac declararunt facultatem uniendi, & dismembrandi beneficia concessam M. Magistro, & Conventui à Pio IV. procedere sive ante, sive post mortem Possessorum, ut legi potest in illa Gregorii XIII. §. 7., & 10.; in illa Gregorii XIV. §. 4., & 5.; in illa Urbani VIII. §. 3. Non verò confirmarunt dictam Constitutionem Pii IV. quo ad privilegium promovendi ad sacros Ordines extra tempora.
- 20 Et ratio est evidens, quia confirmatio

restringitur ad limites confirmati, & illius naturæ est non aliquid de novo tribuere, sed quod jam tributum est roborare, & præservare, si addit, & ultra contenta in actu confirmato non se porrigere; ut expresse docent *Bonden. Colluct. legal. tom. 1. colluct. 26. num. 80. & seqq. Matthæus. offic. cur. cap. 35. nu. 8. Capic. Latr. consult. 82. num. 38. tom. 2.* Cum autem Constitutio Pii IV. de tempore, quo à præfatis Pontificibus fuit confirmata, non continebat Privilegium Ordinationis extra tempora, dum hoc jam fuit antecederet revocatum, & sublatum, tum per Concilium Tridentinum, tum per ipsummet Pium IV., ut superius dictum fuit §. 7. *Sed vigore*; sequitur per necesse, quod illud non fuerit confirmatum à prædictis Pontificibus; aliàs confirmatio fuisset facta sine confirmabili, quod non est admittendum, cum confirmari non possit, quod non est; *Bonden. ubi supra num. 82. Altograd. conf. 79. nu. 20. lib. 1. Rot. dec. 87. post Tondut. de Person. n. 18.* Aut non fuisset simplex confirmatio, sed nova concessio Privilegii Ordinationis extra tempora, favore Ordinis Hierosolimitani; quod non est dicendum, dum Papa nunquam censetur restituere velle Privilegium abrogatum, nisi id exprimat. *Nicol. resol. Canonice. lib. 1. tit. 11. num. 14. §. Quidem.*

- 22 Alia vero Privilegia, quæ adducuntur in eadem dissertatione §. *Et quamvis*, & §. *Neque opus fuit* post Concilium Tridentinum aliquibus Regularibus concessa nimirum illud Gregorii XIII. favore Patrum Societatis Jesu, de quo in ejus Constit. 77. incipien. *Pium Bullar. tom. 2.* Et illud Urbani VIII. favore Patrum Min. de Observantia in partibus Indiarum Occidentalium existentium, ut in ejus Constit. incipien. *Cum sicut* la 46. Bullar. tom. 4. suffragari non possunt indistinctè aliis Regularibus. Quoniam Gregorius XIII. concedendo eisdem Patribus dictæ Societatis Privilegium se promoveri faciendi extra tempora, expresse prohibuit fieri communicationem hujusmodi Privilegii cum aliis Regularibus, ut in §. 4. ejus Constitutionis ibi = *Præsentis autem gratia communicationem omnibus aliis, etiam qui sua Privilegia cum ipsa Societate copiose participant, participareque poterunt,*

runt, quomodolibet in futurum fieri omnino prohibemus = Urbanus autem VIII. concessit simile Privilegium Ordinationis extra tempora dictis Patribus Minorum in partibus Indiarum tantum existentibus, ut in ejus Constitutione ibi = Nobis humiliter porrectis inclinati omnibus, & singulis ejusdem Ordinis S. Francisci in partibus Indiarum Occidentalium tantum existentibus = Unde solum Mendicante in Indiis habitantes illo uti possunt; juxta Vasquez in 3. Partem Divi Thomæ tom. 3. disp. 246. cap. 5. num. 50. in fin. Lezzana in Summa Regul. cap. 14. num. 19. tom. 1. & in verb. Ordines sacri num. 19. tom. 2. Monacell. tit. 6. formul. 20. par. 1. fol. 170. num. 36. ibi = Item quod licet nonnulli Regulares possint ex Privilegio Apostolico promoveri ad Ordines diebus festivis per annum extra tempora à jure statuta, ut ex largitione Gregorii XIII. Constit. 77. gaudent PP. Societatis Jesu; Non inde inferri, & deduci potest, quod ceteri aliorum Ordinum, qui cum illis participant de Privilegiis, possint vigore hujusmodi communicationis recipere Ordines extra tempora. Sed debent simile Indultum concessum, vel confirmatum post Concilium Tridentinum exhibere = Privilegium autem Clementis VIII. quod, ut asserit Portellus oculis propriis vidisse concessum Fratribus Sancti Joannis Evangelistæ Portugalliæ, non

est attendendum; quia ut testatur Lezzana in Summa Regul. verb. Ordines sacri num. 19. hujusmodi Privilegia ultramontana habenda esse suspecta.

Denique gratis asseritur, in §. Neque opponatur, quod plures Episcopi doctissimi, & pii, ac etiam Cardinales cum Religiosis Minorum de Observantia, & cum aliis Regularibus nullam difficultatem habuerint practicandi Privilegium Ordinationis extra tempora; cum de hac consuetudine, & usu nullum præbeatur legitimum documentum; Sed etiam si admitteretur adesse hujusmodi usus, & consuetudo, hæc esset cum errore juris; & nullius esset roboris, cum non valeat consuetudo, quod extra statuta tempora sacri Ordines conferuntur ad Text. in cap. 2. de tempor. Ordin. Barbosa de jur. Eccles. lib. 1. cap. 33. §. 2. num. 177.

Cum igitur ex hætenus deductis evidenter appareat omnia, & singula Privilegia collecta in contraria dissertatione, aut non loqui de facultate, ut Regulares promoveri possint ad sacros Ordines extra tempora; aut esse abrogata; aut non esse sufficientia indistinctè pro omnibus Regularibus; venit per necesse dicendum Regularibus cunctis indistinctè non favere Privilegium aliquod, ut promoveri possint ad sacros Ordines extra tempora, à jure statuta diebus festivis.

C A N O N XXIII.

CLEMENS XI. Regul. IX. Cancellariæ.

Item cupiens idem Dominus Noster Papa pauperibus Clericis, & aliis benemeritis personis providere, omnia beneficia Ecclesiastica cum Cura, & sinè Cura, Sæcularia, & quorumvis Ordinum Regularia, qualitercumque qualificata, & ubicumque existentia in singulis Januarii, Februarii, Aprilis, Maji, Julii, Augusti, Octobris, & Novembris mensibus, usque ad suæ voluntatis beneplacitum extra Romanam Curiam, aliàs quàm per resignationem, quocumque modo vacatura, ad collationem, provisionem, præsentationem, electionem, & quamvis aliam dispositionem quorumcumque Collatorum, & Collatricum, Sæcularium,

Ann. 1700.

larium, & quorumvis Ordinum Regularium (non tamen Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, aut aliorum sub concordatis, inter Sedem Apostolicam, & quoscumque, alios initis, & per eos, qui illa acceptare, & observare debuerant, acceptatis, & observatis, quæ lædere non intendit, comprehensorum) quomodolibet pertinentia dispositioni suæ generaliter reservavit: Volens in supplicationibus, seu concessionibus gratiarum, quæ de dictis beneficiis tunc vacantibus, etiam motu proprio fient de mense, in quo vacaverint, dispositivè mentionem fieri, alioquin gratias nullas esse: Ac consuetudines etiam immemorabiles, optandi majores, & pinguiore Præbendas, necnon Privilegia, etiam in limine erectionis concessa, & Indulta Apostolica, circa ea, ac etiam disponendi de hujusmodi Beneficiis, aut quòd illa sub hujusmodi reservationibus, nunquam comprehendantur, etiam cum quibuscvis derogatoriis derogatoriis, & fortioribus, efficacioribus, & insolitis clausulis, necnon irritantibus, & aliis decretis, quibuscvis Personis, & Collegiis cujuscunque dignitatis status, gradus, ordinis, & conditionis existentibus, quomodolibet concessa, adversùs reservationem hujusmodi minimè suffragari. Insuper Sanctitas Sua ad gratificandum Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis intenta, (ipsis quamdiu apud Ecclesias, aut Dioceses suas verè, ac personaliter resederint) dumtaxat de omnibus, & quibuscunque Beneficiis Ecclesiasticis cum Cura, & sinè Cura, Sæcularibus, & Regularibus, (ad liberam ipsorum, dumtaxat, non autem aliorum cum eis dispositionem, seu præsentationem, vel electionem, nec etiam cum consilio, vel consensu, seu interventu Capitulorum, vel aliorum, aut aliàs pertinentibus,) quæ in antea, in mensibus Februarii, Aprilis, Junii, Augusti, Octobris, & Decembris extra Curiam ipsam vacare contigerit (Dummodò aliàs dispositioni Apostolicæ reservata, vel affecta non fuerint) liberè disponendi facultatem concessit. Ac etiam

voluit,

voluit, ut si ipsi, in collatione, aut alia dispositione Beneficiorum, in aliis sex mensibus, videlicet, Januarii, Martii, Maji, Julii, Septembris, & Novembris vacaturorum (quæ etiam dispositioni suæ, ut præfertur reservavit) seu etiam aliorum, dispositioni suæ, & dictæ Sedis, aliàs quomodolibet reservatorum, vel affectorum, sese intromiserint, aut quo minùs provisiones, & gratiæ Sanctitatis Suæ de illis, debitum effectum consequantur, impedimentum quoquo modo præstiterint, usu, & Beneficio prædictæ facultatis, eo ipso privati existant, ac collationes, & aliæ dispositiones de Beneficiis, illius prætextu, deinceps faciendæ, nullius essent roboris, vel momenti. Illi verò qui gratiam alternativæ prædictæ acceptare voluerint, acceptationem hujusmodi per patentes literas manu propria subscriptas, suoque sigillo munitas, & in sua quisque Civitate, vel Diœcesi datas, declarare, & literas ipsas huc ad Datarium Sanctitatis Suæ transmittere teneantur, quibus ab eo receptis, & recognitis, ac in libro ad id deputato registratis, tunc demum, & non antea uti incipiant gratia supradicta. Insuper declaravit, quòd si idem Episcopus pluribus Ecclesiis quomodocumque unitis ex Apostolica concessione, & dispensatione, quomodocumque præsit, teneatur hujusmodi alternativæ gratiam, quatenus ea potiri velit, utriusque Ecclesiæ nomine explicite acceptare, aliàs ipsi non suffragetur, & post factam acceptationem, & admissionem in Dataria neutri parti liceat, nisi concordi consensu ab ea recedere; Declarans præterea exceptionem, positam in Regula favore S. R. E. Cardinalium, & Indultum conferendi Beneficia reservata concessum Cardinali Episcopo, non suffragari Capitulo ratione communionis, & consortii juxta declarationem fel. rec. Urbani Papæ VIII. Prædecessoris sui editam die 10. Septembris anno 1626. quam Sanctitas Sua in omnibus, & per omnia approbat, decernens sic in præmissis omnibus per quoscumque &c. judicari debere, ac irritum &c.

COM-

COMMENTARIUM.

EX hoc Canone sequentes deducuntur conclusiones.

Prima = BENEFICIA JURISPATRONATUS ECCLESIASTICI VACANTIA IN OCTO MENSIBUS APOSTOLICIS JANUARI, FEBRUARI, APRILIS, MAJI, JULII, AUGUSTI, OCTOBRI, ET NOVEMBRIS SUNT SEDI APOSTOLICÆ RESERVATA; VACANTIA VERO IN QUATUOR MENSIBUS ORDINARIIS MARTII, JUNII, SEPTEMBRI, ET DECEMBRI SPECTANT AD PROVISIONEM, ET INSTITUTIONEM ORDINARIORUM =

Secunda = IN BENEFICIIS JURISPATRONATUS NON HABET LOCUM ALTERNATIVA MENSUM CONCESSA EPISCOPIS RESIDENTIBUS, ET EAM ACCEPTANTIBUS = Quas conclusiones probant etiam *Gonzal. hic gloss. 18. num. 1. & seqq. & gloss. 41. num. 10. & gloss. 45. num. 1. & gloss. 51. Garz. de benef. par. 1. cap. 5. num. 472. Lotter. de re benef. lib. 2. quest. 36. num. 1. & seqq. & quest. 39. num. 9. Vivian. de jurepat. lib. 14. cap. 1. num. 57. Ventrigl. in prax. par. 2. annot. 2. §. 2. num. 65. Barbof. de offic. & potest. Episcopi par. 3. alleg. 57. num. 183. & 257. Card. de Luc. de benef. disc. 6. num. 11. & disc. 17. num. 4. & disc. 93. num. 4. & de jurepat. disc. 7. num. 7. & disc. 59. num. 19. & disc. 65. nu. 18. & 33. Rot. decis. 415. nu. 6. coram Bich., & decis. 307. num. 6. coram Peuting., & decis. 274. num. 4. coram Burat., & decis. 599. num. final. coram Dunozett., & decis. 729. sub num. 5. & seqq. coram Cerro, & decis. 773. nu. 3. cor. Manzaned., & in Cracovien. Cantoria 25. Januar. 1700. §. Quamvis coram R. P. D. Lancetta, & in Salamantina Beneficii 19. Novembris 1703. §. Cum simplex cum seq. coram Reverendis. Molines, & in Cæsaraugustana portionis 2. Julii 1703. §. Inque coram bo. mem. Muto, & in Urgellen. Canonicatus 28. Aprilis 1704. §. Parum coram R. P. D. Kaunitz, & in Legionen. Parochialis 15. Januarii 1703. §. Altero vero coram bo. mem. Pio, & in Monasterien. Beneficii 30. Januarii 1713. §. De reservatione coram R. P. D. Aldrovando, & in Monasterien. Vicarie 12. Martii 1706. §. Justificatio coram bo. mem. R. P. D. Omana, & in Leodien. Beneficii 29. Novembris 1706. §. Minusque coram eodem, & in Monasterien. Canonicatus 19. Februar. 1714. §. Admittebatur coram R. P. D. Ansaldo, & in Afloricen. Beneficii 21. Januarii 1715. §. Atque coram R. P. D. Cerro.*

1 Ratio principalis conclusionis legitur expressa initio hujus Canonis; Cupiens nimirum Summus Pontifex feliciter regnans Clericorum paupertati, & aliarum Personarum meritis providere, mediantibus beneficiis, quæ panes Pauperum dicuntur. *Gomes. de expect. nu. 75. vers. Et pro ista opinione, Gonzal. ad Regul. 8. Cancell. gloss. 2. nu. 14. Lotter. de re benef. lib. 2. qu. 36. nu. 5. reservavit sibi omnia, & quæcumque beneficia Ecclesiastica, etiam jurispatronatus Ecclesiastici vacantia in octo supradictis mensibus; vacantia verò in aliis quatuor tradidit dispositioni Ordinariorum, & sic ex tribus anni partibus, duas sibi tribuit, tertiam verò concessit Episcopis; & quidem summa æquitate, & justitia; Etenim cum Summus Pontifex sit in plenitudinem potestatis assumptus, & habeat plenam curam, & auctoritatem, Episcopi verò sint in partem sollicitudinis vocati, minorisque ponderis sarcinam deferant, justum, & rationabile est, ut menses proportionabiliter dividantur pro rata oneris, ponderis, & auctoritatis, ut Papa duplicatos habeat menses, quàm Episcopi. Insuper idem Pontifex concessit Episcopis residentibus, & acceptantibus, alternativam mensum in beneficiis liberæ Collationis, secus in beneficii jurispatronatus, cujus rei ratio est illa eadem, quam tradit *Gonzal. hic gloss. 45. num. 2.*, his expressis verbis, videlicet, quia sicut Episcopus per alternativam recipit à Papa potestatem liberè conferendi in quatuor mensibus Februarii, Aprilis, Augusti, & Octobris; sic etiam ratio postulat, quod Papa liberè conferat in duobus mensibus Martii, & Septembris; quos versa vice recepit ab Episcopo; Sed si beneficia non essent liberæ collationis, Papa non posset liberè conferre, sine læsione habentis simultaneam collationem, electionem, aut præsentationem, sive consilium, consensum, aut interventum; quem in hac parte lædere non intendit; Igitur conveniens est, quod in talibus beneficiis non liberæ collationis, cesset alternativa.*

Quo ad has conclusiones, sequentes examinantur Casus.

ARGU-

ARGUMENTUM.

Beneficium de Jurepatronatus Ecclesiastico vacans in mense reservato cadit sub Reservationibus Apostolicis, dummodo istæ non sint expresse, vel tacite exclusæ in limine Foundationis.

SUMMARIUM.

- 1 Beneficium jurispatronatus Ecclesiastici comprehenditur sub reservationibus Apostolicis.
- 2 Juspatronatus ab initio laicale si transeat ad Personas Ecclesiasticas assumit naturam Ecclesiasticam, & num. 16.
- 3 Clausula Toties, quoties in reservatione jurispatronatus apposta non excludunt reservationes Apostolicas.
- 4 Dictio in perpetuum quando imparfit ad effectum excludendi reservationibus? Vide ibi, & num. 10.
- 5 Beneficia jurispatronatus Ecclesiastici non cadunt sub reservationibus Apostolicis, quando istæ sunt expresse, vel tacite in limine foundationis exclusæ. Amplia ut num. 6. & 21. vide num. 17.
- 7 Referuntur conjecturæ, ex quibus dicitur tacita exclusio reservationum Apostolicarum: Et num. 8. 9. 11. 18. 19. 20. & 22. & 25. & 34.
- 12 Decretum irritans in hoc Canone appositum, an inficiat quamcumque possessionem, & observantiam in contrarium: & num. 26. & 27.
- 13 Pontifex derogare solet jurispatronatus activo, numquam verò passivo.
- 14 Reservatio est concludentissimè per Impetrantem probanda, aliàs iste est arcendus, si reservatio sit turbida, aut dubia: & num. 35.
- 15 Beneficia jurispatronatus Laicalis non sunt Sedi Apostolica reservata.
- 23 Quod Canonicatus sit de illis fundatis à Patrono, ex quibus præsumatur?
- 24 Vacatio Beneficii in mense reservato est concludenter probanda per Impetrantem.
- 28 Permissum est Patronis in limine foundationis excludere expresse, vel tacite reservationes.
- 29 Deficiente foundatione, recurritur ad ob-

Pars VI.

servantiam ad effectum dignoscendi qualitatem jurispatronatus.

- 30 *Observantia exclusiva qualitatis Ecclesiasticæ in jurepatronatus, ac reservationum, ex quibus resultet? Vide ibi, & num. 31. & 32.*
- 33 *Observantia respectu unius beneficii, quando suffragari possit pro altero?*

C A S U S I.

IN limine foundationis beneficii reservavit quidam Fundator juspatronatus passivum favore originarii Civitatis A, juspatronatus verò activum favore ejus Familiæ, qua extincta, substituit Capitulum Cathedralis ejusdem Civitatis, volens quod ipsum semper omnino, in omni casu, & in perpetuum, toties, quoties beneficium vacare contigerit ad illud præsentaret; prout, facto loco substitutioni, semper Capitulum in successivis vacationibus præsentavit; Vacato nuper mense Januarii dicto Beneficio, Titius exterus, & nullatenus originarius Civitatis A, illud impetravit à Sede Apostolica, uti reservatum ratione Regulæ reservatoriæ mensium, Canonici è contra capitulariter congregati præsentarunt ad idem beneficium Cajum originarium. Hinc quaero, an Literæ Apostolicæ sint exequendæ, vel potius sit instituendus Præsentatus à Capitulo.

- 1 Pro executione Literarum Apostolicarum prima fronte respondendum videtur; Etenim beneficium vacavit mense Januarii, qui vigore hujus Canonis est unus ex octo mensibus reservatis; & cum sit jurispatronatus Ecclesiastici, utpote perti- nens ad præsentationem Capituli Cathedralis comprehenditur sub reservationibus Apostolicis juxta dispositionem hujus ejusdem Canonis, & auctoritates ibi in Commentario, lato calamo relatas. Quin attendi mereatur, quod juspatronatus in hoc casu sit ex foundatione laicale, & primitus reservatum favore eorum de Familia Fundatoris, & consequenter reservationibus Apostolicis minimè obnoxium, ut dicam infra casu sequenti num. 1. Quia cum extincta Familia, fuerit in eo substitutum Capitulum, hinc propterea esto, quod juspatronatus ab initio fuerit laicale, tamen cum per extinctionem Familiæ,

A a a

trans-

transitum fecerit ad Personas Ecclesiasticas, assumpsit naturam, & qualitatem Ecclesiasticam reservationibus subjectam. *Rot. decis. 83. num. 4. & seq. post Vivian. de jurepat. & decis. 383. num. 15. & decis. 432. à nu. 18. coram Priolo, & in Monasterien. Beneficii 30. Januar. 1713. S. Etenim coram R.P.D. Aldrovando.*

- 3 Nec obstat quod Fundator voluerit Capitulum præsentare ad beneficium, toties, quoties illud vacare contigerit; quoniam istæ clausulæ *Toties, quoties*, in reservatione juris patronatus appositæ non excludunt reservationes Apostolicas, quia intelliguntur toties, quoties vacare contigerit in mense ordinario, ut optimè advertit *Piton. discept. Eccles. 25. num. 26. & seq. Rot. in Tarraconen Beneficii 11. Aprilis 1712. S. Quibus ita, coram R.P.D. Lancetta.*

- 4 Minusque adversatur, quod idem Fundator prosequutus fuerit ultra, adjiciendo, quod Capitulum præsentaret in perpetuum; Dictio enim ista *in perpetuum*, impar videtur in hoc casu ad effectum excludendi reservationes, quia censetur adjuncta ad designandum, quod Capitulum debeat esse Patronus, non temporali-ter, sed in perpetuum hujus beneficii; unde trahi non debet ad importandam exclusionem reservationum Apostolicarum, quæ nunquam inducta censetur, quando verba habere possunt aliam diversam juridicam interpretationem, & significatum, ut in puncto, & his verbis tradit *Rota in Aprutina beneficii 19. Junii 1705. S. Absque eo, quod coram Eminentissimo Scotto.*

- 5 His tamen non obstantibus censeo in presentiarum, præfatum beneficium non esse subjectum reservationibus Apostolicis, & consequenter Literas Apostolicas obtentas à Titio sub narrativa, quod illud sit ratione mensium Sedi Apostolicæ reservatum esse subreptitias, & inexecutable; & è contra Præsentatum à Capitulo esse in eo instituendum; Vera siquidem, & incontravertibilis est in abstracto propositio illa, quod beneficia juris patronatus Ecclesiastici sint reservationibus Apostolicis obnoxia; Sed in concreto suscipit limitationem, quando nimirum eadem reservationes sint expressæ, vel tacite in limine foundationis à Fun-

datore exclusæ; in hoc namque casu jus patronatus, licet sit quoad proprietatem Ecclesiasticum; quoad verò exercitium reputatur laicale, ad effectum, nè dicatur reservationibus subjectum. *Rota apud Vivian. de jurepat. lib. 4. cap. 9. sub num. 56. & decis. 242. num. 5. par. 19. rec. & in Parmen. beneficii 28. Januarii 1701. S. Constatibilia coram Eminentissimo Scotto, & in Aprutina beneficii 19. Junii 1705. S. Neque obstat coram eodem, & in Gerunden. Eleemosyna Panis, quoad jus nominandi super reservatis 26. Junii 1713. S. Ex triplici coram eodem Eminentissimo Scotto, & in Monasterien. Canonatus 19. Februarii 1714. S. Verum hæc coram R.P.D. Ansaldo, inferius impress. Quod quidem procedit, etiam si fundatio præcesserit publicationem Regulæ reservatoriæ mensium factam à Nicolao V. de anno 1447., ut testatur *Rot. decis. 121. num. 14. par. 19. rec. & in dicta Parmen. beneficii ubi supra. S. Quoniam*, quia vis non stat in voluntate Fundatoris excludendi reflexè reservationes mensium, sed in incompatibilitate foundationis cum reservatione mensium, quæ incompatibilitas, siue fundatio præcedat, siue subsequatur regulam mensium, semper illam excludit. *Rot. in Tarraconen. beneficii 11. Aprilis 1712. S. Minus obstat coram R.P.D. Lancetta.**

In casu presenti quamvis deficiat expressa exclusio reservationis, concurren- tam tacita ex conjecturis, & argumentis elicita, ut clarè resultat ex ipsa fundatione hujus beneficii, ibi enim voluit Fundator.

- 7 Quod beneficium semper sit conferendum ad præsentationem Capituli; dictio autem *semper* importat continuatam facultatem præsentandi in Patrono absque ulla interruptione, cum sit complexiva cujuscumque temporis, & casus, & consequenter excludit reservationes, ut ponderant *Pacion. de Locat. & conduct. cap. 14. §. 6. nu. 19. Piton. discept. Eccles. 25. nu. 15. & in terminis hujus dictionis semper; Rot. in Tarraconen. beneficii 11. Aprilis 1712. S. Exclusio coram R.P.D. Lancetta.*

- 8 Voluit etiam, quod jus præsentandi omnino spectet ad Capitulum; quæ dictio omnino, cum æquipolleat clausulæ, *in omni casu, & in perpetuum*, per eam excluditur reservatio Apostolica, ut tradit *Prob. ad*

ad Monac. in cap. Cum de beneficio de præben. in 6. Rot. in Parmen. beneficii 28. Januarii 1701. §. Quam quidem coram Eminentissimo Scotto.

- 9 Insuper concessit juspræsentandi Capitulo in omni casu, & in perpetuum, toties, quoties beneficium vacare contigerit; si enim Capitulum habere, & exercere debet juspræsentandi, in omni casu, & in perpetuum toties, quoties beneficium vacare contigerit; hoc significat, quod in omnibus vacationibus, etiam succedentibus in mensibus reservatis debeat habere juspræsentandi, ut tradit à Spiritu Sancto consult. 30. nu. 14. & seqq. Rot. decis. 476. nu. 11. par. 19. tom. 2. Nullatenus attento, quod superius in contrarium assererebatur §. Minusq. nimirum, quod dictio in perpetuum designet, quod Capitulum debeat esse Patronus non temporaliter, sed in perpetuum, non verò quod sit apta excludere reservationes Apostolicas; quia hoc est verum, quando eadem dictio legitur apposita circa pertinentiam juris patronatus, secus quando, prout in præsentiarum legitur adjecta circa modum præsentandi, ut respondet Rot. in Tarraconen. beneficii §. Deciso cor. R. P. D. Lancetta.

- 11 His accedit subsequuta observantia tum affirmativa, ex eo, quia semper in mense reservato fuit beneficium collatum ad præsentationem Capituli, tum negativa eo, quia nunquam fuit provisum à Sede Apostolica, tanquam reservatum ratione mensium; ex qua observantia rectè desumitur interpretatio, quod ex lege foundationis locum non possit habere reservatio, etiam si agatur de jure patronatus Ecclesiastico Rot. in dicta Tarraconen. beneficii 11. Aprilis 1712. §. Caterum coram R. P. D. Lancetta, & in Gerunden. elemosynæ panis quoad jusnominandi super reservatis 26. Junii 1713. §. Et demum coram Eminentissimo Scotto.

- 12 Absque eo, quod quicquam officiat Decretum irritans, in hoc Canone appositum, per quod derogatur cuicumque possessioni, quamvis immemorabili. Gonzal. hic gloss. 35. num. 21. Rot. in Astoricens. beneficii 21. Januarii 1715. §. Nec magis coram R. P. D. Cerro. Quia illud inficere valet possessionem, & observantiam, quando absque ulla hæsitatione locum sibi

Pars VI.

vindicat idem Canon; secus quando extot; tantisque conjecturis ille est incompatibilis cum Lege foundationis, ut huic objecto respondendo tuetur Rot. in Compostellana beneficii 15. Martii 1717. §. Minime coram R. P. D. Althann inferius legem.

- Fortius supradictæ Literæ Apostolicæ sunt in hoc casu inæquibiles, quia Titius impetravit beneficium non solum uti reservatum vigore hujus Canonis, verum etiam sub falsa expressione, quod nullus aderat qualificatus, qui ad hujusmodi beneficium aspiraret, quando aderat Cajus originarius Civitatis A, vocatus à Fundatore, & præsentatus à Capitulo, quod reddit gratiam subreptitiam, & inæquibilem, etiam si ageretur de beneficio reservato, cum Summus Pontifex tollat quidem juspatronatus activum quoad præsentationem Patronorum, nunquam verò passivum favore Personarum de certo genere in fundatione vocatarum, quarum juri quæsito ex fundatione, derogare voluisse præsumitur, dummodo vocatus à Fundatore compareat in tempore, & re integra, seu ante provisionem. Ros. de execut. Liter. cap. 5. num. 177. Rot. coram Bich. decis. 189. num. 17. & seq. & decis. 66. num. 5. cor. Carill. & in Vicen. beneficii 17. Februarii 1713. §. Preterea cum seqq. cor. R. P. D. Aldrovando, & 19. Junii 1716. §. Ex quibus coram R. P. D. Rovault de Gamaches.

R. P. D. ANSALDO

Monasterien. Canonicatus.

Luna 19. Februarii 1714.

Canonicatum in Insigni Collegiata S. Bonifacii Oppidi Freckenhorstensis, quem ultimo loco vacantem Abbatissa Caput Cleri ex utroque sexu compositi in vim facultatis sibi, & aliis pro tempore in tali munere existentibus à Fundatoribus elargitæ contulerat Josepho Ceisberg, postmodum Jo. Antonius Theodorus existimans fore Sanctæ Sedi reservatum; eo quia vacasset in mense Septembris juxta notissima Germaniæ concordata Papæ reservato, impetrare ab eodem Sanctissimo non dubitavit, expedi-

A a a 2

pedi-

peditisque Literis Apostolicis, cum frustra pro illarum executione apud eandem Abbatissam instetisset, satius duxit eundem Josephum Oppositorem, & in actuali beneficii possessione existentem in Jus vocare, ad quem effectum obtenta à Sanctissimo commissione mihi directa, consuetum Dominis meis proposui Dubium = *An nempe Literæ Apostolicæ sint exequenda, quod fuit negativè resolutum.*

- 14 Omissa enim inspectione, An Literæ justificatæ dici possent circa Clericatum, & idoneitatem Provisi, ac valorem in iisdem expressum, principaliter sanè Gratia Apostolicæ fundamentum consistens in reservatione Papæ narrata, nullatenus visum fuit Dominis per impetranterem justificatum, prout contra anteriorem Provisum, & iusto titulo in possessione existentem concludentissimè probandum esse docent Garz. de Benef. par. 6 cap. 3. nu. 10. & seqq. Modern. Roman. discept. Eccles. 12. num. 3. & discept. 17. nu. 63. & in Parmen. beneficii 28. Januarii 1701. coram R. P. D. meo Scotto Alma Urbis Gubernatore impress. apud eundem Modern. Roman. discept. 25. num. 40. Itaut si quæ reservationis dubietas, aut turbiditas animum Iudicis involveret, arcendus foret impetrans, & absolvendus possessor juxta firmata per Lotter. de re benef. lib. 2. qu. 45. num. 42. Rot. decis. 472. num. 6. par. 19. tom. 2. rec. & in Parmen. Beneficii 28. Januarii 1701. S. Cum enim cor. eod. R. P. D. meo Scotto Alma Urbis Gubernatore, & in Cremonen. Beneficii 3. Decembris 1706. S. Præmissis enim coram R. P. D. meo Lancetta.

Quod autem de reservatione non doceretur; Nec doceri posset per Impetranterem palàm Dominis emicuit ex ipsa fundatione hujusmodi Canonici utriusque sexus peracta usque de anno 851. per Laicos, nempe per Everardum, & Gevam conjuges cum bonis laicalibus, ac cum reservatione ad eorum favorem juris nominandi Canonicos, & Canonissas, quousque ipsi Fundatores in humanis existerent, iis verò è vivis ereptis præceperant, quòd eademmet facultas, & idem jus ad Abbatissas pro tempore devolve-

- 15 retur: Posita autem hujusmodi laicalitate tam respectu Fundatorum, quàm bo-

norum, ex quibus beneficia dotata extiterant cum consecutiya laicalis jurispatronatus reservatione, planum emergit nullas intrare reservationes Apostolicas, ut millies declaravit Rota, & signanter in decis. 589. num. 2. coram Pamphil. in recent. decis. 242. num. 13. par. 19. & in Cremonen. beneficii 14. Maji 1706. S. Absque eo, quod coram Reverendissimo Kaunitz, in Parmen. beneficii 16. Januarii 1702. S. Altera cor. Me, & in Vicen. beneficii 17. Februarii 1713. S. E converso cor. R. P. D. Aldrovando.

- 16 Admittebatur per Scribentes pro Jo. Antonio Theodoro qualitas hæc laicalis de tempore fundationis horum Canonici, illiusque perduratio usque ad obitum Fundatorum ad effectum etiam impediendæ reservationis; Ast postquam iis defectis, juspatronatus translatus fuerat in Abbatissas intuitu non certæ illarum personæ, quæ Fundatoribus incognitæ erant; sed qualitatis Religiosæ, eo quod Ecclesiastico servitio addictæ Monialium Cœtui præessent, cum hoc casu Fundatores viderentur respexisse ad Monasterium ipsum, seu Ecclesiasticam Dignitatem, non verò ad particularem Abbatissæ personam, prætendebant idcirco iidem Scribentes, quod tale juspatronatus effectum illico fuerit Ecclesiasticum, & uti tale reservationibus Apostolicis subiectum, ut discussio formiter articulo dicebatur firmatum per Rotam in Monasterien. Vicaria 12. Maji 1706. S. Eo autem fortius cum seq. & 18. Maji 1707. S. Præsertim coram Omanno; Non attendita laicalitate Patronæ præsentare debentis, quia ubi Locus Pius, & Ecclesiasticus principaliter extitit per Fundatorem consideratus, itaut ejus intuitu juspatronatus relictum fuerit, tunc qualitas laicalis inherens personæ, quæ tali Loco præficitur, & cui tanquam Capiti, ac Ministri illius Pii, & Ecclesiastici Loci jus præsentandi relictum fuit, alterare nequit Ecclesiasticam juspatronatus naturam, ipsi beneficio impressam, statim ac tale jus ipsi Ecclesiastico Cœtui, seu Loco relictum est, ut distinguendo firmat Rot. in decis. 661. num. 5. vers. Etenim est distinguendum par. 19. recent., & in proposito juspatronatus relictus Operariis Ecclesiæ meris Laicis, quod nihilominus Ecclesiasticum

ficum censendum fit, & cadat sub reservatione, habetur in illa *Barchionen. beneficii* 12. Junii 1688. §. *Agitur, usque ad fin. coram Cardinali Matthæo*, ac contra Capitaneos Poloniae Administratores bonorum Ecclesiæ, et si simpliciter Laicos respondit eadem *Rot. in illa Cracovien. Cantoria* 25. Januarii 1700. §. *Verum coram R.P.D. Lancetta*, & 11. Maji 1701. §. *Tum quia*, & 6. Junii ejusdem anni §. *Respectu coram clar. mem. Cardinali Caprara*.

- 17 Verum hæc, & similes Theoricæ, quas modernioribus hisce temporibus amplecti coepit *Rota*, adaptabiles visæ sunt *Domini* in suis tantum casibus, in quibus juspatronatus transferatur in personas Ecclesiasticas, uti Ecclesiasticas, vel in Sæculares, contemplatione tamen Loci Ecclesiastici, itaut foundationum Litera à Pontificiis reservationibus abhorrent non videatur; Secus verò dicendum existimarunt in Themate, quo Fundatores Laici eandem qualitatem laicalem semel beneficio impressam, & cujuscumque reservationis, ac impedimenti exclusivam, & ipsis viventibus ad actum redactam perdurare voluerint etiam in eorum Successoribus, quamvis Ecclesiasticis, vel alicui Pio, ac Ecclesiastico Loco præpositis, itaut juspatronatus eandem penitus laicalem naturam, & qualitatem retinere velint, perinde ac si ipsimet Fundatores Laici præsentare deberent; Posita enim hujusmodi Fundatorum voluntate excludendi in perpetuum similes reservationes, quàm sufficere etiam tacitam desumptam ex conjecturis, & argumentis voluit *Rota in decis. 476. nu. 1. par. 19. recent. ac in Parmen. beneficii* 28. Januarii 1701. §. *finali coram R. P. D. meo Scotto Almae Urbis Gubernatore*, & 16. Januarii 1702. §. *At quando coram Me*, & 27. Junii 1703. §. *Quoniam coram Reverendissimo Domino Molines Decano*, & in *Tarraconen. beneficii* 11. Aprilis 1712. §. *Exclusio coram R.P.D. meo Lancetta*; Nil amplius referebat, quod persona ad juspatronatus invitata foret Ecclesiastica, vel Sæcularis, vel proprio intuitu, aut potius Loci Ecclesiastici contemplatione in tali præsentandi munere substituta; Quoniam utroque casu Fundatorum voluntatem hujusmodi reservationem exclusivam servandam esse

monent *Corrad. in prax. benef. lib. 4. cap. 2. sub nu. 40. Lotter. de re benef. lib. 2. qu. 10. num. 4. Cardinalis de Luca de jurepatronat. discurs. 59. num. 16. cum aliis in decis. 157. nu. 5. & seqq. par. 7. recent. Gloss. in cap. 2. versio Collatio de Præbend. in sexto, Garz. de benef. par. 5. Dunozett. jun. decis. 769. num. 7. Rota in prædicta Vicen. beneficii* 30. Junii 1713. §. *Sicuti cor. R. P. D. meo Aldrovando*, & in *Monasterien. beneficii* 30. Junii 1713. §. *Minimè cor. eodem*.

18 Quod autem memorati Fundatores voluerint eorum beneficia à quibuscumque reservationibus exempta, itaut liberæ præsentationi, & collationi hujusmodi beneficiorum nullum impedimentum ullo unquam tempore, vel ipsis Fundatoribus, vel eorum successoribus afferri posset, clarè elici existimarunt *Domini* ex ipsis foundationis verbis, ibi = *Volumus, ut si quis, & filiis nostris Sacerdotibus, Diaconibus, aut filiarum &c. obierit alium, vel aliam in eorum locum substituendi, & nominandi facultas non impedita penes nos permaneat; postquam autem sors beata, & extrema nos corpore mortalitatis solverit; præcipimus, & decernimus, ut Theabilda devota Dei Famula, aut illius in perpetuum Successores à Sororibus eligenda, quoties Sacerdotium, vel Diaconia, aut Locus in Congregatione filiarum vacaverit &c. de illo liberè, & omnimodè disponat sine ullius impedimento potestatis Sæcularis, aut Clericalis interventu ordinent, & provideant eodem modo, qualitate, & statu in memoriam nostri, uti Nos, si in vivis essemus, ordinaremus, disponeremus, & potestate per præsentis foundationis, & dotationis Tabulas acquisita faceremus*; Ex quibus negari nequit, quod Fundatores eandem penitus facultatem, quam sibi absolutè reservaverant, quæque nequibat per reservationes impediri, transtulerint in Abbatisam, alias implicaret potestas Abbatisæ providendi eodem modo, qualitate, Statu, quo poterant ipsi Laici Fundatores, & restrictio facultatis præsentandi ad paucos menses Sanctæ Sedi non reservados; Unde manifestè patet, quod prædicti Fundatores noluerunt, quod alteraretur qualitas, & natura laicalis juspatronatus per mutationem personæ Ecclesiasticam figuram gerentis, sed in eodem Laicali statu quocumque futuro

futuro tempore perduraret: Nihilo prorsus immutato, quod posse præcipi per Fundatores supra fuit comprobatum, quibus addi possunt Ricciull. lucubrat. Eccles. lib. 4. cap. 13. num. 2. Cardinalis de Luc. de jurepatr. disc. 7. num. 8. Modern. Roman. discept. Eccles. 25. nu. 21. cum concordant. in dicta Parmen. beneficii 16. Januarii 1702. S. quando cor. Me.

19 Eandem reservationum exclusionem non minus clarè, & evidenter patefaciunt verba illa adjecta facultati Abbatissæ nominandi, & substituendi Canonicos quoties vacatio contigerit, nimirum liberè, & omnimodè sine ullius impedimento potestatis Sæcularis, aut Clericalis; hæc enim omnem penitus excludunt reservationem tanquam incompatibilem cum omnimoda libertate à Fundatoribus per ea verba concessa, prout de verbo liberè quod sit exclusivum reservationum tradit Gonzal. ad Reg. 8. gloss. 53. num. 25. ibi = Vigesimoquarto liberè, idest sine aliquo reservationis obstaculo, ubi adducit Text. in cap. Si Apostolica 35. de Præbend. in 6. & verbum omnimodè, quod æquivalet verbis omni casu ad tradita per Reboff. in l. pecunia 178. vers. postremò ff. de verb. significat. Fusar. cons. 52. num. 40. & 41. & Barbosa. dict. 239. num. 1. importatque plenariam dispositionem ad favorem Abbatissæ cum alterius cujuscunque exclusionem, nimirum contra proprii sensus naturam restringeretur; Si in omni penitus casu provisiones non fierent per Abbatissam, sed in majori anni parte forent S. Sedi reservatæ, ut patet ad sensum.

20 Omnem verò difficultatis umbram fugare visa sunt cætera verba superaddita omnimodæ facultati Abbatissæ providendi beneficia prædicta ibi = Sine ullius impedimento potestatis Sæcularis, aut Clericalis, quæ utpotè indefinita pandunt deliberatam Fundatorum intentionem, quod nemo in hujusmodi beneficiorum provisione se ingereret, sed absolutè unicè, ac perpetuò ad Abbatissam spectaret, excludendo quemlibet Superiorem etiam Ecclesiasticum indefinitè, & sic etiam Summum Pontificem, à qua Superioris cujuscunque exclusionem resultare etiam reservationum Apostolicarum exclusionem firmavit Rot. in decis. 769. num. 4. cor. Duoz. jun. cor. Pamphil. decis. 589. num. 2.

cor. Seraphin. decis. 1263. per tot. & in rec. decis. 242. num. 13. par. 19. & in Parmen. beneficii apud Piton. disc. Eccles. 25. nu. 41. & in Vicen. beneficii 17. Februarii 1713. S. E converso cor. R. P. D. meo Aldrovando; Animadvertendo præcipuè, quod dicta verba non ipsi jurispatronatus reservationi, sed collationi, & provisioni eorundem beneficiorum reperiuntur adjecta; Unde magis, magisque resultabat enixa Fundatorum voluntas, quod perpetuò, & absque ulla penitus interruptione, remotoque quolibet Superiorum obstaculo, provisiones omnes, quæ contingere valerent, semper per Abbatissam unicè explerentur; Ideoque data tam literaliter laicalitatis præservatione, & constanti Fundatorum intentione, quod ad solam Abbatissam spectaret provisio, exclusa quacunque reservatione, corruebat per consequens omne literarum Apostolicarum fundamentum, quod soli reservationi nitetur; Ideoque tanquam in parte magis essentiali non justificatæ minimè executioni demandari promerebantur, ut quotidie praticari videmus, & signanter in Cremonen. beneficii 14. Maji 1706. S. Absque eo quod cor. Reverendissimo Kaunitz Tarraconen. beneficii 11. Aprilis 1712. S. Constat coram R. P. D. meo Lancetta in Monasterien. beneficii 30. Januarii 1713. S. Minimè coram R. P. D. Aldrovando, & in Vicen. beneficii 17. Februarii ejusdem anni S. Ex quibus, coram eodem.

21 Non attenta replicatione per Scribentes pro Jo. Antonio Theodoro allata, quod cum nimirum fundatio horum Canonicatum initium desumat ab anno 850. quo Regulæ Cancellariæ, seu reservationes adhuc non erant adinventæ, nequiverint propterea Fundatores in animo habere hujusmodi reservationum exclusionem, quas providere non poterant, cum voluntas ad incognita non feratur; Quoniam Domini non desumebant exclusionem reservationum simpliciter ab animo Fundatorum, sed ab incompatibilitate dispositionis eorundem cum prædictis reservationibus, itaut prædicta incompatibilis lex, si præcesserit reservationes mensium, siue fuerit subsecuta semper eorundem reservationum exclusionem operetur, ut plenè huic objecto satisfacit Rota in sæpe allegata Parmen. beneficii 28. Ja-

18. Januarii 1701. S. Quibus tamen coram R.P.D. meo Scotto Alma Urbis Governatore, & 16. Januarii 1702. S. Applicando, & S. Utique coram Me, in Gerunden. beneficii 12. Januarii 1702. S. Responsum cor. Reverendissimo Molines Decano, & in Tarraconen. beneficii 11. Aprilis 1712. S. Minus obstat cor. R.P.D. meo Lancetta.

22 Prædictam autem Apostolicarum reservationum exclusionem, quam clarus, & literalis foundationis tenor operari Dominis videbatur indubitabilem subinde efficit continuata tot sæculorum usque in præsens observantia, qua hujusmodi Canonicatus, & Beneficia semper collata extiterunt ab Abbatisa, absque eo quod ullo unquam tempore, aut ulla vacationum occasione Dataria in illis manum apposerit, aut aliàs in eorum provisione se ingesserit, & tamen nemo non videt inverisimilitudinem, quod in tam longo tot annorum, & sæculorum decursu aliquæ non evenerint in reservatis mensibus vacationes, pro quibus sanè non defuissent stantes ad ostium impetrantes, nisi nimium evidens, & clarum Abbatisæ jus, & jure fulcita consuetudo eos retraxisset, de qua usque ad hæc tempora non interrupta observantia, ac continuata omni tempore provisionum serie factarum per Abbatisas uti Patronas Laicas ad exclusionem tam reservationum Apostolicarum, quam Concordatorum Germaniæ ex certa scientia testatus est usque de anno 1693. ipsemet Episcopus Monasterien. Summario Josephi num. 2. cui consonat altera relatio Vicarii Generalis ejusdem Episcopi edita de anno 1692. quibus attestationibus uti editis à Personis Excellsæ Dignitate fulgentibus, & contra proprium commodum deponentibus, quanta fides habenda sit, monent ad Text. in cap. Nobilissimis 97. distinct. Roman. in cons. 59. num. 6. Cardin. de Luc. de Emphyt. dist. 63. à nu. 3. & plenius in tract. de Judic. dist. 30. num. 3. Rot. decis. 656. num. 9. par. 2. recent. & decis. 1784. nu. 53. coram Coccin. decis. 714. num. 16. cor. Merlin & decis. 316. num. 4. coram Bich. Hujusmodi autem observantiæ in linea interpretativa voluntatis Fundatorum pro exclusionem Apostolicarum reservationum, maximè deferendum esse plenè docet Rot. in memorata Tarraconen. beneficii 11. Aprilis

1712. S. Caterùm cor. R.P.D. meo Lancetta, & in Gerunden. eleemosynæ panis, quoad jus nominandi super reservatis 26. Junii 1713. S. Demum cor. R.P.D. meo Scotto Alma Urbis Governatore.

Absque eo quod pro hujusmodi observantiæ interruptione mereretur adduci casus in illa Monasterien. Vicaria 2. Julii 1706. cor. R. P. D. meo Scotto Alma Urbis Governatore; Quoniam, ut animadvertent Dominus, in eo casu agebatur de Vicaria à diversa foundatione procedente, quæ nil commune habet cum Canonicatibus erectis ab Everardo, & Geva, de quibus hodie est sermo, ac propterea in allegabile erat tale exemplum, seu decisio illa in causa penitus dissimili emanata, cum à diversis, & disparatis fieri non possit illatio ex vulgatis.

23 Certam autem omnino videntes imperatoris defensores qualitatem laicalem, exclusivam reservationum mensium nedum in ipsis Fundatoribus, sed in Abbatisis substitutis; Eamque plurium sæculorum observantiæ tam negativa, quam affirmativa fulcitam, inficiari, hinc cœperunt, quod hodiernus Canonicatus sit de illis fundatis ab Everardo, & Geva, sed ista negatio gratis undique emissæ nullum impetranti favorem peperit effectum; Siquidem cum piissimi Fundatores integrum hoc Collegium Canonico- rum utriusque sexus erexerint de anno 851. ut memorati Episcopus, & Vicarius Generalis Monasterienses diversis vicibus, ac temporibus testati sunt, & super quibus attestationibus R.P.D. meus Aldrovandus uti Judex Commissarius in consimili casu favore provisi ab Abbatisa de anno 1705. pronuntiaverat; Cumque pluralitas foundationum non præsumatur, nec alterius foundationis in hac Ecclesiæ detur fumus, præsumptio stat, quod hujusmodi Canonicatus semper liberè per Abbatisam collatus sit de illis in primordiali foundatione Everardi, & Gevæ erectis, itaut contrarium asserenti incumbat onus cum exhibitione diversæ, & novæ foundationis ejus assumptum justificandi, ut animadvertit Rota in Compostellana Parochialis de Pardenza 22. Junii 1710. S. Primogeniali cor. R.P.D. meo Falconerio, & in eadem 22. Junii 1711. S. Atque ex his coram Me.

Atque

24 Atque huic posito, quod hujusmodi beneficia non cadant sub mensium reservationibus, ut supra fuit comprobatum, Domini superfluum existimarunt inquisitionem, num ultimus provifus obierit in Mense Septembris reservato, nec nē; Et tamen cū onus concludentiffimē probandi talem obitum, existente alio provifo ab Ordinario in beneficii possessione spectaret ad impetrantem tamquam primum suæ gratiæ fundamentum ex firmatis per *Rot. coram Ubald. in decis. 300. num. 2. & decis. 14. num. 5. coram Duran. ac in dicta Parmen. beneficii 28. Januarii 1701. coram R. P. D. meo Scotto Alma Urbis Gubernatore*, adhuc suæ obligationi non satisfecisse impetrantem nonnulli ex Dominis existimabant, cū dictus impetrans non exhiberet probationes univocas, & concludentes vacationem in mense reservato, prout facere debuisset juxta notata per *Lotter. de re benef. lib. 2. quæst. 45. num. 42. Rot. decis. 472. num. 6. par. 19. tom. 2. recent. cū abundē relatis in Vicen. beneficii 17. Februarii 1713. §. Ex quibus coram R. P. D. Aldrovando*, præsertim quod ē contra Josepho provifo ab Abbatisa ordinaria Collatrice favebat præsumptio pro vacatione in mense ordinario uti naturali juxta doctrinam *Gonzal. ad Regul. 8. Gloss. 11. nu. 43.*
Et ita &c. Utraque &c.

R. P. D. ALTHANN

Compostellana Beneficii.

Luna 15. Martii 1717.

Ditura sua quasi possessione freti emphyteutæ, seu possessores pro tempore nonnullorum bonorum in Vico de Bean sitorum alias jure directi domini spectantium ad Prioratum Portus Marini Sacræ, & Inclytæ Religionis S. Joannis Hierosolymitani vigore concessionis in emphyteusm ad vitam trium Serenissimorum Regum Hispaniarum per eos juxta solitum reportatæ ab hujusce Prioratus, seu Commendæ tunc Præceptore, præsentandi nimirum in qualibet vacatione tam ad Ecclesiam Parochialem ejusdem loci de Bean, quàm ad simplex beneficium in ipsamet Ecclesia existens

ratione annexionis, quam utrumque habere reperiebatur iisdem bonis emphyteuticis, licet ipsi anno 1708. præsentassent ad prædictum simplex beneficium illo tempore vacatum per obitum Bernardi Gil ad eorum præsentationem similiter instituti Ferdinandum Pedreira, & is etiam institutionem una cū illius possessionem assecutus fuerit; attamen pervento post aliquot annos eodem beneficio in Joannem Antonium Salazar ex permutatione inter ipsum, & præfatum Ferdinandum solemniter inita, illius possessio alioquin pacificè obtenta, adeo exagitata remansit à Benedicto Carvajales, ut iste confusus Pontificia collatione per eum usque ab anno 1709. reportata de ipsomet Beneficio veluti vacato per mortem prædicti Bernardi in mense Octobris Sedi Apostolicæ reservato executionem illam Literarum Apostolicarum, quam in Partibus obtinere nequivit, in nostro Sacro Tribunali prosperè consecutus fuit contumaciam reportando decisionem editam sub die 29. Aprilis anni proximè præteriti coram Reverendissimo D. meo Ansaldo Decano una cum favorabili sententia in illius sequelam per eundem promulgata, sed commissi mihi in gradu appellationis à supradicto Joanne Antonio Salazar interpositæ ulteriori causæ discussione, eoque etiam jura sua deducente consultis hodie Dominis meis sub congruo dubio = *An sit procedendum ad legitimam* = ipsi negativè respondere non hæsitant.

25 Emergebat namque hujusmodi resolutionis ratio ex illa non minùs æqua, quàm prævalida juris dispositione, juxta quam cū præfinitum extet tunc Apostolicas Literas esse exequendas, quoties illæ veritate nituntur, quemadmodum monet Alexander III. in cap. 2. de rescriptis. Executioni utique demandari nullo modo poterant literæ, de quibus agitur, ex quo apertè demonstrabatur nequaquam sufficere præcipuum illud Apostolicæ Gratiae fundamentum Ecclesiastica nempe innixum qualitate ejusdem juris patronatus per Benedictum Summo Pontifici exposita, & qua mediante tale beneficium uti Apostolicis reservationibus obnoxium unicè assecutus fuit, eo ipso, quod pro illius qualitate laicali, ac Apostolica-

stolicarum reservationum exclusionem militabat ultimus status anni 1680. ex institutione prædicti Bernardi Gil efformatus, & à sententia quoque Ordinarii tunc comprobatus unà cum literalis expressione, quod illud esset de præsentatione laica, quodque etiam possessores eorundem bonorum extarent in quasi possessione præsentandi *tutte le volte, che succede vacare*, juxta formam expressam in præcedenti statu anni 1670. ubi eadem quasi possessio præsentandi in mensibus reservatis per aliam sententiam Ordinarii similiter canonizata apparet, ut in *Summ. Joannis Antonii num. 6. & 7.* In his enim terminis haud dubium esse valet, quod in hujusmodi mero judicio possessorio, quale dicitur illud super executione Literarum Apostolicarum, ut aliàs censuit *Rot. in decis. 115. num. 19. coram Priolo, in Mediolanen. Prioratus 14. Februarii 1701. S. Cum enim coram Eminentissimo Scotto, & 5 Maji 1702. S. Ratio resolutionis coram Eminentissimo Priolo, in Pennen. Beneficii super executione Literarum Apostolicarum 17. Martii 1710. S. Ex hoc autem coram R. P. D. Aldrovando, & in Bononien. Beneficiorum de Castello super executione Literarum Apostolicarum 12. Decembris 1712. S. De Justificatione cum seqq. coram R. P. D. meo Crispo, opus non sit pro sustinenda collatione Ordinarii de consensu Patronorum facta adversus provisum Apostolicum pergere ad discussionem petitorii, sed tantummodò attendi debet quasi possessio, ac ultimus status ad effectum excludendi assertam reservationem juxta celebre *Calderin. conf. 28. de præbend. vers. & status præsens communiter receptum*, ut tradunt *Lotter. de re benefic. lib. 1. quæst. 34. Simon. de reservat. qu. 70. Rot. coram Gregor. decis. 77. num. 9. & 12. coram Penia decis. 823. num. 18. coram Arguelli. decis. 110. num. 28. coram Reverendissimo meo Anfaldo, decis. 9. num. 33. in recent. decis. 154. num. 3. par. 1. decis. 472. num. 67. par. 19. tom. 2. & in Placentina, jurispatronatus 20. Junii 1701. S. Urget, & S. final. coram Eminentissimo de la Tremoille.**

- 26 Minimè urgente responsione, quod idem ultimus status refragari nequeat, ubi prout hic intrat reservatio Apostolica vigore *regul. 8. bodie 9. Cancell., eo Pars VI.*

quia agatur de jurepatronatus, quod clarè ostenditur esse Ecclesiasticum, utpote annexum bonis jure directi domini pertinentibus ad Prioratum, seu Commendam Portus Marini Hierosolymitanæ Religionis, licet illorum utile dominium attineat ad Laicos, ut dixit *Rot. decis. 298. num. 9. & decis. 339. nu. 23. par. 9. recent.* Quoniam objectio isthæc verè procederet quoties adversus prædictum ultimum statum prætenla qualitas Ecclesiastica controversi beneficii, ejusque reservatio de-regeretur ita perspicua, ut posita non esset in discrimen, vel erueretur, seu probata extaret ex illo triplici probationum genere deducto ex re judicata, seu publico foundationis Instrumento, vel ex Partis confessione, prout communiter tradunt Doctores, & omnium antesignanus *Panormit. in cap. Consultationibus nu. 9. versic. Quod ego intelligerem de jurepatr. & Rot. in dicta Bononien. beneficiorum de Castello 12. Decembris 1712. S. Absque eo quod coram R. P. D. meo Crispo, in Firmana beneficiorum 11. Januarii 1715. S. Neque dicatur coram R. P. D. meo Lancetta, & in Casertana benefic. 15. Junii 1716. S. Cate-rum coram Me, cum eo casu talis reservatio non solum diceretur de per se clara, uti promanans ex incontrovertibili illius qualitate Ecclesiastica, sed etiam locum sibi vindicare valeret in everfionem ejusdem ultimi status, ac etiam cujuscumque contrariæ observantiæ, seu præscriptionis quatenus adesset ex Decreto irritanti in eadem regula mensum reservatoria adjecto, aliisque rationibus adductis per *Gonzal. ad regul. 8. Cancell. gloss. 67. num. 39. & seqq. & Rot. in Cracovien. Cantoria 11. Martii 1701. S. Hinc non obstante coram clar. mem. Card. Caprara in oppositum allegat. & juxta distinctionem, de qua eadem Rot. in Augustana summa Custodia super secundis literis 21. Junii 1715. S. Non subsistente coram R. P. D. meo Falconerio.**

- 27 Secus verò dijudicandum est, quando prout in præsentī Ecclesiastica qualitas sæpediti jurispatronatus, illiusque reservatio non convincitur ex supradictis validis probationibus, sed desumi contenditur ex mera dumtaxat juris præsumptione unicè proveniente ab annexione, quam illud habet bonis de directo do-

B b b

mipio

minio prædicti Prioratus Portus Marini. Nam hac in hypothese huiusmodi assumptum ex sola præsumptione emergens, uti in iure fallax, & æquivocum ob possibilitatem in contrarium, quod tale juspatronatus licet annexum prædictis bonis possessis per Ecclesiam adhuc sit laicale, & sic non subiectum reservationibus Apostolicis, plenam constituere nequit probationem ejusdem reservationis ad effectum, ut in hoc possessorio iudicio attendendus non sit ultimus status ita legitime efformatus, & ratio est evidens, 28 quia cum istæ Commendæ in ordinibus militaribus, ut plurimum proveniant ex fundatione particularium, & laicorum assignantium propria bona patrimonialia in dotem Commendæ, reservato juspatronatus sub legibus sibi benevisis, non repugnat equidem potuisse ipsos in illius fundatione, tam expressè, quàm tacitè, & virtualiter excludere reservationes Apostolicas, apponendo legem, quod quocumque tempore vacaret Beneficium, semper illius collatio fieret ad præsentationem possessoris Commendæ, ejusque bonorum, prout eis permissum esse sæpius respondere non hæsitavit Rota, & signanter in *decis. 274. num. 17. & in Parmen. beneficii 28. Januarii 1701. S. Constatum cum seqq. cor. Eminentiss. Scotto, & 16. Januarii 1702. S. Evidentiùs cor. Reverendissimo D. meo Ansaldo Decano, & 27. Junii 1703. per totam coram Reverendissimo Molines, in Gerunden. beneficii 12. Junii 1702. S. Responsum coram eodem, in Tarraconen. beneficii 17. Aprilis 1712. S. Constitit cum seqq. cor. R.P.D. meo Lancetta, in Gerunden. elemosyna panis quoad jus nominandi super reservatis 26. Junii 1713. S. Ex triplici cum seqq. cor. Eminentissimo Scotto, & in Monasterien. Canonicatus 19. Februarii 1714. S. Quod autem coram Reverendissimo Domino meo Ansaldo Decano.*

29 Idque eo certius evadebat in hac facti specie ex animadversione illa, quod tam etsi res perpendenda foret in iudicio petitorio, adhuc eadem literæ Apostolicæ nequaquam exequendæ essent, quia si ob deficientiam fundationis, illiusque plenæ probationis, ut supra dictum est, dari minimè valet certa Sedes qualitati ejusdem beneficii, nullam aliam utique tutiorem

viam superesse ostenditur quàm illam revertendi ad observantiam veluti in locum Instrumenti fundationis succedentem, ut ex ea dignosci queat qualitas præfati juspatronatus, cum talis præsumatur fundationis lex, qualem subsecuta, ac diuturna observantia demonstravit, ut in puncto respondit *Rot. coram Penia decis. 691. num. 7. in Florentina Canonicatus 8. Maji 1705. S. Etenim, & 12. Martii 1706. S. Et quamvis cor R.P.D. meo Lancetta, in Majoricen. benef. 9. Martii 1711. S. finali coram bon. mem. Cafarello, & Sallernitana alimentorum 20. Junii 1712. S. Neque adversari coram Eminentissimo Scotto, & generaliter tradunt Card. de Luc. de jurepatr. disc. 60. num. 9. Tondut. quest. benef. par. 3. cap. 157. num. 42. Modern. Roman. disc. 28. sub nu. 5. & disc. 53. num. 43. egregiè Modern. Asculan. decis. Florent. 45. num. 10. & Rot. coram Prio. decis. 40. nu. 4. in Firmana juspatronatus 21. Aprilis 1704. coram bon. mem. Muto impress. penes eundem Modern. Asculan. decis. Florent. 45. S. 1. nu. 4. aliæque relat. in dicta Casertana beneficii 15. Junii 1716. S. Adeout coram Me.*

30 Porro hæc undique militare videbatur adversus illius Ecclesiasticam qualitatem, assertamque reservationem, constabat enim plures extare status eandem longævam observantiam convincentes, & revera ordine inverso procedendo ultra prædictum ultimum statum pro qualitate laicali à sententia Ordinarii in contradictorio iudicio canonizatum, & præcedentem statum anni 1670. in quo emanavit alia Ordinarii sententia pariter confirmans eandem laicalem qualitatem, ac institutionem, decernens præsentato per Patronos non obstante vacatione beneficii in mense Januarii Sedi Apostolicæ reservato jam supra recensitum in *S. Emergebant*. Nedom valde qualificatus pro ea comprobanda existeret ille status anni 1659., in quo vacato tali beneficio demense Aprilis similiter reservato, licet in prima instantia Ordinarius Compostellanus pronuntiasset per sententiam hoc idem beneficium esse Ecclesiasticum, ac Sedi Apostolicæ reservatum; Attamen in gradu appellationis formiter examinatis pluribus Testibus, Nunciatura Apostolica, seu ejus Delegatus anno 1663. eandem

dem Ordinarii sententiam revocavit, expresse declarando hujusmodi beneficium non esse Ecclesiasticum, neque obnoxium reservationibus Apostolicis, ac insuper manutentionem concedendo iisdem possessoribus bonorum, uti in quasi possessione presentandi existentibus *tutte le volte che è successo vacare in tutti i tempi, e mesi dell' anno &c.* cum talis sententia uti prævio formali vestium examine emanata in hac expressa quæstione, ejusdemque beneficii statu, & effectum sortita, atque etiam in iudicatum transacta, neque in possessorio, minusque in petitorio impugnari queat, nisi obtenta commissione restitutionis in integrum, ut monet Card. de Luca de jurepatr. dist. 22. nu. 7. Rota coram Zarat. decis. 2. num. 9. & 11. & 16. in Compostellana Parochialis 8. Junii 1696. S. Justificatio autem coram Reverendissimo Molines, & 28. Novembris ejusdem anni S. Quod autem coram Eminentiissimo Priolo, in Pennen. beneficii super pertinentia 17. Martii 1710. S. Sed hic non sistit cum seqq. coram R. P. D. Aldrovanda aliisque congestis in dicta Casertana beneficii 15. Junii 1716. S. Eoque firmitus coram Me.

- 31 Verum etiam gemini superaccendebant anteriores status annorum scilicet 1649., & 1617., ubi itidem pronunciatum apparet beneficium esse de præsentatione laica, & Patronos existere in quasi possessione presentandi in quocumque casu vacationis, qui sanè status etiam si non contineant tempus, quo vacasset beneficium, an scilicet in mense reservato, vel Ordinario, validè tamen eandem observantiam concludunt, dum satis est, quod id declaratum legatur in prædicta re judicata anni 1663., & quidem pro fundamento ejusdem rei judicatæ prædictos nempe possessores permansisse in quasi possessione presentandi *in tutti i tempi, e mesi dell' anno*, ea ratione quod fecus hoc comprobari nequisset, quoties verè antecedentes status non essent illi conformes, prout alias etiam de jure præsumitur, nisi plene, & concludenter contrarium ostendatur, ut inquit Rota in decis. 57. num. 9. par. 6. decis. 68. num. 19. & seq. par. 8. decis. 244. num. 19. par. 16. decis. 560. num. 22. par. 19. recent. in Brixien. jurisdictionis 27. Junii 1710. S. Et
- Pars VI.

quidem coram Reverendissimo Kaunitz Episcopo Labacen., in Salisburgen. Vicaria 31. Januarii 1714. S. Nec in aliqua cor. R. P. D. meo Falconerio, & 4. Februarii 1715. S. Absque eo quod, coram R. P. D. meo Crispo.

- 32 Quapropter cum ex tot statibus ita viriliter firmatis à dispositione Testium, sententiis Ordinarii pro tempore, & maxime etiam ex re judicata de sui natura titulum fortiozem ipsamet centenaria, & immemorabili præferente, ut dixit Rota in Burgen. juris visitandi de Bribiesca 22. Junii 1714. S. finali cor. R. P. D. meo Cerro, & 17. Junii ejusdem anni pariter S. finali coram Reverendissimo Domino meo Ansaldo Decano apertè probata remanet eadem observantia, & quidem centenaria non stante quod aliqui ex dictis Statibus respiciant beneficium Curatum, non autem illud simplex, de quo agitur ex illa ratione, quod cum utrumque proveniat
- 33 ab eodem fonte, & sit ejusdem naturæ, utpote utrumque annexum iisdem bonis emphiteuticis, observantia respectu unius suffragari debet pro altero ex animadversis per Lotter. de re benef. lib. 2. quæst. 10. num. 20. Posth. de manut. observat. 73. num. 148. Modern. Roman. discept. Eccles. 28. num. 9. Adden. ad Gregor. decis. 557. nu. 8. & Rota coram Emerix jun. decis. 820. num. 7., in Majoricen. beneficii 11. Maji 1705. S. finali coram bon. mem. Muto impress. apud Modern. Asculan. decis. Florent. 33. S. 2. nu. 38., in Meleвитana juris patronatus 13. Januarii 1708. S. Neque obstat coram bon. mem. Omana, & in Cremonen. beneficii 4. Februarii 1715. S. Et ubi etiam coram R. P. D. meo Cerro. In necessarium consequens proinde emergit, quod hujusmodi centenaria observantia omnino attendenda sit ad effectum probandi non minùs in iudicio possessorio, quam in petitorio controversum beneficium subiectum non esse prædictis reservationibus, ut optimè probant Modern. Roman. discept. Eccles. 27. num. 21. Adden. ad Gregor. decis. 184. num. 8. & Rota decis. 608. num. 6. par. 2. recent. & in Augustana Summæ Custodiæ super secundis literis 21. Junii 1715. S. Non subsistente coram R. P. D. meo Falconerio, cum centenaria dicatur completa etiam si deficient aliquot anni, prout firmant Card. de Luca de jurepatr. dist. 57. num. 33. Balducc. ad Ramon.

inobservat. ad conf. 24. num. 53. & apud Modern. discept. Eccles. 23. num. 4.

- 34 Hæc autem omnia eo facilius procedere visa sunt in præsentī hypothesi non solum quia eidem observantiæ affirmativæ præsentandi nimirum, & obtinendi institutionem etiam in mensibus reservatis simul quoque juncta apparet observantiæ centenaria, & ferè immemorabilis negativa, juxta quam ostenditur nullo umquam casu, seu vacatione in mense reservato Sedem Apostolicam apposuisse manus super collatione talis beneficii ex capite reservationis, quando aliàs si verè illud fuisset Ecclesiasticum, & non obstitisset lex foundationis, inverisimile prorsus reditur, quod non adducerentur provisiones Apostolicæ, & quidem plures cum intra spatium centum annorum, & ultra evenisse censeatur vacationes in mensibus reservatis ex præsumptione inducta per eandem centenariam, præsupponendi videlicet omnes contigisse casus possibiles easdem vacationes comprobantes ex ponderatis per Rot. decis. 661. nu. 15. par. 19. recent. in dicta Armen. beneficii 16. Januarii 1702. § finali coram Reverendissimo Domino meo Ansaldo Decano in dicta Tarraconen. beneficii 11. Aprilis 1712. § Cæterum coram R.P.D. meo Lancetta, in dicta Gerunden. eleemosyna panis super reservatis 26. Junii 1713. §. Et demum cor. Eminentissimo Scotto, & dicta Monasterien. Canonicatus 19. Februarii 1714. §. Prædictam coram Reverendissimo Domino meo Ansaldo Decano, & optimè in dicta Augustana Summa Custodia super secundis literis 21. Junii 1715. §. Altera cor. R.P.D. meo Falconerio. Sed etiam quia in hujusmodi Apostolicis gratiis alioquin impetratis ad irritas faciendas collationes beneficiorum emissas ab Ordinariis ad præsentationem Patronorum, suæque etiam pacifica possessione spoliandos eorundem Ordinariorum provisos tanquam odiosis, ut inquit Lotter. de re benefic. quæst. 44. num. 2. & per tot. semper rigidè expendendæ sunt probationes ad illas justificandas per impetratores adductæ, & præcipuè in ista de qua agitur respiciente quæstionem, an intret
- 35 reservatio propter qualitatem Ecclesiasticam, vel Laicalem jurispatronatus, adeout ubicumque per impetratorem non probatur, ut in casu asserta reservatio,

liquidis undique, ac validis probationibus, prout requiritur, satis est, quod ea reddatur turbida ad effectum, ut ille repellendus sit, suæque provisionis executio impediatur, quemadmodum advertunt Hostien. in cap. Cum in multis num. 4. versic. providè de rescript. in 6. & idem Lotter. de benefic. lib. 2. quæst. 45. num. 42. & in his expressis terminis respondit Rot. decis. 44. num. 23. coram Duran. decis. 769. nu. 3. vers. quæ omnia in recent. decis. 327. num. 2. par. 15. in Armen. beneficii coram Eminentissimo Scotto, apud Modern. Roman. discept. Eccles. 25. num. 40. & discept. 27. nu. 63. & seq. in Cremonen. beneficii 3. Decembris 1706. §. Præmissis enim cor. R.P.D. meo Lancetta, in dicta Tarraconen. beneficii 11. Aprilis 1712. §. Constito coram eodem, optimè in Vicen. beneficii 17. Februarii 1713. §. Ex quibus coram R.P.D. Aldrovando in Augustana Canonicatus super literis Ludovici 6. Martii 1713. §. Pluribus coram R.P.D. meo Crispo, in dicta Augustana Summa Custodia super secundis literis 21. Junii 1715. §. Moti, & 15. Martii 1716. §. Firmum namque, & §. finali cor. R.P.D. meo Falconerio.

Et ita utraque parte fortiter informante resolutum fuit &c.

ARGUMENTUM.

Beneficium de Jurepatronatus Laicali, aut mixto vacans in mense reservato non cadit sub reservationibus Apostolicis; Quid si Juspatronatus mixtum sit divisum per Turnum, & Beneficium vacet in Turno Patroni Ecclesiastici.

SUMMARIUM.

- 1 Reservationes Apostolicæ non afficiunt beneficia jurispatronatus Laicalis, aut mixti; & quare? Vide ibi.
- 2 Diviso jurepatronatus mixto per Turnum si beneficium vacet in Turno Patroni Ecclesiastici, & in mense reservato, est reservationibus Apostolicis subiectum.

CASUS II.

Fundavit de propriis bonis quidam Fundator beneficium cum reservatione juris patronatus activi pro una voce favore eorum de propria Familia, & pro altera voce favore Præpositi Cathedralis A, præcepitque præsentationes fieri alternatim, & per turnum, ita ut in prima vacatione præsentarent illi de Familia; in secunda verò præsentare deberet Præpositus. Vacato beneficio mense Februarii, & in turno spectante ad Præpositum, iste præsentavit ad illud quemdam Clericum habilem, & idoneum; è contra alter Clericus impetravit idem beneficium à Sede Apostolica tamquam vacans in mense reservato; Quæritur in hoc casu an hujusmodi beneficium sit Sanctæ Sedi reservatum?

Videtur negativè respondendum agitur enim de jure patronatus laicali, aut saltè mixto, cum beneficium fuerit erectum, & fundatum de bonis laicalibus, & jus patronatus reservatum personis tam laicis, quàm Ecclesiasticis, nimirum pro una voce favore illorum de Familia, & pro altera voce favore Præpositi, unde S. Sedi nequit esse reservatum, sed quocumque mense vacet, est ab Ordinario providendum ad præsentationem Præpositi, vel eorum de Familia, cum reservationes Apostolicæ non afficiant beneficia juris patronatus laicalis, aut mixti, & quidem optima ratione, quia cum per eas adeptum remaneat Patronis exercitium facultatis præsentandi, ad quam à Fundatoribus vocati fuerant, hinc nè laici retrahantur à fundatione, constructione, & dotatione Ecclesiarum, aut beneficiorum, Summus Pontifex non intelligit in hoc Canone comprehendere beneficia juris patronatus laicalis, aut mixti, quod competat laicis titulo oneroso. *Gloss. in cap. 2. verb. Collatio de præben. in 6. ibi* = Unde sæpius reperitur receptum in Curia Papam per hoc non conferre beneficia, quæ pertinent ad præsentationem laicorum = *Alexand. conf. 75. num. 1. volum. 4. Gemin. in cap. unic. in fin. de jurepat. in 6. Rocch. de curt. de jurepat. verb. Honorificum quest. 4. nu. 22. & seq. & quest. 24. nu. 54. Lambertin. eod. tract.*

lib. 2. par. 1. quest. 9. art. 22. & par. 3. lib. 2. quest. 9. art. 9. Gonzal. hic gloss. 18. nu. 1. & seqq. Garz. de benef. par. 5. cap. 1. num. 571. & seq. Rot. decis. 589. num. 2. coram Pamphil. & decis. 1263. per tot. coram Seraph. & in Parmen. beneficii 28. Januarii 1701. S. Et hinc coram Eminentissimo Scotto, & in Monasterien. Vicaria 12. Martii 1706. S. Minusque coram R. P. D. Omanno, & in Cremonen. beneficii 14. Maji 1706. S. Absque eo, quod coram R. P. D. Kaunitz, & in Monasterien. beneficii 30. Januarii 1713. S. Minimè coram R. P. D. Aldrovando, & in Monasterien. Canonatus 19. Februarii 1714. S. Quod autem coram R. P. D. Ansaldo, & in Vicen. beneficii 17. Febr. 1713. S. E converso cor. R. P. D. Aldrovando, & 19. Junii 1716. S. Prætermisso coram R. P. D. Rovault de Gamaches.

At hoc non obstante censeo in præsentiarum præfatum beneficium esse reservatum; cum vacaverit mense Februarii, ex dispositione hujus Canonis S. Sedi reservato; adeò ut validè illud potuerit impetrari à Dataria Apostolica per supradictum Clericum.

² Quin ullatenus adversetur, quod ipsum beneficium sit de jure patronatus laicali, aut mixto; quoniam quamvis beneficia juris patronatus hujus naturæ, & qualitatibus regulariter non comprehendantur sub reservationibus Apostolicis juxta auctoritates superius relatas, tamen cum in fundatione jus præsentandi fuerit divisum per turnum inter Patronos laicos, & Ecclesiasticos, videlicet inter eos de Familia Fundatoris, & Præpositum, & vacatio contigerit in turno Patroni Ecclesiastici, scilicet Præpositi, Usus, seu exercitium præsentandi in hoc turno dicitur spectare ad Ecclesiam, & jus patronatus in tali turno consideratur tanquam merè Ecclesiasticum, & consequenter cadit sub reservationibus Apostolicis. *Joan. Andr. in cap. Cum in illis S. final. de Preben. in 6. Garz. de benef. par. 5. cap. 1. num. 614. & seq. Vivian. de jurepat. par. 1. lib. 1. cap. 3. nu. 18. Rot. decis. 362. nu. 11. & decis. 383. num. 15 coram Priolo, & in Aprutina Beneficii 19. Junii 1705. S. Visum enim coram Eminentissimo Scotto. Quæ opinio hodie prævaluit contra Lotterium ut notavi superius Par. IV. Can. II. Caf. V. n. 4. Licet con-*

contraria verior, & probabilior in theoria mihi videatur.

ARGUMENTUM.

Beneficium quando dicatur esse de Jurepatronatus Ecclesiastico, aut Laicali.

SUMMARIUM.

- 1 Qualitas jurispatronatus quoad ejus Ecclesiasticitatem, aut laicalitatem dignoscitur ex bonis, quibus beneficium sit fundatum: & ex personis, quibus juspatronatus sit reservatum; ut num. 2.
- 3 Juspatronatus relictum Custodibus & Gubernatoribus Confraternitatis laicalis, est laicale; & num. 15.
- 4 Relictum verò Custodibus, & Gubernatoribus Confraternitatis Ecclesiasticæ est Ecclesiasticum; licet iidem Gubernatores sint laici, & quare? Vide num. 5. & 12.
- 6 Juspatronatus relictum Capitulo composito ex Canonicis, & Canonissis est Ecclesiasticum.
- 7 Idem est, si sit relictum operariis alicujus Ecclesiæ licet laicis; aut aliis Personis laicis: ratione administrationis Ecclesiasticæ.
- 8 Idoneitas Provisi Apostolici præsumitur probata, quando agitur de literis expeditis in forma gratiosa.
- 9 Papa solet derogare Jurispatronatus Ecclesiastico, non verò Laicali, nisi de eo fiat specialis mentio.
- 10 Qualitas Ecclesiastica, aut laicalis Jurispatronatus dignoscitur ex bonis, quibus beneficium sit fundatum.
- 11 Juspatronatus ab initio laicale, si transeat ad personas Ecclesiasticas, est Ecclesiasticum.
- 13 Juspatronatus relictum Administratoribus bonorum Ecclesiæ præsumitur relictum intuitu Ecclesiæ. Amplia ut nu. 14.

CASUS III.

Cum in mense reservato vacasset beneficium de jurepatronatus à Fundatore relicto favore Gubernatorum, & Officialium cujusdam Confraternitatis auctoritate Ordinarii erectæ; quidam Clericus existimans idem beneficium esse jurispatronatus Ecclesiastici, illud impe-

travit à Dataria Apostolica; Quæritur proinde an reverà dictum beneficium sit jurispatronatus Ecclesiastici; itaut valeat impetrari tamquam reservatum.

Suadent negativam resolutionem hujus dubii tum qualitas bonorum, quibus beneficium hoc fuit erectum, tum qualitas personarum, quibus juspatronatus fuit reservatum; Respicendo quidem ad bona, quibus beneficium fuit erectum, & fundatum ista fuere merè laicalia, & patrimonialia ipsius Fundatoris; & consequenter juspatronatus dicitur laicale; cum qualitas jurispatronatus quoad ejus laicalitatem, vel Ecclesiasticitatem ad effectum judicandi an intrent nec nè reservationes Apostolicæ dependeat à qualitate bonorum, quibus beneficium sit fundatum, aut dotatum; etenim si beneficium sit dotatum de bonis Ecclesiasticis, juspatronatus est Ecclesiasticum, & reservari non potest favore laicorum, si verò sit dotatum de bonis laicalibus, est laicale, ad tradita per Lotter de re benef. lib. 2. quæst. 10. num. 2. Vivian. de jurepat. par. 1. cap. 3. num. 11. Card. de Luc. eodem tract. disc. 59. num. 1. Rot. in Parmen. beneficii 28. Januarii 1701. S. Reservatio coram Eminentissimo Scotto, & in Vicen. beneficii 17. Februarii 1713. S. Tantoque magis coram R. P. D. Aldrovando.

2 Inspiciendo verò personas, quibus istud juspatronatus fuit reservatum illæ sunt personæ laicæ, dum Gubernatores, & Officiales dictæ Confraternitatis sunt laici, adeoque juspatronatus etiam ex hoc capite erit laicale, quoniam pro statuenda natura jurispatronatus laicalis, seu Ecclesiastici non solum attenditur, ex cujus bonis fiat erectio, sed principaliter spectatur qualitas personæ, & quidem essentialis, non verò accidentalis, penès quam illud resideat, ut notavi Par. I. in Apparatu num. 8. nam si sit laica, vel Ecclesiastica, tale etiam dijudicari debet ipsum juspatronatus, juxta Vivian. de jurepatr. lib. 1. cap. 2. num. 9. Card. de Luc. eod. tract. disc. 59. num. 13. Rot. de cis. 103. num. 2. & decis. 48. num. 8. & decis. 560. num. 5. par. 18. rec. & in Aprutina beneficii 19. Junii 1705. S. Etiam si coram Eminentissimo Scotto, & in Astoricens. beneficii 21. Januarii 1715. S. Atque ex his coram R. P. D. Cerro.

Quin

3 Quin osistere posse videatur, quod agatur de jurepatronatus reservato Gubernatoribus, & Officialibus Confraternitatis Ecclesiasticæ, quia pluries *S. Rot.* definivit juspatronatus relictum Custodibus, & Gubernatoribus Confraternitatum esse laicale, ut in *decis. 130. num. 1. coram Duran.* ibi = *Et fuit resolutum juspatronatus esse laicale; Ratio resolutionis fuit, quia dicta Confraternitas est Confraternitas laicorum, & Confratres non induuntur, aut distinguuntur aliquo signo Religionis, & beneficium fuit à laico fundatum, ac de bonis prophanis, cujus propterea juspatronatus, juxta magis communem, & receptam opinionem, est laicale = Et decis. 661. nu. 4. par. 19. rec. tom. 2. ibi = In hisce enim terminis spectatur qualitas laicalis personarum componentium dictam Confraternitatem, & juxta eandem qualitatem, etiam juspatronatus induere, & retinere dicitur naturam laicalem =*

4 At his minimè attentis cenſeo hujusmodi beneficium eſſe juſpatronatus Eccleſiaſtici, & conſequenter reſervationibus Apoſtolicis ſubjectum; Etenim fuit reſervatum à Fundatore juſpatronatus Gubernatoribus, ſeu Cuſtodibus, & Officialibus Confraternitatis Eccleſiaſticæ, utpote auctoritate Ordinarii erectæ, ac proinde aſſumpſit naturam, & qualitatem Eccleſiaſticam, ad *Text. in cap. unic. de jurepatr. in 6. de quo ſupra Par. III. Can. unic. Rot. decis. 661. num. 5. verſ. Distinguendum eſt par. 19. rec. & in Monasterien. Vicariæ 12. Martii 1706. §. Indequè coram R. P. D. Omannæ, & in Ortonen. beneficii 10. Junii 1709. §. Præterea coram R. P. D. Polignac., & in Hildefimen. Canonicatus 16. Martii 1716. §. final. coram R. P. D. Crispo, inferius legen.*

5 Abſque eo, quod quidquam officiat, quod Gubernatores, & Officiales prædicti ſint perſonæ laicæ; quia cùm ipſi ſint addiſti ſervitio Confraternitatis Eccleſiaſticæ, & repræſentant Confraternitatem Eccleſiaſticam, in reſervatione juſpatronatus, hoc non cenſetur eis relictum uti laicis, ſed uti repræſentantibus cœtum, ſeu opus pium, & Eccleſiaſticum, quod ſufficit, ut juſpatronatus verè Eccleſiaſticum dici debeat, ex adductis in dicta *Hildefimen. Canonicatus §. Nichil adverſante, hic impreſſa.* Ex qua ra-

tione videmus, quod juſpatronatus relictum Capitulo compoſito ex Canoniciſ, & Canoniciſſis, iſtæ licèt ſint perſonæ laicæ, tamen juſpatronatus eſt Eccleſiaſticum, ut fuit reſolutum à *S. Rota in Monasterien. Vicariæ 12. Martii 1706. §. Enim verò cum ſeqq. cor. R. P. D. Omannæ.* Idem fuit reſolutum in juſpatronatus reſervato Operariis alicujus Eccleſiæ licèt laicis in *Barchinonen. beneficii 12. Junii 1686. coram clar. mem. Card. Matth. & in Monasterien. Canonicatus 19. Februarii 1714. cor. R. P. D. Anſaldo ſuperius impreſſ. Caf. I. num. 16.* Ac in juſpatronatus relictò quibuſdam Capitaneis Poloniæ, quamvis merè laicis ratione adminiſtrationis bonorum Eccleſiaſticorum, in *Cracovien. Cantoriæ 25. Januarii 1700. cor. R. P. D. Lancetta, & 11. Martii, & 6. Junii 1701. coram bo. me. Eminentiff. Caprara.* Et denique in juſpatronatus reſervato Mamburnis cujuſdam Eccleſiæ Diœceſis Leodien., quamvis merè laicis, ratione miniſterii, & ſuperintendentiæ, quam ipſi habere debent ſupelleſtilibus ſacris, & introitibus ejuſdem Eccleſiæ in *Leodien. beneficii 26. Februarii 1706. coram Eminentiſſimo Priolo.*

Nec contrariantur deciſiones ſuperius in contrarium relatae num. 3. quia illæ loquuntur de Confraternitate merè laicali; non verò de Confraternitate Eccleſiaſtica, prout eſt hæc, de qua agitur.

R. P. D. C R I S P O

Hildefimen. Canonicatus.

Luna 16. Martii 1716.

IN Eccleſia S. Mariæ Magdalænæ in Cartallo ex pia largitate Conolphi Eccleſiæ Cathedralis Hildefimen. perpetui Vicarii auctis tam dotibus quinque Canonicatum jam ibi exiſtentium, & ad liberam Epilcopi collationem ſpectantium, quàm aliis tribus ex bonis, & elemoſynis ſibi à Deo collatis denuo fundatis, Epilcopus Hildefimen. accedente etiam Auctoritate Apoſtolica, ac ſui Capituli conſenſu, juſpatronatus dd. ſingulorum Canonicatum primo ad favorem ipſius Conolphi Fundatoris reſervavit; poſtmodum vero juſ nominandi attribuit laicis

cis equè, ac Clericis ab ipso tamen Episcopo, & Canonicis ad officium Advocatorum, seu administrationem bonorum ejusdem Capituli pro tempore assumendis, qui ad Canonicatus præfatos juxta ordinem in dicta reservatione jurispatronatus præscriptum per Turnum præsentarent.

Per liberam resignationem alterius ex his Canonicatibus à Conulpho fundatis Ignatius Schmid à S. Sede de illo in forma gratiosa provideri obtinuit, cujus provisionis vigore mediante Decreto Exequutoris de partibus, Canonicatus etiam possessionem fuit adeptus; Verùm quia Deputatus in Advocatum novæ Civitatis Hildesimæ tamquam unus ex Patronis, ad quos fuerat juspatronatus reservatum, Canonicatum in suo turno vacasse contendebat, ad eumque præsentaverat filium suum, indè ad Signaturam Justitiæ una cum aliis Compatronis confugit, appellationem nedum à literarum Apostolicarum demandata exequutione expostulando, quam etiam subsequente possessionis circumscriptionem, & in omnibus voti compotes Patroni prædicti effecti extiterunt. Unde Rotæ judicio literarum Apostolicarum exequutione delegata curavit in hac audientia Provivus Apostolicus, ut dubium commissioni conforme discuteretur, & Patronis, qui in Signatura Justitiæ commissionem reportarunt minimè comparentibus, pro literis Apostolicis ipsius Ignatii favorabile rescriptum emanavit *Non intrare arbitrium pro retardatione.*

- 8 Pro exequendis literis Apostolicis Ignatii omnino urgebat, quod illæ in omnibus plenè justificatæ dicebantur, namque ipsius idoneitas, cum agatur de literis expeditis in forma gratiosa in Dataria, jam probata præsumebatur *Rot. coram Merlin. decis. 141. num. 11. in recent. decis. 160. num. 4. par. 15. in Abulen. Cappellania 28. Junii 1715. §. 2 coram R. P. D. meo Anfaldo, & nuper in Monasterien Canonicatus 22. Januarii 1716. §. Quantum coram R. P. D. meo Lancetta.* Expressio vero valoris facta per non excessum in viginti quatuor ducatis ulteriori justificatione non indigebat, dum in Canonicatibus Germaniæ juxta concordata valor ita exprimi assolet, de quo *Card. de Luc.*

de benef. disc. 90. num. 15. Rot. decis. 69. nu. 3. par. 12. in Monasterien. Canonicatus 28. Junii 1709. §. Literæ Siquidem coram Me, & in Monasterien. Vicaria 3. Aprilis 1713. sub §. Illæ enim coram R. P. D. meo Lancetta. Quoties autem literæ plenè justificatæ docentur, illarum utique exequutio retardari non debet, *vulgat. cap. §. Capitulo de concess. Præbend. & cap. ex literis de rescript. Rot. decis. 150. num. 1. & seqq. par. 17. cor. Emerix jun. decis. 1176. num. 1. in Aurana beneficii super exequutione literarum Apostolicarum 16. Junii 1710. §. Quod autem coram Eminentissimo Priolo, & in Compostellana Præstimonii 3. Martii 1713. §. Cum etenim coram Eminentissimo Scotto.*

Unica quodammodo exceptio pro retardanda exequutione prædicta in eo poterat residere, quod in literis Apostolicis vigore resignationis expeditis nullam mentio facta fuerit jurispatronatus favore Advocatorum Capituli reservati; Unde hoc attento merito vereri videbatur gratiam Apostolicam Patronorum jus tollere neutiquam valere ex firmatis *in Vicen. Beneficii 17. Februarii 1713. §. E converso, & seqq. cor. R. P. D. Aldrovando, & in Monasterien. Canonicatus 19. Februarii 1714. §. Quod autem cor. R. P. D. meo Anfaldo;* Verùm hæc fortasse urgerent, quatenus ageretur de jurepatronatus laicali, & laicis personis reservato, juxta proximè deductas Auctoritates, sed cum versemur in jurepatronatus Ecclesiastico, eo ipso quod Papa Canonicatum Ignatio contulit, juspatronatus derogasse dicitur, ad differentiam alterius Patronatus laicalis, quod ad sui derogationem expressam declarationem requirit, ut benè distinguunt *Vasquez in opusc. de benefic. cap. 2. §. 1. dubit. 8., Covarruv. præf. quest. cap. 36. num. 2. & seqq. Gonzal. ad regul. 8. Cancell. gloss. 18. num. 5. 6. & 7. Lambertin. de jurepatr. lib. 3. quest. 10. num. 29. Murg. de benef. quest. 3. num. 24. Rot. in Cracovien. Cantoria 25. Januarii 1700. §. Quamvis cor. R. P. D. meo Lancetta.*

- 10 Quod autem præsens juspatronatus Ecclesiasticam naturam sortiatur ipsius reservationis Diploma manifestum postmodum reddit, in eo, namque exprimitur, quod in Collegiata Ecclesia Sanctæ Mariæ Magda-

Magdalenæ Canonicatibus numero quinque existentibus, & ad provisionem Episcopi spectantibus Consulphus piissimus Fundator approbante Episcopo, & Capitulo Cathedrali, & auctorante ipsomet Summo Pontifice, postquam pinguioribus redditibus illos augere curaverit præter antiquos alios tres de novo ex integro fundaverit: Cum igitur ex hoc pateat jurispatronatus foundationem provenire tam à Persona in dignitate Ecclesiastica constituta, quam ex bonis Ecclesiæ, seu elemosynis, cum alia præter illa Fundatorem possedisse non constet; in hoc planè casu juspatronatus Ecclesiasticam qualitatem imbibitam habere dicitur, tum habito respectu ad Fundatoris Personatum, ad bona, quemadmodum pro arguenda qualitate jurispatronatus Ecclesiastici ad effectum sustinendi provisionem Papæ considerant *Text. in Clement. 2. ibique gloss. in verb. præsentare de jurepatronat. Abb. conf. 57. sub num. 5. ad fin. versic. autem patronatus lib. 1. Murg. de benef. qu. 3. sect. 2. nu. 23. Gonzal. loc. cit. num. 5. Corrad. in praxi benef. lib. 4. cap. 2. num. 45. & 84. Garz. de benef. par. 5. cap. 1. nu. 593. Rubeus de Testament. cap. 56. num. 75. & seqq. Tondut. quest. & resol. benef. lib. 1. cap. 153. nu. 6. lib. 2. Rot. in Parmen. Beneficii 1. Martii 1700. §. Neque obstat vers. inde præterea & 28. Januarii 1701. §. Reservatio coram Eminentissimo Scotto, in Cracovien. Cantoria 11. Martii 1711. §. Quoties coram clar. mem. Card. Caprara, & in Vicen. Beneficii 17. Februar. 1713. §. Tantoque magis coram R. P. D. Aldrovando.*

Sed ab his etiam præcisivè hoc juspatronatus Ecclesiasticam qualitatem induere comprobatur, ex quo exercitium jurispræsentandi post ipsum Fundatorem, qui erat Ecclesiasticus, reservatum legitur Advocatis, seu Administratoribus bonorum Ecclesiæ Collegiæ ab Episcopo, & Capitulo ad hujusmodi munus assumendis, qui ratione officii, cum Ecclesiastici reputentur; hinc etiam si juspatronatus ab initio laicale haberetur, adhuc novam, & diversam naturam Ecclesiasticitatis juxta Patronorum Personas acquisisset priorem laicalem quidditatem penitus deferendo, ut bene in terminis *Vivian de jurepatr. lib. 1. cap. 3. nu. 13. Lam-*

Pars VI.

bert. eodem tract. lib. 1. par. 1. quest. 1. art. 10. num. 6 & 7. Paris. de resignat. benef. lib. 1. quest. 4. num. 39. Murg. de benef. quest. 3. nu. 22. Rot. in Monasterien. Vicaria 12. Martii 1706. §. Nec qualitas coram bon. mem. Omannia, in Tarraconen. Cappellania 17. Januarii 1707. §. Tantoque magis coram R. P. D. meo Lancetta, & in Monasterien. Canonatus 19. Februarii 1714. §. Admittebatur coram R. P. D. Ansaldo.

Nihil adversante, quod dd. Advocati, 12 seu Administratores non sint Personæ Ecclesiasticæ, sed quidem pro majori eorum parte laici, nam ad effectum, ut juspatronatus ob Personas præsentare debentes qualitatem Ecclesiasticam imprefam dicatur habere, non attenditur laicalitas ipsorum Patronorum, sed locus Pius, & Ecclesiasticus, quem dd. laici repræsentant; Unde, cum Administratores, seu Advocati bonorum Ecclesiæ, & Capituli Collegiæ S. Mariæ Magdalenæ administrationem rei Ecclesiasticæ retineant, & ab ipso Capitulo, & Episcopo sint deputati, & quibus ob eam causam subjiungitur non ipsis uti Personis particularibus, & laicis jurispatronatus per Fundatorem reservatum præsumitur, sed ipsi cœtui, seu operi pio, & Ecclesiastico, cui dd. laici præficiuntur, & hoc satis esse videtur, ut juspatronatus verè Ecclesiasticum debeat considerari, ut in individualibus terminis jurispatronatus laicis relictis, qui sint Administratores bonorum Ecclesiæ, seu illius Operarii *Gambar. de offic. & potest. legat. lib. 3. nu. 66. 390. & 415. Rebuff. in prax. benef. tit. de præsentat. & Instit. num. 6. & 10. fol. 23. Garzias de benef. par. 5. cap. 1. num. 600. & seqq. Vivian. de jurepatr. lib. 1. cap. 3. num. 13. Ricciull. lucubr. Eccles. lib. 4. cap. 13. nu. 4. Lambertin. de jurepatr. lib. 1. par. 1. qu. 1. art. 10. num. 6. & 7. Corrad. in prax. benef. lib. 4. cap. 2. num. 51. Rot. in Cracovien. Cantoria 25. Januarii 1700. §. Verum etiam coram R. P. D. Lancetta, & 11. Martii 1701. §. Tum quia coram clar. mem. Card. Caprara, in Leodien. Beneficii 26. Februarii 1706. §. Sed procedendo coram Eminentiss. Priolo, & 29. Novembris 1706. §. Non attento coram bon. mem. Omannia, & in Tarraconen. Cappellania 17. Januarii 1707. §. Non attento coram R. P. D. meo Lancetta, & ad-*

Ccc

missum

missum fuit in d. Monasterien. Canonicatus
 19. Februarii 1714. §. *Admittebatur coram*
R.P.D. meo Ansaldo.

13 Et nulla profectò adesse potest hæsitatio, quod Advocati, & Administratores bonorum Ecclesiæ non uti Personæ merè laicæ fuerint à Fundatore consideratæ, nec tales valeant in se dijudicari veluti, quia sint ad solum, & nudum ministerium revidendi computa Ecclesiæ, & administrandi bona Præpositi, quod cuicumque Personæ privatæ, & laico potest committi. Quoties enim munus istorum Administratorum rei sacræ inhæret, & servitium qualecumque sit ipsi Ecclesiæ præstatur, juspatronatus eisdem Administratoribus non alio impulsu, & sine reservatum censetur, quàm intuitu Ecclesiæ, cujus sunt Advocati, & Ministri, non autem intuitu ipsarum particularium Personarum, cum officia in Personis, non autem Personæ in officiis contemplata dicantur *Corrad. in prax. beneficiar. d. lib. 4. cap. 2. Rot. in Barchionen. Beneficii 16 Januarii 1688. §. Non enim coram Cardinali Mattheo, in Leodien Beneficii 26. Februarii 1706. §. Neque obstat, & seq. cor. Eminentiss. Priolo, & 29. Novembris ejusd. anni 1706. §. Non attento cor. bo. me. Omana.*

14 Præsertim quia verisimile non est Fundatorem intuitu Personarum juspatronatus his laicis voluisse reservare, quando Personæ prædictæ præsentare debentes ipsi Fundatori incognitæ reddebantur, cum de die in diem mutari valerent, ut ad hunc effectum in puncto observat *Rot. in Leodien. Beneficii 25. Februarii 1707. §. Quin ad eliciendum cor. bo. me. Omana;* Animadverso ulterius, quod sicuti cum ab Episcopo, & Capitulo Ministri bonorū Ecclesiæ deputantur, hinc attentata qualitate, & dignitate Ecclesiastica residen-

te in Personis à quibus dicti Ministri eorum officium recognoscunt, & acquirunt, eo magis non ipsis laicis, sed Ecclesiæ, cujus administrationem retinent juspatronatus censetur reservatum, ut ad rem fuit animadversum in *Cracovien Cantoria 11. Martii 1701. §. Tum quia, & 6. Junii ejusdem anni. §. Respectu cor. clar. mem. Card. Caprara.*

15 Hæc utique opinio pro qualitate Ecclesiastica juspatronatus à Doctoribus, & Rota in singulis casuum occurrentiis constanter amplexa interverti in aliquo non valebit, ex eo quod circa juspatronatus relictum Operariis, seu Custodibus Confraternitatum pro qualitate laicali aliquando Rota responderit, ut *coram Duran. decis. 130. coram Card. Cerro decis. 722. in recent. decis. 661. par. 19.;* Quoniam decisiones præfatæ, & quotquot aliæ possent allegari procedere fortassè poterunt, ubi agitur de jurepatronatus reservato favore Operariorum, & Custodum Confraternitatis laicalis auctoritate Episcopi non erectæ, quo casu adesse dicitur defectum essentia Ecclesiasticitatis in officio, cui Operarii, & Custodes præfati incumbunt, prout in hoc themate loquuntur Decisiones enunciata; Cum de cætero quoties res est de administratione corporis, & bonorum Ecclesiasticorum, cujus ratione Administratoribus competit jus præsentandi; hoc casu juspatronatus semper Ecclesiasticum fuit reputatum, ut præfatas auctoritates declarando solidè statuit *Rot. in d. Cracovien. Cantoria 6. Junii 1701. §. Respectu verò coram clar. mem. Card. Caprara, & in Leodien. Beneficii 26. Februarii 1706. §. Decisiones autem coram Eminentissimo Priolo.*

Et ita altera tantum &c.

C A N O N X X I V .

CLEMENS XI. Regula 36, Cancellaria,

Ann. 1700.

Item statuit, & ordinavit idem D. N., quod si quis quæcumque Beneficia Ecclesiastica qualiacumque sint, absque simoniaco ingressu, ex quovis titulo, Apostolicâ, vel Ordinaria collatione, aut electione, & electionis hujusmodi confirmatione, seu præsentatione, & institutione illorum, ad quos Beneficiorum hujusmodi collatio, provisio, electio, & præsentatio, seu quævis alia dispositio pertinet, per triennium pacificè possederit (dummodo in Beneficiis ejusmodi, si dispositioni Apostolicæ ex reservatione in generali corpore Juris clausa reservata fuerint, se non intruserit) super eisdem Beneficiis taliter possessis molestari nequeat, nec non impetrationes quaslibet de Beneficiis ipsis sic possessis factas, irritas, & inanes censi debere, decrevit, antiquas lites super illis motas penitus extinguendo.

C O M M E N T A R I U M .

EX hoc Canone ista deducitur conclusio.

POSSIDENS PACIFICE BENEFICIUM PATRONALE PER TRIENNIUM AD PRÆSENTATIONEM ILLIUS, AD QUEM SPERTAT JUSPATRONATUS, NEQUIT SUPER EODEM BENEFICIO TALITER POSSESSO MOLESTARI, DUMMODO NON HABUERIT INGRESSUM SIMONIACUM, AUT EX TITULO RESERVATIONIS IN CORPORE JURIS CLAUSO. Quam conclusionem sequuntur etiam *Gomes super Regula de Triennal. in præfat. & qu. 9. Antonell. de temp. legal. lib. 2. cap. 53. num. 1. Cassador. decis. 5. num. 5. de restit. spoliat. Card. de Luc. de benef. disc. 91. num. 1. & seq. Rot. decis. 280. num. 1. & seq. cor. Buratt., & decis. 171. num. 1. & seq. coram Bich. & decis. 392. num. 10. & seq. coram Celso, & decis. 327. num. 4. coram Cerro, & decis. 609. num. 5. par. 18. & decis. 423. num. 17. & seq. par. 19. rec. & in Conchen. Præstimonii 17. Januarii 1701. S. Verum, & S. Non relevante coram Eminentissimo Priolo, & in Treviren. Canonicatus 6. Martii 1716. S. Ipse siquidem cor. R.P.D. Crispo.*

- 1 Per hunc Canonem ex Decreto Concilii Basilien. desumptum, ut testantur *Gomes hic in præfat. Lotter. de re benef. lib. 2. quæst. 53. num. 2.* liberat Summus Pontifex triennem possessorem beneficii sive liberi, sive patronalis à quibuscumque molestiis eorum, qui tanto temporis spatio jus suum petere neglexerunt, dummodò ingressus in beneficium non fuerit simoniacus, aut hoc non fuerit reservatum S. Sedi ex generali reservatione in corpore juris clausa. Statuit autem in tuendo hujusmodi possessore triennium, quia cum veteres Legislatores in actibus judicialibus, & extra judicialibus multum huic numero ternario tribuerint, ut pluribus legum exemplis ostendere conatur idem

Pars VI.

Ccc 2

Gomes

Gomes hic *quest.* 1., Papa ad horum imitationem potius triennium, quàm aliud tempus præfixit.

Quoad hanc conclusionem sequens examinatur Casus.

ARGUMENTUM.

Institutus ab Ordinario in Beneficio patronali vacato per obitum Familiaris Cardinalis, & illud pacificè possidens per triennium, an successivè molestari possit, & beneficium impetrari, si appareat ingressum in illud fuisse simoniacum, simonia commissà à Patre Instituti, seu Beneficiati, hoc penitus ignorante.

SUMMARIUM.

- 1 *Regula Triennalis suffragari non potest possidenti beneficium ex titulo ingressus simoniaci; Limita, ut num. 11. neque si beneficium sit reservatum. Limita, ut num. 12.*
- 2 *Enumerantur requisita ad hoc ut Regula de Triennali locum habeat, & num. 3. 4. 7. & 8.*
- 3 *Interruptio possessionis Triennalis si habuit originem à lite judiciali, durat non obstante quocumque colligantis silentio, si verò procedat à molestiis, istis cessantibus, cessat & ipsa interruptio.*
- 6 *Lis si fuerit introducta post annalem possessionem an impediatur cursum triennalis possessionis.*
- 7 *Regula de Triennali non intrat in beneficiis unitis.*
- 9 *Regula de Triennali locum non habet contra incompatibilitatem beneficiorum introductam à Concilio.*
- 10 *Regula de Triennali tuctur Possessorem in iudicio tam petitorio, quàm possessorio.*

CASUS UNICUS.

Vacato Beneficio Patronali à extra Curiam per obitum Familiaris cuiusdam Cardinalis; quidam obtinuit præsentari à Patrono proprium Filium, mediante pecunia, id eo penitus ignorante; qui fuit institutus ab Ordinario; & beneficium pacificè possedit per triennium; Quæritur an huiusmodi Possessor benefi-

cii successivè molestari possit, & beneficium à S. Sede impetrari.

Affirmativam dubii resolutionem suadet exceptio expressa hujus Canonis; Liberat enim huiusmodi Canon triennalem Possessorem beneficii à quibuscumque molestiis, exceptis casibus simoniaci ingressus in illud, & reservationis; utraque exceptio in præsentiarum concurrere videtur; si quidem ingressus in hoc beneficium patronale fuit simoniacus, dum Pater Instituti, seu Possessoris beneficii obtinuit illum præsentari à Patrono, interveniente pecunia; Et Beneficium est S. Sedi reservatum in vim *Regule quartæ Cancellariæ*; Ex quo sequitur quod Regula de Triennali huic Beneficiato suffragari minimè possit *Card. de Luc. de benef. disc. 135. num. 5. Rot. decis. 423. num. 19. & seq. par. 19. recent. & in Conchen. Præstimonii 17. Januarii 1701. S. Non relevante cor. Eminentiss. Priolo.*

- 2 At veritas est in contrarium. Etenim, ad hoc, ut habeat locum Regula de Triennali requiritur primo Triennalis possessio, & titulus saltem coloratus, vel saltem quod effluxerint anni decem ad illum præsumendum; *Gomes hic qu. 45. Lotter. de re benef. lib. 2. quest. 53. num. 14. Card. de Luc. de benef. disc. 91. num. 13. & 16. & disc. 135. num. 5. Rot. disc. 130. num. 9. & seq. coram Celso, & decis. 294. num. 1. coram Roxas, & decis. 264. num. 4. par. 9. & decis. 238. num. 8. par. 12. recent.* Secundo requiritur quod huiusmodi possessio concludenter probetur integrè usque ad ultimum momentum. *Card. de Luc. de benef. d. disc. 91. num. 9. Rot. coram Celso ubi supra, & decis. 238. num. 3. par. 12.*
- 4 Requiritur tertio quod ipsa sit pacifica, & nullatenus interrupta, quod evenire potest dupliciter, nimirum per litem, aut per molestias extra judiciales ac de facto, dummodò istæ interpositæ sint vel ad impediendam possessionem, vel ad removendam fructuum perceptionem. *Card. de Luc. d. disc. 91. nu. 21. & seq. Rot. decis. 171. num. 26. cor. Bich. & decis. 699. num. 2. & seq. coram Buratt. & decis. 609. nu. 7. & seq. par. 18. & decis. 423. nu. 22. par.*

- par. 19. rec. cum hac tamen differentia
 5 quod si interruptio originem habuit à lite judiciali, durat non obstante quocumque colligantis silentio, & impedit inchoare novam possessionem; si verò proveniat à molestiis extra judicialibus, harum prosecutione cessante, cessat interruptio, & non impeditur quo minus incipere possit novum triennium aptum, & sufficiens ad hoc, ut habere possit locum. *Regula Card. de Luc. ubi supra num. 26. Rot. decis. 294. num. 28. & seq. cor. Roxas, & decis. 264. num. 32. & seqq. par. 9. rec.*
- 6 Animadvertendo tamen, quòd si lis fuerit introducta post annalem possessionem, hæc annalis possessio facit, ac si lis non fuisset introducta, adeò ut non impedit cursum triennalis possessionis. *Gomes super regul. de annal. quæst. 81. num. 2. Rot. decis. 263. num. 6. & decis. 345. num. 10. par. 17. & decis. 609. par. 18. & in Conchen. Præstimonii 17. Januarii 1701. §. Non relevante coram Eminentissimo Priolo.*
- 7 Requiritur quarto, quod beneficium non sit unitum, quia Regula non intrat in beneficiis unitis, eo quia in unitis non datur vacatio, & consequenter nec possessio, *Tondut. quæst. benef. 85. num. 62. Card. de Luc. de benef. disc. 135. nu. 8. Rot. decis. 202. in fin. cor. Cavalier. & dec. 551. coram Coccin.*
- 8 Requiritur denique, quod possessio non sit contra Decreta S. Concilii Tridentini c. 4. sess. 7. & c. 17. sess. 24. & c. 15. sess. 25. de refor. quoniam si quis possideret beneficium contra dispositionem horum Decretorum, e.g. si quis possideret per triennium duo beneficia incompatibilia, ei
 9 suffragari non posset Regula de triennali quia hæc locum non habet contra incompatibilitatem inductam ex dispositione S. Concilii Tridentini habentis Decretum irritans. *Fagnan. in cap. De Multa de Præbend. num. 48. Garz. de benef. par. 11. quæst. 5. num. 379. Gomes super hac Regula quæst. 10. Barbof. ad Concil. sess. 24. de reform. cap. 17. num. 51. Panimoll. decis. 31. adnot. 1. num. 48. Rot. in Frisingen. Canoniciatus 9. Januarii 1705. §. final. coram Eminentissimo Scotto; & in Augustana Canoniciatus 27. Januarii 1714. §. final. cor. R. P. D. Crispo, & in Monasterien. Canoniciatus S. Alterum 13. Maji 1715. coram R. P. D. Falconerio.*

- Hæc omnia requisita concurrunt in casu præsentis; dum præfatus Possessor possedit beneficium cum titulo, saltem colorato, videlicet ex institutione reportata ab Ordinario ad præsentationem Patroni; per integrum triennium, & pacificè, absque ulla interruptione, & resistantia supradictorum Decretorum S. Concilii; & beneficium, quod ita per triennium possedit non est unitum; unde per necesse intrat
 10 ad ejus favorem dispositio hujus Canonis, qui tuetur Possessorem in quovis iudicio tam petitorio, quàm possessorio, adeò ut iste molestari amplius non valeat, ex quocumque defectu, quem ejus titulus pati possit. *Rot. decis. 264. num. 1. par. 9. & decis. 423. num. 17. par. 19. recent. & in Treviren. Canoniciatus 16. Martii 1716. S. Ipsi si quidem cor. R. P. D. Crispo; & in Colonien. Canoniciatus S. Ursula 17. Junii 1718. S. Præterea cor. R. P. D. Foscario. & aliæ Auctoritates in Comment. relatæ.*
- 11 Non obstat, quod ingressus in hujusmodi beneficium fuerit simoniacus, quia simonia fuit commissæ non per Possessorem beneficii, sed per ejus Patrem eo penitus ignorante, ac nullatenus cooperante, quo casu triennalis possessio prodest possidenti beneficium ex titulo infecto simoniæ, vel confidentiæ ita commissæ, ut expressè tuetur *Gomes super hac Regula quæst. 12. §. Et ista ibi = Et ista, quæ dicta fuerunt, procedunt in sciente simoniacò, secus in ignorante; ut quia pater, vel frater aliquid dedit pro dando beneficio filio, vel fratri, eo penitus infcio, quia talis ignorans benè defenderetur Regula = Mantio. decis. 211. nu. 3. §. Et quamvis ibi = Et quamvis confidentia in ejus collatione fuerit commissæ ab ejus patre, nihilominus filio ignoranti adhuc competit exceptio dictæ Regule de triennali. Card. de Luc. de benef. disc. 91. num. 6.*
- 12 Minusque adversatur, quod supradictum beneficium sit ex capite familiaritatis reservatum, quia Regula triennalis excipit tantum reservationem in corpore juris clausam, nempe ob vacationem per obitum apud Sedem juxta *Text. in cap. 2. & cap. præsentis de præben. in 6. ita ut quælibet alia reservatio non sufficit ad elidendam triennalem possessionem. Card. de Luc. de benef. disc. 132. num. 9. Rot. decis. 264. num. 6. par. 9. rec.*

C A N O N X X V.

CLEMENS XI. *Regula 42. Cancellaria.*

Ann. 1700.

Item voluit, quod super quovis Beneficio Ecclesiastico de jurepatronatus laicorum non expédiantur literæ, nisi ponatur expresse, quod tale Beneficium tanto tempore vacavit, quod ejus collatio ad Sedem Apostolicam legitime est devoluta, vel quia tempus Patronis laicis ad præsentandum à jure præfixum lapsum existat, aut ad id Patronorum ipsorum accedat assensus. Etsi per ipsum juripatronatus hujusmodi derogari contigerit, jurispatronatus hujusmodi mentio, dispositivè, ac specificè, & determinatè, non, autem conditionaliter fiat, si illud ad aliquem Regem, Ducem, Marchionem, vel alium Principem pertineat. Etsi de hoc in literis provisionis, vel mandato de providendo de dicto Beneficio, similis mentio facta non fuerit, non censeatur quomodolibet derogatum.

C O M M E N T A R I U M.

EX hoc Canone sequentes deducuntur conclusiones.

Prima = IMPETRANS BENEFICIUM DE JUREPATRONATUS LAICORUM JURE DEVOLUTO, LITERAS IMPETRATIONIS EXPEDIRE NON POTEST, NISI FIAT MENTIO, QUOD TALE BENEFICIUM TANTO TEMPORE VACAVERIT, QUOD EJUS COLLATIO AD SEDEM APOSTOLICAM LEGITIME SIT DEVOLUTA, VEL QUIA PATRONI NON PRÆSENTARUNT IN TEMPORE, VEL QUIA AD ID PATRONORUM IPSORUM ACCEDAT ASSENSUS =

Secunda = JURIPATRONATUS LAICORUM NON CENSETUR DEROGATUM, NISI DE EO FIAT SPECIALIS MENTIO = Quas probant etiam *Lambertini de jurepatr. lib. 3. quest. 10. nu. 29. Covarruv. pract. quest. cap. 36. num. 2. Gonzal. super Regul. 8. Cancell. gloss. 18. num. 2. & seqq. Lotter. de re benef. lib. 2. quest. 8. num. 93. Rot. decis. 44. num. 7. post Antonell. de jurib. & oner. Cleric. & in Cremonen Beneficii 14. Maji 1706. S. Absque eo, quod cor. R. P. D. Kaunitz, & in Vicen. Beneficii 17. Febr. 1713. S. E converso cor. R. P. D. Aldrovando, & in Hildesimen. Canonicatus 16. Martii 1716. S. Unica cor. R. P. D. Crispo, superius impress. Can. XXIII. Caf. III.*

I Talis, ac tantus est zelus Sûmorum Pontificum intuentis juribus Patronorum laicorum, ut pro lege dispositum sit, quod in literis Apostolicis debeat fieri mentio jurispatronatus laicorum dispositivè, ac specificè, & determinatè, non autem conditionaliter, & quod derogatio debeat esse expressa, & positiva, & non subintellecta, nec conditionalis, aliàs illi nunquam censeatur derogatum per Papam ex defectu intentionis ejusdem, & gratia remanet nulla, & subreptitia ipso jure; cujus dispositionis ratio, non alia assignatur à Doctores, nisi ea, quam pluries in decursu Operis insinuavimus, quia nimirum Patronorum præsertim laicorum jura tollere, piæque Fidelium voluntates in eorum institutione violare æquum non est, nè laici ab Ecclesiarum fundatione, constructione, aut dotatione retrahantur.

Quo ad has conclusiones, sequens differitur Casus.

A R-

ARGUMENTUM:

Si plures Patroni præsentaverint ad Beneficium per sortem, an præsentatio sit nulla, adeò ut literæ Apostolicæ impetrationis obtentæ sub expressione; quod Beneficium tanto tempore vacaverit, ut ejus collatio ad Sedem Apostolicam legitimè sit devoluta, eo quia Patroni non præsentarunt in tempore, sint exequendæ.

SUMMARIUM.

- 1 *Literæ Apostolicæ non justificatæ executionem non merentur.*
- 2 *Devolutio admittitur ad supplendam negligentiam Patronorum, & aliorum inferiorum collatorum.*
- 3 *Per clausulas generales non censetur derogatum juripatronatus laicali.*
- 4 *Electio Ecclesiastica an fieri possit per sortes, & num. 11.*
- 5 *Literæ Apostolicæ in omnibus justificatæ sunt exequendæ.*
- 6 *Prohibitum est Patronis actum præsentationis, aut nominationis explere per sortes.*
- 7 *Textus in cap. final. de fortileg. locum etiam habet in præsentatione.*
- 8 *Non præsentantibus, aut nulliter præsentantibus Patronis in tempore beneficium impetrari potest à Sede Apostolica jure devoluto; etiam non expectato semestri Episcopo competente. & num. 9.*
- 10 *Papa in quibus casibus derogare solet Patronatibus laicalibus?*

CASUS UNICUS.

Tenentur quamplures Patroni laici ex lege foundationis unitim, & per modum Collegii præsentare ad beneficium patronale A, Personam idoneam, & habilem; vacato nuper beneficio, Patroni posuerunt in urna nomina non nullorum Clericorum, & habuerunt pro præsentato illum Clericum, cujus nomen fuit per sortem extractum; cui denegata fuit institutio ab Ordinario. E contra quidam Sacerdos impetravit idem bene-

ficiam à Summo Pontifice, cum expressione quod illud tanto tempore vacaverit, ut ejus collatio ad Sedem Apostolicam legitimè sit devoluta, eo quia Patroni non præsentarunt in tempore. Quæritur an hujusmodi literæ sint exequendæ?

- 1 Respondendum videtur hujusmodi literas Apostolicas, utpote non justificatas executionem non mereri ad *Text. in cap. 2. de Rescript. Rot. in Dertusen. beneficii 29. Aprilis 1710. §. Cum enim coram R. P. D. Lancetta, & in Caputaquen. Capellanis 27. Junii 1718. §. Executioni cor. R. P. D. de Herrera.*

Defectus autem justificationis dictarum literarum ex eo resultare dignoscitur, quia illæ impetratæ apparent, cum supposito quod beneficium tanto tempore vacaverit, ut ejus provisio sit devoluta ad Sedem Apostolicam, eo, quia Patroni non præsentarunt in tempore; quod sanè suppositum corrumpit ex ipsa præsentatione facta à Patronis intrà quadrimestre, quæ sicuti excludit in illis negligentiam præsentandi, ita quoque cessare facit devolutionem, quæ non nisi ad supplendam negligentiam Patronorum, aut aliorum inferiorum collatorum admittitur. *Cap. Licet de supplen. neglig. Prælat. Abb. in cap. 2. num. 7. de concess. præbend. Lotter. de re benef. lib. 2. quæst. 24. num. 1. Rot. decis. 392. num. 3. & seqq. coram Celso.*

- 3 Fortius eadem literæ non essent exequendæ, si non fuisset expressè derogatum juripatronatus eorundem Patronorum, sed solum in illis fuisset dictum; ad cujuscumque collationem, seu præsentationem, beneficium pertineat; quia per hanc clausulam non censeretur derogatum eidem juripatronatus, cum sub quibuscumque clausulis generalibus, licet effrænatis, nunquam veniant Patronatus laicales; *Covarruv. practic. quæst. cap. 36. num. 2. vers. Quod autem, Lotter. de re benef. lib. 4. quæst. 10. nu. 77. & 83. & alii apud Rot. decis. 44. num. 8. post Antonell. de jurib. & onerib. Cleric.*

- 4 Non officit Textus in cap. final. de fortileg. ubi prohibetur electio Ecclesiastica fieri per sortes; quia in primis Textus loquitur de electione, deinde etiam omisso, quod hanc quoque comprehendat, tamen non videtur omninò prohibitum eligere, & præsentare per sortem, ut patet

ex

ex pluribus auctoritatibus, & exemplis congestis à Gonzal in dicto cap. final. nu. 5. 10. & seq.

- 5 At his minimè obstantibus censeo supradictas literas, cum sint in omnibus justificatæ, esse exequendas ad *Text. in cap. si quando, & cap. super literis de Rescript. Rot. in Vicen. Parochialis* 12. Junii 1711. S. Cum enim coram Eminentissimo Molines, & in Lauretana jurispatronatus 11. Decembris 1716. S. Cum enim coram R. P. D. Crispo.

- De justificatione verò literarum Apostolicarum in casu præsentis, ambigi nequit, quia præsentatio facta à supradictis Patronis est nulla; Etenim prohibitum est Patronis actum præsentationis, vel nominationis expleri per sortes, juxta *Text. in cap. final. de sortilegiis*, quem sequuntur Gonzal. ibi num. 6. & seq. Rot. 7 *decis. 459. num. 24. par. 19. res.* qui licet loquatur de electione, locum etiam habet in præsentatione. *Rot. in Majoricen. beneficii* 25. Junii 1699. S. Urgentius cor. R. P. D. Ansaldo, & novissimè in *Pampilonen. beneficii de Trun.* 23. Januar. 1719. z. Nullitas coram. R. P. D. Lancetta inferius inter decisiones additionales impressa.

- 8 Unde cum perinde sit non præsentare, ac nulliter præsentare, & cum intra terminum juris à sacris Canonibus ad præsentandum Patronis concessum, isti ad nullam aliam præsentationem devenerint, validè proinde potuit controversum beneficium jure devoluto impetrari à S. Sede, juxta dispositionem hujus Canonis, eò quia Patroni non præsentarunt in tempore; non expectato etiam graduali ordine per Concilium Lateranense statuto in

- 9 *cap. 2. S. Cum verò de concess. præben.* Cum possit Papa in jure devoluto non expectato semestri Episcopo competenti liberè conferre, Ordinarium collatorem præveniendū. *Garz. de benef. par. 10. cap. 3. n. 30. Tondut. qu. benef. par. 2. cap. 3. §. 4. nu. 15. & seqq. Rot. in Osnaburgen. Canoniciatus* 10. Decemb. 1714. S. *Idemque, & 14. Junii 1715. S. Prima siquidem coram R. P. D.*

- 10 *Crispo.* Derogando expressè juripatronatus dictorum Patronorum, prout solet Patronatibus laicalibus derogare non solum in isto casu, ubi beneficium tanto tempore vacavit, ut ejus collatio ad Sedem Apostolicam legitimè sit devoluta, eo quia Patroni non præsentarunt in tempore, sed etiam in aliis casibus; & quidem aliquando in totum, & aliquando in partem; In totum nempe, si beneficium vacat in Curia, vel super illo pendet lis in Curia; in partem, quando quis præsentatus est à majori parte, vel à medietate Patronorum. *Rot. decis. 44. num. 8. post Antonell. de jurib. & onerib. Cleric.*

- 11 Minimè attentis juribus, & exemplis per Gonzal. ubi supra congestis; illa siquidem fortasse procedere possunt circa officia civilia, & res prophanas, non verò in materia Ecclesiastica, & in beneficiis Ecclesiasticis, ut benè respondet *Rota in dicta Majoricen. beneficii* 15. Junii 1699. S. *Siquidem, & S. At in materia cor. R. P. D. Ansaldo.*

Et hæc omnia sufficiant ad majorem Sanctissimæ Trinitatis, Deiparæque Virginis gloriam, ac Seraphici S. Francisci laudem, per quæ si nec uni utilis fuero; mihi tamen maximè profui, dum per ea otium malorum omnium originem fugavi.

F I N I S.